

MAGYAR KÖZLÖNY

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG HIVATALOS LAPJA

Budapest,
2008. november 26.,
szerda

167. szám

Ára: 2185,- Ft

TARTALOMJEGYZÉK

Oldal

2008: LXXV. tv.	A takarékos állami gazdálkodásról és a költségvetési felelősségről	20384
2008: LXXVI. tv.	A vasúti közlekedésről szóló 2005. évi CLXXXIII. törvény módosításáról	20393
154/2008. (XI. 26.) FVM r.	Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a szaktanácsadási szolgáltatások igénybevételéhez nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló 52/2007. (VI. 28.) FVM rendelet módosításáról	20408
155/2008. (XI. 26.) FVM r.	Az iparialma-termesztés 2008. évi termőegyensúly-helyreállításának csekély összegű (de minimis) támogatásáról szóló 128/2008. (X. 1.) FVM rendelet módosításáról	20411
156/2008. (XI. 26.) FVM r.	A borok előállításáról szóló 99/2004. (VI. 3.) FVM rendelet módosításáról	20411
11/2008. (XI. 26.) ÖM r.	A hivatásos önkormányzati tűzoltóságok központilag finanszírozott létszámáról, valamint a hivatásos önkormányzati és az önkéntes tűzoltóságok szervezési kategóriába sorolásáról és a készenlétben tartandó legkisebb gépjármű és technikai eszköz állományáról	20412
144/2008. (XI. 26.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata	20433
47/2008. (XI. 26.) KüM h.	A Magyar Köztársaság Kormánya és Románia Kormánya közötti, a légtérrendészeti feladatokban történő együttműködésről szóló megállapodás kihirdetéséről szóló 4/2008. (I. 19.) Korm. rendelet 2–3. §-ainak hatálybalépéséről	20467

II. Törvények

2008. évi LXXV. törvény

a takarékos állami gazdálkodásról és a költségvetési felelősségről*

Az Országgyűlés a fegyelmezett, átlátható és hosszú távon fenntartható költségvetési politika megteremtése és folytatása, valamint az ország hosszú távú gazdasági versenyképességének költségvetési eszközökkel való szolgálata érdekében – figyelemmel a jelenlegi és a jövő nemzedékek közötti igazságosság igényére, valamint a társadalom általános öregedésével kapcsolatos állami kiadások következő évtizedekben várható növekedésére a következő törvényt alkotja.

A FELELŐS KÖLTSÉGVETÉSI POLITIKA ALAPVETŐ CÉLJAI

1. § (1) A felelős költségvetési politika célja az államadósság hosszútávon fenntartható szintjének elérése a költségvetés tartósan egyensúlyközeli állapotának biztosítása révén.

(2) A költségvetési politika hosszútávon szolgálja az ország regionális és globális versenyképességét azáltal, hogy az állami újraelosztás mértékét az ehhez szükséges szintre korlátozza.

(3) A költségvetési politika rövid- és középtávú céljait e törvény rendelkezései szerint az állami költségvetésről szóló törvény (a továbbiakban: költségvetési törvény), valamint az e törvény felhatalmazása alapján kiadott kormányrendeletek állapítják meg.

A FELELŐS KÖLTSÉGVETÉSI DÖNTÉSHOZATAL SZABÁLYAI

A költségvetés-politikai szabályok alapvető fogalmai

2. § (1) A költségvetés-politikai szabályokat az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Áht.) által és a (2) bekezdésben meghatározott fogalmak figyelembevételével kell alkalmazni.

(2) E törvény alkalmazásában:

a) *egyenlegromlás*: a többlet csökkenése vagy a hiány növekedése,

b) *tárgyév*: az az év, amelyre vonatkozóan a költségvetési törvény a költségvetési tételek részletes felosztását tartalmazza,

c) *reálérték*: a pénzben kifejezett érték és az árindex hányadosa,

d) *árindex*: az általános árszínvonalat, illetve annak megváltozását kifejező index. E törvény alkalmazásában, amely időszakokra rendelkezésre áll, a bruttó hazai össztermék deflátorát, egyéb esetekben a fogyasztói árindexet jelenti,

e) *technikai kivetítés*: a költségvetési bevételek és kiadások várható alakulására vonatkozó olyan számítás, amely a magángazdasági és demográfiai folyamatok, valamint a kihirdetett jogszabályok, jogerős bírósági döntések és az állami feladatok ellátásához szükséges erőforrások árszínvonal-változásból eredő értékváltozásának hatását veszi figyelembe,

f) *magángazdasági és demográfiai tényezők*: olyan gazdasági hatással járó tényezők, amelyeket a költségvetési politika nem képes közvetlenül kontrollálni, így különösen a népesség száma és összetétele, a magánszektor szereplőinek gazdasági döntései, vagy az éghajlati és világ-gazdasági hatások.

KÖLTSÉGVETÉS-POLITIKAI SZABÁLYOK A KÖZPONTI ALRENDSZERRE

3. § (1) A költségvetési törvényben meg kell határozni a belső tételek egyenlegének a tárgyévet követő évre vonatkozó követelményét úgy, hogy a külső tételek egyenlegére vonatkozó legújabb technikai kivetítés alapján az elsődleges többlet nominális értéke ne legyen kisebb, mint a (2) bekezdés szerint a tárgyévet követő évre vonatkozóan egy évvel korábban előírt elsődleges egyenleg cél.

(2) A költségvetési törvényben meg kell határozni a tárgyévet követő második évre vonatkozó elsődleges egyenlegcél úgy, hogy

a) az elsődleges egyenlegcél nem lehet elsődleges hiány, és

b) az államadósság reálértéke a tárgyévet követő második év végén várhatóan ne haladja meg az államadósságnak a tárgyévet követő év végére várható értékét, valamint

c) az államadósság reálértéke a tárgyévet követő második év végén várhatóan ne haladja meg az államadósságnak a tárgyévet megelőző második év végi értékét.

(3) A (2) bekezdés c) pontjának alkalmazásában a számítások során a tárgyévet megelőző második év államadósságának, mint viszonyítási alapnak az értékéhez hozzá kell adni a belső tételek egyenlegének tárgyévet megelőző második évi tényleges értéke és a költségvetési törvény szerinti tervezett értéke különbségét.

4. § (1) A költségvetési törvényben meg kell határozni, hogy az államháztartás központi alrendszere elsődleges ki-

* A törvényt az Országgyűlés a 2008. november 17-i ülésnapján fogadta el.

adásainak a költségvetési törvényben tervezett, a tárgyévet követő második évre vonatkozó – (2) bekezdés szerint – korrigált főösszege a tárgyévet követő évre tervezett korrigált főösszeghez viszonyítva reálértéken milyen mértékben változhat.

(2) Az (1) bekezdés szerinti korrigált főösszeg számításakor az elsődleges kiadásokat

a) csökkenteni kell az Európai Unió, valamint az európai uniós tagsághoz kapcsolódó, de Európai Unión kívüli állam költségvetéséből származó források tervezett összegével,

b) csökkenteni kell a központi költségvetési szervek saját bevételeinek tervezett összegével.

(3) Amennyiben a költségvetés tervezéséhez alapul vett technikai kivetítés alapján az elsődleges egyenleg várható összege a tárgyéven és az azt követő négy évben kedvezőbb alakul a 3. § szerinti egyenlegcélnál, akkor az egyenlegcélok és az egyenlegek várható összege közötti különbözetet évenkénti bontásban Stabilitási és Adóreform Alapként kell nyilvántartani. A Kormány köteles – legkésőbb a költségvetési törvényjavaslat Országgyűlésnek történő benyújtásáig – a Stabilitási és Adóreform Alap összegének megfelelő mértékű adócsökkentési programot tartalmazó jogszabály-módosítást előterjeszteni.

A költségvetési fegyelmet és átláthatóságot biztosító eljárási szabályok

5. § (1) A jogszabályok előkészítése során előzetes költségvetési hatásvizsgálat elvégzésével az előkészítőnek fel kell mérni a szabályozás költségvetésre gyakorolt várható hatásait.

(2) A költségvetési hatások vizsgálata magában foglalja a tervezett jogszabály hatálybalépésétől számított legalább négy költségvetési évre vonatkozóan a tervezett szabályozás valamennyi lényeges, közvetlen és közvetett, a költségvetés bevételi vagy kiadási tételeit befolyásoló hatásának számszerű becslését, különös tekintettel a külső tételek, az államháztartásba tartozó intézmények bér jellegű kiadásainak alakulására, valamint az önkormányzatok számára törvényben előírt feladatok ellátásához szükséges pénzügyi források megváltozására.

(3) A költségvetési hatásvizsgálat tartalmazza továbbá a számítások során

a) alkalmazott feltevéseket,

b) összehasonlítási alapul vett technikai kivetítést, vagy más szervezet által készített és nyilvánosságra hozott technikai kivetítésre vonatkozó, egyértelmű utalást,

c) használt módszertan ismertetését.

6. § (1) A költségvetési politika fenntarthatóságának biztosítása érdekében a költségvetés tervezésének a valós gazdasági folyamatokon és megalapozott előrejelzéseken kell alapulnia.

(2) Az Országgyűlés döntéseinek

a) megalapozott költségvetési hatásvizsgálaton kell alapulniuk,

b) biztosítaniuk kell, hogy elfogadásuk esetén sem a kihirdetés évében, sem az azt követő naptári évben sem a költségvetési egyenleg, sem a külső tételek egyenlege ne romoljon a technikai kivetítéshez képest.

(3) A Kormány és a Kormány tagja feladat- és hatáskörét úgy gyakorolja, hogy az intézkedések meghozatalától, illetve rendelet elfogadása esetén a hatálybalépéstől számított második naptári év végéig a költségvetési egyenleg ne romoljon a technikai kivetítéshez képest.

(4) A (2) és (3) bekezdésben meghatározott valamennyi jogszabálytervezethez csatolni kell a költségvetési hatásvizsgálat lényeges megállapításait és eredményeit.

A KÖLTSÉGVETÉSI TANÁCS

A Költségvetési Tanács feladatai és hatásköre

7. § (1) A Költségvetési Tanács az Országgyűlés törvényhozási tevékenységét támogató háromtagú testület, amely tevékenysége során nem utasítható, csak a törvényeknek van alárendelve.

(2) A Költségvetési Tanács

a) makrogazdasági előrejelzéseket készít;

b) a költségvetési adatokra vonatkozóan technikai kivetítést készít;

c) a költségvetési tervezéssel, előrejelzéssel és hatásvizsgálattal kapcsolatos módszertani ajánlásokat készít;

d) becslést készít mind a benyújtást követően, mind a zárószavazást megelőzően a költségvetési és pótköltségvetési törvényjavaslatok, valamint minden olyan, az Országgyűlés által tárgyalt törvényjavaslat költségvetési hatására vonatkozóan, amely külső tételek alakulására befolyással lehet;

e) becslést készíthet az Országgyűlés által tárgyalt, a d) pontban megjelöltek kívüli törvényjavaslatok, továbbá azon módosító, kapcsolódó módosító és zárószavazás előtti módosító javaslatok költségvetési hatására vonatkozóan, amelyekről a Házszabály szerint az Országgyűlésnek határoznia kell;

f) megkeresésükre a feladatkörébe tartozó kérdésekről tájékoztatja a köztársasági elnököt, az országgyűlési biztoso-
sokat, az Állami Számvevőszék elnökét, a Magyar Nemzeti Bank elnökét és az Országgyűlés bizottságait;

g) tájékoztathatja az Országgyűlés költségvetési ügyekben feladatkörrel rendelkező bizottságát vagy a Kormányt a költségvetési fegyelem megtartását és az államháztartás átláthatóságát célzó jogszabály-alkotási javaslatokról;

h) véleményezi a költségvetési elszámolási és számvetési tárgyú jogszabályok tervezeteit.

(3) A Költségvetési Tanács által készített előrejelzéseket, becsléseket és ajánlásokat a Költségvetési Tanács honlapján közzé kell tenni.

(4) A Költségvetési Tanács tevékenységéről és a feladatkörét érintő tapasztalatokról évente beszámol az Országgyűlésnek.

8. § (1) A Költségvetési Tanács az államháztartással kapcsolatban álló minden személytől vagy szervezettől minden olyan kérdésben felvilágosítást kérhet, az összes olyan iratba betekinthez, illetve iratról másolatot kérhet, kezelt adatot megismerhet, amely a feladatainak ellátásával összefügg.

(2) A Költségvetési Tanács az (1) bekezdésben foglaltak végrehajtása során a személyes adatokat – a közérdekből nyilvános adatok kivételével – személyazonosításra alkalmatlan módon ismerheti meg.

(3) Az adat minősített volta a Költségvetési Tanácsot feladatának ellátásában nem akadályozhatja, de a titok megtartására vonatkozó rendelkezések rá nézve is kötelezőek. A Költségvetési Tanács a feladatainak ellátása érdekében jogosult adó-, üzleti, bank-, értékpapír-, pénztár- vagy biztosítási titoknak, illetve más törvényben meghatározott titoknak minősülő adatok és információk megismerésére is. A Költségvetési Tanács által közzétett előrejelzések és becslések nem tartalmazhatnak minősített adatot és törvény által védett egyéb titkot, továbbá nem okozhatják ezek nyilvánosságra kerülését.

(4) A Költségvetési Tanács a feladatainak ellátásához szükséges, bármilyen módon vagy formában rögzített információt vagy ismeretet, függetlenül annak kezelési módjától, önálló vagy gyűjteményes jellegétől, (a továbbiakban: adat) kérhet attól a szervtől, amely az adatot kezeli, illetve amely az adat előállítására ésszerű erőfeszítéssel képes. A szerv a kérésnek haladéktalanul, de legkésőbb az annak kézhezvételétől számított tizenöt napon belül köteles eleget tenni. Amennyiben a kért adat nem áll rendelkezésre, és előállítása ésszerű határidőn belül nem lehetséges, erről írásban kell tájékoztatni a Költségvetési Tanácsot.

(5) A javaslatok költségvetési hatásának vizsgálatához szükséges adatok átadását, illetve előállítását a (4) bekezdés rendelkezései szerint a Költségvetési Tanács szóban vagy írásban kérheti a törvényjavaslat tárgyalása során a Kormányt képviselő minisztertől, más előterjesztő esetében pedig a törvényjavaslat előterjesztőjétől és az annak tárgyköre szerint feladatkörrel rendelkező minisztertől.

(6) Ha az adatokat az arra kötelezett a Költségvetési Tanács számára – a kérés kézhezvételétől számított tizenöt napon belül – nem adja át, a Költségvetési Tanács az adatot az államháztartásért felelős minisztertől kérheti. Az államháztartásért felelős miniszter a kérés kézhezvételétől számított öt munkanapon belül köteles az adatot átadni,

vagy tájékoztatni a Költségvetési Tanácsot arról, hogy az adat nem áll rendelkezésre.

(7) Ha az adatokat a Költségvetési Tanács részére a (4)–(6) bekezdésben foglalt határidőkre az arra kötelezett nem adja át, a Költségvetési Tanács ezt a tényt nyilvánosságra hozza.

(8) A Költségvetési Tanács és az adat átadására kötelezett között a kapcsolat – erre irányuló megállapodás esetén – elektronikus aláírással ellátott dokumentum alkalmazásával is megvalósulhat.

(9) Az adat átadására kötelezett szerv vagy miniszter irányítása alá tartozó szerv nevében eljáró személyt nem érheti hátrány azért, ha – a (3) bekezdésben megjelölt titoknak minősülő adatok védelmét szolgáló előírások betartása mellett – tájékoztatja a Költségvetési Tanácsot a feladatának ellátásához szükséges adatról.

(10) Az e §-ban foglalt kötelezettségek a Költségvetési Tanács feladatának ellátásában közreműködő szervezet foglalkoztatottjaira is vonatkoznak.

A Költségvetési Tanács és tagjainak jogállása

9. § (1) A Költségvetési Tanácsot az Országgyűlés kilencéves időtartamra választja. A Költségvetési Tanács tagjai nem választhatók újra. Amennyiben a Költségvetési Tanács tagjának megbízási időtartama kevesebb, mint három év volt, egyszer újraválasztható.

(2) A Költségvetési Tanács egy-egy tagjává választható személyt a köztársasági elnök, az Állami Számvevőszék elnöke és a Magyar Nemzeti Bank elnöke jelöli.

(3) A Költségvetési Tanács tagjának jelölt személyeket az Országgyűlés költségvetési ügyben feladatkörrel rendelkező bizottsága meghallgatja.

(4) A Költségvetési Tanács tagjává olyan büntetlen előéletű, választójoggal rendelkező magyar állampolgár választható meg, aki szakirányú egyetemi diplomával, továbbá a költségvetési vagy pénzügyi tevékenységgel kapcsolatos kérdésekben kiemelkedő elméleti vagy gyakorlati szakmai ismeretekkel, valamint legalább öt éves vezetői gyakorlattal rendelkezik.

(5) A Költségvetési Tanács tagjává nem választható meg olyan személy, aki

a) a jelölést megelőző négy évben olyan megbízást teljesített, amely megszűnik a Kormány megbízatásának megszűnésével (a továbbiakban: a Kormány megbízatásához kötött megbízási),

b) a jelölést megelőző négy évben országgyűlési képviselő, európai parlamenti képviselő volt, illetve bármely párt országos (központi) szervezetében választott vezető tisztséget töltött be,

c) a Kormány megbízatásához kötött megbízást teljesítő személy, országgyűlési képviselő, európai parlamenti

képviselő, vagy bármely párt országos (központi) szervezetében választott vezető tisztséget betöltő személy Polgári Törvénykönyv szerinti közeli hozzátartozója.

(6) A Költségvetési Tanács tagja az elődje megbízásának megszűnésekor, illetve ha elődje megbízásának megszűnését követően választották meg, a megválasztásával lép hivatalba.

(7) Amennyiben a Költségvetési Tanács megbízatási időtartamának letelte előtt választanak új tagot, a Költségvetési Tanács újonnan választott tagjának megbízatása legkésőbb a Költségvetési Tanács megbízatásának lejártával megszűnik.

(8) A Költségvetési Tanács tagja a megválasztását követően az Országgyűlés előtt esküt tesz.

10. § (1) A Költségvetési Tanács tagjai közül a köztársasági elnök által jelölt tag

- a) vezeti a Költségvetési Tanácsot,
- b) hívja össze a Költségvetési Tanács ülését és állapítja meg annak napirendjét,
- c) képviseli a Költségvetési Tanácsot,
- d) jóváhagyja a törvényjavaslatokról készített, nyilvánosságra hozandó becsléseket,
- e) vezeti a Költségvetési Tanács Titkárságát.

(2) A Költségvetési Tanács tagjai közül a köztársasági elnök által jelölt tag felelősséggel tartozik az Országgyűlésnek a Költségvetési Tanács által készített becslések megalapozottságáért.

(3) A Költségvetési Tanács működésére vonatkozó szabályokat a Költségvetési Tanács Szervezeti és Működési Szabályzata állapítja meg, amelyet a Költségvetési Tanács egyhangú döntéssel fogad el.

(4) A Költségvetési Tanács a 7. § (2) bekezdés c), f), g) és h) pontjaiban foglalt feladatainak ellátását Szervezeti és Működési Szabályzatában a köztársasági elnök által jelölt tagra ruházhatja.

(5) A Költségvetési Tanács akkor határozatképes, ha tagjainak többsége jelen van. Döntéseit a jelenlévők egyszerű szótöbbségével hozza.

11. § (1) A Költségvetési Tanács köztársasági elnök által jelölt tagja tudományos, oktatói, művészeti, lektori, szerkesztői, valamint jogi oltalom alá eső szellemi tevékenység kivételével más tisztséget és megbízást nem fogadhat el, illetve más keresőfoglalkozást nem folytathat, díjazást nem fogadhat el.

(2) A Költségvetési Tanács többi tagja

- a) kizárólag tisztségével összeegyeztethető egyéb tevékenységet végezhet;
- b) nem állhat a Költségvetési Tanács Titkárságánál és többségi állami tulajdonú gazdasági társaságnál munkavégzésre irányuló jogviszonyban;
- c) nem lehet köztisztviselő;

d) megbízást nem fogadhat el központi költségvetési szervtől, többségi állami tulajdonú gazdasági társaságtól és a Költségvetési Tanács Titkárságától, kivéve, ha az tudományos, oktatói, művészeti, lektori, szerkesztői, valamint jogi oltalom alá eső szellemi tevékenység végzésére irányul;

e) nem lehet többségi állami tulajdonú gazdasági társaság vezető tisztségviselője és felügyelő bizottságának tagja.

(3) A Költségvetési Tanács tagja nem lehet a Kormány megbízatásához kötött megbízatást teljesítő személy, országgyűlési képviselő, európai parlamenti képviselő, illetve bármely párt országos (központi) szervezetében választott vezető tisztséget betöltő személy, illetve ezek Polgári Törvénykönyv szerinti közeli hozzátartozója.

(4) Ha a Költségvetési Tanács tagjával kapcsolatban összeférhetlenségi ok áll fenn, az összeférhetetlen helyzetet a Költségvetési Tanács tagjának a tudomására jutást követő tíz napon belül meg kell szüntetnie.

(5) Ha a Költségvetési Tanács tagja a (4) bekezdésben foglalt kötelezettségének az előírt időben nem tesz eleget, az Országgyűlés bármely képviselő indítványára meghozott határozatával állapítja meg az összeférhetlenséget.

(6) Ha az összeférhetlenségi eljárás ideje alatt a Költségvetési Tanács tagja a vele szemben fennálló összeférhetlenségi okot megszünteti, az összeférhetlenség megállapítását mellőzni kell.

12. § (1) A Költségvetési Tanács tagjai a megválasztásukkor, majd azt követően évente az országgyűlési képviselőkre vonatkozó szabályok szerint vagyonnyilatkozatot tesznek, amelyet a Költségvetési Tanács honlapján közzé kell tenni.

(2) A Költségvetési Tanács tagjai vagyonnyilatkozatát az Országgyűlés mentelmi ügyekkel foglalkozó bizottsága tartja nyilván és ellenőrzi.

(3) Ha a Költségvetési Tanács tagja vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettségét szándékosan elmulasztja, vagy a vagyonnyilatkozatban szándékosan lényeges adatot, tényt valótlanul közöl, az Országgyűlés mentelmi ügyekkel foglalkozó bizottsága írásban felhívja az érintettet a mulasztás pótlására, a valótlan tény, adat javítására. A felhívásnak a Költségvetési Tanács tagja a felhívás kézhezvételét követő tíz napon belül köteles eleget tenni.

(4) Ha a Költségvetési Tanács tagja a (3) bekezdésben foglalt kötelezettségének az előírt időben nem tesz eleget, az Országgyűlés bármely képviselő indítványára meghozott határozatával állapítja meg a vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettség megsértését.

13. § (1) A Költségvetési Tanács tagjának megbízatása megszűnik:

- a) a megbízatási időtartam leteltével,
- b) a 70. életév betöltésével,

- c) lemondással,
- d) az összeférhetetlenség megállapításával,
- e) a vagyonyilatkozat-tételi kötelezettség megsértésének megállapításával,
- f) felmentéssel,
- g) kizárással,
- h) halálával.

(2) A lemondást írásban kell közölni az Országgyűlés elnökével.

(3) A Költségvetési Tanács tagjának megbízatását felmentéssel kell megszüntetni, ha a Költségvetési Tanács tagja neki fel nem róható okból legalább hat hónapig nem képes eleget tenni megbízatásából adódó feladatainak.

(4) A Költségvetési Tanács tagjának megbízatását kizárással kell megszüntetni, ha a Költségvetési Tanács tagja neki felróható okból nem tesz eleget megbízatásából eredő feladatainak, illetve jogerős ítéletben megállapított büntetést követett el, vagy más módon tisztségére méltatlanná vált.

(5) A Költségvetési Tanács tagjának felmentéséről és kizárásról bármely képviselő indítványára az Országgyűlés dönt.

14. § (1) A Költségvetési Tanács tagjai közül a köztársasági elnök által jelölt tag az Állami Számvevőszék elnökét megillető illetményre és egyéb juttatásokra jogosult.

(2) A Költségvetési Tanács többi tagja illetményének összege a köztársasági elnök által jelölt tag illetményének 50 százaléka.

(3) A Költségvetési Tanács tagjai közül a köztársasági elnök által jelölt tagot naptári évenként 40 munkanap szabadság illeti meg.

(4) A Költségvetési Tanács tagjainak társadalombiztosítási jogállására a közszolgálati jogviszonyban állókra vonatkozó szabályok az irányadók.

(5) A Költségvetési Tanács tagja megbízatásának időtartama közszolgálati jogviszonyban töltött időnek, illetőleg nyugdíjra jogosító szolgálati időnek számít.

15. § (1) A Költségvetési Tanács feladataival kapcsolatos előkészítés és ügyvitel teendőit a Költségvetési Tanács Titkársága látja el.

(2) A Költségvetési Tanács Titkárságának szervezetére – beleértve a szervezeti formáját is – és működésére vonatkozó szabályokat a Költségvetési Tanács állapítja meg.

16. § (1) A Költségvetési Tanács állapítja meg költségvetését, amely az Országgyűlés költségvetési fejezetén belül önálló címet képez. A fejezet felügyeletét ellátó szerv vezetőjének jogosítványait a Költségvetési Tanács tagjai közül a köztársasági elnök által jelölt tag gyakorolja.

(2) A Költségvetési Tanács állítja össze a költségvetésére vonatkozó javaslatát és költségvetésének végrehajtásáról szóló beszámolót, amelyet a Kormány – változatlan tartalommal – a költségvetési törvényjavaslat, illetve a zár számadási törvényjavaslat részeként terjeszt elő az Országgyűlésnek.

(3) A Költségvetési Tanács gazdálkodását az Állami Számvevőszék ellenőrzi.

(4) A Költségvetési Tanács székhelye Budapest.

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

Hatályba lépés

17. § (1) E törvény – a (2)–(4) bekezdésekben foglalt kivételekkel – 2009. január 1-jén lép hatályba.

(2) E törvény 18. § (1), (3) és (4) bekezdése a kihirdetését követő napon lép hatályba.

(3) E törvény 3. §-a – az e § (4) bekezdésében foglaltak kivételével –, 22. § (2) bekezdésében módosított Áht. 2/A. § (2) bekezdésének c) és d) pontja, 22. § (9) bekezdésében módosított Áht. 36/B. § (1) bekezdése, valamint a 22. § (3) bekezdése 2009. július 1-jén lép hatályba.

(4) E törvény 3. § (2) bekezdésének c) pontja, 5., 6. és 22. §-a – az e § (3) bekezdésében foglalt kivételekkel – 2010. január 1-jén lép hatályba.

Átmeneti rendelkezések

18. § (1) Az államháztartás központi alrendszerei korrigált és konszolidált elsődleges kiadási főösszegének 2009. évre tervezett értéke az ugyanígy számított, 2008. évre tervezett értékhez képest nem növekedhet.

(2) 2010. és 2011. évre a Kormány olyan költségvetési törvényjavaslatot köteles benyújtani, amely biztosítja, hogy az államháztartás központi alrendszerei korrigált elsődleges kiadási főösszegének tervezett értéke az ugyanígy számított, megelőző évre tervezett értékéhez képest reálértéken legfeljebb a bruttó hazai termék reálértéke várható növekedési ütemének felével növekedhet.

(3) Az államháztartás központi alrendszerei (1)–(2) bekezdés szerinti korrigált főösszegének számításakor az elsődleges kiadásokat

a) csökkenteni kell az Európai Unió, valamint az európai uniós tagsághoz kapcsolódó, de Európai Unión kívüli állam költségvetéséből származó források tervezett összegével,

b) csökkenteni kell a központi költségvetési szervek saját bevételeinek tervezett összegével.

(4) Az államháztartás központi alrendszerei (1) bekezdés szerinti konszolidált főösszegének számításakor az elsődleges kiadásokat

a) csökkenteni kell a Nyugdíjbiztosítási Alap támogatásai közül a magánnyugdíjpénztárba átlépők miatti járulékkiesés pótlását valamint a Nyugdíjbiztosítási Alap kiadásainak támogatását szolgáló központi költségvetési kiadások tervezett összegével,

b) csökkenteni kell az Egészségbiztosítási Alap támogatásai közül a központi költségvetésből járulék címen átadott pénzeszközök tervezett összegével,

c) csökkenteni kell az elkülönített állami pénzalapok központi költségvetésbe történő befizetéseinek tervezett összegével.

(5) 2010. és 2011. években a Kormány olyan költségvetési törvényjavaslatot köteles benyújtani, amely biztosítja, hogy az Áht. 116. § (1) bekezdés 2. pontja szerinti mastrichti deficitmutató értéke csökken az előző évi értékhez képest.

19. § (1) A Költségvetési Tanács tagjainak személyére első ízben e törvény hatálybalépését követő harminc napon belül kell javaslatot tenni.

(2) A Költségvetési Tanácsnak a 7. § (2) bekezdése a) és c) pontjaiban foglalt feladatokat 2009. július 1-jétől kell ellátnia.

(3) A Költségvetési Tanácsnak a 7. § (2) bekezdése b) pontjában foglalt feladatot 2010. július 1-jétől kell ellátnia.

(4) A Költségvetési Tanácsnak a 7. § (2) bekezdése d) és e) pontjaiban foglalt feladatokat 2010. július 1-jétől kell ellátnia, de 2011. január 1-jéig csak a költségvetési törvényjavaslat esetében.

(5) A 7. § (2) bekezdése d) és e) pontjai szerinti becsléseknek az önkormányzatok számára törvényben előírt feladatok ellátásához szükséges pénzügyi források megváltozására vonatkozó adatokat 2011. január 1-jétől kell tartalmaznia.

(6) A 2010. évi költségvetési törvény előkészítésénél és elfogadásánál a 22. §-ban foglalt rendelkezéseket figyelembe kell venni.

(7) A 22. § (20) bekezdésében módosított Áht. 124. § (2) bekezdése zsg) pontjában foglalt rendeletet a Kormánynak első ízben 2010. január 1-jét követően kell megalkotnia.

Felhatalmazások

20. § Felhatalmazást kap az államháztartásért felelős miniszter, hogy rendeletben határozza meg a költségvetési hatásvizsgálat tartalmára és módszereire vonatkozó részletes szabályokat, amelyeknek összhangban kell lenniük a

Költségvetési Tanács által közzétett módszertani ajánlásokkal.

Hatályukat veszítő rendelkezések

21. § (1) 2010. január 1-jén hatályát veszti az Áht. 1. § (1) bekezdése, 5. §-a, 7. § (2) bekezdése, 8. § (1) bekezdése, 35. § (2) bekezdése, 40. §-a és 47. § (2) bekezdése.

(2) 2011. december 31-én hatályát veszti e törvény 4. §-ának (3) bekezdése.

Módosuló rendelkezések

22. § (1) Az Áht. 2. §-ának helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„2. § (1) Az államháztartás központi és önkormányzati alrendszerből áll.

(2) Az államháztartás központi alrendszere magában foglalja

a) a Magyar Államot, mint közjogi kötelezettségek és jogosítványok (beleértve az alapszerűen finanszírozott állami feladatokat) alanyát és

b) az alábbi jogi személyeket:

ba) a Magyar Államot,

bb) a központi költségvetési szerveket,

bc) mindazokat a jogi személyeket, amelyeket törvény a központi alrendszerbe sorol,

bd) törvény eltérő rendelkezése hiányában azon költségvetési szerveket, amelyeknek alapítója a Kormány vagy a központi alrendszerbe tartozó jogi személy.

(3) Az államháztartás önkormányzati alrendszere az alábbi jogi személyeket foglalja magában:

a) a helyi önkormányzatokat,

b) a kisebbségi önkormányzatokat,

c) az önkormányzati költségvetési szerveket,

d) mindazokat a jogi személyeket, amelyeket törvény az önkormányzati alrendszerbe sorol,

e) azon költségvetési szerveket, amelyek alapítója az önkormányzati alrendszerbe tartozik.”

(2) Az Áht. 2/A. §-ának helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„2/A. § (1) Az államháztartás mindkét alrendszerének gazdálkodását érintő fogalmak:

a) *költségvetés*: az államháztartást alkotó, a 2. § (2) és (3) bekezdéseiben meghatározott jogalanyok gazdálkodásának alapjául szolgáló olyan pénzügyi terv, amely szembeállítja az állami vagy önkormányzati feladatok ellátására fordítható költségvetési kiadásokat a költségvetési bevételekkel,

b) *költségvetési bevétel*: a pénzeszközök állományának tranzakcióból eredő növekedése, beleértve a pénzforgalommal nem járó, a 8/B. § (4) bekezdése szerint elszámolt

kiegészítő tételeket is, de ide nem értve a pénzügyi eszközök cseréjéből eredő tételeket,

c) költségvetési kiadás: a pénzeszközök állományának tranzakcióból eredő csökkenése, beleértve a pénzforgalommal nem járó, a 8/B. § (4) bekezdése szerint elszámolt kiegészítő tételeket is, de ide nem értve a pénzügyi eszközök cseréjéből eredő tételeket,

d) elsődleges bevétel: a hitelviszonyon alapuló pénzügyi eszközök utáni kamatbevételek nélkül számított költségvetési bevételek,

e) elsődleges kiadás: az adóssághoz kapcsolódó kamatkiadások nélkül számított költségvetési kiadások,

f) egyenleg: a bevételek és a kiadások különbözete,

g) többlet: az a pozitív összeg, amennyivel a bevételek meghaladják a kiadásokat,

h) hiány: az a pozitív összeg, amennyivel a kiadások meghaladják a bevételeket,

i) adósság: hitelviszonyon alapuló tartozások névértékén számítva.

(2) Az államháztartás központi alrendszerének gazdálkodását érintő fogalmak:

a) állami költségvetés: az államháztartás központi alrendszerének konszolidált költségvetése,

b) államadósság: az államháztartás központi alrendszerének konszolidált adóssága,

c) külső tételek: költségvetési törvények által közvetlenül nem befolyásolható, a 3. § szerinti elsődleges bevételek és kiadások,

d) belső tételek: külső tételnek nem minősülő elsődleges bevételek és kiadások.”

(3) Az Áht. 3. §-ának helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„3. § (1) Külső tételnek csak olyan költségvetési tétel tekinthető, amelyről e törvény kifejezetten kimondja, hogy külső tétel.

(2) Azok az elsődleges bevételek és kiadások minősíthetők külső tételnek, amelyek

a) egyedi jogosultságot vagy kötelezettséget létrehozó törvényi rendelkezés végrehajtását szolgálják, és

b) adott évre vonatkozó összegét az *a)* pontban meghatározott törvényi rendelkezés, valamint magángazdasági és demográfiai folyamatok egyértelműen meghatározzák.

(3) Külső tételnek minősülnek a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződésben meghatározott kifejezett fizetési kötelezettségek teljesítését szolgáló elsődleges bevételek és kiadások.”

(4) Az Áht. 8. §-a a következő (5)–(9) bekezdésekkel egészül ki:

„(5) A többségi állami tulajdonban lévő gazdasági társaságok számviteli eredményének az állami tulajdonra eső arányos részét a mérlegkészítés évében költségvetési tételeként el kell számolni. A veszteséget kiadásként, a nyereséget bevételként kell elszámolni.

(6) Amennyiben gazdálkodó szervezet a Magyar Állammal vagy önkormányzattal kötött, legalább 5 év lejáratú szerződés keretében beruházást hajt végre annak érde-

kében, hogy a létrehozott eszköz felhasználásával szolgáltatást nyújtson, akkor

a) a beruházás számviteli aktiválásakor a szerződésben nevesített eszköz értékét költségvetési kiadásként el kell számolni;

b) az eszköz *a)* pont szerint költségvetési kiadásként elszámolt értékét az aktiválás évétől kezdve a szerződés határalévó futamideje alatt évenként időarányos részletekben költségvetési bevételként el kell számolni;

c) amennyiben a szerződés a szerződés szerinti határidő előtt megszűnik, akkor a megszűnésekor a *b)* pont szerint még el nem számolt részt egy összegben bevételként el kell számolni.

(7) Amennyiben a (6) bekezdés szerinti célra irányuló szerződés határozatlan idejű, akkor a (6) bekezdés *b)* pont alkalmazása tekintetében 5 év lejáratúnak kell tekinteni.

(8) A (6)–(7) bekezdésekben foglaltakat kell alkalmazni akkor is, ha többségi állami tulajdonú gazdasági társaság nem szerződés, hanem tulajdonosi döntés alapján hajt végre a (6) bekezdés szerinti beruházást.

(9) A (6)–(8) bekezdésben foglaltakat a 2010. január 1-jét követően megkötött szerződések esetén kell alkalmazni.”

(5) Az Áht. 8/A. §-ának (3) bekezdése az alábbi *k)*–*l)* pontokkal egészül ki:

(A finanszírozási célú pénzügyi műveletek a következők:)

„*k)* többségi állami tulajdonú gazdasági társaságok osztalékának elvonása (ideértve az osztalék-előleget is);

l) többségi állami tulajdonú gazdasági társaságok tőkéjének emelése és csökkentése.”

(6) Az Áht. a következő 8/B. §-sal egészül ki:

„8/B. § (1) A megvalósult költségvetési bevételek és kiadások elszámolásakor alkalmazni kell az alábbi elveket:

a) minden költségvetési kiadást és bevételt el kell számolni (teljesség elve);

b) csak olyan kiadást és bevételt lehet elszámolni, amely számviteli bizonylattal alátámasztható (számviteli megalapozottság elve);

c) azt az elszámolási módot kell választani, amely leginkább alkalmas a tényleges gazdasági folyamatok bemutatására (tartalom elsődlegessége a formával szemben).

(2) Az (1) bekezdésben foglalt elvek érvényesülése érdekében, ahol szakmai szempontból lehetséges, alkalmazni kell az alábbi elveket:

a) az elszámolási módok tekintetében az állandóságot és az összehasonlíthatóságot biztosítani kell (következetesség elve);

b) a költségvetési bevételek és kiadások – törvényben szabályozott esetek kivételével – egymással szemben nem számolhatók el (bruttó elszámolás elve).

(3) A költségvetést az (1)–(2) bekezdésekben foglalt elvekkel összhangban kell elkészíteni.

(4) A pénzforgalomban megvalósuló tételek mellett az olyan, pénzforgalommal nem járó, kiegészítő tételeket is

el kell számolni költségvetési bevételként vagy költségvetési kiadásként, amelyek elszámolása az (1) bekezdés c) pontjában foglalt elv érvényesítése érdekében szükséges.

(5) A költségvetési elszámolási szabályok összessége az a módszertan, amely alapján a számviteli adatokból kiindulva meghatározhatók a költségvetési egyenleg és az adósság tételei, valamint a költségvetési egyenleg és az adósság összefüggései.

(6) A költségvetési elszámolási szabályok tartalmára a Költségvetési Tanács és az Állami Számvevőszék elnöke által együttesen jelölt – legfeljebb egyéves megbízással rendelkező, tiszteletdíjra vagy más juttatásra nem jogosult – szakértőkből létrehozott testület tesz szakmai javaslatot.”

(7) Az Áht. 12. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„12. § (1) Az államháztartás alrendszerében minden pénzmozgásról el kell számolni.

(2) Az államháztartás alrendszerében a költségvetési gazdálkodás – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a bevételi előirányzatok teljesítésének kötelezettségét és a kiadási előirányzatok felhasználásának jogosultságát foglalja magában. A kiadási előirányzat nem jár felhasználási kötelezettséggel.

(3) A bevételi előirányzatok előirányzat-módosítás nélkül is túlteljesíthetők, ha a bevételekre vonatkozó jogszabályi előírások év közben nem változnak. Ellenkező esetben az előirányzatokat az arra jogosultnak módosítania kell.

(4) Költségvetési kiadás a központi alrendszerben csak törvény alapján teljesíthető.

(5) A külső kiadások és a kamatkiadások a költségvetési törvény kifejezett rendelkezése nélkül is teljesíthetők.

(6) A költségvetési törvény eltérő rendelkezése hiányában a tervezett összeget meghaladó belső kiadás nem teljesíthető, kivéve, ha a kiadásra korábbi költségvetési törvény adott felhatalmazást, és ezt törvény vagy a Kormány törvény felhatalmazása alapján kiadott rendelete nem korlátozza.

(7) A költségvetési törvény csak a következő belső kiadások esetében adhat felhatalmazást a tervezett összeget meghaladó kiadás teljesítésére:

a) a devizában teljesítendő kiadások esetében az árfolyamváltozás hatásának mértékéig,

b) a jogszabályon vagy szerződésen alapuló visszavonhatatlan kötelezettségvállalásokból eredő kiadások esetében.

(8) A jogerős bírósági döntésen alapuló kifizetések a tervezett összeget meghaladóan is teljesíthetők.

(9) Amennyiben egy költségvetési szerv bevételei meghaladják a tervezett értéket, akkor költségvetési törvény által meghatározott esetekben és mértékig – de legfeljebb a bevételi többlet mértékéig – a költségvetési szerv kiadásai

is meghaladhatják a költségvetési törvényben tervezett mértéket.

(10) A külső bevételek túlteljesülése nem alapozhat meg olyan jogszabályi változást, amely a legújabb technikai kivetítéshez képest az elsődleges egyenleget rontaná.

(11) A bevételi előirányzatok elmaradása, illetve más kiadások túlteljesülése, illetve a belső tételek egyenlegének tárgyévvel megelőző költségvetési törvényben előírt követelményétől való eltérés esetén a kiadási előirányzatok jogszabályi előírások alapján csökkenthetők, zárolhatók, illetve törölhetők.

(12) A zárolás az előirányzat egy része vagy egésze adott költségvetési évi felhasználásának időleges, feltételhez kötött korlátozása, felfüggesztése.”

(8) Az Áht. 29. § (1) bekezdésének helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A költségvetési törvényjavaslatot az Országgyűlés az Állami Számvevőszék és a Költségvetési Tanács véleményével együtt tárgyalja meg.”

(9) Az Áht. a következő 36/B. §-sal egészül ki:

„36/B. § (1) A Kormány a költségvetési törvényjavaslat benyújtásakor köteles az Országgyűlést tájékoztatni arról, hogy a javaslat elfogadása esetén – összhangban a középtávú tervekkel – legalább három évre vonatkozóan milyen részletes kötelezettségvállalási korlátozásokat kíván érvényre juttatni a tárgyév során.

(2) A költségvetési törvény kihirdetése után a Kormány rendeletet alkot – a költségvetési törvénynek megfelelő szerkezetben – az (1) bekezdés szerinti számszerű korlátokról, valamint azon eljárási szabályokról, amelyek biztosítják a kötelezettségvállalási korlátok betartását.

(3) A költségvetési törvény kihirdetése után a Kormány – a költségvetési törvénynek megfelelő szerkezetben – rendeletben határozza meg a költségvetési bevételeknek és kiadásoknak a tárgyévvel követő két évre tervezett összegét.”

(10) Az Áht. 41. §-ának helyébe a következő rendelkezés lép:

„41. § (1) Pótköltségvetést köteles a Kormány benyújtani az Országgyűlésnek, ha a költségvetési törvény tervezésénél figyelembe vett bruttó hazai össztermék 0,2%-ánál nagyobb mértékben csökken a várható elsődleges többlet a jóváhagyotthoz képest, és ez az egyenlegromlás nem magángazdasági vagy demográfiai okok miatt következik be.

(2) A költségvetési felelősségről szóló törvény 3. §-a szerint meghatározott egyenleg-követelmény és egyenlegcél, valamint a 4. § szerint meghatározott kiadási korlát megváltoztatása pótköltségvetésnek minősül.

(3) A pótköltségvetési törvényjavaslat a költségvetési törvénynek az előirányzatok meghatározására vonatkozó rendelkezéseit javasolja újból megállapítani.

(4) A költségvetési törvény módosítását nem az (1) bekezdésben említett okok miatt kezdeményező és formailag

nem a (2) bekezdésben foglaltak szerinti törvényjavaslat nem minősül pótköltségvetési törvényjavaslatnak, illetve hatálybalépés esetén pótköltségvetési törvénynek.

(5) Amennyiben az Országgyűlés olyan törvényt fogad el, amely a törvény elfogadásához alapul vett költségvetési hatásvizsgálatban a tárgyévre előrejelzett egyenleg rontása nélkül módosítja egyes külső tételek előrejelzett összegét, a Kormány a törvény elfogadásához alapul vett költségvetési hatásvizsgálat alapján rendeletben intézkedik az állami költségvetés megfelelő külső tételeinek átcsoportosításáról.”

(11) Az Áht. 50. §-ának helyébe a következő rendelkezés lép:

„50. § Az államháztartásért felelős miniszter április 15-éig elkészíti és a Kormány elé terjeszti a következő évekre vonatkozó gazdaságpolitikai elképzelésein alapuló költségvetési politika fő irányait és a költségvetési tervezés fő kereteit meghatározó költségvetési irányelveket.”

(12) Az Áht. az alábbi 50/A. §-sal egészül ki:

„50/A. § (1) A Kormány az államháztartás és a gazdaság tárgyevi helyzetéről félévente tájékoztatót nyújt be az Országgyűlés költségvetési ügyekben feladatkörrel rendelkező bizottságának.

(2) Az országgyűlési képviselők általános választása első fordulója magyarországi szavazásának napját 15 nappal megelőzően

a) az államháztartás egészének tekintetében az államháztartásért felelős miniszter,

b) a miniszterek, illetve a nem miniszter irányítása alá tartozó szervek vezetői saját feladatkörük tekintetében részletes jelentést tesznek közzé az államháztartás vagyoni és pénzügyi helyzetéről és az Országgyűlés megalakulását követő időszakban keletkezett, a későbbi éveket terhelő pénzügyi kötelezettségekről.

(3) A (2) bekezdés szerinti jelentést az előzetes véleményezés érdekében a közzétételt megelőző 15 napon belül meg kell küldeni az Állami Számvevőszéknek.

(4) A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek általános választását megelőző 30 nappal a polgármester, a főpolgármester és a megyei közgyűlés elnöke részletes jelentést tesz közzé a helyi önkormányzat vagyoni és pénzügyi helyzetéről, valamint a képviselő-testület megalakulását követően keletkezett, a későbbi éveket terhelő pénzügyi kötelezettségekről.”

(13) Az Áht. 51. § (2) bekezdésének helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az államháztartásért felelős miniszter augusztus 31-ig terjeszti a Kormány elé a költségvetési törvényjavaslat tervezetét.”

(14) Az Áht. 52. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A Kormány a költségvetési törvény utolsó költségvetési évében szeptember 30-áig benyújtja az Országgyű-

lésnek a következő egy vagy többéves – az e törvény 7. §-ának (3) bekezdése szerinti költségvetési évenként meghatározott előirányzatokat tartalmazó – költségvetési törvényjavaslatát, és ehhez tájékoztatási céllal az államháztartás helyzetét bemutató összefoglaló táblázatokat, mérlegeket mellékel. A fejezeti részletező táblázatokat és ezek szöveges indoklásait október 15-ig kell az Országgyűlésnek benyújtani.”

(15) Az Áht. az alábbi 53/B. §-sal egészül ki:

„53/B. § A költségvetési törvényben meg kell jelölni a rendelkezések hatályvesztésének időpontját.”

(16) Az Áht. V. fejezetének címe helyébe a következő rendelkezés lép:

„Az önkormányzatok költségvetése”

(17) Az Áht. 62. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A kisebbségi önkormányzat a költségvetésből finanszírozza és látja el a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló, és más törvényben meghatározott feladatait.”

(18) Az Áht. 110. §-ának helyébe a következő rendelkezés lép:

„110. § (1) Az államháztartás adóssága az államadósság és az önkormányzati adósság együttes értéke, amelynek számításakor az alrendszer egymással szembeni adósságát konszolidálni kell.

(2) Az önkormányzati adósság a helyi és a kisebbségi önkormányzatokat együttesen terhelő adósság, amelynek számításakor az egyes önkormányzatok egymással szembeni adósságát konszolidálni kell.

(3) A maastrichti adósságmutató az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, a túlzott hiány esetén követendő eljárásról szóló jegyzőkönyv alkalmazásáról szóló, 1993. november 22-i 3605/93/EK tanácsi rendelet szerint jelentendő adósságmutató.”

(19) Az Áht. 111. §-ának helyébe a következő rendelkezés lép:

„111. § (1) Az államadósságból eredő kötelezettségek kezeléséért, teljesítéséért és nyilvántartásáért az államháztartásért felelős miniszter felelős.

(2) Az önkormányzatok az őket terhelő adósságból eredő kötelezettségek kezeléséért, teljesítéséért és nyilvántartásáért önállóan felelősek.”

(20) Az Áht. 124. § (2) bekezdése a következő zsg) ponttal egészül ki:

[(2) A Kormány felhatalmazást kap arra, hogy rendeletben állapítsa meg]

„zsg) a költségvetési elszámolási szabályokat a 8/B. § (6) bekezdése szerinti szakértői testület szakmai javaslatával összhangban.”

Sólyom László s. k.,
köztársasági elnök

Dr. Szili Katalin s. k.,
az Országgyűlés elnöke

2008. évi LXXVI.**törvény****a vasúti közlekedésről szóló****2005. évi CLXXXIII. törvény módosításáról***

1. § (1) A vasúti közlekedésről szóló 2005. évi CLXXXIII. törvény (a továbbiakban: Vtv.) 2. §-ának (3) bekezdése a következő 10. ponttal egészül ki:

[Vasúti szervezetek:]

„10. *Nem független vasúti pályahálózat-működtető:*

- a) az integrált vasúti társaság,
- b) olyan vasúti pályahálózat-működtető, amelynek bármelyik kapcsoló vállalkozása vállalkozó vasúti társaság,
- c) olyan vasúti pályahálózat-működtető, amelynek a tárgyévét megelőző utolsó lezárt üzleti évben a vállalkozó vasúti társaságokkal, valamint azok kapcsoló vállalkozásaival folytatott gazdasági kapcsolatainak – a vasúti pályahálózat-hoz történő nyílt hozzáférés keretében nyújtandó szolgáltatásokkal összefüggő ügyek (ideértve a kártérítéseket is) kivételével – összesített értéke (bevételek, költségek és ráfordítások együttesen) meghaladja a 10 millió forintot,
- d) olyan vasúti pályahálózat-működtető, amely kapcsoló vállalkozásainak a tárgyévét megelőző utolsó lezárt üzleti évben a vállalkozó vasúti társaságokkal, valamint azok kapcsoló vállalkozásaival folytatott gazdasági kapcsolatainak összesített értéke meghaladja a 10 millió forintot,
- e) olyan vasúti pályahálózat-működtető, amely a b)–d) pontokban meghatározott feltételek hiányát a vasúti igazgatási szervnek könyvvizsgáló nyilatkozatával a működési engedély iránti kérelem benyújtásával egyidejűleg, vagy a működési engedély feltételei teljesítésének igazolásakor nem igazolja.”

(2) A Vtv. 2. §-a (4) bekezdésének 15. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Vasúti pályák, vasúti létesítmények, vasúti pályahálózatok:]

„15. *saját célú vasúti pályahálózat:* olyan vasúti pályahálózat, amelyen kizárólag a vasúti pálya és tartozékainak tulajdonosa vagy használója érdekében folyik vasúti közlekedési tevékenység.”

(3) A Vtv. 2. §-ának (5) bekezdése a következő 16. ponttal egészül ki:

[Egyéb fogalmak:]

„16. *kapcsoló vállalkozás:* a számviteli törvényben így meghatározott fogalom.”

(4) A Vtv. 2. §-a a következő (6) bekezdéssel egészül ki:

„(6) A 68. §–68/G. § alkalmazásában:

1. *országhatárokon átnyúló kölcsönös átjárhatósághoz kapcsolódó szolgáltatás:* az országhatárokon átnyúló olyan szolgáltatás, amely végzéséhez a vasúti társaságnak legalább kettő európai uniós tagállam illetékes szervei által kiállított tanúsítvánnyal kell rendelkeznie;

2. *utazó vasúti munkavállaló:* a vasúti társaságok azon munkavállalója, aki munkaköre alapján vonatszemélyzet tagja;

3. *vonatszemélyzet:* a vasúti járművezető és a vonatkísérő;

4. *országhatárokon átnyúló kölcsönös átjárhatósághoz kapcsolódó szolgáltatást végző utazó vasúti munkavállaló:* minden olyan utazó vasúti munkavállaló, aki a napi munkaidőn belül összesítve egy óránál hosszabb időre országhatárokon átnyúló kölcsönös átjárhatósághoz kapcsolódó szolgáltatásokat végez;

5. *vasúti járművezető:* olyan utazó vasúti munkavállaló, akinek feladata vasúti jármű működtetése;

6. *vonatkísérő:* vasúti járművezetőn kívül a vonaton munkát végző utazó vasúti munkavállaló;

7. *éjszakai idő:* a huszonkét és hat óra közötti idő;

8. *lakóhelyen kívüli pihenőidő:* napi pihenőidő, amely az országhatárokon átnyúló kölcsönös átjárhatósághoz kapcsolódó szolgáltatásokat ellátó utazó vasúti munkavállaló lakóhelyén, ennek hiányában tartózkodási helyén nem vehető igénybe;

9. *vezetési idő:* a munkaidő azon része, amely alatt a vasúti járművezető a vasúti járműért felel, kivéve a vasúti jármű üzembe helyezésének és üzemben kívül helyezésének ideje, de beleértve az olyan beütemezett megszakításokat, amikor a vasúti járművezető a vasúti járműért továbbra is felelős.”

2. § (1) A Vtv. 6. §-ának (2) és (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A vasúti személyszállításra és a vasúti árutovábbításra működési engedély külön-külön is megszerezhető. Vontatási szolgáltatás vasúti személyszállításra vagy vasúti árutovábbításra vonatkozó működési engedély birtokában végezhető. Működési engedélyt az a szervezet kaphat, amely teljesíti az e törvényben és a külön jogszabályban meghatározott feltételeket. Ha vasúti társaság kizárólag vontatási szolgáltatást nyújt, azt a működési engedély iránti kérelmében meg kell jelölnie és a működési engedélyében ezt rögzíteni kell. Kizárólag vontatási szolgáltatás nyújtása esetén a vasúti társaság személyszállítási üzletszabályzatot [20. § (1) bekezdés] vagy árutovábbítási üzletszabályzatot [23. § (1) bekezdés] nem köteles készíteni.

(3) A vasúti pályahálózat működtetésére vonatkozó működési engedély egy adott vasúti pályahálózat vonatkozásában adható ki. Ha a vasúti pályahálózat működtetője nem független vasúti pályahálózat-működtetőnek minősül, a működési engedély tartalmazza az erre való utalást.”

(2) A Vtv. 6. §-ának (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) Térségi személyszállításra vonatkozó működési engedély önálló térségi vasúti pályahálózaton végzett személyszállítási tevékenységre adható ki.”

(3) A Vtv. 6. §-a a következő (7) bekezdéssel egészül ki:

„(7) Saját célú vasúti áruszállításra vonatkozó működési engedélyt kizárólag a saját célú vasúti pálya tulajdonosa kaphat, a saját, közvetlenül nem vasúti közlekedési célú

* A törvényt az Országgyűlés a 2008. november 17-i ülésnapján fogadta el.

gazdasági tevékenységével összefüggő áruszállítás végzésére. Sajat célú személyszállítási engedély nem adható ki.”

3. § A Vtv. 10. §-a (1) bekezdésének b), d) és e) pontja helyébe a következő rendelkezések lépnek:

[E törvény alapján műszaki hatósági engedély (a továbbiakban: műszaki engedély) szükséges]

„b) vasúti jármű üzembe helyezéséhez,”

„d) vasúti járművek, vasúti járművek közlekedésbiztonsági berendezései (futómű, fék, kocsiszekrény, vonatbefolyásoló berendezés), vasúti járművekre szerelt, vasútüzemi célt szolgáló kazánok és nyomástartó edények gyártását, javítását, vizsgálatát végző személyek és szervezetek tevékenységéhez,

e) a vasúti járművek időszakos vizsgálatát végző személyek és vizsgahelyek tevékenységéhez.”

4. § A Vtv. 14. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki:

„(5) A vasúti pályahálózat működtetésének elemei közül a létesítést, felújítást és fejlesztést a vasúti pályahálózat működtetője vagy a fejlesztési közreműködő végzi (a továbbiakban: építető). Ha a létesítést, felújítást és fejlesztést a fejlesztési közreműködő végzi, a létesítésben, felújításban és fejlesztésben az érintett vasúti pályahálózat működtetője mint a vasúti pályahálózat működtetésére hatósági engedéllyel rendelkező szervezet közreműködik. A vasúti pályahálózat működtetője és a fejlesztési közreműködő a feladatok megosztásáról együttműködési szerződést köt.”

5. § A Vtv. 15. §-a (2) bekezdésének b) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Térségi vasúti pályahálózat abban az esetben jelölhető ki, ha]

„b) az adott térség érintett önkormányzatai önként vállalt feladataik keretében külön jogszabályban meghatározott kötelezettséget vállalnak a helyi igényekhez jobban illeszkedő, térségi jelentőségű szolgáltatások fejlesztésére, vagy”

6. § A Vtv. 24. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„24. § A vasúti társaság kizárólag olyan tevékenység (vasúti személyszállítás vagy vasúti árutovábbítás) végzéséhez nyújthat vontatási szolgáltatást, amelyre működési engedéllyel rendelkezik.”

7. § A Vtv. 27. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„27. § (1) A miniszter a vasúti közszolgáltatás biztosítása érdekében – az államháztartásért felelős miniszter egyetértésével – a belföldi vasúti személyszállítást végző vasúti társasággal vasúti közszolgáltatási szerződést köt (vasúti közszolgáltatási szerződés). A vasúti közszolgáltatási szerződés legfeljebb 15 évre köthető. Ha e törvény vagy külön jogszabály másként nem rendelkezik, akkor a vasúti közszolgáltatási szerződésre a Ptk. szerződésekre vonatkozó általános szabályai az irányadók. Az állam a vasúti közszolgáltatási szerződésen keresztül elősegíti a vonatkozó állampolgári jogok érvényesülését.

(2) A vasúti közszolgáltatási szerződés tartalmazza:

a) a vállalkozó vasúti társaság vasúti közszolgáltatás keretében ellátandó feladatait, a vasúti közszolgáltatáshoz kapcsolódó egyéb szolgáltatásokat,

b) az előírt feladatok ellátását biztosító személyi, tárgyi és pénzügyi feltételeket, az alvállalkozó bevonására vonatkozó kikötéseket,

c) a vasúti közszolgáltatás folyamatos nyújtását biztosító feltételeket, így különösen a vasúti személyszállítás akadályoztatása esetén a személyszállítási közszolgáltatás biztosításával kapcsolatos feladatokat,

d) a vasúti közszolgáltatás teljesítéséhez elengedhetetlen, lényeges vagyoni eszközök tulajdonviszonyait, a vállalkozó vasúti társaság birtokába adott vagy más módon rendelkezésére bocsátott eszközök használatára, karbantartására és visszaszolgáltatására vonatkozó szabályokat,

e) a vállalkozó vasúti társaság vasúti közszolgáltatási tevékenységgel összefüggő jogait és kötelezettségeit, a vállalkozó vasúti társaság számára biztosított, a vasúti közszolgáltatási tevékenység végzésével kapcsolatos kizárólagos jogokra, valamint e jogok korlátozására vonatkozó feltételeket,

f) vasúti közszolgáltatás teljesítésére vonatkozó adatok szolgáltatására és az ellenőrzésre vonatkozó szabályokat, mellékletként a vasúti társaság közszolgáltatási tevékenységére vonatkozó önköltségszámítási szabályzatát, amennyiben a társaságra vonatkozó önköltségszámítási szabályzat elkészítése a számvitelről szóló törvény szerint a vasúti társaságra nézve kötelező,

g) a jegyrendszerre vonatkozó előírásokat, valamint a vasúti közszolgáltatás keretében végzett feladatok ellátásért járó állami pénzügyi ellentételezés módját és mértékét, teljesítésének szabályait,

h) a vasúti közszolgáltatási szerződés módosításának, felmondásának feltételeit,

i) a vasúti közszolgáltatási szerződésben meghatározott kötelezettségek megszegése esetére vonatkozó jogkövetkezményeket, a vasúti közszolgáltatási szerződés teljesítésével kapcsolatos esetleges jogviták rendezésének módját,

j) a vasúti közszolgáltatás megkezdésének időpontját és a vasúti közszolgáltatási szerződés érvényességének időtartamát.

(3) A vállalkozó vasúti társaság tájékoztatja a minisztert, ha más vasúti közszolgáltatási szerződés alapján is végez szolgáltatást vagy nemzetközi vasúti személyszállítást is ellát.

(4) A vasúti társaság folyamatosan figyelemmel kíséri a szolgáltatási területét érintő utazási igények alakulását, és – indokolt esetben – kezdeményezi a közszolgáltatási menetrend módosítását szolgáltatásainak az igények változásához való igazítása érdekében.

(5) A közszolgáltatási menetrend a vasúti közszolgáltatási szerződés elválaszthatatlan részét képezi, módosítását szerződésmódosításként kell kezelni. A menetrendi éven belül történő közszolgáltatási menetrend módosításhoz nem szükséges az államháztartásért felelős miniszter egyetértése.

(6) A vasúti közszolgáltatási szerződés csak az abban foglalt esetekben és feltételekkel mondható fel. A vasúti köz-

szolgáltatási szerződésben rögzített közszolgáltatási tevékenység gyakorlásának joga más szervezetre – kivételesen indokolt esetben – a miniszter hozzájárulásával ruházható át.

(7) A vállalkozó vasúti társaság a minisztertől kérheti, hogy egyes vonalakon a közszolgáltatási menetrendben meghatározott teljesítményt vonatok helyett közúti jármű (autóbusz) alkalmazásával teljesíthesse abban az esetben, ha a megoldás a vállalkozó vasúti társaság számára megtakarítást eredményez, és a szolgáltatást igénybe vevők számára nem jár kedvezőtlenebb feltételekkel. Az ilyen szolgáltatást a vállalkozó vasúti társaság – ha megfelel az autóbuszal végzett belföldi és nemzetközi személyszállításra vonatkozó külön jogszabályban előírt személyi és tárgyi feltételeknek is – kizárólag a vasúti személyszállításra külön jogszabályban megállapított díj alkalmazása mellett és – az érintett települések önkormányzatával történő előzetes egyeztetés alapján – a külön törvényben meghatározott járatí engedéllyel végezheti.

(8) Ha a vállalkozó vasúti társaság által végzett közforgalmú személyszállítás műszaki okból vasúti járművel nem látható el, a vállalkozó vasúti társaság a (7) bekezdésben meghatározott feltételeket csak abban az esetben köteles teljesíteni, ha az autóbuszal végzett tevékenység meghaladja a két hónapot (vonatpótló járat).

(9) Az önkormányzatok feladat- és hatáskörébe utalt közszolgáltatási kötelezettség ellátásra vonatkozó tevékenység végzésére az önkormányzat az érintett helyi közforgalmú vasúti társasággal köthet vasúti közszolgáltatási szerződést. A vasúti közszolgáltatási szerződésre, illetve a vasúti társaság és az önkormányzat képviselő-testületének a vasúti közszolgáltatási szerződéssel kapcsolatos feladataira az (1)–(8) bekezdésben meghatározott rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

(10) Az önkormányzatok az érintett országos, térségi, elővárosi vagy helyi vállalkozó vasúti társasággal a közszolgáltatási menetrendben nem szereplő közszolgáltatási tevékenység ellátására szerződést köthetnek. A szerződésre a (2)–(8) bekezdésekben meghatározott rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.”

8. § A Vtv. a 27. §-át követően a következő 27/A. §-sal egészül ki:

„27/A. § (1) A vállalkozó vasúti társaság nem kötelezhető számára gazdasági hátránnyal járó és ezért általa vállalni nem kívánt vasúti közszolgáltatásra. Ilyen esetben – ha a vállalkozó vasúti társaság valamely feladatot a továbbiakban nem szándékozik végezni – valós gazdasági hátrányának, illetve az utazási igények és egyéb körülmények vasúti közszolgáltatási szerződés megkötését követő jelentős változásának bemutatásával a minisztertől kérheti a vasúti közszolgáltatási tevékenység vagy annak egy része alóli felmentését.

(2) A miniszter közszolgáltatási kötelezettséget abban az esetben tarthat fenn vagy rendelhet el, ha

a) az adott vasúti közszolgáltatás biztosítását a közérdek megköveteli, és

b) a vasúti közszolgáltatás gazdaságos ellátása más módon nem biztosítható, továbbá

c) a vállalkozó vasúti társaságnak kiegyenlíti a közszolgáltatási kötelezettségből eredő valós gazdasági hátrányát.

(3) A közszolgáltatási kötelezettségre vonatkozó döntést megelőzően a miniszter köteles megvizsgálni a közszolgáltatási feladat más közlekedési eszközzel, más vállalkozó vasúti társasággal vagy más üzemeltetési feltételekkel történő ellátásának lehetőségét, és az összességében legkedvezőbb megoldást választani. A döntésig, de legfeljebb egy évig a vállalkozó vasúti társaságnak a vasúti közszolgáltatást változatlan feltételekkel biztosítania kell.

(4) Ha a (3) bekezdés alapján a miniszter más vállalkozó vasúti társaságot bíz meg, a felmentését kérő vállalkozó vasúti társaság adott feladattal összefüggő kizárólagos jogát vasúti közszolgáltatási szerződésének módosításával, illetve megszüntetésével meg kell szüntetni.

(5) Vasúti közszolgáltatási szerződés vagy a vasúti közszolgáltatási tevékenységből eredő egyéb kötelezettség esetén a vállalkozó vasúti társaság köteles a külön jogszabályban meghatározott számviteli elkülönítési kötelezettséget teljesíteni. A vállalkozó vasúti társaságnak az elkülönített elszámolást a vasúti közszolgáltatási szerződés megszűnése naptári évének utolsó napjától számított 5 évig meg kell őriznie.”

9. § A Vtv. 36. §-a és az azt megelőző alcím helyébe a következő rendelkezés lép, valamint a 36. §-t követően a következő 36/A. §-sal egészül ki:

*„A VASÚTI KÖZLEKEDÉS BIZTONSÁGÁVAL
ÖSSZEFÜGGŐ MUNKAKÖRT BETÖLTŐ
MUNKAVÁLLALÓK KÉPZÉSE ÉS VIZSGÁZTATÁSA*

36. § (1) A vasúti közlekedés biztonságával összefüggő – külön jogszabályban meghatározott – munkakörök betöltése hatósági alapvizsgálathoz (a továbbiakban: alapvizsga) kötött. Alapvizsga a külön jogszabályban meghatározott alapképzés elvégzése esetén tehető.

(2) A vasúti közlekedés biztonságával összefüggő munkakört betöltő munkavállaló köteles külön jogszabályban meghatározott időközönként időszakos oktatáson részt venni, és időszakos hatósági vizsgát tenni.

(3) Alapképzés a közlekedési hatóság által kiadott engedély (a továbbiakban: képzési engedély) alapján végezhető. Az időszakos oktatás végzésére a külön jogszabályban meghatározott személyi és tárgyi feltételeket teljesítő, a közlekedési hatóság által nyilvántartásba vett képzőszervezet és vasúti társaság jogosult. Az alapképzést és az időszakos oktatást az arra jogosult szervezet a külön jogszabályban meghatározott feltételeknek megfelelő és a közlekedési hatóság által névjegyzékbe vett vasútszakmai oktatató bevonásával végzi.

(4) Az alapvizsga és az időszakos vizsga lebonyolítását, valamint az alapképzés, és az időszakos oktatás szakmai irányítását a Kormány által külön jogszabályban kijelölt vasúti vizsgaközpont végzi.

(5) Az alapképzést és az időszakos oktatást a közlekedési hatóság ellenőrzi.

(6) Az alapvizsgáztatást és az időszakos vizsgáztatást a közlekedési hatóság végzi. Eljárása során a külön jogszabályban előírt feltételeknek megfelelő, a közlekedési hatóság vizsgabiztosi névjegyzékébe felvett, és a közlekedési hatóság elnöke által kinevezett vizsgabiztosokat közreműködőként bevon.

36/A. § Az alapvizsga és az időszakos vizsga megszerzéséhez előírt képesítéshez szükséges képzést és vizsgáztatást végző személy és szervezet köteles biztosítani, hogy a képzés és a vizsgáztatás lehetősége valamennyi érintett számára az egyenlő bánásmód követelményei szerint rendelkezésre álljon.”

10. § A Vtv. IX. fejezete a 37. §-át megelőzően a következő 36/B. §-sal, valamint az azt megelőző alcímmel egészül ki:

„A VASÚTI FORGALOM LEBONYOLÍTÁSA

36/B. § A vasúti forgalom lebonyolításának szabályait a miniszter

- a) a vasúti közlekedés biztonságának,
 - b) nyílt hozzáférésű vasúti pályahálózat [49. §] esetében a hozzáférésre jogosultak [53. § (1) bekezdés] közötti egyenlő bánásmód elvének,
- figyelembevételével, rendeletben állapítja meg.”

11. § A Vtv. 43. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„43. § (1) A vasúti pályával szomszédos ingatlan tulajdonosa (használója) túrni köteles, hogy a vasúti pályahálózat működtetője vagy a fejlesztési közreműködő az ingatlanon, az alatt vagy felett gyengeáramú vezetéket, ehhez tartószerkezetet, jelzőkövet, egyéb jelzést vagy ideiglenes eszközt helyezzen el, ezeket javítsa, karbantartsukát elvégezze. Az elhelyezés, a javítás és a karbantartás során a környezet- és természetvédelmi érdekeket figyelembe kell venni.

(2) Az ingatlan tulajdonosát (használóját) az ingatlan rendeltetésszerű használatának akadályozása miatt az akadályozás mértékének megfelelő kártalanítás illeti meg.

(3) A vasúti pályahálózatot működtető vasúti társaság és a fejlesztési közreműködő – az ingatlan tulajdonosának (használójának) kártalanítása mellett – jogosult a vasúti pályán és a vasúti pálya közvetlen közelében a szabad kilátást akadályozó, továbbá a vasúti vezetékek nyomvonalában lévő növényzet eltávolítására, ha azt a közlekedés biztonsága, üzembiztonság megőrzése vagy vezetékek létesítése, javítása, karbantartása indokolja. A növényzet eltávolítása nem okozhat aránytalan sérelmet az érintett lakosság érdekei, illetve a környezet- és természetvédelmi érdekek szempontjából.

(4) A vasúti közlekedés célját szolgáló erőssáramú vezetékek és tartószerkezetek idegen ingatlanon történő elhelyezésére és üzemben tartására a villamos energiáról szóló törvényben foglaltakat kell alkalmazni.”

12. § (1) A Vtv. 44. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az országos, a térségi, az elővárosi és a helyi vasúti pályahálózathoz tartozó vasúti pálya és tartozékainak létesítője jogerős hatósági építési és műszaki engedély birtokában jogosult a nyomvonal által érintett ingatlant – annak felszíne alatt – felszín alatti vasúti pálya és tartozékai létesítésére és üzemeltetésére igénybe venni (felszín alatti vasútlétesítési jog).”

(2) A Vtv. 44. §-ának (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) E törvény alkalmazásában a felszín alatti vasúti pálya létesítőjén a vasúti pálya hatósági építési és műszaki engedély jogosultját, illetve

a) helyi vasúti pályahálózatba tartozó vasúti pálya esetében annak tulajdonosát,

b) az országos, a térségi és az elővárosi vasúti pályahálózatba tartozó vasúti pálya esetén a vasúti pályahálózat működtetőjét kell érteni.”

13. § A Vtv. 49. §-a (1) és (2) bekezdésének helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A vasúti pályahálózatokhoz – a (2) bekezdésben meghatározott kivételekkel – az egyenlő bánásmód elvének megtartásával biztosítani kell a nyílt hozzáférést.

(2) A vasúti pályahálózat működtetője nem köteles a nyílt hozzáférést biztosítani

a) a kizárólag vasúti személyszállítás céljára fenntartott különálló helyi és térségi vasúti pályahálózathoz,

b) a kizárólag vasúti személyszállítás céljára fenntartott elővárosi vasúti pályahálózathoz,

c) a saját célú vasúti tevékenységet végző szervezet tulajdonában lévő vasúti pályákból álló, és kizárólagosan az e szervezet által áruszállításra használt saját célú vasúti pályahálózathoz,

d) a kizárólag honvédelmi célra használt vasúti pályahálózathoz,

e) az összekötő vasúti pályához, kivéve a vasúti pályahálózat működtető által üzemeltetett saját célú vasúti pályahálózathoz vezető összekötő vasúti pályát.”

14. § (1) A Vtv. 55. §-a (6) bekezdésének b) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A hálózat-hozzáférési díjak tekintetében az egyenlő bánásmód követelményeinek megtartásával általános és egyedi kedvezmények biztosíthatók, oly módon, hogy azok nem torzíthatják a vasúti társaságok közötti versenyt, így különösen]

„b) a vasúti pályahálózat működtetője egyedi kedvezményeket nyújthat a nagymértékben kihasználatlan vasúti pályaszakaszokon a forgalom növelése érdekében vagy meghatározott vasúti pályaszakaszokon új szolgáltatások kifejlesztésének és bevezetésének ösztönzésére időszakos jelleggel.”

(2) A Vtv. 55. §-ának (8) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(8) Ha a hálózat-hozzáférési díjak várhatóan nem fedezik a nyílt hozzáférésű vasúti pályahálózat működtetőjének összes indokolt költségét és ráfordítását, az 54. § (1) és

(3)–(5) bekezdéseiben rögzített szolgáltatások díja legfeljebb az összes indokolt költségre és ráfordításra fedezetet nyújtó mértékig olyan általános felárral növelhető, amely figyelembe veszi a vasúti társaságok termelékenységének növekedését, a vasúti pályahálózat hatékony használatának követelményét, a nemzetközi vasúti árutovábbítás versenyképességét, az átláthatóság és az egyenlő bánásmód elvét.”

(3) A Vtv. 55. §-a a következő új (11) bekezdéssel egészül ki, egyidejűleg a jelenlegi (11) bekezdés megjelölése (12) bekezdésre módosul:

„(11) A meglévő vasúti pályahálózat meghatározott szakaszán végzett fejlesztő és felújító beruházások, valamint új vasúti pályaszakasz létesítése esetén a vasúti pályahálózat működtetője által készített hosszú távú költségterv alapján egyedi felár érvényesíthető az adott vasúti pályaszakaszra vonatkozóan, ha a beruházás a felár alkalmazása nélkül nem térülne meg. Az egyedi felár alkalmazásának további feltétele, hogy a beruházás a vasúti pályahálózat jobb kihasználását eredményezze, vagy a vasúti pályahálózat működtetője és a hozzáférésre jogosultak közül legalább az egyik számára eredményjavulást okozzon. Az alkalmazott egyedi felár mértékének megállapításakor figyelembe lehet venni a beruházással kapcsolatos kockázatok megosztására vonatkozó megállapodásokat is.”

15. § A Vtv. az 55. §-át követően a következő alcímekkel, 55/A. és 55/B. §-sal egészül ki:

„A teljesítményösztönző rendszer

55/A. § (1) A hálózat-hozzáférési díjszabás rendszere a teljesítményösztönző rendszerrel együtt a vasúti pályahálózat zavarainak minimalizálására és a vasúti pályahálózat teljesítményének javítására ösztönzi a hozzáférésre jogosultat és a vasúti pályahálózat működtetőjét.

(2) A teljesítményösztönző rendszert a vasúti pályahálózat működtetője, illetve – nem független vasúti pályahálózat-működtető esetén – a VPSZ határozza meg.

(3) A teljesítményösztönző rendszer alapelvei a vasúti pályahálózat egészére vonatkozóan azonosak.

(4) A teljesítményösztönző rendszer alapelveit és a teljesítményösztönző rendszerre vonatkozó alapvető szabályokat a miniszter állapítja meg.

A Díjképzési Módszertan és a Díjszámítási Dokumentum

55/B. § (1) A vasúti pályahálózat működtetője a díjszabási rendszer elemei meghatározásának módját e törvény, valamint külön jogszabály keretei között megalkotott Díjképzési Módszertanban rögzíti.

(2) A vasúti pályahálózat működtetője a hálózat-hozzáférési díjak meghatározására vonatkozó részletes számításokat és a számítások alapjául szolgáló adatokat a Díjszámítási Dokumentumban rögzíti. A vasúti pályahálózat működtetője a Díjszámítási Dokumentumban meghatározott díjakat a Hálózati Üzletszabályzatban teszi közzé.”

16. § A Vtv. 56. §-a a következő (9) bekezdéssel egészül ki:

„(9) A hozzáférésre jogosult több vasúti pályahálózat-működtető vasúti pályahálózatára kiterjedő kapacitást is igényelhet a nyílt hozzáférésű vasúti pályahálózat működtetőjénél, illetve – nem független vasúti pályahálózat-működtető esetén – a VPSZ-nél, amely az igénylő nevében az érintett vasúti pályahálózat működtetőjénél eljár.”

17. § A Vtv. 57. §-a a következő (4)–(6) bekezdéssel egészül ki:

„(4) A keretmegállapodás tartalmazza a következő éves üzemi menetrend érvényességi idejét meghaladó időszakra vonatkozóan a hozzáférésre jogosult által igényelt és a vasúti pályahálózat működtetője, illetve – nem független vasúti pályahálózat-működtető esetén – a VPSZ által felajánlott pályahálózat-kapacitás jellemzőit.

(5) A keretmegállapodást a vasúti pályahálózat működtetője, illetve – nem független vasúti pályahálózat-működtető esetén – a VPSZ a vasúti igazgatási szerv előzetes hozzájárulásával egyoldalúan módosíthatja – ideértve a rögzített kapacitás mértékének korlátozását is –, ha:

a) a vasúti pályahálózat jobb kihasználása indokolja,

b) a keretmegállapodás megkötésére a körülmények utóbb bekövetkezett változásából eredően már nem lenne jogszabályi lehetőség.

(6) A keretmegállapodás megszüntetésének és az (5) bekezdés szerinti módosításának esetére a keretmegállapodásban a hozzáférésre jogosult részére arányos kártalanítás vagy kártérítés is kiköthető.”

18. § (1) A Vtv. 59. §-ának (1)–(2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A nyílt hozzáférésű vasúti pályahálózat működtetője

a) a vasúti pályahálózat-kapacitás biztosítására vonatkozó általános szerződési feltételeit,

b) a díjszabási rendszer elemeit, valamint azok alkalmazásának részletes feltételeit,

c) a vasúti pályahálózat-kapacitás elosztásának részletes feltételeit, ideértve a 61. § (5) bekezdése szerinti összehangolási eljárás részletes szabályait is, továbbá

d) a vasúti pályahálózatra vonatkozó forgalmi és műszaki jellemzőket

a külön jogszabályokban meghatározott követelményeknek megfelelően Hálózati Üzletszabályzatba foglalja.

(2) A vasúti pályahálózat működtetője az adott menetrendi évre vonatkozó Hálózati Üzletszabályzat közzétételét megelőzően az érdekeltek (a hozzáférésre jogosultak és az EGT-államok kapacitáselosztó szervezetei) részére lehetőséget biztosít az egyeztetésre. Ennek érdekében a Hálózati Üzletszabályzat tervezetét – annak közzétételére külön jogszabályban meghatározott határidőt 30 nappal megelőzően – a honlapján nyilvánosságra hozza. A vasúti pályahálózat működtetője a vasúti igazgatási szervet a Hálózati Üzletszabályzat tervezetére vonatkozóan beérkezett észrevételekről és az egyeztetéssel kapcsolatos minden körülményről haladéktalanul tájékoztatja. A vasúti igazgatási szerv a Hálózati Üzletszabályzat összeállítására

vonatkozó szabályok megsértése esetén az érintett felet vagy feleket hivatalból a jogszerű magatartás tanúsítására kötelezi.”

(2) A Vtv. 59. §-ának (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) A Hálózati Üzletszabályzat készítője gondoskodik arról, hogy a Hálózati Üzletszabályzatban szereplő információk naprakészek legyenek, és köteles a Hálózati Üzletszabályzatot ennek érdekében szükség szerint módosítani. A Hálózati Üzletszabályzat tervezetét (módosítás esetén a Hálózati Üzletszabályzat módosításának tervezetét) a közzetételt megelőzően a vasúti igazgatási szerv részére meg kell küldeni.”

19. § (1) A Vtv. 61. §-ának (4)–(7) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) A felek között a vasúti pályahálózat-kapacitás biztosítására vonatkozó szerződés jön létre, ha a hozzáférésre jogosult elfogadja a vasúti pályahálózat működtetőjének ajánlatát. A szerződés a Hálózati Üzletszabályzatban foglaltaktól csak annyiban térhet el, amennyiben a vasúti igazgatási szerv ehhez előzetesen hozzájárult. A létrejött szerződés egy példányát a vasúti pályahálózat működtetője köteles a vasúti igazgatási szerv részére a mindkét fél által történő aláírástól számított tizenöt napon belül megküldeni.

(5) A vasúti pályahálózat valamely elemére vonatkozó vasúti pályahálózat-kapacitás iránt bejelentett igények ütközése esetén a vasúti pályahálózat működtetője az érintett igényeket bejelentő hozzáférésre jogosultak között egyeztetést kezdeményez, és megkísérli egyezség létrehozását (a továbbiakban: összehangolási eljárás). Az egyezség létrehozása érdekében a vasúti pályahálózat működtetője az érintett hozzáférésre jogosultak részére az általuk bejelentett igénytől eltérő vasúti pályahálózat-kapacitás igénybevételére tehet javaslatot, illetve az érintett felek jogosultak a vasúti pályahálózat-kapacitás iránti igényüket a bejelentési határidő elteltét követően is módosítani.

(6) Ha az összehangolási eljárás 10 munkanapon belül nem vezet eredményre, a vasúti pályahálózat működtetője – az 56. § (2)–(5) bekezdésekben foglaltakra is figyelemmel – dönt az összehangolási eljárással érintett igényekről, és ennek eredményeként az összehangolási eljárással érintett hozzáférésre jogosult részére az általa bejelentett igénytől eltérő ajánlatot tehet.

(7) Ha a vasúti pályahálózat működtetője a (3) bekezdésben meghatározott ajánlattételi kötelezettségének – a Hálózati Üzletszabályzatban meghatározott határidőben – nem tesz eleget, vagy a hozzáférésre jogosult a vasúti pályahálózat működtetőjének a (6) bekezdés szerinti eltérő ajánlatát nem fogadja el, a hozzáférésre jogosult a 77. § (1) bekezdése szerint jogvitás eljárást kezdeményezhet.”

(2) A Vtv. 61. §-ának (9) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(9) A vasúti pályahálózat működtetőjének vezető tisztviselője, vezető állású munkavállalója, továbbá díjszábási vagy kapacitáselosztási feladatot ellátó munkavállalója a feladatainak ellátása során korlátozás nélkül joga-

sult a vasúti pályahálózat működtetőjének e fejezetben meghatározott feladataival összefüggő üzleti titok megismerésére. E személyek a tudomásukra jutott üzleti titkot kötelesek megőrizni.”

20. § A Vtv. XII. fejezetének a 62. §-a és az azt megelőző alcím helyébe a következő rendelkezés lép:

*„A NEM FÜGGETLEN VASÚTI
PÁLYAHÁLÓZAT-MŰKÖDTETŐ ÁLTAL
MŰKÖDTETETT VASÚTI PÁLYAHÁLÓZATRA
VONATKOZÓ ELTÉRŐ RENDELKEZÉSEK*

62. § (1) Ha a vasúti pályahálózatot nem független vasúti pályahálózat-működtető működteti, akkor a pályahálózat-kapacitás elosztásának folyamatára vonatkozó rendelkezéseket a 62–65. §-okban foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) A nem független vasúti pályahálózat-működtető által működtetett vasúti pályahálózat esetében

a) a vasúti pályahálózat kapacitásának elosztására,

b) a nem független vasúti pályahálózat-működtető Hálózati Üzletszabályzatának kidolgozására,

c) a Díjképzési Módszertan és a Díjszámítási Dokumentum megállapítására, illetőleg a hozzáférésre jogosult által fizetendő hálózat-hozzáférési díjak összegének meghatározására, valamint

d) a nem független vasúti pályahálózat-működtető az általa működtetett vasúti pályahálózathoz történő hozzáférése költségei meghatározásának módjára

vonatkozó feladatokat a Vasúti Pályakapacitás-elosztó Szervezet (a továbbiakban: VPSZ) látja el.

(3) A nem független vasúti pályahálózat-működtető köteles a VPSZ – (2) bekezdésben meghatározott – szolgáltatásainak igénybevételére.

(4) A nem független vasúti pályahálózat-működtető – a VPSZ (2) bekezdésben meghatározott feladatai ellátása érdekében – külön jogszabályban meghatározottak szerint köteles

a) az általa működtetett vasúti pályahálózat forgalmi és műszaki jellemzőire vonatkozó adatokat, valamint a pályahálózat kapacitásának meghatározásához szükséges egyéb iratot, információt, továbbá

b) a vasúti pályahálózat működtetésére, valamint a nyílt hozzáférés keretében nyújtandó szolgáltatásokra vonatkozó költség-, ráfordítás- és eredménykimutatásait a VPSZ rendelkezésére bocsátani.”

21. § A Vtv. 64. §-ának (3)–(4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A VPSZ a Hálózati Üzletszabályzatban foglaltaknak megfelelően meghatározza

a) a hozzáférésre jogosult rendelkezésére bocsátható vasúti pályahálózat-kapacitást, továbbá

b) a hálózat-hozzáférési díjak összegét,

és erről a nem független vasúti pályahálózat-működtetőt és a hozzáférésre jogosultat 15 napon belül értesíti.

(4) A nem független vasúti pályahálózat-működtetőt a (3) bekezdés szerinti értesítésben foglaltaknak megfelelő tartalommal a vasúti pályahálózat-kapacitás biztosítása tárgyában a hozzáférésre jogosulttal szemben szerződéskötési kötelezettség terheli. A szerződés a Hálózati Üzlet-szabályzatban foglaltaktól csak annyiban térhet el, amennyiben a vasúti igazgatási szerv ehhez előzetesen hozzájárult. A létrejött szerződés egy-egy példányát a nem független vasúti pályahálózat-működtető köteles a vasúti igazgatási szerv és a VPSZ részére a mindkét fél által törtenő aláírástól számított tizenöt napon belül megküldeni.”

22. § A Vtv. 67. §-a helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„67. § (1) A VPSZ egyszemélyes gazdasági társaság, kizárólagos tulajdonosa a magyar állam.

(2) A tulajdonosi jogokat az állam nevében a miniszter gyakorolja.

(3) A VPSZ működési engedélyt nem szerezhethet, illetve vasúti társaságban sem közvetlen, sem közvetett módon nem szerezhethet tulajdonrészt, továbbá vasúti társasággal és annak kapcsolt vállalkozásával jogviszonyt – az e törvényben meghatározott feladatainak teljesítésével összefüggő jogviszonyok kivételével – csak a vasúti igazgatási szerv előzetes hozzájárulásával létesíthet.

(4) A VPSZ vezető tisztségviselője, felügyelőbizottságának tagja, vezető állású munkavállalója, valamint a díjszabási vagy kapacitáselosztási feladatait ellátó munkavállalója,

a) a vasúti igazgatási szervvel közszolgálati jogviszonyt, vasúti társasággal vagy annak kapcsolt vállalkozásával munkaviszonyt, illetőleg munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyt nem létesíthet,

b) vasúti társaságban, vagy annak kapcsolt vállalkozásában részesedést nem szerezhethet,

c) munkafeltételeit, hatásköreit, beszámolási kötelezettségeit olyan módon kell meghatározni, hogy a 62. § (2) bekezdése szerinti feladatok ellátásával kapcsolatos ügyekben a független döntéshozatal biztosított legyen, továbbá

d) munkaszerződésében vagy megbízási szerződésében foglalt jogait és kötelezettségeit, valamint a munkavégzésének feltételeit – független döntéshozatali eljárás keretében – úgy kell meghatározni, hogy a 62. § (2) bekezdése szerinti feladatok ellátásával összefüggő döntések meghozatala során a befolyásmentesség és az egyenlő bánásmód követelményének megfelelően járjon el.

(5) A VPSZ vezető tisztségviselőjének, felügyelőbizottsága tagjának, vezető állású munkavállalójának, valamint a díjszabási vagy kapacitáselosztási feladatait ellátó munkavállalójának közeli hozzátartozója [Ptk. 685. § b) pont]

a) a vasúti igazgatási szervvel közszolgálati jogviszonyt nem létesíthet,

b) vasúti társaságban vagy annak kapcsolt vállalkozásában részesedést nem szerezhethet,

c) vasúti társaságnak, vagy annak kapcsolt vállalkozásának vezető tisztségviselője, felügyelőbizottságának tagja vagy vezető munkavállalója nem lehet.

(6) A VPSZ vezető tisztségviselője, felügyelőbizottságának tagja, vezető állású munkavállalója, valamint a díjszabási vagy kapacitáselosztási feladatait ellátó munkavállalója köteles haladéktalanul írásban bejelenteni, ha vele vagy közeli hozzátartozójával szemben törvényben meghatározott összeférhetlenségi ok merül fel, illetve ha jogviszonyának fennállása alatt ő vagy közeli hozzátartozója összeférhetetlen helyzetbe kerül. A vezető tisztségviselőt és a felügyelőbizottság tagját a tulajdonosi jogkör gyakorlója, a vezető állású munkavállalót, és a díjszabási vagy kapacitáselosztási feladatot ellátó munkavállalót pedig a munkáltatói jogkör gyakorlója írásban köteles felszólítani az összeférhetlenség megszüntetésére. Ha az összeférhetlenség a felszólítás kézbesítésétől számított 30 napon belül nem szűnik meg, akkor a vezető tisztségviselő, a felügyelőbizottság tagja, a vezető állású munkavállaló, vagy a díjszabási vagy kapacitáselosztási feladatot ellátó munkavállaló jogviszonya e törvény erejénél fogva megszűnik.

(7) A VPSZ a nem független vasúti pályahálózat-működtető számára nyújtott szolgáltatások ellenértékéeként az általa elosztott vasúti pályahálózat-kapacitás után – a 79. § (1) bekezdésének e), g) és h) pontjára is figyelemmel – kiszámlázott hálózat-hozzáférési díj, valamint elszámolt belső hálózat-hozzáférési díj [65. § (2) bekezdés b) pont] külön jogszabályban meghatározott hányadának megfelelő összegű megbízási díjra jogosult a vasúti pályahálózat működtetőjétől. A vasúti pályahálózat működtetője és a VPSZ közötti jogviszonyra a külön jogszabályban, illetve a Ptk. 198. §-ának (3) bekezdésében foglaltakat kell alkalmazni.

(8) A VPSZ vezető tisztségviselője, vezető állású munkavállalója, továbbá díjszabási vagy kapacitáselosztási feladatot ellátó munkavállalója feladatainak ellátása során korlátozás nélkül jogosult a VPSZ e fejezetben meghatározott feladataival összefüggő üzleti titok megismerésére. E személyek a tudomásukra jutott üzleti titkot kötelesek megőrizni.”

23. § A Vtv. a 67. §-t követően a következő 67/A. §-sal egészül ki:

„67/A. § A 62. § (2) bekezdése szerinti feladatok ellátása során a VPSZ részére a tulajdonosi jogokat gyakorló szerv egyedi utasítást nem adhat.”

24. § (1) A Vtv. 68. §-a (1) bekezdésének helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A vasúti közlekedési tevékenység keretében a vasúti közlekedés biztonságával összefüggő munkakört betöltő munkavállaló az lehet, aki a külön jogszabályban meghatározott képesítési és egészségügyi alkalmassági követelményeknek megfelel. A vasúti járművezetői tevékenység önálló végzésének további előfeltétele a külön jogsza-

bályban előírt járművezetői gyakorlat más vasúti járművezető felügyelete mellett történő megszerzése.”

(2) A Vtv. 68. §-a (2) bekezdésének helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az országos, térségi vagy elővárosi vasúti közszolgáltatást végző, valamint az országos vasúti pályahálózatot működtető vasúti társaság munkavállalóját, nyugdíját és igényjogosult hozzátartozókat, továbbá a külön jogszabályban meghatározott személyeket utazási kedvezmény illeti meg. Az egyes vasúti társaságok munkavállalóit megillető utazási kedvezmények kölcsönös elismerésére, elszámolásának módjára és megtérítésére az érintett vasúti társaságok megállapodása irányadó.”

(3) A Vtv. 68. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki:

„(5) Az elkülönült vasútegészségügyi szervezet munkavállalóját a (2) és (4) bekezdés alkalmazása szempontjából az országos vasúti közszolgáltatást végző vasúti társaság munkavállalójának kell tekinteni.”

25. § A Vtv. XIII. fejezete a következő 68/A–68/G. §-sal, valamint új alcímmel egészül ki:

**„AZ UTAZÓ VASÚTI MUNKAVÁLLALÓK JOGAI
ÉS KÖTELEZETTSÉGEI**

68/A. § (1) A Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (a továbbiakban: Mt.) rendelkezéseit az e törvényben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni az országhatárokon átnyúló kölcsönös átjárhatósághoz kapcsolódó szolgáltatást végző utazó vasúti munkavállalók esetében.

(2) Az e fejezetben foglalt rendelkezéseket nem kell alkalmazni az országhatárokon átnyúló helyi és térségi vasúti személyszállítás és az országhatár 15 kilométeres körzetét át nem lépő, országhatárokon átnyúló vasúti árutovábbítás, valamint a Magyar Köztársaság és a szomszédos ország határállomásai közötti szolgáltatás tekintetében.

(3) Az e fejezetben foglalt rendelkezéseket nem kell alkalmazni továbbá azon vonatok tekintetében sem, amelyek a Magyar Köztársaság területéről indulnak, a szomszédos ország területén keresztülhaladnak, majd a Magyar Köztársaság területére érkeznek vissza, amennyiben a másik ország infrastruktúráját megállás nélkül használják.

(4) Az (1)–(3) bekezdésben foglaltaktól eltérően a 68/B. § (1) bekezdését, a 68/F. § (1) bekezdését, (2) bekezdésének első mondatát, (3)–(4) bekezdéseit, valamint a 68/G. § rendelkezéseit az országhatárokon átnyúló kölcsönös átjárhatósághoz kapcsolódó szolgáltatást végző utazó vasúti munkavállalónak nem minősülő vasúti járművezető esetében is alkalmazni kell, azzal az eltéréssel, hogy a 68/F. § (2) bekezdésének első mondata esetében a vezetési idő hossza – függetlenül az éjszakai időben eltöltött munkórak számától – a napi munkaidőn belül nem haladhatja meg a tíz órát.

(5) Az országhatárokon átnyúló kölcsönös átjárhatósághoz kapcsolódó szolgáltatást végző utazó vasúti munkavállalónak nem minősülő vasúti járművezető esetében a kollektív szerződés kimondhatja, hogy a vezetési időbe beletartozik az a kiindulási-, közbelső és fordulóállomási várakozási idő is, amikor a vasúti járművezető köteles a vasúti járművön tartózkodni, viszont nem tartozik bele a vasúti jármű üzembe helyezésének és üzemben kívül helyezésének időtartama, valamint a munkaközi szünet.

Napi pihenőidő

68/B. § (1) Az országhatárokon átnyúló kölcsönös átjárhatósághoz kapcsolódó szolgáltatást végző utazó vasúti munkavállaló esetében a lakóhelyi napi pihenőidő hossza huszonnégy órás időszakonként megszakítás nélkül legalább tizenkét óra.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott lakóhelyi napi pihenőidő hossza hétnapos időszakonként egy alkalommal megszakítás nélküli legfeljebb kilenc órára csökkenthető. Ebben az esetben a csökkentett pihenőidő és a tizenkét óra közötti különbségnek megfelelő óraszámot a következő lakóhelyi napi pihenőidőhöz kell hozzáadni. A tíz vagy annál kevesebb órára csökkentett napi pihenőidő nem ütemezhető két lakóhelyen kívüli napi pihenőidő közé.

68/C. § (1) A lakóhelyen kívüli napi pihenőidő hossza huszonnégy órás időszakonként megszakítás nélkül legalább nyolc óra.

(2) A lakóhelyen kívüli napi pihenőidőt követő következő napi pihenőidőnek lakóhelyi napi pihenőidőnek kell lennie. Kollektív szerződés rendelkezhet úgy, hogy kettő lakóhelyen kívüli napi pihenőidőt kell egy lakóhelyi napi pihenőidőnek követnie. Ebben az esetben azonban a második lakóhelyen kívüli napi pihenőidő megfelelő kompenzálásának módját és mértékét a kollektív szerződésben rögzíteni kell.

(3) A munkáltató a lakóhelyen kívüli pihenőidejét töltő utazó munkavállaló részére megfelelő kényelemmel ellátott szálláshelyet biztosít.

Munkaközi szünetek

68/D. § (1) Ha az országhatárokon átnyúló kölcsönös átjárhatósághoz kapcsolódó szolgáltatást végző vonatkísérő napi munkaideje a hat órát meghaladja, a vonatkísérő részére – a munkavégzés megszakításával – legalább harminc perc munkaközi szünetet kell biztosítani.

(2) Az országhatárokon átnyúló kölcsönös átjárhatósághoz kapcsolódó szolgáltatást végző utazó vasúti munkavállaló részére a munkaközi szünet eltöltésére olyan körülményeket kell biztosítani, hogy a munkavállaló ténylegesen kipihenhesse magát.

Heti pihenőidő

68/E. § (1) Az országhatárokon átnyúló kölcsönös átjárhatósághoz kapcsolódó szolgáltatást végző utazó vasúti munkavállalók heti pihenőidejére az Mt. 124. §-ának (1)–(4) bekezdése a (2)–(3) bekezdésekben írt eltérésekkel alkalmazandó.

(2) A 68/A. § (1) bekezdésében meghatározott munkavállalónak egy naptári évben legalább 24 alkalommal megszakítás nélküli 60 órás pihenőidőt kell biztosítani, amelybe legalább 12 alkalommal a szombatnak és a vasárnapnak is bele kell esnie.

(3) Az Mt. 124. § (5)–(10) bekezdései nem alkalmazhatók.

A vasúti járművezetőre vonatkozó rendelkezések

68/F. § (1) Vasúti jármű csak vasúti társasággal vagy a vasúti pályahálózat működtetésében szerződés alapján közreműködő szervezettel fennálló munkaviszony keretében vezethető. Az országos vasúti pályahálózathoz képest keskenyebb nyomtávú térségi vasúti pályahálózaton vasúti személyszállítást végző vasúti jármű munkavégzésre vonatkozó egyéb jogviszony keretében is vezethető.

(2) Az Mt. 128. § (1) bekezdésében meghatározott eseteket kivéve a vezetési idő hossza a teljesített napi (beosztás szerinti rendes- vagy rendkívüli) munkaidőn belül nem haladhatja meg a kilenc órát. Aki éjszakai időben legalább három órán keresztül dolgozik, vezetési ideje nem haladhatja meg a nyolc órát. Kéthetes időszakonként a vezetési idő hossza legfeljebb nyolcvan óra lehet.

(3) A vasúti járművezető köteles a munkáltatójával fennálló munkaviszonyán kívüli munkaviszonyban, vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban töltendő vezetési idejét a munkáltatóval a munkáltató által előírt gyakorisággal, ennek hiányában havonta írásban közölni. A munkáltató a vasúti járművezető nyilatkozata figyelembevételével állapítja meg a vasúti járművezető vezetési idejét.

(4) A (2) és (3) bekezdés szempontjából vezetési időnek minősül a külön jogszabályban meghatározott vasúti közlekedés biztonságával összefüggő munkakörben töltött munkaidő is.

(5) Ha a vasúti járművezető napi munkaideje meghaladja a nyolc órát, a vasúti járművezető részére – a munkavégzés megszakításával – legalább negyvenöt perc munkaközi szünetet kell biztosítani.

(6) Ha a vasúti járművezető munkaidejének hossza eléri a hat órát, de nem haladja meg a nyolc órát, a munkaközi szünetnek legalább harminc perc időtartamúnak kell lennie.

(7) A vasúti járművezető részére biztosított munkaközi szünet egy részének a munkaidő harmadik és hatodik órája közé kell esnie.

68/G. § (1) A munkáltató az Mt. 140/A. §-ában foglaltakon túl köteles a vasúti járművezető vezetési idejét feltüntető nyilvántartást vezetni, és a munkaidővel kapcsolatos adatokat az ellenőrzésre jogosult hatóság rendelkezésére bocsátani.

(2) A munkáltató köteles a nyilvántartást az adatok bejegyzésének napjától számított legalább három évig megőrizni.”

26. § A Vtv. XIII. fejezete a 68/G. §-t követően a következő 68/H. §-sal egészül ki:

„68/H. § (1) A vasúti társaság, illetve a külön jogszabályban meghatározott kedvezményre jogosult munkáltatója (e § alkalmazásában a továbbiakban: munkáltató) jogosult a 68. § (2) bekezdése szerinti utazási kedvezményre (a továbbiakban: utazási kedvezmény) külön jogszabály alapján jogosult munkavállalója, köztisztviselője, közalkalmazottja igényjogosult hozzátartozójának (4) bekezdésben meghatározott adatait kezelni.

(2) A munkáltató az utazási kedvezményre jogosult (4) bekezdésben meghatározott adatait az országos, térségi vagy elővárosi vasúti közszolgáltatást végző vasúti társaság részére továbbítja.

(3) Az utazási kedvezményt biztosító országos, térségi vagy elővárosi vasúti közszolgáltatást végző vasúti társaság jogosult az utazási kedvezményre jogosult munkavállaló, köztisztviselő, közalkalmazott, nyugdíjas, valamint ezek igényjogosult hozzátartozója (4) bekezdésben meghatározott adatainak a kezelésére.

(4) Az adatkezelés a következő adatokra terjed ki:

a) a jogosult személyazonosító adatai (név, születési név, születési hely és idő),

b) a jogosult lakhelye vagy tartózkodási helye, valamint levelezési címe,

c) a munkaviszony, közszolgálati, közalkalmazotti jogviszony, szakmai gyakorlat kezdete, illetve vége,

d) nyugdíjas esetén a saját jogú, illetve hozzátartozói nyugellátás, valamint egyéb nyugdíjszerű társadalombiztosítási ellátás ténye és megállapításának kezdő időpontja, illetve megszűnésének időpontja.

(5) Az adatkezelésre e § alapján jogosult (a továbbiakban: adatkezelő) a (4) bekezdésben meghatározott adatokat az utazási kedvezmény biztosítása, a kedvezmény igénybevételére jogosító igazolvány kiállítása, az igazolványokról vezetett nyilvántartás vezetése érdekében kezeli.

(6) Az adatkezelő a (4) bekezdésben meghatározott adatokat addig az időpontig tartja nyilván, amíg az utazási kedvezményre jogosultság fennáll.

(7) Az adatkezelő biztosítja az adatok védelmét vétlen vagy szándékos megsemmisítéssel, megsemmisüléssel, megváltoztatással, nyilvánosságra kerüléssel szemben, továbbá azt, hogy azokhoz jogosulatlan személy ne férjen hozzá.

(8) Az adatkezelő a kezelt adatokat személyazonosító adatok nélkül statisztikai célokra felhasználhatja, azokból statisztikai célra adatot szolgáltatathat.”

27. § A Vtv. 71. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A vasúti igazgatási szerv vasúti igazgatási feladatot ellátó köztisztviselője a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény (a továbbiakban: Ktv.) szerinti összeférhetetlenségi szabályokban foglaltakon túl, nem

létesíthet munkaviszonyt vagy munkavégzéssel járó egyéb jogviszonyt vasúti társasággal.

(2) A vasúti igazgatási szerv vasúti igazgatási feladatot ellátó köztisztviselője az öröklés kivételével vasúti társaságokban tulajdoni részesedést nem szerezhethet.

(3) A vasúti igazgatási szerv vasúti igazgatási feladatot ellátó köztisztviselője kinevezésekor nyilatkozik a munkáltatói jogkör gyakorlójának a (2) bekezdésben foglalt rendelkezések teljesüléséről. A vasúti igazgatási szerv vasúti igazgatási feladatot ellátó köztisztviselője kinevezése előtt vagy öröklés útján szerzett tulajdoni részesedését a kinevezésétől, illetve a szerzéstől számított három hónapon belül köteles elidegeníteni.

(4) A (3) bekezdésben foglalt kötelezettsége teljesítéséig a vasúti igazgatási szerv vasúti igazgatási feladatot ellátó köztisztviselője nem vehet részt olyan döntés előkészítésében és meghozatalában, amely az összeférhetlenségi okkal érintett társaságra vonatkozik.”

28. § A Vtv. 73. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A vasúti igazgatási szerv feladat- és hatáskörébe tartozik:

- a) döntés a 77. § szerinti jogvitás ügyekben,
- b) működési engedély, illetve ideiglenes működési engedély kiadása, módosítása, felfüggesztése, visszavonása, a működési engedély (ideiglenes működési engedély) feltételei fennálltának ellenőrzése,
- c) a vasúti közlekedési piac felügyelete,
- d) a vasúti pályahálózat-kapacitás elosztási folyamatának, és a vasúti pályahálózathoz való nyílt hozzáférésre jogosult, valamint a vasúti pályahálózat működtetője között a Hálózati Üzletszabályzatban foglaltak szerinti kedvezmények biztosítására vonatkozó tárgyalások felügyelete,
- e) az 57. § szerinti keretmegállapodások jóváhagyása,
- f) integrált vasúti társaság 66. § (1) bekezdése szerinti belső megállapodásának jóváhagyása, az abban foglaltak ellenőrzése, illetőleg annak megsértése esetén bírság alkalmazása,
- g) a 37. § szerinti számviteli elkülönítés teljesítésének ellenőrzése,
- h) a térségi és az elővárosi pályahálózat kijelölése, valamint – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – a vasúti pályahálózat működtetője, a hozzáférésre jogosult vagy a VPSZ kérelme alapján döntés vasúti pályák nyílt hozzáférésüvé, illetve nyílt hozzáférés alól mentessé történő minősítéséről,
- i) a vasúti társaság személyszállítási és áru fuvarozási üzletszabályzatának jóváhagyása,
- j) a vasúti közlekedési piac fejlődésének nyomon követése, elemzése és értékelése,
- k) nyilvántartás vezetése a működési engedélyekről,

l) mindazon feladatok ellátása, amelyeket jogszabály a feladatkörébe utal,

m) külön jogszabályban meghatározott adatgyűjtési, adatszolgáltatási feladatok ellátása, továbbá

n) a miniszter részére a vasúti közlekedési alágazatra vonatkozó, a miniszter által előírt adatszolgáltatások teljesítése.”

29. § A Vtv. 77. §-a (1)–(2) bekezdésének helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az 53. § szerint nyílt hozzáférésre jogosult szervezet vagy a nem független vasúti pályahálózat-működtető a vasúti igazgatási szervnél jogvitát kezdeményezhet, amennyiben álláspontja szerint:

a) a vasúti pályahálózat működtetője vagy a VPSZ megsértette a Hálózati Üzletszabályzatban megállapított valamely kötelezettségét,

b) a Hálózati Üzletszabályzat valamely rendelkezése ellentétes a megkülönböztetéstől mentes eljárás követelményével,

c) a Díjképzési Módszertan ellentétes az e törvényben, illetőleg a külön jogszabályban foglaltakkal,

d) a Díjszámítási Dokumentum vagy a Hálózati Üzletszabályzatban szereplő díjak, kedvezmények és felárak nem az e törvényben, illetve a külön jogszabályban foglaltaknak megfelelően kerültek meghatározásra, vagy a Hálózati Üzletszabályzatban nem a Díjszámítási Dokumentumban meghatározott díjak szerepelnek,

e) a vasúti pályahálózat-kapacitás elosztására vonatkozó eljárás során eljárási szabálysértés történt, vagy annak eredménye jogszabálysértő, illetve ellentétes a Hálózati Üzletszabályzatban foglaltakkal,

f) a vasúti pályahálózat-kapacitás biztosítására vonatkozó eseti igénybejelentés elintézése során eljárási szabálysértés történt, vagy annak eredménye jogszabálysértő, illetve ellentétes a Hálózati Üzletszabályzatban foglaltakkal,

g) valamely szerződő fél megsértette a pályahálózat-hoz való nyílt hozzáférés tárgyában kötött szerződést, vagy a menetvonal igénybevételéért fizetendő hálózathozzáférési díj mértéke jogszabálysértően, illetve a Hálózati Üzletszabályzatba ütköző módon került megállapításra.

(2) Az (1) bekezdés a)–d) és f)–g) pontjai szerinti esetekben a kérelmet a jogsértésről való tudomásszerzést követő 15 napon belül, de legkésőbb a jogsértés megtörténtétől számított három hónapon belül lehet előterjeszteni. Az e) pont szerinti kérelmet az üzemi menetrendtervezet külön jogszabály szerinti közzétételét követő 15 napon belül lehet előterjeszteni.”

30. § A Vtv. 79. §-a (1) bekezdésének e) pontja helyébe a következő rendelkezés lép, valamint a bekezdés a következő g) és h) ponttal egészül ki:

[A vasúti igazgatási szerv a jogvitás ügyben hozott határozatában]

„e) a 77. § (1) bekezdés c) pontja szerinti jogvita esetén elrendelheti a Díjszabási Módszertan módosítását, és a módosított Díjszabási Módszertan alapján új Díjszámítási Dokumentum készítését, valamint annak megfelelő díjszabási rendszer Hálózati Üzletszabályzatban való meghirdetését,”

„g) a 77. § (1) bekezdés d) pontja szerinti jogvita esetén elrendelheti új Díjszámítási Dokumentum készítését, valamint annak megfelelő díjszabási rendszer Hálózati Üzletszabályzatban való meghirdetését,

h) a pályahálózat-működtető részére fizetendő (elszámolandó) díjakkal kapcsolatos jogvita esetén megtiltja a jogszerűtlen ellenérték további alkalmazását, egyidejűleg megállapítja a jogszerű ellenértéket és kötelezheti a vasúti társaságot a jogszerű ellenérték alkalmazására,”

31. § (1) A Vtv. 80. §-a (4) bekezdésének c) pontja helyébe a következő rendelkezés lép, valamint a bekezdés a következő l) ponttal egészül ki:

[A közlekedési hatóság feladat- és hatáskörébe tartozik:]

„c) a képzési engedély kiadása, az alapképzés és az időszakos oktatás ellenőrzése, az alapvizsga és az időszakos vizsga lefolytatása, továbbá annak ellenőrzése, hogy a vasúti közlekedés biztonságával összefüggő tevékenységet végző munkavállaló a jogszabályban előírt alapvizsgálával és időszakos vizsgálával rendelkezik-e,”

„l) az utazó vasúti munkavállalók jogaira és kötelezettségeire vonatkozó rendelkezések [68/A–68/G. §] betartásának ellenőrzése, amely nem érinti a munkaügyi hatóságnak a rá irányadó külön jogszabályban foglalt ellenőrzési hatáskörét.”

(2) A Vtv. 80. §-ának (8)–(9) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(8) A közlekedési hatóság a (4) bekezdés a) és b) pontjában meghatározott engedélyezési eljárásokban a hiányosan benyújtott kérelemmel kapcsolatos – a tartalmi és formai követelményekre vonatkozó – részletes hiánypótlási felhívást a kérelem beérkezésétől számított 30 napon belül adja ki.

(9) A közlekedési hatóság ügyintézési határideje a kérelemre indult, (4) bekezdés a) és b) pontjában meghatározott engedélyezési eljárásokban 90 nap. Az eljárás megindításáról az ügyfeleket és az érdekelteket a közlekedési hatóság a kérelem beérkezésétől számított 15 napon belül értesíti. A vasúti szakhatósági eljárás ügyintézési határideje 30 nap.”

(3) A Vtv. 80. §-a a következő (10) bekezdéssel egészül ki, egyidejűleg a jelenlegi (10)–(11) bekezdés számozása (11)–(12) bekezdésre változik:

„(10) A közlekedési hatóság központi szerve által első fokon hozott döntés ellen fellebbezésnek nincs helye. Az ügyfél, valamint a kifejezetten rávonatkozó rendelkezés tekintetében ez eljárás egyéb résztvevője a határozat és az

önálló jogorvoslattal megtámadható végzés bírósági felülvizsgálatát annak kézbesítésétől számított 30 napon belül kezdeményezheti.”

32. § A Vtv. 81. §-a helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„81. § (1) A közlekedési hatóság a vasúti pályák, az üzemi létesítmények és a vasúti járművek üzem- és forgalombiztos állapotát, valamint az időszakos vizsgálatok és a szükséges javítás elvégzését ellenőrzi. A vasúti társaság köteles a szabad ellenőrzés valamennyi feltételét biztosítani, különösen a lényeges dokumentumokhoz, létesítményekhez, berendezésekhez és felszerelésekhez való korlátozás nélküli hozzáférést. Ha a közlekedési hatóság az ellenőrzés során mulasztást állapít meg,

a) az üzembentartót a vizsgálat vagy a javítás elvégzésére utasítja, és

b) az üzembentartóval szemben bírságot szabhat ki.

(2) Ha a mulasztás az élet- és vagyonbiztonságot veszélyezteti, a közlekedési hatóság a vasúti pálya üzemének megszüntetését, a vizsgált jármű forgalomból való kivonását, vagy a vasúti, személyzet munkavégzésének felfüggesztését rendeli el.

(3) A közlekedési hatóság a vasúti pályának, a vasúti járműnek vagy a vasúti járműre szerelt nyomástartó edénynek engedély nélküli vagy az engedélyben foglaltaktól eltérő létesítése, gyártása, átalakítása, bontása, illetve használata esetén

a) az üzembentartóval szemben bírságot szabhat ki, és

b) a vasúti pálya, a vasúti jármű, illetve a vasúti járműre szerelt nyomástartó edény átalakítását, vagy a (4) bekezdés szerinti esetben lebontását, gyártásának vagy üzemeltetésének a megszüntetését, forgalomból való kivonását rendeli el.

(4) Engedély nélkül vagy engedélytől eltérő módon létesített, átalakított vasúti pálya, vasúti jármű, illetve nyomástartó edény lebontását, gyártásának, átalakításának vagy üzemeltetésének a megszüntetését, forgalomból való kivonását a közlekedési hatóság akkor rendeli el, ha azok fennmaradása az élet- és vagyonbiztonságot, illetve az emberi környezetet és a természeti értékeket veszélyezteti, és a veszély megfelelő átalakítással sem szüntethető meg.

(5) A műszaki engedélyhez kötött tevékenységekre vonatkozó rendelkezések megsértőit a közlekedési hatóság bírság megfizetésére kötelezheti.

(6) Az utazó vasúti munkavállalók jogaira és kötelezettségeire vonatkozó rendelkezések megsértőit a közlekedési hatóság bírság megfizetésére kötelezheti.

(7) Ha a közlekedési hatóság a vasúti közlekedés biztonságával összefüggő munkakört betöltő munkavállalók képzésére és vizsgáztatására vonatkozó rendelkezések megsértését állapítja meg,

a) a képzési engedélyt vagy az időszakos oktatásra vonatkozó regisztrációt

aa) teljes egészében, vagy

ab) egyes munkakörökre vonatkozóan, vagy

ac) egyes képzési helyek vonatkozásában

felfüggesztheti vagy visszavonhatja,

b) a képzőszervezettel vagy a vasúti társasággal szemben bírságot szabhat ki, és

c) a vizsgabiztost és a vasútszakmai oktatót a tevékenységétől meghatározott időre eltilthatja.

(8) Ha a közlekedési hatóság a vasúti közlekedés biztonságával összefüggő munkakört betöltő munkavállalók képesítésére vonatkozó rendelkezések megsértését állapítja meg,

a) a munkavállaló e munkakörben történő további munkavégzését megtiltja, és

b) a munkáltatóval szemben bírságot szabhat ki.

(9) Ha a közlekedési hatóság a tanúsítvánnyal (kiegészítő tanúsítvánnyal) vagy engedéllyel kapcsolatos jogszabályi rendelkezés megsértését állapítja meg,

a) a tanúsítvány (kiegészítő tanúsítvány) vagy engedély hiányában, illetve az abban előírt feltételektől eltérően végzett vasúti közlekedési tevékenység végzését megtiltja, és

b) a vasúti társasággal szemben bírságot szabhat ki.

(10) Ha a közlekedési hatóság veszélyes áru vasúti fuvarozására vonatkozó jogszabályi előírás megsértését állapítja meg,

a) elrendeli a környezetszennyezés, illetve egyéb veszély elhárítása érdekében szükséges intézkedések megtételét, a veszélyes árut fuvarozó vasúti társaság költségére, és

b) a veszélyes áru feladójával, illetve a veszélyes árut fuvarozó vasúti társasággal szemben bírságot szabhat ki.

(11) A közlekedési hatóság az e § alapján mérlegelési jogkörben hozott döntése során figyelembe veszi:

a) a jogsértés súlyát, a vasúti közlekedés biztonságára gyakorolt hatását,

b) a jogsértő állapot fennállásának időtartamát,

c) a jogsértő magatartás felróhatóságát,

d) a korábbi jogsértő magatartást, valamint

e) a jogsértő állapot megszüntetésére hozott intézkedéseket segítő magatartást, illetőleg a jogsértő állapot megszüntetésére tett, a közlekedési hatóság eljárását megelőző, attól független tevékenységet.

(12) Az e § szerinti bírság (a továbbiakban: vasúti bírság) a cselekmény elkövetésétől számított három éven belül szabható ki. Folyamatos cselekmény, illetve jogsértő állapot fenntartása esetén e határidő a cselekmény befejezésekor, illetve az állapot megszüntetésekor kezdődik. A vasúti bírság ismételten is kiszabható.

(13) A beszedett vasúti bírság a közlekedési hatóságot illeti.

(14) A közlekedési hatóság a VPSZ-t a vasúti közlekedés biztonságával kapcsolatos tevékenységének ellátásához szükséges információk, adatok szolgáltatására kötelezheti.”

33. § (1) A Vtv. 82. §-a (1) bekezdése a következő d) ponttal egészül ki:

[A közlekedési hatóság jogosult]

„d) a műszaki engedélyek kiadásának, valamint a 80. § (5) bekezdésében meghatározott éves jelentés alapján szolgáló adatokat”

[kezelni, továbbá a vizsgaeredményeket, alkalmassági minősítéseket, képesítéseket – ezek hitelességének utólagos igazolása céljából – nyilvántartani.]

(2) A Vtv. 82. §-a a következő (9)–(10) bekezdéssel egészül ki:

„(9) A vasúti vizsgaközpont a 36. § (4) bekezdésben meghatározott feladatának ellátása érdekében jogosult az alapvizsgára és időszakos vizsgára jelentkező személyek személyazonosító adatainak, valamint vizsgaeredményeinek kezelésére. Ezen adatkezelésre a (4)–(7) bekezdésben foglaltakat kell megfelelően alkalmazni.

(10) A közlekedési hatóság vezetője az államtitokról és a szolgálati titokról szóló törvény tekintetében minősítésre jogosultnak minősül.”

34. § (1) A Vtv. 87. §-ának (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) A külön jogszabályban meghatározott vasúti üzemi létesítményeket magában foglaló zárhelyi körzetben a vasúti pályahálózathoz tartozó átrakó és rendező pályaudvarok működtetését a Magyar Állam vagy a Magyar Állam kizárólagos tulajdonában lévő gazdasági társaság legalább többségi tulajdonában lévő gazdasági társaság látja el. E gazdasági társaság vonatkozásában a 3. § (2) bekezdésének d) pontjában és 14. § (1) bekezdésében foglaltakat nem kell alkalmazni.”

(2) A Vtv. 87. §-a a következő (5)–(6) bekezdéssel egészül ki:

„(5) A 2008. december 1-jét megelőzően kiadott határozatlan idejű vontatási szolgáltatásra vonatkozó működési engedélyek 2009. május 31-éig érvényes határozott idejű működési engedélyekké válnak 2008. december 1-jétől.

(6) A 36. § szerinti alapképzést és időszakos oktatást 2011. december 31-éig a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló 2003. évi LXXXVI. törvény 4. §-ának alkalmazásában gyakorlati képzésnek kell tekinteni.”

35. § (1) A Vtv. 88. §-a (1) bekezdésének c) és e) pontja helyébe a következő rendelkezés lép, valamint a bekezdés a következő f) ponttal egészül ki:

[Felhatalmazást kap a Kormány, hogy]

„c) a vasúti piacfelügyeleti bírság legmagasabb mértékére, valamint a vasúti bírság mértékére, továbbá a megfizetésükre vonatkozó részletes szabályokat,”

„e) a kapacitáselosztás körébe tartozó szolgáltatások nyújtására vonatkozóan a VPSZ és a nem független vasúti pályahálózat-működtető között fennálló jogviszony feltételeit, ideértve az e szolgáltatások ellenértékéért a nem

független vasúti pályahálózat-működtető által fizetendő megbízási díj mértékét,

f) a vasúti vizsgaközpont kijelölését,”
[rendeletben állapítsa meg.]

(2) A Vtv. 88. §-a (2) bekezdésének 1., 4., 7., 10., 12–13., 17. és 20. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Felhatalmazást kap a miniszter, hogy]

„1. a működési engedélyezés részletes szabályait,”

„4. a hálózat-hozzáférési díjrendszer kereteit, valamint a hálózat-hozzáférési díjak képzésének, illetve alkalmazásának alapvető szabályait, valamint a Díjképzési Módszertanra és a Díjszámítási Dokumentumra vonatkozó részletes szabályokat az államháztartásért felelős miniszterrel együttesen,”

„7. a vasúti igazgatási szerv, illetve a közlekedési hatóság eljárásáért fizetendő igazgatási szolgáltatási díjak körét és mértékét, valamint az azok megfizetésére, a közlekedési hatóság és az egyes eljárásokban közreműködők közötti megosztására vonatkozó részletes szabályokat az adópolitikáért felelős miniszterrel egyetértésben,”

„10. a vasúti építmények építésügyi hatósági engedélyezésének részletes szabályait – az építésügyért felelős miniszterrel egyetértésben –, valamint üzemeltetésük ellenőrzésének előírásait,”

„12. a vasúti közlekedés biztonságával összefüggő munkakört betöltő munkavállalók szakmai képzésére és vizsgáztatására, a vasúti vizsgaközpont és képzőszervezetek működésére, a képzési engedélyre, továbbá a vasúti járművezetői gyakorlatra vonatkozó szabályokat,

13. a vasúti járművek, a vasúti járművekre szerelt, vasúti üzemi célt szolgáló nyomástartó edények és kazánok gyártását, javítását, minősítését, valamint hatósági műszaki vizsgálatát végző személyek, illetve szervezetek működési feltételeit,”

„17. a teljesítményösztönző rendszerre vonatkozó részletes szabályokat,”

„20. a kölcsönös átjárhatóságot lehetővé tevő műszaki előírásokat (ÁME),”

[rendeletben állapítsa meg.]

36. § A Vtv. 89. §-a a következő *i)* ponttal egészül ki:

[Ez a törvény a következő uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja:]

„*i)* a Tanács 2005/47/EK irányelve (2005. július 18.) az Európai Vasúti Közösség (CER) és az Európai Közlekedési és Szállítási Dolgozók Szövetsége (ETF) között létrejött, a vasúti szektorban a határokon átnyúló interoperábilis szolgáltatásokat ellátó utazó munkavállalók alkalmazási feltételeinek egyes szempontjairól szóló megállapodásról.”

37. § (1) A Vtv. 2. számú melléklete az e törvény 1. számú melléklete szerint módosul.

(2) A Vtv. 3. számú melléklete az e törvény 2. számú melléklete szerint módosul.

38. § (1) Ez a törvény – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – 2008. december 1-jén lép hatályba, az (5) bekezdéssel megállapított Vtv. 87. §-ának (8)–(9) bekezdését az e törvény hatálybalépésekor folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell.

(2) Az e törvény 3. §-ával megállapított Vtv. 10. §-a (1) bekezdésének *b)*, *d)* és *e)* pontja, valamint a (3) bekezdéssel megállapított Vtv. 87. §-ának (7) bekezdése 2009. április 1-jén lép hatályba.

(3) A Vtv. – e törvény 24. §-ával megállapított – 68. §-a (1) bekezdésének második mondatát a vasúti járművezetői tevékenységét e törvény hatálybalépését követően megkezdő munkavállalóra kell alkalmazni.

(4) A Vtv. – e törvény 31. §-ának (3) bekezdésével megállapított – 80. §-ának (10) bekezdésében foglalt rendelkezéseket az e törvény hatálybalépésekor folyamatban lévő ügyekben, és megismételt eljárásokban is alkalmazni kell.

(5) A Vtv. 87. §-a a következő (7)–(9) bekezdéssel egészül ki:

„(7) A vasúti járművek, vasúti járművekre szerelt, vasúti üzemi célt szolgáló kazánok és nyomástartó edények gyártását végző szervezetek legkésőbb 2009. december 31-ig folytathatják a tevékenységüket műszaki engedély nélkül.

(8) A vasúti igazgatási szerv a vasúti pályahálózat működtetésére vonatkozó működési engedély kiadásakor kérelemre eltekinthet a vasúti pályahálózathoz tartozó egyes, vasúti pályák és tartozékaik, valamint vasúti üzemi létesítmények (a továbbiakban együtt: hálózati elem) birtoklására, használatára és működtetésére vonatkozó jogosultság (a továbbiakban együtt: működtetési jogosultság) igazolásától, ha a kérelmező valószínűsíti, hogy az érintett hálózati elemet ténylegesen működteti, és annak vonatkozásában a működtetési jogosultság igazolása jogi nehézségbe ütközik. A vasúti igazgatási szerv a működési engedélyben kötelezi a kérelmezőt, hogy a működtetési jogosultságot az érintett hálózati elemek vonatkozásában legkésőbb 2011. december 31-éig igazolja. E határidő elteltét követően a vasúti igazgatási szerv a működési engedély kiadása feltételeinek fennálltát az érintett hálózati elemek működtetési jogosultsága vonatkozásában hivatalból felülvizsgálja.

(9) A közlekedési hatóság a vasúti pályahálózat működtetője engedélyének kiadásakor kérelemre eltekinthet a vasúti pályahálózat részét képező egyes hálózati elemek használatbavételi engedélyének benyújtásától, ha a kérelmező valószínűsíti, hogy az adott hálózati elemet ténylegesen legalább 15 éve működteti. A közlekedési hatóság a kérelmezőt az engedélyben kötelezi, hogy az érintett hálózati elemek műszaki alkalmasságát igazoló dokumentációt és állapotfelmérést legkésőbb 2009. december 31-éig nyújtsa be a közlekedési hatóság részére. E határidő elteltét követően a közlekedési hatóság az engedélynek a 34. § (2) bekezdésének *b)* pontja

szerinti részét az érintett hálózati elemek vonatkozásában hivatalból felülvizsgálja.”

(6) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti a Vtv. 46. §-ának (5) bekezdése, 87. §-ának (3) bekezdésében és 88. §-a (2) bekezdésének 18. pontjában az „és fuvarozási” szövegrész, valamint 88. §-a (2) bekezdésének 5. pontjában a „pályavasúti társaság és az integrált vasúti társaság” szövegrész.

(7) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg a Vtv.

a) 1. §-a (5) bekezdésének a) pontjában a „Győr-Sopron-Ebenfurti Vasút Részvénytársaság (a továbbiakban: GySEV Rt.)” szövegrész helyébe a „Győr-Sopron-Ebenfurti Vasút Zártkörűen Működő Részvénytársaság (a továbbiakban: GySEV Zrt.)” szöveg,

b) 1. §-a (5) bekezdésének b) pontjában, valamint 41. §-ának (1) és (2) bekezdésében a „GySEV Rt.” szövegrész helyébe a „GySEV Zrt.” szöveg,

c) 1. §-a (5) bekezdésének c) pontjában és 40. §-ának (2) bekezdésében a „Fertővidéki Helyi Érdekű Vasúti Rt.” szövegrész helyébe a „Fertővidéki Helyi Érdekű Vasúti Zrt.” szöveg,

cs) 3. §-a (1) bekezdésének c) pontjában az „országos vasúti törzshálózati pályák” szövegrész helyébe az „országos törzshálózati vasúti pályák” szöveg,

d) 3. §-a (2) bekezdésének e) pontjában az „az integrált vasúti társaság” szövegrész helyébe az „a nem független vasúti pályahálózat-működtető” szöveg,

e) 5. §-a (1) bekezdésének e) pontjában a „27. § (8) bekezdése” szövegrész helyébe a „27. § (9) bekezdése” szöveg,

f) 7. §-ának (1) bekezdésében a „személyszállítási, árutovábbítási és vontatási szolgáltatási” szövegrész helyébe a „személyszállítási és árutovábbítási” szöveg,

g) 12. §-ának (1) bekezdésében a „27. § (1)–(7) bekezdésének” szövegrész helyébe a „27. § (1)–(8) bekezdésének és 27/A. §-ának” szöveg,

gy) 14. §-ának (3) bekezdésében az „Az országos pályahálózat működtetője” szövegrész helyébe az „Az országos vasúti pályahálózat működtetője és a fejlesztési közreműködő” szöveg,

h) 15. §-ának (3) bekezdésében „27. § (1)–(7) bekezdésében” szövegrész helyébe a „27. § (1)–(8) bekezdésében és 27/A. §-ában” szöveg,

i) 26. §-ában a „Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.-vel” szövegrész helyébe a „Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.-vel (a továbbiakban: MNV Zrt.)” szöveg,

j) 31. §-a (1) bekezdése második mondatában az „(a továbbiakban együtt: üzemtartó)” szövegrész helyébe az „(a továbbiakban együtt: üzemtartó) és a fejlesztési közreműködő” szöveg,

k) 37. §-ának (2) bekezdésében a „pályavasúti tevékenység” szövegrész helyébe a „vasúti pályahálózat működtetése” szöveg,

l) 38. §-ának (1) bekezdésében az „országos vasúti törzshálózati vasúti pálya” szövegrész helyébe az „országos törzshálózati vasúti pálya” szöveg,

m) 39. §-ában az „országos vasúti törzshálózati pályák” szövegrész helyébe az „országos törzshálózati vasúti pályák” szöveg,

n) 44. §-a (6) bekezdésének a) pontjában az „országos” szövegrész helyébe az „országos, a térségi és az elővárosi” szöveg,

ny) 45. §-ának (5) bekezdésében az „a kisajátításról szóló 1976. évi 24. törvényerejű rendeletben meghatározott rendelkezéseket – a 46. § (5) bekezdésben meghatározott eltéréssel –” szövegrész helyébe az „a kisajátításról szóló törvényben meghatározott rendelkezéseket” szöveg,

o) az 51. §-a (1) bekezdésében, az 54. §-ának (3) bekezdésében, valamint az 54. §-ának (4) bekezdésében az „A pályavasúti társaság, illetve az integrált vasúti társaság” szövegrész helyébe az „A vasúti pályahálózat működtetője” szöveg,

p) 51. §-a (3) bekezdésében, az 54. §-ának (1) bekezdésében, valamint az 54. §-ának (5) bekezdésében az „a pályavasúti társaság, illetve az integrált vasúti társaság” szövegrész helyébe az „a vasúti pályahálózat működtetője” szöveg,

q) 53. §-a (1) bekezdésének e) pontjában az „az Engedélyezési Irányelvvel” szövegrész helyébe az „a 95/18/EK irányelvvel” szöveg,

r) 61. §-ának (1) bekezdésében az „a pályavasúti társaságnak” szövegrész helyébe az „a vasúti pályahálózat működtetőjének” szöveg,

s) 61. §-ának (3) bekezdésében az „A pályavasúti társaság” szövegrész helyébe az „A vasúti pályahálózat működtetője” szöveg,

sz) 61. §-ának (8) bekezdésében az „A vasúti pályahálózat-kapacitás elosztását végző szervezet” szövegrész helyébe az „A vasúti pályahálózat működtetője” szöveg,

t) 63. §-ában az „Az integrált vasúti társaság” szövegrész helyébe az „A nem független vasúti pályahálózat-működtető” szöveg,

ty) 64. §-ának (5) bekezdésében az „a pályavasúti társaság” szövegrész helyébe az „a vasúti pályahálózat működtetője” szöveg,

u) 64. §-ának (6) bekezdésében az „Amennyiben az integrált vasúti társaság” szövegrész helyébe a „Ha a nem független vasúti pályahálózat-működtető” szöveg,

v) 75. §-a (4) bekezdésében az „a vasúti társaságokat” szövegrész helyébe az „a vasúti társaságokat, a VPSZ-t és a fejlesztési közreműködőt” szöveg,

w) 83. §-a (1) bekezdésének a) pontjában a „b)–c) pontjai” szövegrész helyébe a „b)–d) pontjai” szöveg,

x) 85/A. §-ában a „Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zártkörűen Működő Részvénytársaságnak (a továbbiakban: MNV Zrt.)” szövegrész helyébe az „MNV Zrt.-nek” szöveg, valamint az „MNV Zrt.” szövegrész helyébe az „MNV Zrt.” szöveg lép.

(8) Ez a törvény 2009. április 2-án veszti hatályát.

39. § (1) A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény a 46/E. §-át követően a következő 46/F. §-sal egészül ki:

„46/F. § A közlekedési hatóság központi szerve által első fokon hozott döntés ellen fellebbezésnek nincs helye. Az ügyfél, valamint a kifejezetten rávonatkozó rendelkezés tekintetében ez eljárás egyéb résztvevője a határozat és az önálló jogorvoslattal megtámadható végzés bírósági felülvizsgálatát annak kézbesítésétől számított 30 napon belül kezdeményezheti.”

(2) A légiközlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény a 3/C. §-át követően a következő 3/D. §-sal egészül ki:

„3/D. § A légiközlekedési hatóság, valamint a katonai légügyi hatóság központi szerve által első fokon hozott döntés ellen fellebbezésnek nincs helye. Az ügyfél, valamint a kifejezetten rávonatkozó rendelkezés tekintetében ez eljárás egyéb résztvevője a határozat és az önálló jogorvoslattal megtámadható végzés bírósági felülvizsgálatát annak kézbesítésétől számított 30 napon belül kezdeményezheti.”

(3) A víziközlekedésről szóló 2000. évi XLII. törvény 4. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki:

„(5) A hajózási hatóság központi szerve által első fokon hozott döntés ellen fellebbezésnek nincs helye. Az ügyfél, valamint a kifejezetten rávonatkozó rendelkezés tekintetében ez eljárás egyéb résztvevője a határozat és az önálló jogorvoslattal megtámadható végzés bírósági felülvizsgálatát annak kézbesítésétől számított 30 napon belül kezdeményezheti.”

(4) Az autóbusszal végzett menetrend szerinti személyszállításról szóló 2004. évi XXXIII. törvény 13. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) A közlekedési hatóság központi szerve által első fokon hozott döntés ellen fellebbezésnek nincs helye. Az ügyfél, valamint a kifejezetten rávonatkozó rendelkezés tekintetében ez eljárás egyéb résztvevője a határozat és az önálló jogorvoslattal megtámadható végzés bírósági felülvizsgálatát annak kézbesítésétől számított 30 napon belül kezdeményezheti.”

40. § Ez a törvény a következő uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja:

a) a Tanács 2005/47/EK irányelve (2005. július 18.) az Európai Vasúti Közösség (CER) és az Európai Közlekedési és Szállítási Dolgozók Szövetsége (ETF) között létrejött, a vasúti szektorban a határokon átnyúló interoperábilis szolgáltatásokat ellátó utazó munkavállalók alkalmazási feltételeinek egyes szempontjairól szóló megállapodásról;

b) az Európai Parlament és a Tanács 2001/14/EK irányelv (2001. február 26.) a vasúti infrastruktúra-kapacitás elosztásáról, továbbá a vasúti infrastruktúra használati díjának felszámításáról, 8. cikk (1) és (2) bekezdése, 9. cikk (3) bekezdése, 17. cikk (1), (3) és (4) bekezdése, 19. cikk (4) és (5) bekezdése, II. melléklet 2. pontjának h) alpontja.

Sólyom László s. k.,
köztársasági elnök

Dr. Szili Katalin s. k.,
az Országgyűlés elnöke

1. számú melléklet
a 2008. évi LXXVI. törvényhez

A Vtv. 2. számú mellékletének módosítása

A mellékletben az országos vasúti mellékvonalak jegyzékében a „Dombóvár – Lepsény (49)” sor helyébe a „Tamási – Lepsény (49)”, valamint a „Pécs – Bátaszék (64)” sor helyébe a „Pécs – Pécsvárad (64)” sor lép.

2. számú melléklet
a 2008. évi LXXVI. törvényhez

A Vtv. 3. számú mellékletének módosítása

1. A melléklet I. pontjának c) alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Az 54. § (1) bekezdésben hivatkozott alapszolgáltatások]

„c) a nyílt vonalak, a forgalmi vágányok, a kitérők, a vágánykapcsolatok, a műtárgyak, valamint a jelző- és biztosítóberendezések használatának a b) pontban foglaltak keretein belül történő biztosítása,”

2. A melléklet II. pontjának d) alpontja helyébe a következő rendelkezés lép, valamint a II. pont a következő e) alponnttal egészül ki:

[Az 54. § (3) bekezdésében hivatkozott létesítményekhez és berendezésekhez való hozzáférés]

„d) állomási, szolgálati helyiségek, vonali területek és berendezések használata, állomási és vonali üzemszünet felfüggesztése, illetve vasúti járművek tárolása,

e) hozzáférés a vasúti jármű karbantartására szolgáló létesítményekhez, a különböző nyomtávok közötti átrakást szolgáló berendezésekhez és a vasúti pályahálózat igénybevételéhez elengedhetetlenül szükséges egyéb létesítményekhez és berendezésekhez.”

3. A melléklet III. pontjának b) alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Az 54. § (4) bekezdésben hivatkozott kiegészítő szolgáltatások]

„b) tolatás és a II. részben meghatározott létesítmények használatával kapcsolatos egyéb szolgáltatások, ideértve a határforgalom lebonyolításával kapcsolatos, valamint a különböző vasúti pályahálózatok kölcsönös átjárhatóságának hiányából eredően szükségessé váló szolgáltatásokat – különösen a különböző nyomtávok miatt szükséges átrakási és tengelyátszerelési tevékenységeket – is,”

4. A melléklet III. pontja a következő e) alponnttal egészül ki:

[Az 54. § (4) bekezdésben hivatkozott kiegészítő szolgáltatások]

„e) vonatfelvételi tevékenység végzése.”

V. A Kormány tagjainak rendeletei

A földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter

154/2008. (XI. 26.) FVM rendelete

az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a szaktanácsadási szolgáltatások igénybevételéhez nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló 52/2007. (VI. 28.) FVM rendelet módosításáról

A mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény 81. § (3) bekezdés *a*) pontjában kapott felhatalmazás alapján – a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter feladat- és hatásköréről szóló 162/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § *a*) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – a következőket rendelem el:

1. §

(1) Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a szaktanácsadási szolgáltatások igénybevételéhez nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló 52/2007. (VI. 28.) FVM rendelet (a továbbiakban: R.) 2. § (1) bekezdés *e*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép,

(E rendelet alkalmazásában:)

„*e*) **kertészeti termelő:** az a mezőgazdasági termelő, aki kertészeti szakmai szervezeti tagsággal rendelkezik, és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap társfinanszírozásában megvalósuló támogatások igénybevételének általános szabályairól szóló 23/2007. (IV. 17.) FVM rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 1. számú melléklete szerinti D14A – D17, D34, E, G01A – G05, G07, I02 SFH kódok közül legalább eggyel rendelkezik;”

(2) Az R. 2. § (1) bekezdése a következő *g*) ponttal egészül ki:

(E rendelet alkalmazásában:)

„*g*) **mezőgazdasági termelő:** az a természetes személy, jogi személy, jogi személyiség nélküli gazdasági társaság, aki/amely a Vhr. 1. számú melléklete szerinti SFH kódok közül legalább eggyel rendelkezik.”

2. §

(1) Az R. 5. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) Az ügyfél a támogatás igénybevételére akkor jogosult, ha

a) a TSZK-val írásban kötött szerződés keretében, és a szerződés szerinti teljesítési határidőn belül, igénybe veszi

aa) az (1) bekezdés *a*) és *c*) pontja szerinti ügyfelek esetében legalább a 3. § (1) bekezdés *b*) pontja szerinti szolgáltatást, valamint a gazdasága egészére vonatkozóan a 3. § (1) bekezdés *a*) pontja szerinti valamennyi szolgáltatást az 5. számú melléklet alapján,

ab) az (1) bekezdés *b*) pontja szerinti ügyfelek esetében legalább az 1. számú melléklet szerinti Era1 és Erb1 kód-számú szolgáltatásokat;

b) egy naptári évre vonatkozóan csak egy TSZK-val kötött egy szolgáltatói szerződésre, az (1) bekezdésben meghatározott jogosultsági jogcímek egyike alapján nyújt be támogatási kérelmet;

c) a TSZK-val kötött szerződésében a szolgáltatás tartalma az 1. számú mellékletnek megfelelően, tételesen meg van határozva;

d) a TSZK-val kötött szerződés megkötésének időpontja nem korábbi, mint e rendelet hatálybalépésének időpontja;

e) még nem vett igénybe e rendelet alapján támogatást, vagy e rendelet alapján igénybe vett támogatást, és az előzőleg benyújtott legutóbbi támogatási kérelme benyújtási időszakának utolsó napját követően gazdálkodási körülményeiben – a 4. számú mellékletben felsoroltak legalább egyikének megfelelően – jelentős változás következett be, vagy a gazdálkodásának feltételeit jelentős módon érintő jogszabályi változás történt.

Egy ügyfél a 2007–2013 közötti időszakban legfeljebb 3 alkalommal jogosult támogatásra. A támogatás igénybevételét a támogatási kérelemnek helyt adó vagy részben helyt adó határozat kézhezvétele megvalósítja, kivéve, ha a támogatási kérelmet az ügyfél jogszerűen visszavonja, vagy a támogatási határozattal szerzett jogairól jogszerűen lemond.”

(2) Az R. 5. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki:

„(5) Az (1) bekezdés *a*) és *c*) pontjában meghatározott ügyfelek kötelesek a gazdaságuk méretét igazoló – a Vhr. 1. számú melléklete szerinti – SFH kódot és annak mennyiségét a gazdaságuk egészére vonatkozóan közölni a támogatási kérelmükben.”

3. §

Az R. 6. §-a a következő (13) és (14) bekezdéssel egészül ki:

„(13) A Vhr. 6. § (5) bekezdésében foglaltaktól eltérően – mezőgazdasági őstermelő ügyfél esetében – a támogatási kérelméhez nem kell mellékelni az érvényes őstermelői igazolvány hiteles másolatát.

(14) A Vhr. 15. § (2) bekezdésében foglaltaktól eltérően – egyéni vállalkozó ügyfél esetében – a támogatási kérelméhez nem kell mellékelni az egyéni vállalkozói igazolványt kiállító szerv igazolását vállalkozói tevékenységéről.”

4. §

Az R. 9. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki:

„(5) Amennyiben az ellenőrzés során bizonyosságot nyer, hogy az ügyfél nem tett eleget az 5. § (5) bekezdésében foglalt feltételeknek, akkor a kifizetett támogatás jogosulatlanul igénybe vett támogatásnak minősül, és az ügyfélnek a támogatási kérelemhez kapcsolódó támogatási jogosultsága megszűnik.”

5. §

Az R. e rendelet *melléklete* szerinti 5. számú melléklettel egészül ki.

6. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba azzal, hogy a (2) bekezdésben foglaltak kivételével, rendelkezéseit csak a hatályba lépését követően kötött szerződések tekintetében lehet alkalmazni.

(2) Az R. e rendelettel módosított 6. § (13)–(14) bekezdésében foglaltakat a 2008. augusztus 31. után benyújtott támogatási kérelmekre is alkalmazni kell.

(3) Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a falumegújításra és -fejlesztésre igénybe vehető támogatások részletes feltételeiről szóló 135/2008. (X. 18.) FVM rendelet 6. § (1) bekezdésének felvezető szövegében a „2008. november 30.” szövegrész helyébe a „2009. január 10.” szövegrész, valamint az „ezt követően évente” szövegrész helyébe, az „ezt követően a 2009. évtől évente” szövegrész lép.

(4) Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a mikrovállalkozások létrehozására és fejlesztésére nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló 136/2008. (X. 18.) FVM rendelet 6. § (1) bekezdésének felvezető szövegében a „2008. november 30.” szövegrész helyébe a „2009. január 10.” szövegrész, valamint az „ezt követően évente” szövegrész helyébe, az „ezt követően a 2009. évtől évente” szövegrész lép.

(5) Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a turisztikai tevékenységek ösztönzéséhez nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló 137/2008. (X. 18.) FVM rendelet 6. § (1) bekezdésének felvezető szövegében a „2008. november 30.” szövegrész helyébe a „2009. január 10.” szövegrész, valamint az „ezt követően évente” szövegrész helyébe, az „ezt követően a 2009. évtől évente” szövegrész lép.

(6) Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a vidéki örökség megőrzéséhez igénybe vehető támogatások részletes feltételeiről szóló 138/2008. (X. 18.) FVM rendelet 6. § (1) bekezdésének felvezető szövegében a „2008. november 30.” szövegrész helyébe a „2009. január 10.” szövegrész, valamint az „ezt követően évente” szövegrész helyébe, az „ezt követően a 2009. évtől évente” szövegrész lép.

Gráf József s. k.,
földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter

Melléklet a 154/2008. (XI. 26.) FVM rendelethez

„5. számú melléklet az 52/2007. (VI. 28.) FVM rendelethez

Növénytermesztési tevékenység (kertészeti tevékenység nélkül)		Állattenyésztési tevékenység		Kertészeti tevékenység		Vadgazdálkodási tevékenység	
SFH kód	SFH kódhoz tartozó kötelező szaktanácsadói szolgáltatás azonosító kód	SFH kód	SFH kódhoz tartozó kötelező szaktanácsadói szolgáltatás azonosító kód	SFH kód	SFH kódhoz tartozó kötelező szaktanácsadói szolgáltatás azonosító kód	SFH kód	SFH kódhoz tartozó kötelező szaktanácsadói szolgáltatás azonosító kód
D01	Nta1, Nta2, Nta3, Nta4	J01	Áta1, Áta2, Áta3, Áta4	D14A	Kea1, Kea2, Kea3, Kea4	V01	Vaa1
D02		J02A		D14B		V02	
D03		J02B		D15		V03	
D04		J03		D16			
D05		J04		D17			
D06		J05		D34			
D07		J06		E			
D08		J07		G01A			
D09E		J08		G01B			
D09F		J09A		G01C			
D09G		J09B		G02			
D10		J10A		G03A			
D11		J10B		G03B			
D12		J11		G04A			
D18A		J12		G04B			
D18B1		J13		G04C			
D18B3		J14		G04D			
D19		J15		G05			
D20		J16A		G07			
D21		J16B		I02			
D22		J16C					
D23		J16D					
D24		J17					
D25		J18					
D26							
D27							
D28							
D29							
D30							
D31							
D32							
D33							
D35							
F01							
F02							
G06							
G06A							
G06B							
G06C							
I01							

**A földművelésügyi és vidékfejlesztési
miniszter****155/2008. (XI. 26.) FVM
rendelete****az iparialma-termesztés****2008. évi termőegyensúly-helyreállításának
ceskély összegű (de minimis) támogatásáról szóló
128/2008. (X. 1.) FVM rendelet módosításáról**

A mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint a halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény 81. § (4) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján – a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter feladat- és hatásköréről szóló 162/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § a) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – a következőket rendelem el:

1. §

Az iparialma-termesztés 2008. évi termőegyensúly-helyreállításának csekély összegű (de minimis) támogatásáról szóló 128/2008. (X. 1.) FVM rendelet (a továbbiakban: R.) 5. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A támogatás igénybevétele iránti – az 1. számú melléklet szerinti – kérelmet az MgSzH-hoz kell postai úton vagy személyesen benyújtani. A támogatási kérelem beérkezésének határideje 2008. november 30. A határidő elmulasztása esetén igazolásnak nincs helye.”

2. §

Az R. 6. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az MgSzH a 2008. november 30-ig beérkezett támogatási kérelmet, az értékesítési bizonylatokat, valamint a benyújtás időpontját igazoló borítékot – személyes benyújtás esetén az átvétel időpontjára szóló, az MgSzH által kiállított elismervényt – az általa kiállított hatósági bizonyítvánnyal együtt a kérelem beérkezésétől számított tíz napon belül, de legkésőbb 2008. december 10-ig beérkezőleg továbbítja a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Piaci Támogatások és Külkereskedelmi Intézkedések Igazgatósága (a továbbiakban: MVH) részére. A Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Központi Szerve a 2. számú melléklet szerinti adatokat országosan összesítve, legkésőbb 2008. december 10-ig beérkezőleg továbbítja az MVH részére elektronikus formában és papír alapon is.”

3. §

Az R. 8. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az MVH az MgSzH-hoz 2008. november 30-ig beérkezett kérelem esetében – az eljárási törvény 60. § (2) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel – 2009. február 28-ig intézkedik a támogatás kifizetéséről.”

4. §

Az R. 10. §-a a következő új (2) bekezdéssel egészül ki és az eredeti (2) bekezdés számozása (3) bekezdésre változik:

„(2) Az MgSzH-hoz 2008. november 10-ig beérkezett támogatási kérelmek tekintetében

a) az MgSzH az érkeztetett támogatási kérelmet, az értékesítési bizonylatokat, valamint a benyújtás időpontját igazoló borítékot – személyes benyújtás esetén az átvétel időpontjára szóló, az MgSzH által kiállított elismervényt – az általa kiállított hatósági bizonyítvánnyal együtt a kérelem beérkezésétől számított tíz napon belül, de legkésőbb 2008. november 20-ig beérkezőleg továbbítja az MVH részére. A Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Központi Szerve a 2. számú melléklet szerinti adatokat országosan összesítve, legkésőbb 2008. november 20-ig beérkezőleg továbbítja az MVH részére elektronikus formában és papír alapon;

b) az MVH – az eljárási törvény 60. § (2) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel – 2008. december 20-ig intézkedik a támogatás kifizetéséről.”

5. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba azzal, hogy rendelkezéseit a folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell.

Gráf József s. k.,

földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter

**A földművelésügyi és vidékfejlesztési
miniszter****156/2008. (XI. 26.) FVM
rendelete****a borok előállításáról szóló****99/2004. (VI. 3.) FVM rendelet módosításáról**

A szőlőtermesztésről és a borgazdálkodásról szóló 2004. évi XVIII. törvény 57. § (1) bekezdésének e), valamint h) pontjában kapott felhatalmazás alapján – a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter feladat- és hatásköréről szóló 162/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § a) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – a következőket rendelem el:

1. §

A borok előállításáról szóló 99/2004. (VI. 3.) FVM rendelet (a továbbiakban: R.) 17. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) M.t. minőségi bor csak a meghatározott termőhelyen belül szüretelt szőlőből, e szőlő szőlőmusttá való feldolgozásával, majd az így nyert szőlőmust borrá való feldolgozásával, valamint ezeknek a termékeknek borrá vagy pezsgővé való feldolgozásával készíthető azon a meghatározott termőhelyen belül vagy az azzal szomszédos termőhelyen, ahol a felhasznált szőlőt szüretelték. A hegyközség és a borászati hatóság ellenőrzésével m.t. minőségi bort más területen is elő lehet állítani. A Soproni Borvidék esetében szomszédos termőhelynek kell tekinteni az Osztrák Köztársaság területén található „Neusiedlersee”, „Neusiedlersee-Hügelland” és „Mittelburgenland” borvidékeket.”

2. §

Az R. 3. §-ának 13. pontjában „az OBI” szövegrész helyébe „a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Központja (a továbbiakban: borászati hatóság)”, 19. §-ának (3) bekezdésében „Az OBI” szövegrész helyébe „A borászati hatóság”, 44. §-ának (4) bekezdésében, valamint 52. §-ának (1) bekezdésében „az OBI” szövegrész helyébe „a borászati hatóság” lép.

3. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő harmadik napon lép hatályba, és a hatálybalépését követő napon a hatályát veszti.

Gráf József s. k.,
földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter

**Az önkormányzati miniszter
11/2008. (XI. 26.) ÖM
rendelete**

**a hivatásos önkormányzati tűzoltóságok
központilag finanszírozott létszámáról,
valamint a hivatásos önkormányzati és az önkéntes
tűzoltóságok szervezési kategóriába sorolásáról
és a készenlétben tartandó legkisebb gépjármű
és technikai eszköz állományáról**

A tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló 1996. évi XXXI. törvény 47. §-a (2) bekezdésének 8. és 20. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az önkormányzati miniszter feladat- és hatásköréről

szóló 132/2008. (V. 14.) Korm. rendelet 1. §-ának c) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

*A hivatásos önkormányzati tűzoltóságok
és az önkéntes tűzoltóságok szervezési kategóriába
sorolása*

1. §

(1) A szervezési kategóriák meghatározásának alapja a hivatásos önkormányzati tűzoltóságok és az önkéntes tűzoltóságok (a továbbiakban: tűzoltóságok) elsődleges működési körzetének (a továbbiakban: körzet) reális veszélyeztetettsége.

(2) A reális veszélyeztetettség meghatározására a mentő-tűzvédelmet befolyásoló szempontok (a továbbiakban: veszélyeztető tényezők) figyelembevételével kerül sor.

(3) Veszélyeztető tényezők az alaptényezők és a korrekciós tényezők összessége.

(4) Alaptényezők a következők:

- a) a körzethez tartozó települések (a továbbiakban: település) lakosság száma,
- b) a település közigazgatási területének nagysága,
- c) a település ipari területének nagysága,
- d) a településen az idegenforgalmi vendégéjszakák száma.

(5) Korrekciós tényezők a következők:

- a) a körzet területének erdősültségi aránya,
- b) a településen található közép- és magas épületek száma,
- c) a körzet területén található nyílt vízfelületek területének nagysága,
- d) a körzet területén áthaladó gyorsforgalmi utak, valamint az 1 és a 2 számjegyű főutvonalak hossza.

2. §

(1) A tűzoltóságok szervezési kategóriába sorolását az alaptényezők súlyozásával számított, a veszélyeztetettséget kifejező pontszám határozza meg.

(2) Az alaptényezők súlyozása során a település lakossága 80,5, a település közigazgatási területének nagysága 15, a település ipari területének nagysága 3, a településen az idegenforgalmi vendégéjszakák száma 1,5 súlyszázalékban kerül figyelembevételre.

(3) Az egyes szervezési kategóriák és azok ponthatárai a következők:

- a) az I. szervezési kategória 0–900;
- b) a II. szervezési kategória 901–1200;
- c) a III. szervezési kategória 1201–2000;
- d) a IV. szervezési kategória 2001–3200;
- e) az V. szervezési kategória 3201–4200;
- f) a VI. szervezési kategória 4201–6000;

- g) a VII. szervezési kategória 6001–8500;
h) a VII. kiemelt szervezési kategória 8501-től.

(4) A (3) bekezdés szerinti ponthatárok értékének $\pm 5\%$ -os tartománya olyan átfedési területet (tolerancia-sáv) képez, amelyen belül a korrekciós tényezők figyelembevételével a tűzoltóságok magasabb vagy alacsonyabb szervezési kategóriába sorolhatók.

(5) Az a hivatásos önkormányzati tűzoltóság, amelynek veszélyeztetettségét kifejező pontszáma a körzetének megváltozása miatt csökken, e miatt – a működési területének megváltozását követő évtől számított 3 éven belül (türelmi idő) – alacsonyabb szervezési kategóriába nem sorolható.

(6) Az (5) bekezdés szerinti hivatásos önkormányzati tűzoltóság, a 3 éves türelmi idő leteltével a veszélyeztetettségét kifejező pontszám szerinti kategóriába kerül.

3. §

A tűzoltóságok szervezési kategóriákba történő besorolását a működési területek reális veszélyeztetettsége alapján e rendelet *1. melléklete* tartalmazza.

A hivatásos önkormányzati tűzoltóságok központilag finanszírozott létszáma

4. §

(1) A hivatásos önkormányzati tűzoltóságok központilag finanszírozott létszámát e rendelet *2. melléklete* tartalmazza.

(2) A készenléti jellegű szolgálattal rendelkező hivatásos önkormányzati tűzoltóság tűzoltóparancsnoka a készenléti jellegű szolgálati, valamint a tűz megelőzési létszám között a *2. mellékletben* meghatározott összes létszám 2% -áig – az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság főigazgatójának írásbeli engedélyével – átcsoportosíthat.

(3) Az átcsoportosítás következtében keletkezett több-letköltség finanszírozása a hivatásos önkormányzati tűzoltóság költségvetését terheli.

5. §

(1) A tűzoltóságok a készenlétkben tartandó legkisebb gépjármű és technikai eszköz állományukkal, a körzetben általánosan előforduló káresetek felszámolására önállóan (normál terhelés), azt meghaladó mértékű terheléssel járó események felszámolására a külön jogszabály alapján készített segítségnyújtási tervek szerint tervezett tűzoltósággal közösen alkalmasak.

(2) A tűzoltóságok különleges erő és eszköz állományának meghatározása a korrekciós veszélyeztető tényezők figyelembevételével történik.

(3) A tűzoltóságok készenlétkben tartandó legkisebb gépjármű és technikai eszköz állományát e rendelet *3. melléklete* tartalmazza.

(4) A tűzoltóságok készenlétkben tartandó legkisebb gépjármű és technikai eszköz állományának kezeléséhez szükséges minimális létszámot e rendelet *4. melléklete* tartalmazza. Az abban foglaltaktól eltérni a szakmai felügyeletet gyakorló megyei katasztrófavédelmi igazgatóság igazgatójának, a Fővárosi Tűzoltó-parancsnokság vonatkozásában az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság főigazgatójának az írásos (halasztást nem tűrő esetekben előzetes szóbeli) engedélyével lehet.

Záró rendelkezések

6. §

Az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság főigazgatója e rendelet mellékleteit – a *2. és 3. §* figyelembevételével – évente felülvizsgálja, és a szükséges módosításokra minden év július 31-ig javaslatot tesz a katasztrófák elleni védekezésért felelős miniszternek.

7. §

(1) Ez a rendelet – a (2) és (5) bekezdésben foglaltak kivételével – 2008. december 1-jén lép hatályba.

(2) E rendelet *4. és 5. §-a*, valamint *2., 3. és 4. melléklete* 2009. január 1-jén lép hatályba.

(3) A tűzoltóság tűzoltási és műszaki mentési tevékenységének szabályairól szóló *1/2003. (I. 9.) BM rendelet* (a továbbiakban: *BM rendelet*) *4. számú függeléké 3., 3.1. és 3.2. pontja* helyébe a következő rendelkezés lép:

„*3. A „I–VII. kiemelt” szervezési kategóriába sorolt tűzoltóságoknál külön jogszabályban meghatározott napi szolgálati létszámot kell biztosítani.*

3.1. A híradó ügyeleti feladatkör ellátása:

a) tűzoltóságonként, szolgálati naponként 1 fő kerülhet beosztásra,

b) a Fővárosi Tűzoltóparancsnokság vonatkozásában a hatályos szervezési állománytáblázatában meghatározott létszám.

3.2. A külön jogszabályban meghatározott kezelői létszámtól eltérni a 6. pontban foglalt esetben, a szerek párhuzamosításakor kell.”

(4) A *BM rendelet 9/A. §-a és 6. számú függeléké* hatályát veszti.

(5) A hivatásos önkormányzati tűzoltóságok készenlétkben tartandó legkisebb gépjármű és technikai eszköz állományáról, valamint a hivatásos önkormányzati tűzoltóságok központilag finanszírozott létszámáról szóló *32/2007. (X. 25.) ÖTM rendelet*, továbbá a *BM rendelet 4. számú függeléké 1–4. számú táblázata* 2009. január 1-jén hatályát veszti.

(6) Ez a bekezdés, valamint a (3)–(5) bekezdés 2009. január 2-án hatályát veszti.

Dr. Gyenesei István s. k.,
önkormányzati miniszter

1. melléklet a 11/2008. (XI. 26.) ÖM rendelethez

**A működési terület reális veszélyeztetettsége alapján kialakított szervezési kategóriák
és az egyes kategóriákba tartozó tűzoltóságok pontszáma**

Tűzoltóság	Kategória	ÖT	Pontszámok
ÖNKÉNTES TŰZOLTÓSÁGOK (ÖT)	I. (37 db)	Véménd	225
		Répcelak	320
		Vámosmikola	360
		Bajna	375
		Kadarkút	401
		Abádszalók	461
		Tiszanána	471
		Vál	473
		Kerekegyháza	488
		Bátaszék	512
		Nagyigmánd	513
		Ács	539
		Bélapátfalva	562
		Kecel	564
		Soltvadkert	565
		Böhönye	570
		Tótkomlós	583
		Ruzsa	590
		Tab	612
		Újfehértó	622
		Egyek	625
		Kunhegyes	662
		Vasvár	680
		Baktalórántháza	703
		Kőszeg	718
		Zalaszentgrót	732
		Lajosmizse	767
		Tolna	775
		Gyomaendrőd ¹	786
		Komádi	810
		Zirc	815
		Sümeg	816
		Jánoshalma	826
		Bácsalmás	842
		Szakoly	845
		Csurgó	855
		Kisbér	892

Tűzoltóság	Kategória	ÖT	Pontszámok
ÖNKÉNTES TŰZOLTÓSÁGOK (ÖT)	II. (18 db)	Polgárdi	927
		Tiszaékcske	934
		Oroszlány	935
		Békés ¹	942
		Szabadszállás	966
		Balmazújváros	972
		Csepreg	1002
		Tapolca	1005
		Jászkisér	1030
		Pásztó ²	1030
		Kunszentmiklós	1043
		Törökszentmiklós	1059
		Csenger	1066
		Tamási	1094
		Tiszaöldvár	1147
		Mór	1164
		Ibrány	1170
		Nagykőrös	1173
	III. (11 db)	Tiszavasvári	1206
		Kisújszállás	1220
		Pomáz	1222
		Létavértes	1234
		Ráckeve	1303
		Vámspércs ¹	1304
		Balatonfüred	1335
		Bicske	1365
		Fehérgyarmat ²	1401
		Vásárosnamény ²	1713
		Balatonboglár	1742
	IV. (1 db)	Hajdúböszörmény	2049

Tűzoltóság	Kategória	HÖT	Pontszámok
HIVATÁSOS ÖNKORMÁNYZATI TŰZOLTÓSÁGOK (HÖT)	I. (1 db)	Záhony (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye)	822
	II. (5 db)	Badacsonytomaj (Veszprém megye)	1011
		Csongrád (Csongrád megye)	1033
		Kiskőrös (Bács-Kiskun megye)	1055
		Kunszentmárton (Jász-Nagykun-Szolnok megye)	1125
		Szendrő (Borsod-Abaúj-Zemplén megye)	1128
	III. (18 db)	Tiszafüred (Jász-Nagykun-Szolnok megye)	1179
		Komárom (Komárom-Esztergom megye)	1223
		Balatonfüzfő (Veszprém megye)	1246
		Hajdúnánás (Hajdú-Bihar megye)	1292
		Nyergesújfalu (Komárom-Esztergom megye)	1299
		Barcs (Somogy megye)	1333
		Nagyatád (Somogy megye)	1398
		Mezőtúr (Jász-Nagykun-Szolnok megye)	1481
		Karcag (Jász-Nagykun-Szolnok megye)	1514
		Lenti (Zala megye)	1540
		Szentes (Csongrád megye)	1728
		Pétfürdő (Veszprém megye)	1744
		Szentendre (Pest megye)	1790
		Kapuvár (Győr-Moson-Sopron megye)	1831
		Komló (Baranya megye)	1869
		Csorna (Győr-Moson-Sopron megye)	1872
		Marcali (Somogy megye)	1886
		Heves (Heves megye)	1948
	IV. (36 db)	Szarvas ³ (Békés megye)	1343
		Nyírbátor (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye)	1970
		Makó (Csongrád megye)	1997
		Mohács (Baranya megye)	2034
		Paks (Tolna megye)	2038
		Mezőkovácsháza (Békés megye)	2039
		Siklós (Baranya megye)	2129
		Szeghalom (Békés megye)	2141
		Dombóvár (Tolna megye)	2211
		Berettyóújfalu (Hajdú-Bihar megye)	2263
		Hajdúszoboszló (Hajdú-Bihar megye)	2264
		Hódmezővásárhely (Csongrád megye)	2295
		Ajka (Veszprém megye)	2296
		Kiskunfélegyháza (Bács-Kiskun megye)	2336
		Körmend (Vas megye)	2349
		Püspökladány (Hajdú-Bihar megye)	2377
		Jászberény (Jász-Nagykun-Szolnok megye)	2414
		Dabas (Pest megye)	2425

Tűzoltóság	Kategória	HÖT	Pontszámok
HIVATÁSOS ÖNKORMÁNYZATI TŰZOLTÓSÁGOK (HÖT)	IV.	Esztergom (Komárom-Esztergom megye)	2434
		Encs (Borsod-Abaúj-Zemplén megye)	2446
		Nagykátá (Pest megye)	2471
		Szigetvár (Baranya megye)	2472
		Sárbogárd (Fejér megye)	2562
		Gyula (Békés megye)	2619
		Szerencs (Borsod-Abaúj-Zemplén megye)	2664
		Mezőkövesd (Borsod-Abaúj-Zemplén megye)	2685
		Kalocsa (Bács-Kiskun megye)	2689
		Tiszaújváros (Borsod-Abaúj-Zemplén megye)	2709
		Orosháza (Békés megye)	2722
		Kisvárdá (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye)	2854
		Ózd (Borsod-Abaúj-Zemplén megye)	2941
		Sátoraljaújhely (Borsod-Abaúj-Zemplén megye)	3024
		Sárvár (Vas megye)	3046
		Kiskunhalas (Bács-Kiskun megye)	3061
		Sopron (Győr-Moson-Sopron megye)	3134
		Mosonmagyaróvár (Győr-Moson-Sopron megye)	3135
	V. (16 db)	Mátészalka ³ (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye)	2649
		Veszprém (Veszprém megye)	3059
		Gyöngyös (Heves megye)	3218
		Balassagyarmat (Nógrád megye)	3220
		Baja (Bács-Kiskun megye)	3246
		Hatvan (Heves megye)	3328
		Siófok (Somogy megye)	3357
		Keszthely (Zala megye)	3372
		Pápa (Veszprém megye)	3469
		Szigetszentmiklós (Pest megye)	3481
		Cegléd (Pest megye)	3514
		Kazincbarcika (Borsod-Abaúj-Zemplén megye)	3619
		Dunaújváros (Fejér megye)	3842
		Zalaegerszeg (Zala megye)	3983
		Szekszárd (Tolna megye)	4058
		Monor (Pest megye)	4216
	VI.	Békéscsaba ³ (Békés megye)	3842
		Salgótarján (Nógrád megye)	3996
		Szombathely (Vas megye)	4201
		Szolnok (Jász-Nagykun-Szolnok megye)	4258
		Vác (Pest megye)	4288
		Nagykanizsa (Zala megye)	4338
		Gödöllő (Pest megye)	4489
		Tatabánya (Komárom-Esztergom megye)	4508

Tűzoltóság	Kategória	HÖT	Pontszámok
			2008. 12.01-től
HIVATÁSOS ÖNKORMÁNYZATI TŰZOLTÓSÁGOK	VI. (11 db)	Eger (Heves megye)	4593
		Kecskemét (Bács-Kiskun megye)	4739
		Kaposvár (Somogy megye)	4746
	VII. (5 db)	Érd (Pest megye)	6353
		Nyíregyháza (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye)	6924
		Székesfehérvár (Fejér megye)	7095
		Pécs (Baranya megye)	7161
		Győr (Győr-Moson-Sopron megye)	7559
	VII. kiemelt (3 db)	Debrecen (Hajdú-Bihar megye)	8187
		Szeged (Csongrád megye)	8663
		Miskolc (Borsod-Abaúj-Zemplén megye)	9668
	Kategóriába nem sorolt (1 db)	Fővárosi Tűzoltóparancsnokság	

¹ Azon új önkéntes tűzoltóságok kerültek megjelölésre, melyek a részükre meghatározott működési terület mentő-tűzvédelmi feladatainak ellátását 2008. december 1-jével kezdik meg.

² Azon önkéntes tűzoltóságok kerültek megjelölésre, melyek elsődleges működési körzetéhez 2008. december 1-jétől újabb települések kerülnek csatolásra.

³ A HÖT veszélyeztetettségét mutató pontérték 2008. december 1-jével, az elsődleges működési körzet változásával módosul, a HÖT a megállapított türelmi időre tekintettel nem kerül más szervezési kategóriába.

2. melléklet a 11/2008. (XI. 26.) ÖM rendelethez

A hivatásos önkormányzati tűzoltóságok 2009. január 1-jétől központilag finanszírozott létszáma

A készenléti jellegű szolgálattal rendelkező hivatásos önkormányzati tűzoltóságok létszáma						
Szervezési kategória	Tűzoltóság	Megye	Készenléti jellegű szolgálati létszám	Irányító, ügyviteli és technikai létszám	Tűz megelőzési létszám	Létszám összesen
I.	Záhony	SZ-SZ-B	37	6	2	45
II.	Badacsonytomaj	Veszprém	37	6	2	45
	Csongrád	Csongrád	37	4	1	42
	Kiskőrös	B-K	37	5	1	43
	Kunszentmárton	J-N-SZ	37	6	2	45
	Szendrő	B-A-Z	37	6	1	44
III.	Balatonfűzfő	Veszprém	50	6	2	58
	Barcs	Somogy	42	6	2	50
	Csorna	GY-M-S	51	5	2	58
	Hajdúnánás	H-B	46	6	2	54
	Heves	Heves	42	6	1	49
	Kapuvár	GY-M-S	51	6	2	59
	Karcag	J-N-SZ	51	6	3	60
	Komárom	K-E	58	6	3	67
	Komló	Baranya	48	6	3	57
	Lenti	Zala	51	6	3	60
	Marcali	Somogy	55	6	3	64
	Mezőtúr	J-N-SZ	42	6	3	51
	Nagyatád	Somogy	46	6	4	56
	Nyergesújfalu	K-E	43	6	2	51
	Pétfürdő	Veszprém	54	6	2	62
	Szentendre	Pest	51	6	2	59
	Szentes	Csongrád	51	6	2	59
	Tiszafüred	J-N-SZ	46	6	2	54

A készenléti jellegű szolgálattal rendelkező hivatásos önkormányzati tűzoltóságok létszáma						
Szervezési Kategória	Tűzoltóság	Megye	Készenléti jellegű szolgálati létszám	Irányító, ügyviteli és technikai létszám	Tűzmegelezési létszám	Létszám összesen
IV.	Ajka	Veszprém	60	6	2	68
	Berettyóújfalu	H-B	51	5	3	59
	Dabas	Pest	55	6	2	63
	Dombóvár	Tolna	60	6	2	68
	Encs	B-A-Z	55	6	2	63
	Esztergom	K-E	65	6	3	74
	Gyula	Békés	60	6	2	68
	Hajdúszoboszló	H-B	60	5	2	67
	Hódmezővásárhely	Csongrád	60	6	2	68
	Jászberény	J-N-SZ	55	6	3	64
	Kalocsa	B-K	60	6	2	68
	Kiskunfélegyháza	B-K	60	6	2	68
	Kiskunhalas	B-K	60	6	2	68
	Kisvárd	SZ-SZ-B	55	6	3	64
	Körmend	Vas	68	6	4	78
	Makó	Csongrád	60	6	2	68
	Mezőkovácsháza	Békés	51	6	2	59
	Mezőkövesd	B-A-Z	60	6	2	68
	Mohács	Baranya	60	6	3	69
	Mosonmagyaróvár	GY-M-S	60	6	3	69
	Nagykát	Pest	51	6	2	59
	Nyírbátor	SZ-SZ-B	55	6	2	63
	Orosháza	Békés	60	6	2	68
	Ózd	B-A-Z	60	6	2	68
	Paks	Tolna	60	7	3	70
	Püspökladány	H-B	55	6	2	63
	Sárbogárd	Fejér	55	6	3	64
	Sárvár	Vas	55	6	3	64
	Sátoraljaújhely	B-A-Z	65	6	3	74
	Siklós	Baranya	55	6	3	64
	Sopron	GY-M-S	65	6	3	74
	Szarvas	Békés	51	6	2	59
	Szeghalom	Békés	51	6	2	59
	Szerencs	B-A-Z	60	6	2	68
	Szigetvár	Baranya	55	6	3	64
	Tiszaújváros	B-A-Z	63	6	3	72

A készenléti jellegű szolgálattal rendelkező hivatásos önkormányzati tűzoltóságok létszáma						
Szervezési kategória	Tűzoltóság	Megye	Készenléti jellegű szolgálati létszám	Irányító, ügyviteli és technikai létszám	Tűzmegelezési létszám	Létszám összesen
V.	Baja	B-K	69	6	3	78
	Balassagyarmat	Nógrád	69	6	3	78
	Cegléd	Pest	69	6	3	78
	Dunaújváros	Fejér	69	6	3	78
	Gyöngyös	Heves	69	6	3	78
	Hatvan	Heves	69	6	2	77
	Kazincbarcika	B-A-Z	69	6	2	77
	Keszthely	Zala	69	6	3	78
	Mátészalka	SZ-SZ-B	69	6	2	77
	Monor	Pest	65	6	2	73
	Pápa	Veszprém	69	6	3	78
	Siófok	Somogy	69	7	4	80
	Szekszárd	Tolna	74	6	3	83
	Szigetszentmiklós	Pest	65	6	2	73
	Veszprém	Veszprém	98	8	4	110
	Zalaegerszeg	Zala	102	6	4	112
VI.	Békéscsaba	Békés	88	7	3	98
	Eger	Heves	88	9	4	101
	Gödöllő	Pest	83	6	3	92
	Kaposvár	Somogy	92	7	4	103
	Kecskemét	B-K	102	8	4	114
	Nagykanizsa	Zala	97	6	3	106
	Salgótarján	Nógrád	88	7	4	99
	Szolnok	J-N-SZ	111	9	5	125
	Szombathely	Vas	88	10	4	102
	Tatabánya	K-E	101	7	5	113
	Vác	Pest	88	6	3	97
	Érd	Pest	105	10	6	121
VII.	Győr	GY-M-S	134	8	4	146
	Nyíregyháza	SZ-SZ-B	120	8	5	133
	Pécs	Baranya	134	7	5	146
	Székesfehérvár	Fejér	116	10	5	131
	Debrecen	H-B	139	8	5	152
VII. kiemelt	Miskolc	B-A-Z	139	11	6	156
	Szeged	Csongrád	139	12	6	157
Budapest			1387	227	78	1692
Összesen			7793	837	348	8978

A készenléti jellegű szolgálattal nem rendelkező hivatásos önkormányzati tűzoltóságok létszáma					
Tűzoltóság	Megye	Parancsnok	Tűzmegelezési létszám	Ügyviteli alkalmazott	Létszám összesen
Bicske	Fejér	1	2	1	4
Bonyhád	Tolna	1	2	1	4
Celldömölk	Vas	1	1	1	3
Kőszeg	Vas	1	1	1	3
Fehérgyarmat	SZ-SZ-B	1	1	1	3
Füzesabony	Heves	1	1	1	3
Hajdúböszörmény	H-B	1	1	1	3
Letenye	Zala	1	1	1	3
Mór	Fejér	1	2	1	4
Nagykőrös	Pest	1	1	2	4
Pásztó	Nógrád	1	1	1	3
Ráckeve	Pest	1	1	2	4
Rétság	Nógrád	1	1	1	3
Tamási	Tolna	1	2	1	4
Vásárosnamény	SZ-SZ-B	1	1	1	3
Zalaszentgrót	Zala	1	1	1	3
Összesen		16	20	18	54

A hivatásos önkormányzati tűzoltóságok létszáma			
Készenléti jellegű szolgálati létszám	Irányító, ügyviteli és technikai létszám	Tűzmegelezési létszám	Létszám összesen
7793 fő	871 fő	368 fő	9032 fő

3. melléklet a 11/2008. (XI. 26.) ÖM rendelethez

A tűzoltóságok készenlétben tartandó legkisebb gépjármű és technikai állománytáblája

1. a) táblázat – A hivatásos önkormányzati tűzoltóságok készenlétben tartandó legkisebb gépjármű és technikai állománytáblája

[illegible]

Szervezési kategória	Tűzoltóság	Alap gépjármű finanszírozás					Különleges szer finanszírozás															
		Gépjármű fecskeendő		Vízszállító gépjármű	K. teher	Erdőtűzes gépjármű	Tűzoltásvezetői gimű.	Kishajó	Habbal oltó gépjármű	Porral oltó gépjármű	Magasból mentő	Műszaki mentőszér	Gyorsbeavatkozó	Daru	Regionális Műszaki Mentőbázis (RMMB)						Egyedi járművek	
		Készenléti	Tartalék												Konténer szállító gimű.	Műszaki konténer	Vegyí konténer	Speciális konténer	Oltó anyag konténer	Daru		
	Nagyatád (Somogy megye)	1	1	1		1	1				1											
	Nyergesújfalu (Komárom-Esztergom megye)	1	1	1			1															
	Pétfürdő (Veszprém megye)	1	1	1			1				1											
	Szentendre (Pest megye)	1	1	1		1	1	1			1*		1									
	Szentes (Csongrád megye)	1	1	1			1	1			1		1									
	Tiszafüred (Jász-Nagykun-Szolnok megye)	1	1*	1			1	1					1									
IV.	Ajka (Veszprém megye)	2	1	1			1				1		1									
	Berettyóújfalu (Hajdú-Bihar megye)	2	1	1			1															
	Dabas (Pest megye)	2	1	1			1						1									
	Dombóvár (Tolna megye)	2	1	1	1		1				1		1									
	Encs (Borsod-Abaúj- Zemplén megye)	2	1	1		1	1						1									
	Esztergom (Komárom-Esztergom megye)	2	1	1			1				1		1									1
	Gyula (Békés megye)	2	1	1			1				1		1									
	Hajdúszoboszló (Hajdú-Bihar megye)	2	1	1		1	1				1		1									
	Hódmezővásárhely (Csongrád megye)	2	1*	1*			1				1		1									
	Jászberény (Jász-Nagykun-Szolnok megye)	2	1	1	1		1	1			1											
	Kalocsa (Bács-Kiskun megye)	2	1	1			1				1		1*									
	Kiskunfélegyháza (Bács-Kiskun megye)	2	1*	1			1				1		1*									
	Kiskunhalas (Bács-Kiskun megye)	2	1*	1			1				1		1									
	Kisvárdá (Szabolcs-Szatmár- Bereg megye)	2	1*	1	1		1	1			1											
	Körmend (Vas megye)	2	1	1	1	1	1	1			1		1**									
	Makó (Csongrád megye)	2	1*	1			1	1			1		1									

Szervezési kategória	Tűzoltóság	Alap gépjármű finanszírozás						Különleges szer finanszírozás													
		Gépjármű fecskendő		Vízszállító gépjármű	K. teher	Erdőtűzes gépjármű	Tűzoltásvezetői gímű.	Kishajó	Habbal oltó gépjármű	Porral oltó gépjármű	Magasból mentő	Műszaki mentőszer	Gyorsbeavatkozó	Daru	Regionális Műszaki Mentőbázis (RMMB)						Egyedi járművek
		Készenléti	Tartalék												Konténer szállító gímű.	Műszaki konténer	Vegyí konténer	Speciális konténer	Oltó anyag konténer	Daru	
	Mezőkovácsháza (Békés megye)	2	1*	1*			1														
	Mezőkövesd (Borsod-Abaúj-Zemplén megye)	2	1	1			1				1		1								
	Mohács (Baranya megye)	2	1*	1			1	1			1		1**								
	Mosonmagyaróvár (Győr-Moson-Sopron megye)	2	1	1	1		1	1			1		1								
	Nagykáta (Pest megye)	2	1*	1			1														
	Nyírbátor (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye)	2	1	1			1						1								
	Orosháza (Békés megye)	2	1	1			1				1		1								
	Ózd (Borsod-Abaúj-Zemplén megye)	2	1	1		1	1				1		1								
	Paks (Tolna megye)	2	1	1			1				1*		1								
	Püspökladány (Hajdú-Bihar megye)	2	1	1			1						1								
	Sárbogárd (Fejér megye)	2	1	1			1						1								
	Sárvár (Vas megye)	2	1	1			1				1										
	Sátoraljaújhely (Borsod-Abaúj-Zemplén megye)	2	1	1	1	1*	1				1		1								
	Siklós (Baranya megye)	2	1	1	1		1	1*			1*										
	Sopron (Győr-Moson-Sopron megye)	2	1	1	1	1	1	1			1		1**								
	Szarvas (Békés megye)	2	1	1			1	1													
	Szeghalom (Békés megye)	2	1	1			1	1													
	Szerencs (Borsod-Abaúj-Zemplén megye)	2	1	1*			1	1			1		1								
	Szigetvár (Baranya megye)	2	1	1			1				1*										
	Tiszaújváros (Borsod-Abaúj-Zemplén megye)	2	1*	1			1	1			1		1								
V.	Baja (Bács-Kiskun megye)	2	1	1			1	1			1		1								

Szervezési kategória	Tűzoltóság	Alap gépjármű finanszírozás						Különleges szer finanszírozás														
		Gépjármű fecskeendő		Vízszállító gépjármű	K. teher	Erdőtűzes gépjármű	Tűzoltásvezetői gimű.	Kishajó	Habbal oltó gépjármű	Porral oltó gépjármű	Magasból mentő	Műszaki mentőszer	Gyorsbeavatkozó	Daru	Regionális Műszaki Mentőbázis (RMMB)							Egyedi járművek
		Készenléti	Tartalék												Konténer szállító gimű.	Műszaki konténer	Vegyí konténer	Speciális konténer	Oltó anyag konténer	Daru		
	Balassagyarmat (Nógrád megye)	2	1	1		1	1				1*		1**									
	Cegléd (Pest megye)	2	1	1	1		1				1	1										
	Dunaújváros (Fejér megye)	2	1	1	1		1	1			1		1									
	Gyöngyös (Heves megye)	2	1	1		1	1				1		1									
	Hatvan (Heves megye)	2	1	1			1				1		1									
	Kazincbarcika (Borsod-Abaúj-Zemplén megye)	2	1	1	1		1				1		1									
	Keszthely (Zala megye)	2	1	1			1	1			1		1									
	Mátészalka (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye)	2	1	1	1		1	1			1		1									
	Monor (Pest megye)	2	1	1*			1						1									
	Pápa (Veszprém megye)	2	1	1			1				1										1	
	Siófok (Somogy megye)	2	1	1			1	1*			1		1									
	Szekszárd (Tolna megye)	2	1	1	1	1	1				1	1										
	Szigetszentmiklós (Pest megye)	2	1	1			1	1					1									
	Veszprém (Veszprém megye)	2	1	1	1	1*	1				1		1			2	1	1	1	1*	1	
	Zalaegerszeg (Zala megye)	2	1	1			1				1		1			2	1	1	1	1	1	
VI.	Békéscsaba (Békés megye)	3	1*	1	1		1		1		1	1										
	Eger (Heves megye)	3	1	1	1	1	1		1		1	1										
	Gödöllő (Pest megye)	3	1	1			1				1		1									
	Kaposvár (Somogy megye)	3	1	1	1	1	1		1	1	1	1										
	Kecskemét (Bács-Kiskun megye)	3	1	1	1		1				1	1		1*							1	
	Nagykanizsa (Zala megye)	3	1	1	1*	1*	1	1			1		1	1								
	Salgótarján (Nógrád megye)	3	1	1	1	1	1				1	1										
	Szolnok (Jász-Nagykun-Szolnok megye)	3	1	1			1	1	1		1		1		2	1	1	2	1*	1		
	Szombathely (Vas megye)	3	1	1	1		1		1	1	1	1										

Szervezési kategória	Tűzoltóság	Alap gépjármű finanszírozás					Különleges szer finanszírozás														
		Gépjármű fecskeendő		Vízszállító gépjármű	K. teher	Erdőtűzes gépjármű	Tűzoltásvezetői gímű.	Kishajó	Habbal oltó gépjármű	Porral oltó gépjármű	Magasból mentő	Műszaki mentőszér	Gyorsbeavatkozó	Daru	Regionális Műszaki Mentőbázis (RMMB)						Egyedi járművek
		Készenléti	Tartalék												Konténer szállító gímű.	Műszaki konténer	Vegyí konténer	Speciális konténer	Oltó anyag konténer	Daru	
	Tatabánya (Komárom-Esztergom megye)	3	1	1	1	1	1		1		1	1		1							
	Vác (Pest megye)	3	1	1			1	1			1		1**								1
VII.	Érd (Pest megye)	3	1	1	1		1				1	1									
	Győr (Győr-Moson-Sopron megye)	3	1	1	1		1	1	1		2		1		2	1	1	1	1*	1	1
	Nyíregyháza (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye)	3	1	1	1		1	1	1	1	2	1		1							
	Pécs (Baranya megye)	3	1	1	1	1	1				2		1		2	1	1	1	1	1	
	Székesfehérvár (Fejér megye)	3	1	1	1		1		1*		1	1		1							1
VII. K	Debrecen (Hajdú-Bihar megye)	3	1	1	1		1		1	1	2		1		2	1	1	1	1*	1	
	Miskolc (Borsod-Abaúj-Zemplén megye)	3	1	1	1	1*	1				2		1		2	1	1	1	1*	1	
	Szeged (Csongrád megye)	3	1	1	1	1	1	1			2		1**	1	2	1	1	1	1		
	Budapest	33	17	2	3		1	3	2	2	13	3	5	2	2	1	1	1	1	1	13
Összesen (* jelölés nélküli)		218	99	92	32	17	96	38	11	6	85	15	53	7	18	9	9	10	4	8	21
Összesen (*)			13	5	1	7		2	1		4		3	1					5		
Összesen (**)													7								
Összesen		218	112	97	33	24	96	40	12	6	89	15	63	8	18	9	9	10	9	8	21

* a beszerzést és készenléthe állítást követő évtől kezdődik a szer finanszírozása. Azon szerek esetében, ahol a csillag jelölés előtt egyenél nagyobb szám van, ott a parancsnokság a meglévő eszközök után automatikusan kapja a finanszírozást, míg az újonnan beszerzett szereknél a beszerzést követő évtől.

** a gyorsbeavatkozó szer beszerzéséig a parancsnokság a meglévő műszaki mentőszere kapja a finanszírozást, majd a beszerzést követően csak a gyorsbeavatkozóra.

Egyedi járművek:

1 db tűzoltó hajó, FTP	1 db por/hab, Győr HÖT
1 db generátor szer, FTP	1 db spec. erdőtűzes, Zalaegerszeg HÖT
2 db tűzoltási csoport, FTP	1 db spec. erdőtűzes, Marcali HÖT
1 db ugrópárna, FTP	1 db spec. erdőtűzes, Székesfehérvár HÖT
1 db búvárszer, FTP	1 db spec. erdőtűzes, Esztergom HÖT
2 db tömlőszállító, FTP	1 db spec. erdőtűzes, Pápa HÖT
2 db légzőbázis, FTP	1 db spec. erdőtűzes, Vác HÖT
2 db spec. erdőtűzes, FTP	1 db spec. erdőtűzes, Kecskemét HÖT
1 db kamera, FTP	

1. b) táblázat – Az önkéntes tűzoltóságok készenlétben tartandó legkisebb gépjármű és technikai állománytáblája

Szervezési kategória	Tűzoltóság	Kötelezően tartandó szerek		Pályázható szerek				
		Készenléti gépjármű-fecskendő	Tartalék gépjármű-fecskendő	Vízszállító gépjármű	Erdőtüzes gépjármű	Kishajó	Magasból mentő	Gyors-beavatkozó
I.	Abádszalók	1	1					
	Ács	1	1					
	Bácsalmás	1	1					
	Bajna	1	1					
	Baktalórántháza	1	1					
	Bátaszék	1	1					
	Bélapátfalva	1	1					
	Böhönye	1	1					
	Csurgó	1	1					
	Egyek	1	1					
	Gyomaendrőd	1	1					
	Jánoshalma	1	1					
	Kadarkút	1	1					
	Kecel	1	1					
	Kerekegyháza	1	1					
	Kisbér	1	1					
	Komádi	1	1					
	Kőszeg	1	1					
	Kunhegyes	1	1					
	Lajosmizse	1	1					
	Nagyigmánd	1	1					
	Répcelak	1	1					
	Ruzsa	1	1					
	Soltvadkert	1	1					
	Sümege	1	1					
	Szakoly	1	1					
	Tab	1	1					
	Tiszanána	1	1					
	Tolna	1	1					
	Tótkomlós	1	1					
	Újfehértó	1	1					
	Vál	1	1					
	Vámosmikola	1	1					
	Vasvár	1	1					
	Véménd	1	1					
	Zalaszentgrót	1	1					
	Zirc	1	1					

Szervezési kategória	Tűzoltóság	Kötelezően tartandó szerek		Pályázható szerek				
		Készenléti gépjármű-fecskendő	Tartalék gépjármű-fecskendő	Vízszállító gépjármű	Erdőtüzes gépjármű	Kishajó	Magasból mentő	Gyors-beavatkozó
II.	Balmazújváros	1	1					
	Békés	1	1					
	Csenger	1	1					
	Csepreg	1	1					
	Ibrány	1	1					
	Jászkisér	1	1					
	Kunszentmiklós	1	1					
	Mór	1	1					
	Nagykőrös	1	1					
	Oroszlány	1	1					
	Pásztó	1	1					
	Polgárdi	1	1					
	Szabadszállás	1	1					
	Tamási	1	1					
	Tapolca	1	1					
	Tiszaöldvár	1	1					
	Tiszaújváros	1	1					
	Törökszentmiklós	1	1					
III.	Balatonboglár	1	1					1
	Balatonfüred	1	1	1				
	Bicske	1	1					1
	Fehérgyarmat	1	1	1				
	Kisújszállás	1	1					1
	Létavértes	1	1	1				
	Pomáz	1	1					1
	Ráckeve	1	1					1
	Tiszavasvári	1	1					1
	Vámospércs	1	1	1				
	Vásárosnamény	1	1	1				
	Vásárosnamény	1	1	1				
IV.	Hajdúböszörmény	1	1	1				1
Összesen		67	67	6	0	0	0	7

Megjegyzés: A tartalék gépjárműfecskendő I. szervezési kategóriába sorolt önkéntes tűzoltóságoknál középkelet-középkategóriájú gépjárműfecskendő vagy vízszállító gépjármű. A magasabb II., III. és IV. szervezési kategóriákba tartozó önkéntes tűzoltóságoknál tartalék gépjárműfecskendőként kizárólag középkelet-középkategóriás gépjárműfecskendő tartható készenlétben.

2. táblázat – A tűzoltóságok által készenlétben tartott gépjárműfecskendőn minimálisan elhelyezendő anyagok, felszerelések és egyéni védőfelszerelések jegyzéke

a)	Védőeszközök	
	<i>Egyéni védőeszközök</i>	
	– légzőkészülék	személyenként
	– tartalék palack	személyenként
	– légzőálarc	személyenként
	– tűzoltó védőkesztyű	személyenként
	– munkavédelmi védőkesztyű (műszaki mentéshez)	személyenként
	– tűzoltó védőruha (kabát és nadrág)	személyenként
	– tűzoltó védősisak (arcvédővel)	személyenként
	– tűzoltó védőcsizma	személyenként
	– mászóöv tartozékokkal (kézi balta, tömlőtartó kötél)	személyenként
	<i>Kollektívan alkalmazható</i>	
	– gumikesztyű (olaj- és saválló)	2 pár
	– gumicsizma (olajálló)	2 pár
	– mentőkötél	2 db
	– mentőálarc+tömlő	1 db
b)	Tűzoltó készülékek	
	– hordozható ABC porral oltó (minimum 34A 189B,C)	1 db
	– hordozható ABC porral oltó (minimum 55A 233 B,C)	1 db
	– hordozható habbal oltó (minimum 13A 144B)	2 db
	– puttonyfecskendő	1 db
c)	Szívóoldali felszerelések	
	– szívótömlő	8 m
	– lábszelepes szűrőkosár A	1 db
	– védőkosár (szűrőkosárhoz)	1 db
	– egyetemes kapocspárhuz	2 db
	– gyújtó 2B-A	1 db
	– állványcső 2B	1 db
	– föld alatti tűzcsapkulcs (+„tüske”készlet)	1 db
	– föld feletti tűzcsapkulcs	1 db
	– kút- és szelepkötél	1-1 db
	– sugárcsőkötel	2 db
	– víztávtólításhoz (vízturbinás szivattyú vagy mélyszívó)	1 db

d)	Nyomóoldali felszerelések	
	– nyomótömlő B-20-K	10 db
	– nyomótömlő C-20-K	6 db
	– osztó B-CBC	2 db
	– kombinált sugárcső	2 db
	– egyetemes kapocspárkulcs	2 db
	– áttét A-B; B-C	1-1 db
	– tömlőfoltbilincs B; C	4-4 db
	– tömítőgyűrű A; B; C	4-4 db
	– tömlőhíd 2B-2C	2 db

e)	Kézi szerszámok és szakfelszerelések	
	– ásólapát	2 db
	– kapacs	2 db
	– vasvilla	2 db
	– biztonságiöv-vágó	1 db
	– bontóbalta	1 db
	– feszítővas	1 db
	– csapszegvágó	1 db
	– csáklya	1 db
	– dugólétra 4 részes	1 db
	– 2 részes kihúzó létra	1 db

f)	Műszaki mentés eszközei*	
	– benzinmotoros láncfűrész	1 készlet
	– hidraulikus feszítő-vágó berendezés	1 készlet
	– kárhelyszín megvilágító berendezés (min. 20 m kábellel)	1 készlet

g)	Jelző- és világítóeszközök	
	– terelőkúp	4 db
	– egyéb veszélyt jelző tábla	1 db
	– forgalomirányító lámpa (tárcsa)	1 db
	– keresőlámpa	1 db
	– kézilámpa	4 db

h)	Híradóeszközök	
	– két kezelőhelyes adó-vevő	1 db
	– kézirádió	2 db

i)	Egyéb	
	– járműtartozékok a KRESZ-előírásoknak megfelelően	
	– kordonszalag terület lezáráshoz	50 m
	– felitató anyag (homok, perlit stb.)	20 liter
	– csatornafedél kiemelő	2 db

* A II., III. és IV. szervezési kategóriába sorolt önkéntes tűzoltóságok tartalék gépjárműfecskeendői vonatkozásában a fenti táblázat f) pontjában felsorolt eszközök mállházása nem kötelező.

4. melléklet a 11/2008. (XI. 26.) ÖM rendelethez

A tűzoltóságok előírt legkisebb gépjármű és technikai eszközeinek kezeléséhez szükséges minimális létszám*1. A gépjárműfecskendők és vízzállítók létszáma**1. a) A hivatásos önkormányzati tűzoltóságokon a gépjárműfecskendők, vízzállítók minimális létszáma*

Szervezési kategória	1. fecskendő (fő)	2. fecskendő (fő)	3. fecskendő (fő)	Vízzállító (fő)
I	1+5*	–	–	1
II.	1+5*	–	–	1
III.	1+5*	–	–	2
IV.	1+5*	1+2 ⁺	–	1
V.	1+5	1+4 ⁺	–	1
VI.	1+5	1+3	1+3 ⁺	1
VII.	1+5	1+5	1+4 ⁺	1
VII. Kiemelt	1+5	1+5	1+5 ⁺	1

A *-gal megjelölt szerek létszáma segítségnyújtáshoz történő vonuláskor 1 fővel csökkenthető, – parancsnoki döntés szerint – a vízzállítóra vagy a vízzállító 1 fős létszámával együtt a tartalék gépjárműfecskendőre csoportosítható át.

A ⁺-el megjelölt szerek az RST adatlapokon segítségnyújtásra nem tervezhetők, azonban a tűzoltásvezető utasítására a megyei ügyelet azok igénybevételére intézkedhet. Ez esetben az érintett tűzoltóságok vízzállító szerei az elsődleges működési területük mentő-tűzvédelmének biztosítása érdekében segítségnyújtásra nem riaszthatók.

1. b) A gépjárműfecskendők minimális szolgálati létszáma Budapesten

Szervezési kategóriába nem sorolt	1. fecskendő (fő)	2. fecskendő (fő)	Roham
Budapest	1+5	1+2	1+5

Budapesten a Fővárosi Tűzoltóparancsnokság Tűzoltási és Mentési Parancsnokságainak tűzörségei és a Speciális Mentési Parancsnoksága értendőek.

1. c) Az önkéntes tűzoltóságoknál a készenléti szereken (gépjárműfecskendők, tartalék szerek, illetve különleges szerek) szolgálatot ellátó önkéntes tűzoltók minimális létszáma

Szervezési kategória	1. fecskendő	Tartalék	Különleges szer	Minimális összlétszám
I.	1+3	–	–	4 fő
II.	1+3	1	–	5 fő
III.	1+3	1	1	6 fő
IV.	1+3	2	1	7 fő

A tartalék, illetve különleges szerre beosztott létszám a riasztás jellegétől függően (a tűzoltásvezető döntése alapján) a szerek között átcsoportosítható.

Amennyiben a III., illetve IV. szervezési kategóriába sorolt önkéntes tűzoltóság nem rendelkezik különleges szerrel, abban az esetben az 1. c) táblázatban feltüntetett minimális összlétszámot az 1. fecskendő, illetve a tartalék szeren kell készenlétként tartani.

2. A hivatásos önkormányzati tűzoltóságok tartalék és különleges szereinek minimális kezelői létszáma

Gépjármű típusa	Tartalék gépjármű-fecskendő	Habbal oltó gépjármű	Porral oltó gépjármű	Magasból mentő*	Műszaki mentő-szer*	Gyors beavatkozó	Daru	K teher	Erdőtüzes gépjármű	RMMB Konténer-szállító 1	RMMB Konténer-szállító 2	RMMB Daru
Napi szolgálati létszám	0	1	1	2	2	1	2	1	1	2	1	2

A *-gal jelölt szer esetén:

a) a 30 méter vagy annál kisebb kinyúlási magassággal rendelkező magasból mentő eszköz – amennyiben a gyártó által kiadott kezelői utasítás lehetővé teszi – 1 fővel tartható készenlétben,

b) két kezelőhelyes magasból mentő eszköz, vagy a műszaki mentőszer készenlétben tartása elsődleges működési körzetbe való riasztáskor – több szer együttes vonulása esetén – 1 fővel történhet. Segítségnyújtásra történő önálló riasztás esetén 2 főt kell a szer kezelésére biztosítani.

3. A hivatásos önkormányzati tűzoltóságok egyedi járműveinek minimális létszáma

Szolgálati hely	Típus	Mennyiség	Létszám
Fővárosi Tűzoltóparancsnokság	Búvárszer	1	4
	Generátorszer	1	1
	Kamera	1	2
	Légzőbázis	2	4
	Speciális erdőtüzes	2	2
	Tömlőszállító	2	2
	Tűzoltási csoport	2	6
	Tűzoltó hajó	1	3
	Ugrópárna	1	1
	Vízszállító	2	2
Kecskemét HÖT	Speciális erdőtüzes	1	1
Esztergom HÖT	Speciális erdőtüzes	1	1
Győr HÖT	Por/hab	1	1
Márcali HÖT	Speciális erdőtüzes	1	1
Pápa HÖT	Speciális erdőtüzes	1	1
Székesfehérvár HÖT	Speciális erdőtüzes	1	1
Vác HÖT	Speciális erdőtüzes	1	1
Zalaegerszeg HÖT	Speciális erdőtüzes	1	1

VI. Az Alkotmánybíróság határozatai és végzései

Az Alkotmánybíróság 144/2008. (XI. 26.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság jogszabályok alkotmányellenességének utólagos megállapítására és megsemmisítésére, valamint nemzetközi szerződésbe ütközésére irányuló indítványok tárgyában – *dr. Bragyova András, dr. Holló András, és dr. Kovács Péter* alkotmánybírák különvéleményével – meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a bünyügyi nyilvántartásról és a hatósági erkölcsi bizonyítványról szóló 1999. évi LXXXV. törvény 16. §-a, 17. §-a, 18. §-a, 19. §-a, 19/A. §-a, 31. § a) pontja, 34. §-a, 36. §-a, valamint az 59. § b) pontja alkotmányellenes, ezért azokat 2009. június 30. napjával megsemmisíti.

2. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény 6. § (3) bekezdése alkotmányellenes, ezért azt 2009. június 30. napjával megsemmisíti.

3. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a légi közlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény 67. § (7) bekezdés b) pontja alkotmányellenes, ezért azt 2009. június 30. napjával megsemmisíti.

4. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az ujj- és tenyérnyomat-vétel, a fényképkészítés, valamint a DNS-mintavétel szabályairól szóló 8/2000. (II. 16.) BM–IM–PM együttes rendelet 1. § (2) bekezdés a) pontja, 5. §-a, valamint a 6. § (2) bekezdése alkotmányellenes, ezért azokat 2009. június 30. napjával megsemmisíti.

5. Az Alkotmánybíróság a bünyügyi nyilvántartásról és a hatósági erkölcsi bizonyítványról szóló 1999. évi LXXXV. törvény 7. § d) és f) pontja, 9. §-a, valamint a 48. § (1) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványokat elutasítja.

6. Az Alkotmánybíróság a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól

szóló 2005. évi CXXXIII. törvény 3. § (1)–(2) bekezdése, az 5. § (3) bekezdés c) pontja, a 7. §-a, továbbá a 6. § (2) bekezdés b) pontja, illetve a 11. § (1) bekezdés a) pontja és (2) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványokat elutasítja.

7. Az Alkotmánybíróság az ujj- és tenyérnyomat-vétel, a fényképkészítés, valamint a DNS-mintavétel szabályairól szóló 8/2000. (II. 16.) BM–IM–PM együttes rendelet 1. § (1) bekezdése és 6. § (1) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

8. Az Alkotmánybíróság a polgári felhasználású robbanóanyagok forgalmazásáról és felügyeletéről szóló 191/2002. (IX. 4.) Korm. rendelet 6. § (1) bekezdés b) pontja alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

9. A Alkotmánybíróság a bünyügyi nyilvántartásról és a hatósági erkölcsi bizonyítványról szóló 1999. évi LXXXV. törvény 7. § f) pontjának, 31. § a) pontjának, 34. § (2)–(3) bekezdésének és 36. §-ának nemzetközi szerződésbe ütközése megállapítására irányuló indítványt visszautasítja.

10. Az Alkotmánybíróság az ujj- és tenyérnyomat-vétel, a fényképkészítés, valamint a DNS-mintavétel szabályairól szóló 8/2000. (II. 16.) BM–IM–PM együttes rendelet 1. § (1) bekezdésének, (2) bekezdés a) pontjának, 5. §-ának, valamint a 6. § (1)–(2) bekezdésének nemzetközi szerződésbe ütközése megállapítására irányuló indítványt visszautasítja.

11. Az Alkotmánybíróság a polgári felhasználású robbanóanyagok forgalmazásáról és felügyeletéről szóló 191/2002. (IX. 4.) Korm. rendelet 1. § d) pontja alkotmányellenességének megállapítására irányuló indítványt visszautasítja.

12. Az Alkotmánybíróság a fegyverekről és lőszerokről szóló 253/2004. (VIII. 3.) Korm. rendelet 3. §-a alkotmányellenességének megállapítására irányuló indítványt visszautasítja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

Az Alkotmánybírósághoz tizennyolc olyan indítvány érkezett, amelyek közvetlenül vagy más jogszabályok

összefüggésében a bűnügyi nyilvántartásról és a hatósági erkölcsi bizonyítványról szóló 1999. évi LXXXV. törvény (a továbbiakban: Bnyt.) egymással szoros összefüggésben álló rendelkezéseit, illetve további jogszabályoknak a Bnyt.-re alapított szabályait támadták.

Az Alkotmánybíróság az ügyeket – tartalmi azonosságokra és tárgyi összefüggésekre tekintettel – az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat (a továbbiakban: Ügyrend; ABH 2003, 2065.) 28. § (1) bekezdésének megfelelően egyesítette, és egy eljárásban bírálta el.

1. Az alkotmányossági problémák alapját képező, a Bnyt. rendelkezéseit támadó indítványok kisebb részben önállóan, döntő többségükben azonban a 2. és 3. pontokban ismertetett, más jogszabályokra vonatkozó indítványokkal együttesen kerültek benyújtásra. Ugyanakkor az indítványozók a Bnyt. egyes szabályainak alkotmányellenességét az Alkotmány több rendelkezése alapján külön is állították, és a megsemmisítésükre vonatkozó javaslatot az indítványokban szintén támadott más jogszabályokra vonatkozó rendelkezésektől részben eltérő alapokra helyezték.

1.1. Egy indítványozó a Bnyt.-nek a bűnügyi nyilvántartásra vonatkozó 7. § f) pontját, a daktiloszkópiái és fényképnnyilvántartás egyes adatait körülíró 31. § a) pontját, az ujj- és tenyérynnyomat-vételre vonatkozó 34. § (2)–(3) bekezdéseit és a szándékos bűncselekmény elkövetésével összefüggő, a 36. § szerinti nyilvántartási időtartamokat támadta. Hivatkozása szerint a megjelölt rendelkezések az Alkotmánynak a nemzetközi jogi kötelezettségek tiszteletben tartására, illetve a nemzetközi és a belső jog összhangjára vonatkozó 7. § (1) bekezdésébe, az alapvető jogok korlátozhatósága körében irányadó 8. § (1)–(2) bekezdésébe, valamint az ifjúság védelmét előíró 16. §-ba ütköznek. Az indokolatlanul hosszú, a fiatalok számára ezért fokozottan hátrányos nyilvántartási idők, a bűnügyi nyilvántartó részére történő adatszolgáltatás és annak erőszakkal való kikényszerítése sértik továbbá az 54. § (1)–(2) bekezdése szerinti, az emberi méltósághoz való jogot, illetve a kínzás, az embertelen, kegyetlen és megalázó bánásmód, valamint büntetés tilalmát. Úgy szintén összeütközésben állnak az 59. § (1)–(2) bekezdése szerinti jó hírnévhez és a személyes adatok védelméhez való joggal, illetve a 67. §-nak a gyermekek jogaira és a család védelmére vonatkozó rendelkezéseivel.

Részletes indokolásában kifejtette, hogy a Bnyt. vitatott szabályai nem felelnek meg az alkotmányos büntetőjog *ultima ratio* követelményének, a határozottság és az egyértelműség kritériumainak, indokolatlanul tartalmaznak szükségtelen és aránytalan, büntetőjogon kívüli hátrányokat. Sértik az ifjúság érdekeit, mert a bűnügyi nyilvántartás szabályozásakor a jogalkotó elmulasztotta teljesíteni azon intézményvédelmi kötelezettségét, amely a gyermekek megfelelő testi, szellemi, erkölcsi fejlődése körében terhe-

li. A fiatalok elkövetőkre a Bnyt. nem tartalmaz differenciált szabályokat, s indokolatlan az is, hogy az ujj-tenyérynnyomat, illetve a fénykép készítésekor velük szemben a testi kényszerrel is tartalmazó megalázó bánásmódra kerülhet sor. Ez utóbbi körülmény szemben áll az 1991. évi LXIV. törvénnyel kihirdetett, a gyermekek jogairól szóló, New York-ban 1989. november 20-án kelt Egyezmény (a továbbiakban: Gyermekek jogairól szóló Egyezmény) 37., 39. és 40. cikkével.

1.2. Egy újabb indítvány a Bnyt. 7. § d) pontját az Alkotmánynak a köztársasági elnök kegyelmezési jogkörére vonatkozó 30/A. § (1) bekezdés k) pontjába ütközőnek vélte. Az indítványozó álláspontja szerint a kegyelmezési jogkör tartalmát kiüresíti, hogy a köztársasági elnök kegyelmi határozata ellenére a büntetett előéletre vonatkozó adatokat továbbra is nyilván kell tartani. E megoldásnak ugyanis az a következménye, hogy egyes foglalkozások a kegyelem ellenére sem gyakorolhatók.

1.3. A Bnyt. 17. §-a, 18. §-a, 19. §-a, 19/A. §-a és az 59. § b) pontja alkotmányellenessége megállapítását és megsemmisítését kezdeményező indítvány e rendelkezéseket az Alkotmány 2. § (1) bekezdésébe és a személyes adatok védelmére vonatkozó jogot tartalmazó 59. §-ba ütközőnek tartotta.

Az indítványozó összefoglaló indokolásként kifejtette, hogy a bűnügyi nyilvántartó – noha közhiteles nyilvántartás – sem az adatkezelés, sem annak módja, sem az adatszolgáltatás, adattárolás követelménye szempontjából nem felel meg sem az Alkotmány felhívott szabályainak, sem az alkotmányossági garanciákat tartalmazó, a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.) rendelkezéseinek. A bűnügyi személyes adat ugyanis szenzitív adat, melyet a bűnügyi nyilvántartás csak céljával összeegyeztethetően kezelhet. A bűnügyi nyilvántartás létezésének alapja, funkciója mindenekelőtt az igazságszolgáltatás működésének elősegítése, így az adatkezelés során az alkotmányos büntetőjog szigorú feltételeinek kell érvényesülniük. A bűnügyi nyilvántartó a büntetlen előélet igazolására szolgáló egyetlen közhiteles nyilvántartás, következésképpen jogbiztonsági kérdés, hogy az erre vonatkozó szabályozás összhangban álljon a büntetőjog rendszerével. A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvénynek (a továbbiakban: Btk.) a mentesítésre vonatkozó rendelkezéseiből az következik, hogy annak beálltakor az elítélt mentesül a büntetett előélethez fűződő valamennyi hátrány alól. Az irányadó oktatási és jogi szakirodalom, valamint a bírósági határozatok is részletesen kifejtik, hogy ezen anyagi jogi rendelkezések célja az elítélt teljes körű rehabilitációja, így többek között éppen az, hogy betölthesse mindazon tisztségeket és állásokat, gyakorolhassa mindazon jogokat, amelyek a büntetlen előéletű jogalanyokat megilletik.

A vitatott rendelkezések és a felhívott alkotmányi szabályok közötti kapcsolat részletes elemzése során az indít-

ványozó további összefüggésekre is rámutatott. A bünygyi nyilvántartó funkciójának vizsgálatakor hangsúlyozta, hogy annak alapvető célját figyelembe véve, az állam büntető igényének hatékony érvényesítésével összefüggésben a büntető ügyben eljáró hatóságok jogszerűen szerezhettek tudomást az eljárás alá vont mindazon elítélteiről, amelyek hátrányos következményei alól már mentesült. Ugyanakkor adatvédelmi szempontból vitatható, hogy a Bnyt. támadott rendelkezései lényegében ugyanilyen hatókörű adatigénylésre jogosítják fel a különböző – közelebből nem is mindig meghatározott – hatóságokat, kamarákat, szerveket stb.

Nem felel meg továbbá a jogbiztonság követelményének a Bnyt. 59. §-ának a hatósági erkölcsi bizonyítvány tartalmára vonatkozó rendelkezése sem. Az indítványozó – az adatvédelmi biztos 1552/J/2004. számú állásfoglalására is hivatkozással – kifejtette, hogy a hatósági erkölcsi bizonyítványban szereplő „a büntetéseket nyilvántartásában nem szerepel” közlés nem helytálló azon, már mentesült elítéltek vonatkozásában, akikre nézve a Bnyt. további rendelkezései szerint még nem telt el a mentesüléshez szükséges időtartamot meghaladó nyilvántartási idő. Az erkölcsi bizonyítvány, mint közokirat mindezen esetekben valótlannal és félrevezetően tartalmazza, hogy az érintett a nyilvántartásban nem szerepel. Adatvédelmi szempontból pedig elfogadhatatlan, hogy egy közhiteles nyilvántartás és az ennek alapján kiállított közokirat egymásnak ellentmondó tény igazoljon.

Az indítványozó utalt arra, hogy a Bnyt. 17–19/A. §-ai különböző, a Bnyt.-ben szereplő három eltérő adatkezelési célt kevernek össze. Ennek csak egyik kihatása a közhiteles nyilvántartás és közokirat eltérő tartalma. A másik következmény az egyes foglalkozások (tevékenységek, munkakörök) ellátásához szükséges azon feltétel igazolásakor jelentkezik, amely a bünygyi nyilvántartó adattartamára vonatkozik. Nem tisztázott, hogy melyek azok a munkakörök, amelyekhez valamely jogszabály teljes feddhetetlenséget kíván meg, s ez áttöri a hátrányos jogkövetkezmények alóli mentesítés jogdogmatikai rendszerét, mert a rehabilitációval ellentétes eredményre vezet. A Bnyt. egyébként sem tartalmazza azokat – a különböző foglalkozások gyakorlásával kapcsolatos – körülményeket, amelyekből kitűnne, hogy a jogalanyok az adatvédelmi szempontból fokozott alapjogi korlátozás eltérésére milyen okból kötelesek. Ez pedig a jogalanyok számára a „jogállamiság alapját képező jogbiztonság ellehetetlenülését” jelenti.

Az indítvány kitért még arra, hogy az adatkezelési célok összekeverése egy többmillió adatbázis esetében önmagában sérti az adatvédelemhez való jogot. Nem érvényesülhet az adatkezelés lényegi elemét jelentő információ önrendelkezési jog, illetve a normavilágosság hiánya miatt nem juthatnak érvényre az adatvédelmi garanciák. Alkotmányossági szempontból a törvényi felhatalmazáson alapuló adatkezelés is csak akkor tekinthető jogszerűnek, ha a korlátozás adatfajtákra, adatkörre vonatkozóan meghatározott, továbbá tisztázott, hogy a nyilvántartás adataihoz,

ki, milyen okból, mennyi ideig és milyen adatfajtákra kiterjedően férhet hozzá. Ezek a követelmények a Bnyt.-ben nem jutnak érvényre.

1.4. A Bnyt. 9. §-át, 16. §-át és a 48. § (1) bekezdését támadó indítványozó e rendelkezéseket az Alkotmánynak a diszkrimináció tilalmát előíró 70/A. § (1)–(3) bekezdéseivel ellentétesnek tartja. Megítélése szerint a már mentesült személyek nyilvántartásának alkotmányos alapja nincs. Nem kívánatos az sem, hogy a már mentesült, s így büntetlen előéletűnek tekintendő személyek a büntetett előéletűekkel együtt, egy nyilvántartásban szerepeljenek. Hozzátette még, hogy „jogi és Alkotmányos igazságtalanság” ha a mentesült személyek joghátrányban részesülnek azokkal az elkövetőkkel szemben, akiket a bíróság sajátos jogi körülmények folytán (pl. a büntethetőség elévülése miatt) el sem ítél. Összegzőként kiemelte, hogy a mentesüléshez szükséges időn túli nyilvántartás önmagában véve alkotmányellenes, mert indokolatlanul teremt különbséget a büntetlen előéletű jogalanyok között. A büntetlenség kategóriájába beletartoznak mindazok, akik nem álltak bíróság előtt, illetve akiket a bíróság nem ítél el és azok, akik mentesültek a büntetett előélethez fűződő hátrányok alól.

2. Az indítványok egy másik, elkülöníthető csoportja a vállalkozás keretében végzett személy- és vagyónvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól, a Személy-, Vagyónvédelmi és Magánnyomozói Szakmai Kamaráról szóló 1998. évi IV. törvény (a továbbiakban: VszVMt.), illetve a személy- és vagyónvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény (a továbbiakban: SzVMt.) azon rendelkezéseit támadta, amelyek szerint nem adható az e törvényben szabályozott tevékenység végzésére szóló engedély annak, aki a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi törvény hatálybalépéséről és végrehajtásáról szóló 1979. évi 5. törvényerejű rendelet (a továbbiakban: Btké.), majd az ezt felváltó Bnyt. szerint a bünygyi nyilvántartásban szerepel. Az indítványozók – tartalmilag végső soron – egybehangozóan azt kifogásolták, hogy az Alkotmány különböző rendelkezéseit sérti, ha a büntetett előéletűhez fűződő hátrányok alóli mentesítést követően az elítéltek még hosszú ideig szerepelnek a bünygyi nyilvántartásban, s ezen időtartam alatt a törvényi, bírói vagy kegyelmi mentesítés ellenére külön törvény korlátozza egyes tevékenységek gyakorlásához való jogukat.

2.1. A VszVMt.-t időközben az SzVMt. 76. § (1) bekezdése 2006. VI. 1-jei hatállyal, a Btké. hivatkozott rendelkezéseit pedig a Bnyt. 64. § a) pontja 2000. március 1-jei hatállyal hatályon kívül helyezte. Az Alkotmánybíróság a hatályon kívül helyezett jogszabály alkotmányellenességét fő szabályként nem vizsgálja (először: 335/B/1990/13. AB határozat, ABH 1990, 261, 262.). Erre utólagos normakontroll keretében csak az Abtv. 38. § (1) bekezdése szerinti bírói kezdeményezés, illetve a 48. § szerint alkotmányjogi panasz alapján van mód, mivel

ezekben az esetekben az alkalmazott jogszabály alkotmányellenességének megállapítása mellett a konkrét ügyben való alkalmazási tilalom kimondására is van lehetőség. A kialakult gyakorlat szerint azonban a hatályon kívül helyezett jogszabály helyébe lépő új rendelkezések tekintetében is lefolytatandó a vizsgálat akkor, ha a régi és az új szabályozás tartalmi azonossága megállapítható [pl. 335/B/1990. AB végzés, ABH 1990, 261, 262.; 32/2005. (IX. 15.) AB határozat, ABH 2005, 329, 333–334.; 519/B/2003. AB határozat, ABH 2005, 1182, 1184.; 26/2004. (VII. 1.) AB határozat, ABH 2004, 398, 406.; 2/2007. (I. 24.) AB határozat, ABH 2007, 65, 92.].

Az SzvVMt. rendelkezései között változatlanul megtalálhatók mindazon szabályok, amelyeket az indítványozók egy része még a VsZVMt. alapján támadott, a Btké. érintett rendelkezéseit pedig a Bnyt. szintén változatlan formában vette át. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság elbírált mindazon indítványokat, amelyeket a kérelmezők még a VsZVMt.-re, illetve annak a Btké.-vel való összefüggéseire alapítottak.

2.2. Tíz indítványozó állította a VsZVMt. 5. § (4) bekezdésének, további három indítványozó pedig az ennek helyébe lépő és az ezzel tartalmilag megegyező SzVMt. 6. § (3) bekezdésének alkotmányellenességét. Közülük hatan a korlátozó rendelkezések eltúlzott voltát közvetlenül visszavezették a Btké. 30. §-ára, illetve a Bnyt. 16. § (1) bekezdésére, amely a támadott rendelkezések tekintetében keretkitöltő szabályként funkcionál, s ez által „visszaható” módon teremt az Alkotmány rendelkezéseivel ellentétes helyzetet. Az indítványozók azt sérelmezték, hogy a bűnügyi nyilvántartás keretében létrehozott, eltérő célú nyilvántartás nem lehet adekvát mérce adott foglalkozás gyakorlásához való jog korlátozásakor, s ezért alkotmányellenes a VsZVMt. és az SzVMt. által követett, a megsemmisíteni kért normákban testet öltött megoldás.

Valamennyi indítványozó hangsúlyozta továbbá azt is, hogy e szabályozással kiüresednek a Btk.-nak a mentesítésre vonatkozó rendelkezései. A mentesítésnek ugyanis éppen az a célja és a végső értelme, hogy az ennek hatálya alá eső személy nem köteles számot adni korábbi elítélteiről, ismételten gyakorolhatja mindazon jogait, amelyek a mentesítést megelőzően a büntetett előélet miatt nem illették meg. Egybehangzóan hivatkoztak arra, hogy Bnyt.-ben megszabott – a mentesítéshez szükséges időtartamot lényegesen meghaladó – várakozási idő aránytalanul hosszú, melynek megállapításakor a jogalkotó nem differenciált sem a bűncselekmények tárgyi súlya, sem a ténylegesen kiszabott büntetések mértéke között. Mindez áttevődik a VsZVMt., illetve az SzVMt. támadott rendelkezéseire, minek folytán e foglalkozás gyakorlásához való jog ellehetetlenül. Többen sérelmezték, hogy a jogbiztonságot sérti a szabályozásnak az az eleme, amely szerint az érintettek – bár úgynevezett „tisztá erkölcsi bizonyítvánnyal” rendelkeznek – nem tölthetik be azokat az állásokat, amelyeket a hasonló közokirattal rendelkezők ellátnak.

2.2.1. A tizenhárom indítványozó az alkotmányellenesség megállapításának alapjaként – egy kivételével – mindenekelőtt az Alkotmány 70/B. § (1) bekezdését jelölte meg, amely a munkához, illetve a foglalkozás gyakorlásához való jogot védi. Konklúzióként egyöntetűen állították, hogy a foglalkozás gyakorlásának – a támadott törvényhelyek útján – az eltérő célt szolgáló Bnyt. rendelkezéseihez kapcsolása a végső oka annak, hogy a jogalanyok a VsZVMt., illetve az SzVMt. hatálya alá eső foglalkozásokat nem gyakorolhatják. Ebben a körben – a fentebb (2.2. pont) már összegzett érveken kívül – egy indítványozó még arra is hivatkozott, hogy a Btké. felhívott rendelkezésének célja egy esetleges későbbi büntetőeljárás során a „büntetés helyes megállapítása”, nem pedig az, hogy az állampolgárt a munkához való jogától megfosssa. Ketten rámutattak továbbá arra, hogy ilyen módon eltérő megítélés alá esnek azok, akik adott – számos esetben „közbizalmi” (pl. orvos, ügyvéd, rendőr, közjegyző) – foglalkozást már betöltenek, illetve akik újonnan kívánnak ugyanilyen foglalkozást gyakorolni.

2.2.2. Négy indítványozó – egymást részben átfedő, részben egymást kiegészítő megokolással – az Alkotmánynak a diszkrimináció tilalmára vonatkozó, illetve a jogegyenlőséget garantáló és az esélyegyenlőtlenség kiküszöbölését célzó 70/A. § (1)–(3) bekezdéseibe ütközőnek vélte a VsZVMt., illetve az SzVMt. e rendelkezését. Kifejtették, hogy az alkotmányellenesnek megjelölt törvényhely kiüresíti a Btk. mentesítésre vonatkozó szabályait, s ezáltal hátrányos megkülönböztetést eredményez a büntetlen előéletűnek tekintendő személyek között. Ennek pedig az az oka, hogy a jogalkotó „összemosta” a büntetett előlethez fűződő hátrányokra vonatkozó büntetőjogi, és a büntetett előlethez fűződő hátrányok alóli mentesítésen kívül eső, a büntetőjogon kívüli hátrányokra vonatkozó következményeket. A szabályozás eredményeképpen – a mentesítés jogintézményének eredeti rendeltetésével ellentétesen – míg büntetőjogi szempontból meghatározó jelentősége van a mentesítésnek, a büntetőjogon kívüli területeken gyakorlatilag nincs is mód a rehabilitációra. Egyikük kifejezetten utalt arra, hogy ez a helyzet nem csupán önmagában véve diszkriminatív és a rehabilitáció eredeti céljával ellentétes, de a mentesítésre már jogosult jogalanyok szempontjából esélyegyenlőtlenséget is létrehoz, mert elzárja őket a foglalkozáshoz való joguk gyakorlásától. Egy másik indítványozó pedig azt tartotta különösen hangsúlyosnak, hogy ilyen módon a jogalkotó indokolatlanul és többszörösen különbséget tett a büntetlen előéletűnek tekintendő személyek között. Megítélése szerint további hátrányos megkülönböztetést jelent, hogy a már mentesült személyek behozhatatlan hátrányokat szenvednek azokhoz képest akiket a bíróság „technikai okokból” (pl. büntethetőség elévülése, eljárási kegyelem) el sem ítélt.

2.2.3. Két indítványozó álláspontja szerint a támadott rendelkezés az Alkotmánynak az emberi méltósághoz való jogot garantáló és a kegyetlen, embertelen, magalázó bün-

tetést tiltó 54. § (1)–(2) bekezdésébe (is) ütközik. Alkalmazása folytán ugyanis – már a mentesülés beálltát követően – rendkívül hosszú időre ellehetetlenül a jogalanyok számára, hogy akár alkalmazottként, akár vállalkozóként az e törvény hatálya alá eső foglalkozást betöltsék.

2.2.4. További két indítványozó a VsZVMt. hivatkozott rendelkezésének alkotmányellenességét a 70/B. § (1) bekezdésével szorososan összefüggő, az Alkotmány 9. § (2) bekezdésében foglalt vállalkozáshoz való jog sérelmére (is) alapította, minthogy a Bnyt.-ből következő aránytalanul hosszú nyilvántartási idő e jog gyakorlását szintén ellehetetleníti.

2.2.5. Egy újabb indítványozó megítélése szerint, a szabályozás sérti az Alkotmány 2. § (1) bekezdéséből következő jogbiztonság követelményét. Indokolásában kitért arra, hogy a Btké. 30. §-ára, majd a Bnyt. 16. § (1) bekezdésére visszavezetett szabályozás következményeiben eleve ellentétes a törvényi mentesítés jogintézményével. Ez az egyes foglalkozások gyakorlásának szempontjából a jogalanyok számára kiszámíthatatlan helyzetet teremt. Hangsúlyozta, hogy az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiből következően a jog egyes részterületeire és a jogrendszer egészére is vonatkozik a világos, egyértelmű normatartalom és a kiszámíthatóság követelménye.

2.2.6. Az Alkotmánynak a tisztességes eljárás követelményét garantáló 57. § (1) bekezdésének és a jogorvoslat-hoz való jogot biztosító (5) bekezdésének sérelmét további indítványozók állították.

Az egyik indítványozó a tisztességes eljárás követelményébe ütközőnek véli, hogy az érintettek már a bűncselekmény elkövetésének gyanúja alapján is bekerülnek a nyilvántartásba, illetve, hogy egyáltalán nem kapnak semmiféle tájékoztatást annak „működéséről”, az abból való törlésről, valamint a mentesülés korlátozott hatóköréről.

2.2.7.–2.2.8. A jogorvoslat-hoz való jog csorbulását kifogásoló indítványozó az alkotmányellenesség megvalósulását abban látta, hogy a VsZVMt. támadott rendelkezésére alapított elutasító döntéssel szemben nem áll rendelkezésre tartalmi értelemben vett olyan jogorvoslat, amely megfelelő védelmet jelentene az érintettek számára. Ugyanezen kérelmező – a további összefüggések kifejtése nélkül – az alkotmányellenesség alapjául az Alkotmány 64. §-ban biztosított petíciós jog sérelmét is felhozta.

2.3. A VsZVMt. 5. § (4) bekezdéséhez, illetve az SzVMt. 6. § (3) bekezdéséhez kapcsolódóan – szintén a bűnügyi nyilvántartás szabályaira visszavezetve – egyes indítványok e törvények további rendelkezéseit is támadták.

2.3.1. A VsZVMt.-nek a tevékenységhez szükséges engedély visszavonásáról szóló 8. § (2) bekezdésének [SzVMt. 11. § (1) bekezdés *a*) pont és (2) bekezdés] alkotmányellenessége megállapítására (is) vonatkozó indítvány az Alkotmány 70/B. § (1) bekezdésének sérelmére hivatkozott. Az indítványozó szerint a differenciálatlan, a büntetési nemekhez sem kapcsolódó szabály utólagosan ellehetetleníti a már vállalkozóvá lett személyek foglalkozás

gyakorlásához való jogát. Ez a helyzet akkor is fennáll, ha a bíróság még az ítéletében előzetes mentesítésben részesítette az elítéltet, noha más foglalkozások gyakorlásakor éppen ezzel előzhető meg, hogy az elítélt elveszítse a munkáját.

2.3.2. A tevékenység gyakorlásának a büntetlen előélethez kapcsolódó általános feltételeit és a folyamatban lévő büntetőeljárásnak a kérelem elbírálására gyakorolt hatását körülíró, a VsZVMt. 5. § (3) bekezdés *b*) pontjának és (6) bekezdésének [SzVMt. 6. § (2) bekezdés *b*) pont], alkotmányellenességét (is) egy további indítványozó állította. Hangsúlyozta, hogy az itt megjelölt korlátozások az ártatlanság vélelmét garantáló, az Alkotmány 57. § (2) bekezdésébe és a 70/B. § (1) bekezdésébe ütköznek, mivel a szabályozás már a bűncselekmény gyanújára alapítva is korlátozza a foglalkozás gyakorlásához való jogot.

2.3.3. Egy további indítványozó az Alkotmány 9. § (2) bekezdésére és a 70/B. § (1) bekezdésére hivatkozással támadta az SzVMt.-nek a kamarai tagságra vonatkozó szabályokat tartalmazó 3. § (1)–(2) bekezdését, a vállalkozási feltételt megszabó 5. § (3) bekezdésének *c*) pontját és az engedély megújítására vonatkozó 7. §-át. Nézete szerint a kötelező kamarai tagság olyan szankció, amely más szakmák esetében nem feltétel, a kötelező megújítás pedig megfosztja a vállalkozáshoz, illetve a foglalkozás gyakorlásához való jogától az érintettet, ha időközben bekerült a bűnügyi nyilvántartóba.

3. Az indítványok egy újabb csoportja a VsZVMt.-hez, illetve az SzVMt.-hez áttételesen, de a Bnyt.-hez az 1.3. és a 2. pontokban kifejtettekkel túlnyomórészt azonos szempontok szerint kapcsolódóan, más jogszabályokat kifogásolt.

3.1. Az egyik indítványozó az Alkotmány 2. § (1) bekezdésére, a 8. § (2) bekezdésére és az 59. §-ára hivatkozással támadta a légi közlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvénynek (a továbbiakban: Lt.) az egyes foglalkozások gyakorlását korlátozó 67. § (7) bekezdés *b*) pontját. Hivatkozott továbbá arra is, hogy e rendelkezés alkotmányos indok nélkül korlátozza az Alkotmány 70/B. § (1) bekezdésében biztosított munkához való jogot. Az Lt. támadott rendelkezése – a 1.3. pontban kifejtettek szerint – az adatkezelési célok keveredésével funkcionáló Bnyt. rendelkezései következtében a légi közlekedésben való elhelyezkedéskor olyan feltételt szab az érintettnek, amelyről a számára kiállított erkölcsi bizonyítvány alapján nincs (nem is lehet) tudomása. Ugyanakkor nincs olyan alkotmányosan felismerhető kényszerítő ok, amely az adott foglalkozás betöltését a mentesülést meghaladó időhöz kötött nyilvántartási időre korlátozhatná.

Az indítványozó az Lt. e szabályára vonatkoztatva is megismételte továbbá mindazon indokokat, amelyeket a Bnyt. támadott rendelkezései tekintetében az Alkotmány 2. § (1) bekezdése és az 59. §-a alapján kifejtett.

3.2. Egy kérelmező utólagos normakontroll és egyben „Alkotmányossági panasz” megjelölés alatt, egyedi ügy-

ből kiindulva, ténylegesen utólagos normakontroll keretében a polgári felhasználású robbanóanyagok forgalmazásáról és felügyeletéről szóló 191/2002. (IX. 4.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. R.1.) 6. § (1) bekezdés *b)* pontja alkotmányellenességét az alapvető jogok védelmére vonatkozó, az Alkotmány 8. § (2) bekezdésére, a személyi szabadsághoz való jogot biztosító 55. § (1) bekezdésére és a tisztességes eljáráshoz való jogot garantáló 57. § (1) bekezdésére hivatkozással állította. Az indítványozó a kérelem indoklásában kifejtette, hogy a támadott rendelkezés, amely kizárja a jogalanyokat a robbanóanyag gyártási, forgalmazási, tárolási, felhasználási, megsemmisítési munka, illetve az ilyen típusú munkák irányításának gyakorlásából, aránytalanul korlátozza a fentebb megjelölt alkotmányos jogokat. Alkotmányellenesnek véli továbbá, hogy a támadott rendelkezésnek a Bnyt. 16. §-ára visszavezetett szabálya – a hivatkozása szerint az Alkotmány 55. § (1) bekezdésében foglalt – „a hivatás szabad megválasztásának a jogát” rendeleti szinten korlátozza, noha ez törvényi szintű szabályozást kívánna meg. Kifogásolta azt is, hogy a Bnyt. 16. § (1) bekezdésének célja nem azonos a Korm. R.1. céljával, s csak tovább ront a helyzeten, hogy a Bnyt., szemben a Btk.-val nem is ismeri az előzetes mentesítés intézményét. A beadvány szerint a „sérlemezett Korm. rendelet 1. § *d)* pontjában foglaltakkal sérül továbbá az Alkotmány 57. § (4) bekezdésében rögzített ártatlanság vélelme is.”

A kérelmező mindezeket túl részletesen fejtegette a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény (a továbbiakban: Jat.) egyes rendelkezéseit, a Btk.-nak a mentesítésre vonatkozó, valamint az Avtv. különböző szabályait. Ugyanakkor azonban ezek és az Alkotmány általa felhívott vagy további rendelkezései, valamint a támadott norma között nem teremtett kapcsolatot.

3.3. Egy további indítványozó a Bnyt. 16. §-ára visszavezetve indítványt terjesztett elő a fegyverekről és lőszerrekről szóló 253/2004. (VIII. 3.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. R.2.) 3. §-a alkotmányellenességének megállapítása érdekében. Kifejtette, hogy a lőfegyverekről és lőszerrekről szóló 2004. évi XXIV. törvény 21. § (1)–(4) bekezdései nem tesznek különbséget a büntetlen előéletű és mentesítésben részesített személyek között, s ezt a rendelkezést a Korm. R.2. – noha alacsonyabb szintű jogszabály – felülírja. Az indítványozó (ebben a tekintetben) felhívás ellenére sem jelölte meg az Alkotmánynak azt a szakaszát, amelyre a kérelmet alapította.

3.4. Egy másik indítványozó az ujj- és tenyérvonal-vétel, a fényképkészítés, valamint a DNS-mintavétel szabályairól szóló 8/2000. (II. 16.) BM–IM–PM együttes rendeletnek (a továbbiakban: BM–IM–PM együttes R.) a mintavétel egyes részletes szabályaira vonatkozó 1. § (1) bekezdését, a (2) bekezdés *a)* pontját, az 5. §-át, valamint a 6. § (1)–(2) bekezdését tartotta alkotmányellenesnek. Megítélése szerint – az 1.1. pontban kifejtettekkel azonos indokok alapján – a támadott rendelkezések az Alkotmánynak a nemzetközi jogi kötelezettségek tisztelet-

ben tartására, valamint a nemzetközi és a belső jog összhangjára vonatkozó 7. § (1) bekezdésébe, az alapvető jogok korlátozhatósága körében irányadó 8. § (1)–(2) bekezdésébe, valamint az ifjúság védelmét előíró 16. §-ába ütköznek. Sértik továbbá az 54. § (1)–(2) bekezdése szerinti, az emberi méltósághoz való jogot, illetve a kínzás, az embertelen, kegyetlen és megalázó bánásmód, valamint büntetés tilalmát. Összeütközésben állnak továbbá az 59. § (1)–(2) bekezdése szerinti jóhírnévhez és a személyes adatok védelméhez való joggal, illetve a 67. §-nak a gyermekek jogaira és a család védelmére vonatkozó rendelkezéseivel.

II.

Az Alkotmánybíróság a következő jogszabályi rendelkezéseket vizsgálta:

1. Az Alkotmány rendelkezései:

„2. § (1) A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam.”

„7. § (1) A Magyar Köztársaság jogrendszere elfogadja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait, biztosítja továbbá a vállalt nemzetközi jogi kötelezettségek és a belső jog összhangját.”

„8. § (1) A Magyar Köztársaság elismeri az ember sértetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait, ezek tiszteletben tartása és védelme az állam elsőrendű kötelessége.

(2) A Magyar Köztársaságban az alapvető jogokra és kötelességekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg, alapvető jog lényeges tartalmát azonban nem korlátozhatja.”

„9. § (1) Magyarország gazdasága olyan piacgazdaság, amelyben a köztulajdon és a magántulajdon egyenjogú és egyenlő védelemben részesül.

(2) A Magyar Köztársaság elismeri és támogatja a vállalkozás jogát és a gazdasági verseny szabadságát.”

„16. § A Magyar Köztársaság különös gondot fordít az ifjúság létbiztonságára, oktatására és nevelésére, védelmezi az ifjúság érdekeit.”

„30/A. § (1) A köztársasági elnök (...)

k) gyakorolja az egyéni kegyelmezés jogát,”

„54. § (1) A Magyar Köztársaságban minden embernek veleszületett joga van az élethez és az emberi méltósághoz, amelyektől senkit nem lehet önkényesen megfosztani.

(2) Senkit nem lehet kínzásnak, kegyetlen, embertelen, megalázó elbánásnak vagy büntetésnek alávetni, és különösen tilos emberen a hozzájárulása nélkül orvosi vagy tudományos kísérletet végezni.”

„55. § (1) A Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a szabadságra és a személyi biztonságra, senkit sem lehet szabadságától másként, mint a törvényben meghatározott okokból és a törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani.”

„57. § (1) A Magyar Köztársaságban a bíróság előtt mindenki egyenlő, és mindenkinek joga van ahhoz, hogy

az ellene emelt bármely vádat, vagy valamely perben a jogait és kötelességeit a törvény által felállított független és pártatlan bíróság igazságos és nyilvános tárgyaláson bírálja el.

(2) A Magyar Köztársaságban senki sem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg büntetőjogi felelősségét a bíróság jogerős határozata nem állapította meg. (...)

(4) Senkit nem lehet bűnösnek nyilvánítani és büntetéssel sújtani olyan cselekmény miatt, amely az elkövetés idején a magyar jog szerint nem volt bűncselekmény.

(5) A Magyar Köztársaságban a törvényben meghatározottak szerint mindenki jogorvoslattal élhet az olyan bírósági, közigazgatási és más hatósági döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. A jogorvoslati jogot – a jogviták ésszerű időn belüli elbírálásának érdekében, azzal arányosan – a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott törvény korlátozhatja.”

„59. § (1) A Magyar Köztársaságban mindenkit megillet a jóhírnévhez, a magánlakás sérthetlenségéhez, valamint a magántitok és a személyes adatok védelméhez való jog.”

„64. § A Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van arra, hogy egyedül vagy másokkal együttesen írásban kérelmet vagy panaszt terjesszen az illetékes állami szerv elé.”

„67. § (1) A Magyar Köztársaságban minden gyermeknek joga van a családjá, az állam és a társadalom részéről arra a védelemre és gondoskodásra, amely a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges.

(2) A szülőket megilleti az a jog, hogy a gyermeküknek adandó nevelést megválasszák.

(3) A családok és az ifjúság helyzetével és védelmével kapcsolatos állami feladatokat külön rendelkezések tartalmazzák.”

„70/A. § (1) A Magyar Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül.

(2) Az embereknek az (1) bekezdés szerinti bármilyen hátrányos megkülönböztetését a törvény szigorúan bünteti.

(3) A Magyar Köztársaság a jogegyenlőség megvalósulását az esélyegyenlőtlenségek kiküszöbölését célzó intézkedésekkel is segíti.”

„70/B. § (1) A Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a munkához, a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához.

(2) Az egyenlő munkáért mindenkinek, bármilyen megkülönböztetés nélkül, egyenlő bérhez van joga.

(3) Minden dolgozónak joga van olyan jövedelemhez, amely megfelel végzett munkája mennyiségének és minőségének.”

2. A Bnyt. támadott rendelkezései:

„7. § A bűnügyi nyilvántartás tartalmazza annak a személynek (a továbbiakban: nyilvántartott) az adatait, (...)

d) aki kegyelemben részesült; (...)

f) akit gyanúsítottként, illetve vádlottként büntetőeljárás alá vontak; (...)”

„9. § A büntettek nyilvántartásának célja a büntetett, illetve a büntetlen előélet tényének megállapítása bűnüldözési, igazságszolgáltatási és nemzetbiztonsági érdekből, valamint az érintett jogai gyakorlásának biztosítása, illetőleg mások jogainak és biztonságának védelme érdekében.”

„10. § (1) A büntettek nyilvántartása tartalmazza

a) a nyilvántartott természetes személyazonosító adatait [családi és utóneve(i), nők esetében leánykori családi és utóneve(i), neme, születési helye és ideje, anyja leánykori családi és utóneve(i)], személyi azonosítóját, előző családi és utónevét, állampolgárságát, lakóhelyét;

b) a jogerős ítélet; a megszüntető végzés; a kegyelem folytán a feljelentést elutasító, illetőleg a nyomozást megszüntető határozat; megrovás esetén a nyomozást megtagadó, illetve megszüntető határozat; a vádemelés elhalasztásáról szóló határozat; illetőleg felmentés esetén a vád szerint

ba) a bűncselekmény(ek) megnevezését,

bb) a bűncselekmény(ek) Btk. szerinti minősítését,

bc) az elkövetői és az elkövetési alakzat megjelölését,

bd) a bűncselekmény(ek) elkövetésének idejét,

be) azt, hogy az elítélt visszaeső, különös visszaeső, többszörös visszaeső-e;

c) a megrovást alkalmazó ügyészség megnevezését, határozatának számát és keltét;

d) a vádemelés elhalasztását és időtartamát, a határozatot hozó ügyészség megnevezését, határozatának számát és keltét;

e) a kegyelem folytán a feljelentés elutasításáról vagy a nyomozás megszüntetéséről határozatot hozó ügyészség megnevezését, határozatának számát és keltét;

f) az első-, másod- és harmadfokon, valamint a perújítás, illetőleg a felülvizsgálat, valamint a törvényesség érdekében emelt jogorvoslat során eljáró bíróság megnevezését, határozatának számát és keltét, a határozat jogerőre emelkedésének napját;

g) a kiszabott fő- és mellékbüntetés nemét és mértékét, a büntetés végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó adatokat, a korábbi felfüggesztett büntetés végrehajtásának elrendelése esetén a felfüggesztett büntetést kiszabó bíróság megnevezését, határozatának számát és jogerőre emelkedésének napját;

h) az alkalmazott intézkedés nemét és mértékét, a korábban alkalmazott próbára bocsátás megszüntetése vagy meghosszabbítása esetén a próbára bocsátást elrendelő bíróság megnevezését, határozatának számát és jogerőre emelkedésének napját, a próbára bocsátás meghosszabbítása esetén a meghosszabbított próbaidő lejárata napját;

i) összbüntetésbe foglalás esetén az alapügyben eljáró bíróságok megnevezését, határozatuk számát, az összbüntetés-ként megállapított szabadságvesztés nemét és mértékét;

j) a közkegyelmi vagy egyéni kegyelmi rendelkezés alapján a bírósági határozatot érintő változásokat, az egyéni kegyelmi elhatározás számát, keltét, a jogerős határozat

tot hozó bíróság megnevezését, határozatának számát és jogerőre emelkedésének keltét;

k) a büntetés végrehajthatóságának elévülés okából történt megszűnését megállapító határozatot hozó bíróság megnevezését, határozatának számát és jogerőre emelkedésének keltét;

l) a mentesítésre vonatkozó adatokat;

m) a külföldi elítélés érvényének elismerése esetén a bíróság erről szóló értesítését;

n) a nyilvántartásba vételt követően lefolytatott más különleges eljárás során hozott határozat adatait;

o) a nyilvántartott halálának időpontját.

(2) A büntetés-végrehajtási adatok közül a büntettek nyilvántartása tartalmazza

a) a szabadságvesztés foganatba vételének (a befogadásnak, illetve a szabadságvesztés megkezdésének) napját;

b) a feltételes szabadságra bocsátás napját, a feltételes szabadság lejáratának napját, a feltételes szabadság megszüntetését, a pártfogó felügyelettel kapcsolatos adatokat;

c) a büntetés félbeszakításáról szóló adatokat;

d) a szabadon bocsátás napját;

e) a javítóintézeti nevelés megkezdésének napját;

f) a javítóintézetből történő ideiglenes elbocsátás napját, az ideiglenes elbocsátás lejáratának napját, az ideiglenes elbocsátás megszüntetését;

g) a javítóintézeti nevelésből elbocsátás napját;

h) a közérdekű munka, illetőleg a pénzbüntetés szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról szóló határozat adatait;

i) a közügyektől eltiltás, a foglalkozástól eltiltás, a járművezetéstől eltiltás, a kiutasítás lejáratának napját, továbbá a lejárat napjának a felsorolt büntetések tartamába beszámítható, illetve be nem számítható idő szerinti változását;

j) a kényszerógyógykezelés megszüntetésének napját.”

„16. § (1) A büntettek nyilvántartásába felvett adatokat – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel –

a) a szándékos bűncselekmény miatt szabadságvesztésre ítélték esetén a büntetett előélethez fűződő hátrányok alóli mentesítés (a továbbiakban: mentesítés) beálltától számított tizenöt évig,

b) a szándékos bűncselekmény miatt közérdekű munkára, illetőleg pénzbüntetésre ítélték esetén a mentesítés beálltától számított öt évig,

c) a gondatlan bűncselekmény miatt szabadságvesztésre ítélték esetén a mentesítés beálltától számított öt évig,

d) a gondatlan bűncselekmény miatt közérdekű munkára, pénzbüntetésre ítélték esetén a mentesítés beálltától számított három évig,

e) fiatalok esetén legfeljebb 30. életévük betöltéséig, feltéve, hogy eddig az időpontig mentesültek,

f) a főbüntetés helyett mellékbüntetésre ítélték esetén a büntetés végrehajtásának befejezésétől számított öt évig,

g) a megrovásban részesítettek, illetve azok esetén, akiknek terhére az egyes különleges eljárások között meghatározott elkobzásra irányuló eljárás során elkobzást alkalmaztak, a határozat jogerőre emelkedésétől számított három évig,

h) a próbára bocsátottak esetén a próbaidő, illetőleg meghosszabbítása esetén a meghosszabbított próbaidő elteltétől számított három évig,

i) az eljárási kegyelemben részesítettek esetén a határozat keltétől számított három évig,

j) azok esetén, akikkel szemben az ügyész a vádemelést elhalasztotta, a vádemelés elhalasztása tartamának elteltétől számított három évig,

k) javítóintézeti nevelés esetén az intézkedés végrehajtásának befejezésétől számított három évig,

l) azok esetén, akikkel szemben az eljárás megszüntetése mellett elkobzást, illetőleg vagyoneklobzást rendeltek el, továbbá akikkel szemben a vád alól felmentés mellett kényszerógyógykezelést, elkobzást, illetőleg vagyoneklobzást rendeltek el, a megszüntető végzés, illetve a felmentő ítélet jogerőre emelkedésétől számított három évig kell kezelni.

(2) Annak a személynek az adatai, aki többszörösen van nyilvántartva, akkor törölhetők, ha minden adatra vonatkozóan eltelt az (1) bekezdés szerinti nyilvántartási idő.”

„17. § (1) A 10. §-ban meghatározott adatok szolgáltatásának igénylésére

a) a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóságok,

b) az igazságügyért felelős miniszter a kegyelem iránti előterjesztéshez, továbbá a jogsegélykérelem elintézéséhez és a bűnügyi jogsegélyről szóló jogszabályokban meghatározott, illetőleg nemzetközi egyezményből eredő feladatai teljesítéséhez,

c) a nemzetbiztonsági szolgálatok a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvényben meghatározott feladataik ellátásához,

d) a hadköteles katonai nyilvántartásának céljára a hadkiegészítő parancsnokság,

e) a külföldi nyomozó hatóság, ügyészség, bíróság, nemzetközi igazságügyi és bűnüldöző szerv a bűnügyi jogsegélyről, valamint a bűnüldöző szervek nemzetközi együttműködéséről szóló jogszabályokban, illetve nemzetközi szerződésben, egyéb nemzetközi kötelezettség-vállalásban foglaltak szerint,

f) a Nemzetközi Bűnügyi Együttműködési Központ, illetőleg a Magyar Köztársaságnak nemzetközi szerződésben adattovábbításra feljogosított más szerve az e) pontban felsoroltak részére történő adatszolgáltatáshoz,

g) az idegenrendészeti ügyekben eljáró szervek a külföldiek ellenőrzésével kapcsolatos feladataik ellátásához, valamint a feladatkörükbe tartozó ügyek elbírálásához jogosultak.

(2) Az (1) bekezdésben felsoroltakon kívül a büntettek nyilvántartásából – jogszabályban meghatározottak szerint – adatok szolgáltatásának igénylésére jogosult az is, akit a hatáskörébe tartozó feladat ellátása érdekében jogszabály feljogosít a bűnügyi nyilvántartás adatainak megismerésére.”

„18. § A 10. § (1) bekezdésében meghatározott adatok szolgáltatásának igénylésére

a) a rendőrség

aa) a fegyveres biztonsági őrsegély felügyeletének ellátásával kapcsolatos feladatai ellátásához,

ab) a nukleáris létesítményben, továbbá a létesítmény hatósági ellenőrzésével, a létesítmény tervezésével, építésével, üzemeltetésével, átalakításával, a nukleáris berendezések karbantartásával, a nukleáris anyag felhasználásával, tárolásával, szállításával és a szállítmányok kísérésével összefüggő munkakörökben történő foglalkoztatáshoz szükséges büntetlenség megállapításához;

ac) a személy- és vagyonvédelmi, illetőleg a magánnyomozói tevékenység végzéséhez szükséges engedély kiadásához;

b) a köztársasági elnök által adományozható kitüntetésre irányuló javaslatot előterjesztő miniszter a jelölt büntetlenségének megállapításához;

c) az Országos Igazságszolgáltatási Tanács elnöke a bírói, a kinevezésre jogosult bírósági elnök a bírósági titkári, fogalmazói, megyei bírósági végrehajtói és végrehajtó-helyettesei kinevezéséhez szükséges büntetlenség megállapításához;

d) a Legfőbb Ügyészség, a Katonai Főügyészség, a fellegbiviteli főügyészség, a főügyészség az ügyészi, az ügyészségi titkári, fogalmazói, illetőleg nyomozói kinevezéshez;

e) a vámhatóság a megbízható vámadós feltételeként előírt büntetlen előélet vizsgálata céljából.”

„19. § A 10. § (1) bekezdésében meghatározott adatokból, törvényben meghatározottak szerint adatszolgáltatás igénylésére jogosult

a) a rendőrség a kézilőfegyverekkel, a lőszerekkel, a gáz- és riasztófegyverekkel, a légfegyverekkel, a lőterekkel, valamint a lőfegyver- és lőszertárolóhelyekkel, továbbá a vaktölténnyel üzemeltethető és a hatástalanított lőfegyverekkel kapcsolatos engedélyek kiadásához;

b) a rendőrség a közúti közlekedésrendészeti feladatai ellátása során a járművezetésre jogosító okmány helyszínen történő elvétele feltételeinek megállapításához;

c) a bírósági ülnök megválasztásához a települési önkormányzat képviselő-testülete, a megyei (fővárosi), megyei jogú városi közgyűlés, katonai bírósági ülnök esetén az állományilletékes parancsnok;

d) az igazságügyért felelős miniszter a közjegyzői, önálló bírósági végrehajtói és igazságügyi szakértői kinevezéshez, a közjegyzőjelölt, közjegyző-helyettes és önálló bírósági végrehajtó-helyettes alkalmazásához, továbbá a végrehajtói irodai tagság létesítéséhez;

e) a rendvédelmi szervek és a Magyar Honvédség állományilletékes parancsnokai a hivatásos (szerződéses) állományba történő kinevezéshez;

f) az állampolgársági, útlevél, bevándorlási, illetve menekültügyekben eljáró szervek, valamint az útlevél hatóságok a feladatkörükbe tartozó ügyek elbírálásához;

g)

h) a Magyar Ügyvédi Kamara és a területi kamara az ügyvédi kamarába való felvétel iránti kérelem elbírálásához;

i) a fegyver nélküli katonai, illetőleg a polgári szolgálat teljesítését engedélyező hatóság a kérelem elbírálásához;

j) a helyettes szülői és a nevelőszülői hálózat működését engedélyező, illetve ellenőrző szerv;

k) a tevékenység végzését engedélyező hatóság, amennyiben a tevékenység végzésének, illetőleg engedélyezésének jogszabályban meghatározott feltétele a büntetlen előélet; továbbá a foglalkoztatás feltételeként jogszabályban meghatározott büntetlenség ellenőrzésére törvény alapján jogosult hatóság, illetve szerv.”

„19/A. § A közlekedési igazgatási ügyekben eljáró hatóság a 10. § (1)–(2) bekezdésben foglalt adatokat a járművezetésre jogosító okmány visszavonásához, a vezetésre való jogosultság szüneteltetésének elrendeléséhez, valamint a „kezdő vezetői engedély” minősítés meghosszabbítása feltételeinek megállapításához igényelheti.”

„31. § A daktiloszkópiai és fényképanyilvántartásban kell nyilvántartani

a) annak az adatait, ujj- és tenyérim nyomát, továbbá arc-képét, akit szándékos bűncselekmény elkövetésének alapos gyanúja miatt büntetőeljárás alá vontak, kivéve azt, akivel szemben magánvádas bűncselekmény miatt előterjesztett magánindítvány alapján indult eljárás, függetlenül attól, hogy az ügyész átvette-e a vád képviseletét, és azt, akinek katonai bűncselekménye miatt a katonai ügyész a feljelentést elutasította, és az elbírálást fegyelmi eljárásra utalta, (...)”

„34. § (1) A 33. § (1) bekezdés szerinti nyomozó hatóság intézkedik a szándékos bűncselekmény alapos gyanúja miatt büntetőeljárás alá vont személy ujj- és tenyérim nyomának levételére, továbbá arcfényképének elkészítésére.

(2) A szándékos bűncselekmény alapos gyanúja miatt büntetőeljárás alá vont személy köteles alávetni magát az ujj- és tenyérim nyomát vételi eljárásnak, valamint a fényképezésnek.

(3) A szándékos bűncselekmény alapos gyanúja miatt büntetőeljárás alá vont személlyel szemben – ha a (2) bekezdésben meghatározott kötelezettsége teljesítését megtagadja – testi kényszer alkalmazható.”

„36. § A 32. §-ban meghatározott adatokat

a) szándékos bűncselekmények elkövetésének alapos gyanúja miatt eljárás alá vont személy

aa) elítélése esetén a büntetett előlethez fűződő hátrányok alóli mentesítéstől számított 20 évig,

ab) kényszergyógykezelésének, próbára bocsátásának, illetőleg javítóintézeti nevelésének elrendelése esetén a bűncselekmény büntethetőségének elévüléséig,

b) a nyomozás, illetve a büntetőeljárás megszüntetése esetén a határozat jogerőre emelkedéséig,

c) a bűncselekmény helyszínén rögzített ujj- és tenyérim nyomok esetén a bűncselekmény büntethetőségének elévüléséig

kell nyilvántartani”

„48. § (1) Meg kell szüntetni annak a nyilvántartását, akire vonatkozóan a nyilvántartási idő letelt.

(2) A nyilvántartás megszüntetését a számítógép adatbázisából törléssel és a nyilvántartott okmány, illetve más adathordozó fizikai megsemmisítésével kell végrehajtani.”

„49. § (1) A bünygyi nyilvántartás kérelemre teljesít adatszolgáltatást. (...)

(4) A bünygyi nyilvántartó az érintettnek a róla nyilvántartott bünygyi személyes adatáról a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény 12–13. §-ában foglaltak szerint ad tájékoztatást.”

„57. § A hatósági erkölcsi bizonyítvány a büntetéseket nyilvántartásának adatairól a nyilvántartás kezelője által kiállított közokirat, amely – ha törvény másképp nem rendelkezik – a kiállításától számított három hónapig érvényes.”

„59. § A hatósági erkölcsi bizonyítvány tartalmazza a kérelmező (...)

b) büntetlensége, mentesítésben részesülése, továbbá a vádemelés elhalasztása esetén a „büntetéseket nyilvántartásában nem szerepel” közlést, (...)

3. Az SzVMt. rendelkezései:

„3. § (1) Vállalkozás személy- és vagyónvédelmi tevékenységet, valamint magánnyomozói tevékenységet akkor folytathat – amennyiben e törvény kivételt nem tesz –, ha a Személy-, Vagyonvédelmi és Magánnyomozói Szakmai Kamara (a továbbiakban: kamara) nyilvántartásba vette.

(2) Vállalkozás keretében természetes személy ilyen tevékenységet – ha e törvény kivételt nem tesz – csak a kamara tagjaként folytathat. (...)

„5. § (...)

(3) A rendőrség – a vállalkozás kérelmére – akkor ad ki engedélyt, ha a kérelmező igazolja, hogy (...)

c) jogerősen megállapított adó-, vám- vagy társadalombiztosítási tartozása nincs.”

„6. § (...)

(2) Igazolványt kaphat – írásbeli kérelmére – a magyar állampolgár, illetve a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személy, amennyiben megfelel a következő feltételeknek: (...)

b) nem folyik ellene kétévi vagy ennél hosszabb tartamú szabadságvesztéssel fenyegetett szándékos bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt büntetőeljárás; és (...)

(3) Ha a kérelmezőt a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) szerinti állam és emberiség elleni bűncselekmény (Btk. X–XI. fejezet), személy elleni erőszakos bűncselekmény (Btk. XII. fejezet, I. cím, II. cím 174–176. §), nemi erkölcs elleni erőszakos bűncselekmény [Btk. XIV. fejezet, II. cím 197. és 198. §, 207. § (3) bekezdés b) pont], hivatali bűncselekmény (Btk. XV. fejezet, IV. cím), hivatalos személy elleni bűncselekmény (Btk. XV. fejezet, V. cím), terrorcselekmény (Btk. 261. §), visszaélés robbanóanyaggal vagy robbantószerrel (Btk. 263. §), visszaélés lőfegyverrel vagy lőszerrel (Btk. 263/A. §), visszaélés haditechnikai termékkel és szolgáltatással, illetőleg kettős felhasználású termékkel (Btk. 263/B. §), bünszervezetben részvétel (Btk. 263/C. §), visszaélés radioaktív anyaggal (Btk. 264. §), visszaélés

nukleáris létesítmény üzemeltetésével (Btk. 264/A. §), visszaélés atomenergia alkalmazásával (Btk. 264/B. §), visszaélés nemzetközi szerződés által tiltott fegyverrel (Btk. 264/C. §), garázdaság (Btk. 271. §), önbíráskodás (Btk. 273. §), vagy visszaélés kábítószerrel bűncselekmény (Btk. 282–283. §), továbbá vagyron elleni bűncselekmény (Btk. XVIII. fejezet) miatt elítélték vagy vele szemben intézkedést alkalmaztak, az igazolvány kiadása iránti kérelem a büntetés vagy intézkedés külön jogszabályban meghatározott bünygyi nyilvántartásának időtartamáig, de legalább a jogerős döntés meghozatalát követő három évig nem teljesíthető.”

„7. § A működési engedély és az igazolvány öt évig érvényes, érvényességük alkalmanként további öt évre meghosszabbítható, ha a kiadás feltételei – azok ismételt vizsgálata alapján – fennállnak.”

„11. § (1) A rendőrség a működési engedélyt haladéktalanul, de legkésőbb a tudomásra jutástól számított nyolc napon belül határozattal visszavonja, ha

a) kiadásának feltételei megszűntek; (...)

(2) A rendőrség a működési engedélyt haladéktalanul, de legkésőbb a tudomásra jutástól számított nyolc napon belül határozattal bevonja, ha a vállalkozás e törvény szabályait ismételten vagy súlyosan megszegte.”

4. Az Lt. támadott rendelkezése:

„67. § (...)

(7) A (6) bekezdésben meghatározottak közül a légi közlekedés területén nem foglalkoztatható, a repülőtér zárt területére nem léphet be, aki (...)

b) állam elleni, az emberiség elleni, a közbiztonság elleni (kivéve: veszélyes eb tartásával kapcsolatos kötelezettség megszegése, tiltott állatviadal szervezése, tiltott szerencsejáték szervezése), hivatalos személy elleni bűncselekmény, valamint szándékos emberölés, személyi szabadság megsértése, emberrablás, emberkereskedelem, embercsempészet, erőszakos közösülés, szemérem elleni erőszak, államtitoksértés, szolgálati titoksértés, közveszéllyel fenyegetés, garázdaság, visszaélés kábítószerrel, számítástechnikai rendszer és adatok elleni bűncselekmény, számítástechnikai rendszer védelmét biztosító technikai intézkedés kijátszása, pénzhamisítás, csempészet bűncselekmény elkövetése miatt a büntetéseket nyilvántartásában szerepel; (...)

(8) A rendőrség, illetve – a szakszolgálati engedéllyel kapcsolatban – az illetékes légiközlekedési hatóság a büntetéseket nyilvántartásában és a büntetőeljárás alatt állók nyilvántartásában a (7) bekezdés a)–d) pontjában, valamint a Nemzetbiztonsági Hivatal a nemzetbiztonsági szolgálatok nyilvántartásában a (7) bekezdés e) pontjában meghatározott feltételeknek való megfelelés ellenőrzésére jogosult

a) a foglalkozásra irányuló jogviszony létesítését megelőzően, valamint a foglalkozás ideje alatt,

b) a szakszolgálati engedély kiadását, illetve meghosszabbítását megelőzően,

c) a repülőtér zárt területére történő belépést megelőzően.”

5. A Korm. R.1. rendelkezése:

„6. § (1) Robbanóanyag gyártási, forgalmazási, tárolási, felhasználási, illetve megsemmisítési munkát, valamint e munkák irányítását nem végezheti az a természetes személy, (...)

b) akit állam elleni bűncselekmény (Btk. X. fejezet), emberiség elleni bűncselekmény (Btk. XI. fejezet), személy elleni bűncselekmény [Btk. XII. fejezet I. cím 166–168. §, 170. § (2)–(5) bekezdés, 171. §, III. cím 174. §, 175. §, 175/A. §, 175/B. §], nemi erkölcs elleni erőszakos bűncselekmény [Btk. XIV. fejezet II. cím 197–198. §, 207. § (3) bekezdés b) pont], embercsempészség (Btk. 218. §), hivatalos személy elleni bűncselekmény (Btk. XV. fejezet V. cím), közveszély okozás (Btk. 259. §), közérdekű üzem működésének megzavarása (Btk. 260. §), terrorcselekmény (Btk. 261. §), nemzetközi gazdasági tilalom megszegése (Btk. 261/A. §), légi jármű, vasúti, vízi, közúti tömegközlekedési vagy tömeges áruszállításra alkalmas jármű hatalomba kerítése (Btk. 262. §), visszaélés robbanóanyaggal és robbantószerrel (Btk. 263. §), visszaélés lőfegyverrel vagy lőszerrel (Btk. 263/A. §), visszaélés haditechnikai termékkel és szolgáltatással, illetőleg kettős felhasználású termékkel (Btk. 263/B. §), bünszervezetben részvétel (Btk. 263/C. §), visszaélés nemzetközi szerződés által tiltott fegyverrel (264/C. §), garázdaság (Btk. 271. §), önbíráskodás (Btk. 273. §), visszaélés kábítószer előállításához használt anyaggal (Btk. 283/A. §), vagyon elleni szándékos bűncselekmény (Btk. XVIII. fejezet 316–324. § és 326–327. §), fegyveresen elkövetett szökés [Btk. 343. § (2) a) pont], fegyverrel elkövetett előljáró vagy szolgálati közeg elleni erőszak [Btk. 355. § (2) a) pont] elkövetése miatt elítéltek, illetőleg vele szemben intézkedést alkalmaztak, a büntetés vagy intézkedés külön jogszabályban meghatározott bűnügyi nyilvántartásának időtartamáig, de legalább a jogerős döntés meghozatalát követő három évig; (...)

6. A Korm. R.2. rendelkezései:

„3. § (1) E rendelet eltérő rendelkezése hiányában a 2. §-ban, valamint az Ftv. 3. §-ában említett engedély nem adható annak

a) aki a tizennyolcadik életévét nem töltötte be;

b) aki cselekvőképességét kizáró vagy korlátozó gondnokság alatt áll;

c) akit állam elleni bűncselekmény [a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) X. fejezet], emberiség elleni bűncselekmény (Btk. XI. fejezet), személy elleni bűncselekmény [Btk. 166–168. §, 170. § (2)–(5) bekezdés, 171. §, 174. §, 175/B. §], nemi erkölcs elleni erőszakos bűncselekmény [Btk. 197. és 198. §, 207. § (3) bekezdés b) pont], hivatalos személy elleni bűncselekmények (Btk. XV. fejezet V. cím), embercsempészség (Btk. 218. §), közérdekű üzem működésének megzavarása (Btk. 260. §), terrorcselekmény (Btk. 261. §), nemzetközi jogi kötelezettség megszegése (Btk. 261/A. §), légi jármű, vasúti, vízi, közúti tömeg-

közlekedési vagy tömeges áruszállításra alkalmas jármű hatalomba kerítése (Btk. 262. §), visszaélés lőfegyverrel vagy lőszerrel (Btk. 263/A. §), a Btk. 263/A. §-ának (5) bekezdésében meghatározott – a különös visszaesés szempontjából a visszaélés lőfegyverrel vagy lőszerrel bűncselekményhez hasonló – bűncselekmény, bünszervezetben részvétel (Btk. 263/C. §), tiltott állatviadal szervezése (Btk. 266/A. §), állatkínzás (Btk. 266/B. §), garázdaság (Btk. 271. §), önbíráskodás (Btk. 273. §), természetkárosítás (Btk. 281. §), visszaélés kábítószer előállításához használt anyaggal (Btk. 283/A. §) vagy vagyon elleni szándékos bűncselekmény (Btk. XVIII. fejezet 316–324. § és 326–327. §) elkövetése miatt elítéltek, illetőleg vele szemben intézkedést alkalmaztak, a büntetés vagy intézkedés külön jogszabályban meghatározott bűnügyi nyilvántartásának időtartamáig, de legalább a jogerős döntés meghozatalát követő három évig;

d) akit bűncselekmény bünszervezetben történt elkövetése miatt elítéltek, illetve, ha vele szemben bűncselekmény bünszervezetben történt elkövetése miatt intézkedést alkalmaztak, a büntetés vagy intézkedés külön jogszabályban meghatározott bűnügyi nyilvántartásának időtartamáig, de legalább a jogerős döntés meghozatalát követő három évig;

e) aki ellen a c) és d) pontban meghatározott bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt büntető-eljárás folyik;

f) aki ellen polgári felhasználású robbanóanyagokkal és pirotechnikai termékekkel, lőfegyverrel, közbiztonságra különösen veszélyes eszközzel kapcsolatos szabálysértés, rendzavarás, sportrendezvény rendjének megbontása, számszerű vagy szigonypuska jogellenes használata, veszélyes fenyegetés, jogosulatlan vadászat, természetvédelmi szabálysértés elkövetése miatt büntetést szabtak ki vagy intézkedést alkalmaztak, a szabálysértési határozat jogerőre emelkedésétől számított két évig;

g) aki az engedély kiadására vonatkozó kérelmében valótlán adatot közöl, illetve a kérelemmel összefüggő valós adatot elhallgat vagy a fegyverre, lőszerre (töltényre) lőszerelemre, lőtérre vonatkozó jogszabályban meghatározott kötelezettségét megszegi, a kérelem benyújtásától, illetve a visszavonó határozat jogerőre emelkedését követő két évig.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt feltételeket a jogi személy vezető tisztségviselői, egyéb, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet esetén a tevékenységért felelős vezető tekintetében kell vizsgálni.”

7. A BM–IM–PM együttes R. rendelkezései:

„1. § (1) A rendelet hatálya a (2) bekezdésben meghatározott bűncselekmények elkövetésének megalapozott gyanúja miatt büntetőeljárás alatt álló személyekre (a továbbiakban: gyanúsított), valamint a velük szemben büntetőeljárást folytató nyomozó hatóságokra terjed ki.

(2) E rendeletben foglaltakat kell alkalmazni

a) a Tv. 31. §-ának a) pontjában meghatározott bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt büntetőeljárás alatt álló személyektől történő ujj- és tenyéryanomatvételnek, valamint arcfényképezésnek, (...)”

„5. § A gyanúsított köteles alávetni magát az ujj- és tenyéryanomat-, illetve a DNS-mintavételi eljárásnak, valamint a fényképezésnek (a továbbiakban együtt: mintavétel), ellenszegülése esetén vele szemben testi kényszer alkalmazható.”

„6. § (1) Ellenszegülésnek kell tekinteni a gyanúsítottnak azt a célzatos cselekvését, magatartását, amely a mintavétel megkezdését, folytatását, annak előírások szerinti végrehajtását akadályozza.

(2) A testi kényszer megfogást, lefogást, illetve testi erővel valamely cselekvés, magatartás abbahagyására vagy a mintavétel türéseire kényszerítést jelent.”

III.

1. Figyelemmel arra, hogy – eltérő relációkban – az indítványok közös alapja a bűnügyi nyilvántartás, és a mentesítés jogintézménye, az Alkotmánybíróság röviden áttekintette ezek lényegét.

Bűnügyi nyilvántartás címszó alatt a hatályos jog szerint olyan – összefüggő és összekapcsolt, ámde eltérő rendező elvek és követelmények mentén kialakult – közhite-lű, hatósági nyilvántartásokat (adatbázisokat) értünk, amelyek a legszélesebb értelemben vett büntetőjogi (anyagi jogi, bűnüldözési, felderítési) célokra egyaránt felhasználhatóak. Ezzel párhuzamosan lényeges szerepet töltenek be a nemzetközi bűnügyi együttműködésben és információ-cserében, és méginkább kiemelkedő jelentőségre tettek szert a büntetőjogon kívüli szférában, elsősorban bizonyos alapjogok korlátozhatóságának mércéjeként is. Ezek az adatbázisok strukturált rendben, ám az egyes adatállományok sajátos céljai által meghatározottan – a nyilvántartással érintettek tényleges büntető eljárásjogi helyzetéhez és a büntetőeljárás során alkalmazott anyagi jogi következményekhez nem pontosan igazodva – tartalmazzák a bűncselekmények terheltjeinek, személyes és szenzitív adatait.

2.1. Az elítéltek nyilvántartása szoros kapcsolatban áll a rehabilitáció (mentesítés) kérdéskörével.

A rehabilitáció az emberi méltósághoz való jogból levezetett olyan garanciális követelmény, amelynek célja, hogy az elítéltet feloldja mindazon hátrányok alól, amelyeket a különböző jogszabályok a büntetett előélethez fűznek. A rehabilitáció jogintézménye azon alapszik, hogy a terhelt a büntetőjogi jogkövetkezmények alkalmazásával büntetett előéletűvé válik, s e jogi tényhez – a büntetés foganatosítását (kiállítását) követően is – büntetőjogi és azon kívüli joghátrányok kapcsolódnak. A büntetőjog a saját dogmatikai rendszerébe illesztve – a bűnisméltléshez kapcsolódó szabályrendszer keretében – kezeli azt a helyzetet, ha a büntetett előéletű elkövető ismételt bűncselek-

ményt valósít meg. A büntetett előélethez azonban az egyéb jogterületeken érvényes jogszabályok is fűznek következményeket, amelyek sokszínűek lehetnek, természetük, jellegük többnyire kor, nemzeti jogrend és büntetőpolitika függő.

Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az állam büntető hatalma korlátozott közhatalmi jogosítvány; a korlátokat mindenekelőtt az Alkotmány rendelkezései jelölik ki. A korlátok tartalmát, az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben esetről esetre bontotta ki. Határozataiból kitűnik, hogy demokratikus társadalomban az alapjogi védelem a bűncselekmények elkövetőit is megilleti, az Alkotmány 54. § (1) bekezdése szerinti, az emberi élethez és méltósághoz való jog pedig a büntetőjogi felelősségre vonás rendszerében is abszolút értéket jelent [összefoglalóan pl. 23/1990. (X. 31.) AB határozat, ABH 1990, 93.; 14/2004. (V. 7.) AB határozat, ABH 2004, 241, 254–256.; 42/2005. (XI. 14.) AB határozat, ABH 2005, 504, 517–518.].

A büntetőjogi felelősségre vonás folyamata több szakaszt foglal magában, abban az eljárás lefolytatása és az elítéltetés jogi ténye csupán az egyik mozzanat. Ahhoz szorosan kapcsolódnak a szintén közvetlen alapjogi korlátozásban megnyilvánuló, a végrehajtás során elszenvedett joghátrányok, amelyekre az alkotmányos védelem szintén kiterjed; korlátozásukra a szükségesség és arányosság követelménye szerint kerülhet sor [pl. 5/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 27, 31.; 11/1992. (III. 5.) AB határozat, ABH 1992, 77, 85.].

Az emberi méltósághoz való jognak számos, az Alkotmányban nevesített és nem nevesített összetevője van. Fontos része az önrendelkezéshez való jog, a magánszféra védelme, és ennek egyik speciális aspektusa: az adatvédelem. A mindenkit megillető, a személyiség szabad kibontakoztatásához, az önrendelkezéshez és a személyes adatok védelméhez fűződő jogból az Alkotmánybíróság levezette továbbá azt is, hogy a bűncselekmények elkövetéséhez fűződő következmények hatóköre sem lehet korlátlan. Az elítéltetés ténye a büntetőjogon kívüli szférában nem vezethet szükségtelen korlátozásokhoz; a szabályozás során figyelembe kell venni a személyes adatokhoz való jogot és az emberi méltósághoz való alapjogot [12/1996. (III. 22.) AB határozat, ABH 1996, 241, 244–245.].

Az emberi méltósághoz való jogból következik, hogy az elítélteknek lehetőséget kell biztosítani a rehabilitációra, arra, hogy jogsértés nélkül helytálljanak egy szabad társadalom feltételei között. A reszocializáció pedig megköveteli, hogy az arra objektív szempontok alapján érdemesült elkövető számára egy későbbi, büntetéstől mentes életvitel feltételeit a jog megteremtse. Ez nem csupán a terhelt érdeke, hanem a társadalomé is, minthogy a büntetőjogon kívüli megszorítások megszűnésével, a büntetlen előéletűeket megillető tisztségek ellátására, állások betöltésére való új lehetőségek megnyílása növeli elhelyezkedési esélyeiket, ami pedig csökkenti a társadalmi gondoskodás költségeit, lehetővé teszi az elítélt számára a bűnisméltlés elkerü-

lését. Erre figyelemmel ismerte el az Alkotmánybíróság a reszocializáció jelentőségét már a fogvatartás szakaszában is, és mondta ki általános érvénnyel hogy az alapjogok korlátozása során ekkor is „törekedni kell a társadalom védelme érdekében feltétlenül szükséges, minimális mérték-re” [13/2001. (V. 14.) AB határozat, ABH 2001, 177, 194.; 569/B/1999. AB határozat, ABH 2002, 1015, 1019.].

2.2. A rehabilitáció ezen elvek mentén nyert elismerést a különböző nemzetközi dokumentumokban: így az Európa Tanács R (84) 10 számú, az elítéltek bünyügyi nyilvántartásáról és rehabilitálásáról szóló Ajánlásában; az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának R (96) 8 számú, a büntetőjog-politikáról az átalakuló Európában című Ajánlásában; a Tanács 2005. november 21-i 2005/876/IB határozatában.

Mindezek hangsúlyozzák, hogy a demokratikus értékek feladása még súlyos bűnözési helyzetben sem elfogadott, a bűnözés és a nemzetközi bűnözés elleni küzdelem csak az emberi jogok tiszteletben tartásával és a jog uralmából fakadó követelmények mentén valósulhat meg. Az elvekből következően az államoknak a bűnelkövetők társadalmi beilleszkedése érdekében jogi eszközök igénybevételével is folyamatos erőfeszítéseket kell tenniük, mert ez közvetlen hatással van a bűnözés alakulására. A bűnözés elleni nemzetközi fellépés egyik eszköze, az elkövetőkre vonatkozó információcsere is csak az igazságszolgáltatás működését, a személyre szabott helyes döntéshozatalt elősegítő olyan eszköz lehet, amely nem ronthatja az elítéltek társadalomba való ismételt beilleszkedésének esélyeit.

2.3. A rehabilitációt szolgáló mentesítés jogintézménye által kitűzött, a büntetőjogi szankcióhoz és a büntetőjog, mint végső eszköz igénybevételéhez kapcsolt célokat törli át az, hogy az elítéltet ezzel egyidőben nem törlik a bünyügyi nyilvántartásból, majd a jogrend ehhez a nyilvántartási időhöz fűz további, büntetőjogon kívüli hátrányokat (a foglalkozások, hivatások, állások gyakorlásához, tisztségek, funkciók, rangok elnyeréséhez effektív büntetlenséget előíró kritériumrendszer). Ezzel a tényleges és a büntetőjogi értelemben vett „büntetlenség” fogalma éppen a büntetőjogon kívüli szférában különül el élesen egymástól. A kettőnek a metszéspontjába pedig a bünyügyi nyilvántartó kerül kétféle értelemben is. Egyrészt ez a lajstrom alkalmassá vált a tényleges büntetlenség részleges ellenőrzésére, másfelől a mentesítésen túli (sőt akkor kezdődő), azt jelentősen meg is haladó nyilvántartási időt a jogalkotó az alkalmasság (megbízhatóság) vizsgálatára szolgáló biztónsági eszközzé, másodlagos joghátránnyá minősítette.

Az Alkotmánybíróság elismeri, hogy a bünyügyi nyilvántartás mint törvényben meghatározott és alkotmányos célokra igénybe vehető adatbázis létezése indokolt, ám az erre vonatkozó szabályozás kialakítása során is figyelemmel kell lenni mindazon alkotmányos korlátokra, amelyek az alapjogi védelemből fakadnak. Ugyanez a tartalmi követelmény érvényes mindazon esetekre, amikor – más jogszabályok alapján – a jogalkotó a jogalanyoknak az adatbázisban való szerepléséhez jogkövetkezményt kapcsol. A

továbbiakban ebből kiindulva vizsgálta meg az indítványokban foglalt kifogásokat.

IV.

Az indítványok részben megalapozottak.

Az Alkotmánybíróság elsőként azokat az indítványokat vizsgálta, amelyek a Bnyt. szabályait – önmagukban – az Alkotmány 2. § (1) bekezdésére, 30/A. § (1) bekezdés k) pontjára, 8. § (1)–(2) bekezdésére, 16. §-ára, 54. § (1)–(2) bekezdésére, 59. §-ára, 67. §-ára és 70/A. §-ára hivatkozással támadták. Ezzel összefüggésben került sor, a Bnyt. egyes szabályaival szoros összefüggésben álló (vagy az indítványozók által ilyennek vélt), esetenként azok végrehajtásának tekinthető rendeletek egyes jogszabályhelyeinek áttekintésére. Ezt követően azon indítványok kerültek elbírálásra, amelyek az egyes foglalkozások gyakorlására vonatkozó törvények meghatározott, a Bnyt. rendelkezésére visszavezetett szabályait – elsődlegesen az Alkotmány 9. § (2) bekezdésére, 70/A. §-ára, 70/B. §-ára, bizonyos esetekben pedig a 2. § (1) bekezdésére, 8. § (2) bekezdésére, illetve az 59. §-ára alapítva – tartották alkotmányellenesnek. Ehhez kapcsolódóan foglalkozott az Alkotmánybíróság azon indítványi részekkel is, amelyek az SzVMt.-nek az előzőekkel szoros kapcsolatban nem álló további rendelkezéseire, illetve az SzVMt.-hez, vagy a Bnyt.-hez szintén marginálisan kapcsolódó más jogszabályokra vonatkoztak.

1. A több részből álló bünyügyi nyilvántartás olyan – részlegesen – egymástól elkülönítetten működő, de számos esetben szükségképpen összekapcsolódó adatbázisok összessége, amelyek egyenként is a személyes és a különleges személyes adatok kivételén nagy mennyiségű adatállományát tartalmazzák. Az adatbázisok létezése, az adatok kezelése, az adatokkal való rendelkezés minden esetben alapjogi korlátozást jelent, minthogy az Alkotmány 59. §-ából levezetett védelem a bünyügyi személyes adatokra is kiterjed. Az információs önrendelkezéshez való jog korlátozása a büntetőeljárás lezárását, mi több, a jogerős elítéltetést követően is fennmarad, mivel a nyilvántartási idők nem a büntetőjogi jogkövetkezményekhez, nem a büntetési célokhoz, s nem a büntetőeljárás különböző szakaszaihoz kapcsolódnak.

Az adatállományok adatainak a büntető ügyekben eljáró hatóságok által történő beszerzése, felhasználása, összekapcsolása a konkrét büntetőeljárásokban bizonyítási szempontok alapján elkerülhetetlen. Ez hozzátartozik a büntetőeljárás lényegéhez, az állam büntető igényének hatékony érvényesítéséhez és a büntetés törvényes mértékének meghatározásához. Az indítványozók sem ezt kifogásolták. Különböző összefüggésekben arra hivatkoztak, hogy a büntetőeljárás lezárását követően nem érvényesülnek az adattovábbítás korlátai, illetve – elsősorban az in-

dokolatlanul hosszú ideig tartó, differenciálatlan nyilvántartási időkre figyelemmel – az adatbiztonság, valamint az adattakarékosság elve, a külső felhasználók adatigénylésre való feljogosítása pedig túlságosan széles körűen és bizonytalanul körülírt esetekre, az adatok indokolatlanul nagy terjedelmére vonatkoztatva került megállapításra. Az alkotmányossági vizsgálatot kezdeményezők tehát (ide nem értve, az adatfelvétel módját vitató egyetlen kérelmezőt) a büntetőeljárásen kívüli esetekre vonatkozóan állították az Alkotmány 59. §-a szerinti alapjogi sérelmet. A büntetőeljárásen kívüli esetekben pedig elsősorban az adatokhoz való hozzáférés terjedelmét meghatározó szabályoktól függ, hogy a bűnügyi személyes adatoknak – adott kontextusban – mikor, milyen mélységben van „személyiségprofil” formáló ereje, mennyiben érvényesül az információs önrendelkezéshez való jog, s ezek függvényében érvényre juthatnak-e a rehabilitáció követelményei. Ezért az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy a támadott rendelkezések – az Alkotmány 8. § (1)–(2) bekezdéseire is figyelemmel – megfelelnek-e az Alkotmány 59. §-ából levezethető követelményeknek, illetve ezzel összefüggésben az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében foglaltaknak. Tekintettel arra, hogy a Bnyt. támadott rendelkezéseinek tartalma szoros összefüggésben áll – a külön nem vitatott – a nyilvántartás adattartamára vonatkozó 10. § rendelkezéseivel, a vizsgálatot ennek figyelembevételével végezte el.

1.1. Az Alkotmánybíróság az Alkotmány 59. § (1) bekezdéséhez fűzött értelmezése során már működésének kezdetén kifejtette, hogy a személyes adatok védelméhez való alapjogot nem hagyományos védelmi jognak tekinti. Döntéseiben egyaránt hangsúlyozta az adatvédelem aktív oldalát és az államnak a jog érvényesítésével összefüggő intézményvédelmi kötelezettségét.

Az adatvédelem tartalmának alapvető alkotmányos követelményeit és elemeit részletesen a 15/1991. (IV. 13.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) fektette le az Alkotmánybíróság. „Az Alkotmány 59. §-ában biztosított személyes adatok védelméhez való jognak eszerint az a tartalma, hogy mindenki maga rendelkezik személyes adatainak feltárásáról. Személyes adatot felvenni és felhasználni tehát általában csakis az érintett beleegyezésével szabad; mindenki számára követhetővé és ellenőrizhetővé kell tenni az adatfeldolgozás egész útját, vagyis mindenkinek joga van tudni, ki, hol, mikor, milyen célra használja fel az ő személyes adatát. Kivételesen törvény elrendelheti személyes adat kötelező kiszolgáltatását, és előírhatja a felhasználás módját is. Az ilyen törvény korlátozza az információs önrendelkezés alapvető jogát, és akkor alkotmányos, ha megfelel az Alkotmány 8. §-ában megkövetelt feltételeknek.” A határozat kiemelte továbbá, hogy a személyes adatok feldolgozásának törvénnyel való elrendelése ezen kívül is garanciákat kíván meg az adatkezelés valamennyi fázisában. Az érintett számára – jogainak gyakorlása érdekében – követhetővé kell tenni az adatfeldolgozás útját, s külön biztosítékok szükségesek arra az esetre, ha az

adattfeldolgozásra beleegyezése nélkül kerül sor. E garanciák rendeltetése, hogy objektív korlátok közé szorítsák az adat útját. A döntés hangsúlyos eleme volt, hogy az adattárolás és feldolgozás legfontosabb korlátja a célhoz kötöttség, ami egyben az információs önrendelkezési jog gyakorlásának legfontosabb feltétele, illetve garanciája. „A határozott cél nélküli, s definiált célok hiányában a különböző felhasználási célok szerint nem osztható, bármely adatot előre meg nem határozható felhasználói körök számára rendelkezésre bocsátó, »készletre« való adattfeldolgozás önmagában alkotmányellenes.” A célhoz kötöttségnek az adatfelvételtől kezdve az adattörlésig bezárólag érvényesülnie kell (ABH 1991, 40–44.).

A törvénnyel történő alapjog korlátozással összefüggésben már az Abh. kiemelte, majd a 46/1995. (VI. 9.) AB határozat még markánsabb követelménnyé tette, hogy a szükségességet szigorú mércével kell mérni. Erre nem kerülhet sor túl általánosan meghatározott okok, pl. szervezetek „feladatainak ellátása”, „mások érdekeinek”, „jogos érdekek” és más hasonló megragadhatatlan kategóriák, vagy önmagában a közérdekre történő hivatkozás alapján. „Az elkerülhetetlenség és szükségesség a »közérdeknél« szigorúbb alkotmányos követelmény (...), vagyis az Alkotmánybíróság a »közérdek« fennállásának és alkotmányos indokának a vizsgálatánál is a »szükségesség – arányosság« ismérveit alkalmazza” (ABH 1991, 40, 45, 47.; ABH 1995, 219, 224.).

1.2. Az egyik indítvánnyal több rendelkezésében is érintett, a büntettesek nyilvántartása elnevezésű regiszter célját a Bnyt. 9. § első fordulata határozza meg, míg a második fordulata a célt tágító ismérveket sorolja fel. A nyilvántartás adattartalmát a 10. § (1) bekezdése a)–o) pontjai, illetve a (2) bekezdés a)–j) pontjai rögzítik. A felsorolásból megállapíthatóan a nyilvántartás személyi hatálya nem a tényleges elítéléshez kapcsolódik. Függetlenül a konkrét büntetőeljárásban hozott döntés tartalmától, az eljárás lezárását követően teljes körűen és minden elemében kiterjed mindazokra, akikkel szemben büntetőeljárást kezdeményeztek és ügyükben bármely eljárási szakaszban, bármilyen tartalmú határozat született. Így még a terheltté nem vált büntetőeljárással érintettek (pl. a nyilvánvalóan alaptalan kezdeményezés „eredményét jelentő” nyomozás megszüntetésekor, a feljelentés elutasításakor), „egyenrangúak” a ténylegesen elítéltekkel. Ez az adatbázis céljához mért valóságtartalmát is megkérdőjelezi. A tárgyi hatályt tekintve a nyilvántartás elemei közé tartoznak az elkövetőre vonatkozó, büntetőjogi leíró adatok, továbbá a bűncselekménnyel, az eljárással és az eljáró hatóságok és a bíróság azonosításával kapcsolatos adatok. Kiterjed a regiszter a különleges eljárásban hozott határozatokra, a külföldi elítélés tényének elismerésére, a kegyelemre, a mentesítésre és a nyilvántartott halálára. Széleskörűen tartalmazza valamennyi büntetés és intézkedés végrehajtásával kapcsolatos adatokat. A nyilvántartás időbeli hatályát – a más okból szintén támadott – 16. § rendelkezései szabják meg, a mentesítés időpontjához kötve a törlés időtartamának kezdetét.

A nyilvántartók adatok igénylésének szabályait a Bnyt. 17–19/A. §-ai tartalmazzák.

1.3. Az adatigénylésre vonatkozó törvényhelyek közül, a Bnyt. támadott 18. §-a valójában nem tartalmaz adatigénylésre való jogosultságot, minthogy a törvény – a Magyar Közlöny nyomdai tőpéldánya szerinti – hivatalosan kihirdetett szövegében az ilyen felhatalmazást megalapozó „jogosult” szó nem szerepel. A jogosultságra történő utalás hiányában a rendelkezés a határozott, világos, normatartalmat nélkülözővé válik, ami pedig az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az Alkotmány 2. § (1) bekezdéséből következően valamennyi jogszabály alapvető alkotmányossági kritériuma [pl. 11/1991. (III. 29.) AB határozat, ABH 1991, 34, 35.; 26/1996. (IV. 30.) AB határozat, ABH 1992, 135, 142.; 47/2003. (X. 27.) AB határozat, ABH 2003, 525, 536, 551.]. A 42/1997. (VII. 1.) AB határozat konkrétan meg is fogalmazta, hogy „alkotmányellenessé nyilvánítható az a szabály, amely értelmezhetetlen voltánál fogva teremt jogbizonytalanságot (...)” (ABH 1997, 299, 301.).

Az Alkotmánybíróság több ízben nyomatékosította, hogy a jogállamiság klauzulája szorosan összefügg az alapjogi védelem alkotmányos elvével. [pl. 5/1999. (III. 31.) AB határozat, ABH 1992, 75, 85.; 6/1998. (III. 1.) AB határozat, ABH 1998, 91, 98–99.; 36/2000. (X. 27.) AB határozat, ABH 2000, 241, 272.; 65/2003. (XII. 18.) AB határozat, ABH, 2003, 707, 718–719.]. A 36/2000. (X. 27.) AB határozat elvi érveléssel mutatott rá, hogy az alapjogot érintő korlátozásnak az elérendő cél és az alkalmazott eszköz relációjában mindenkor határozott törvényi rendelkezéssel kell alapulnia (ABH 2000, 241, 274.). A 65/2002. (XII. 3.) AB döntés kiemelte, hogy a különleges adatok kezelésére vonatkozó törvényi felhatalmazás egyértelműségének hiánya önmagában is alkotmányellenes alapjogi korlátozást valósít meg (részletesen: ABH 2002, 357, 363–364.).

Az Alkotmány 59. § (1) bekezdését érintő jogkorlátozás tekintetében a Bnyt. 18. §-ának nyelvtanilag inkohereus tartalmára figyelemmel, jelenleg éppen az elérendő cél érdekében az alkalmazható eszközre vonatkozó törvényi felhatalmazás hiányzik. A vizsgált rendelkezés ugyanakkor számos területen és eltérő okokból jogosít fel különböző szerveket és intézményeket a különleges személyes adatokhoz való teljes körű hozzáférésre. Az így igényelt adatokra más jogszabályok további, alapjogokat érintő korlátozásokat – közvetlenül, kötelező erejű jogi norma szintjén, vagy mérlegelést engedő megfogalmazásban – telepítenek (pl. egyes foglalkozások gyakorlásával kapcsolatban).

A Bnyt. 18. §-ában meglévő jogbizonytalanság eleve felborítja azt a kényes egyensúlyt, amely a törvénnyel elrendelt kötelező adatszolgáltatás esetén az adatalany – az adatkezelő – adatigénylő hármában csak a különleges adatok kezelésének fokozott alkotmányossági garanciái hibátlan megtartásával érhető el. Ugyanakkor a vizsgált rendelkezés – az alábbiak szerint – más szempontok alap-

ján is ellentétben áll az Alkotmány 59. §-a szerinti követelményekkel.

1.4. A Bnyt. 17., 18., 19., 19/A. §-ai a büntettesek nyilvántartására vonatkozó adatbázisból való adatigénylés jogosultjait és az adatigénylés körét listázza. Az itt megjelölteket – időbeli korlátok nélkül (azaz a nyilvántartás teljes időtartama alatt) – a 10. § szerint nyilvántartott adatok rendkívül széles körének igénylésére jogosító felsorolás azonban semmilyen tekintetben nem teljes, nem pontos, nem egyértelmű, nem átlátható, és az érdek-legitimitás szempontjából is eltérő eseteket von azonos szabályozási körbe. E rendelkezések nem minden esetben nevesítik az adatigénylés konkrét jogosultját, több olyan szabályt tartalmaznak, amelyek előzetes, általános felhatalmazást adnak közelebbről meg nem határozott „jogosultaknak”. Például a 17. § (1) bekezdés *e*) pontja alapján minden kötöttség nélkül válik bármely külföldi nyomozó hatóság az adatigénylés jogosultjává, miközben az sem tisztázott, ez a státusa a magyar jog rendelkezéseinek megfelel-e. Semmiféle konkrét jogosultja nincs a 17. § *f*) pontjában rögzített „adattovábbításra feljogosított más szerv”-nek, vagy a 19. § *k*) pontja szerinti „tevékenység végzését engedélyező hatóságnak”. Parttalanná teszi az adatigénylést a 17. § (1) bekezdés *g*) pont szerinti általánosságban megjelölt „szervekre” és „hatóságokra” vonatkozó felsorolás, vagy a (2) bekezdése szerinti, bármilyen szintű jogszabályban, generálisan hatáskör, illetve feladat szerinti feljogosítás. Ezek, illetve a további rendelkezések nem zárják ki azt sem, hogy az itt szabályozottal megegyező (hasonló) vagy eltérő tartalommal adatigénylési jogosultságot további törvények is meghatározzanak (mint ahogyan a valóságban ez a helyzet). E mellett az adatigénylés körében generálisan hivatkoznak „más törvények, illetve jogszabályok” rendelkezéseire (pl. 19. § bevezető rendelkezése), vagy adatigénylési okokra [pl. 19. § *k*) pont]. Korlátozástól mentes, át sem tekinthető általános feljogosítást kapott az adatigénylésre az igazságügyért felelős miniszter a 17. § (1) bekezdés *b*) pontjában, vagy a nemzetbiztonsági szolgálatok a 17. § (1) bekezdés *c*) pontjában.

Ez a megoldás azt eredményezi, hogy a korlátozónak szánt – 17–19/A. § szerinti – rendelkezések önmaguk oldják fel a korlátozás értelmét, és végső soron eltekintenek az adatok felhasználásnak céljától, az adatkérés indokoltságától; ennek során közérdekűségi szempontokat nem, vagy csak nagyon áttételesen érvényesítenek, közjogi és magánjogi felhasználók között érdemi különbséget nem tesznek [pl. 17. § *b*), *c*), *e*), *f*), *g*) pont, 18. § *a*) *aa*) pont, *e*) pont, 19. § *a*), *i*), *k*) pont, s legpregnansabban a 17. § (2) bekezdés, 19. § (2) bekezdés, 19/A. §]. A Bnyt. egyes rendelkezései az adatmegismeréshez és felhasználáshoz törvényi szintet sem kívánnak meg, általában rendelkeznek „jogszabályi” felhatalmazásról [pl. 17. § (1) bekezdés *b*) pont, *e*) pont, (2) bekezdés, 19. § *k*) pont], miközben alapjog közvetlen korlátozására csak törvény adhat felhatalmazást. Más esetekben a Bnyt. nem határozza meg az adatigénylésre, felhasználásra jogosultságot keletkeztető

jogforrási szintet sem [pl. 17. § (1) bekezdés *a*), *b*), *d*), *g*) pontjai, 18. §, 19. §]. A bűnügyi nyilvántartás így általában véve a teljes foglalkoztatási, munkavállalói szférában a személyiség „általános átvilágításának” eszközévé válik. Ez a funkciója megmarad akkor is, ha az érintett már mentesült a büntetett előélethez fűződő hátrányok alól, és funkció nélküli mindazon esetekben, ha az érintett ellen nem is indult büntetőeljárás, vagy az felmentéssel befejeződött. A 10. § rendelkezései folytán ugyanis a nyilvántartás adattartama nem a jogerőre képes ügydöntő bírósági határozatokhoz, vagy a felelősséget legalább áttételesen megállapító, szankciót tartalmazó más hatósági határozatokhoz kapcsolódik. Tartalmazza – a terhelte nem is mindig vált – személyek adatait, és (olykor csupán a feljelentő által minősített) vélelmezett bűncselekményeit (pl. nyomozási szakaszban hozott megszüntető végzés), a felmentő ítélet meghozatalakor pedig nem a bírósági döntésről, csupán a vádról ad tájékoztatást. Az így nyert adatok azonban az adatigénylők döntésének az adatalannal kapcsolatos döntése (negatív) befolyásolására szintén alkalmasak.

Az adatigénylés tartalma más szempontból is tisztázatlan, általában véve túl szélesen, esetenként pedig nem egyértelműen meghatározott. A Bnyt. 17–18. §-ainak bevezető fordulata, illetve a 19/A. §-a az ott felsorolt esetekben – az adatigénylés céljától függetlenül – a 10. § szerint nyilvántartott adatok teljes körű igénylésére jogosítja a felhasználót; a 19. § bevezető mondata pedig „a 10. § (1) bekezdésében meghatározott adatokból” való adatigénylés fordulatot alkalmazza. Azt a későbbi rendelkezések sem tisztázzák, hogy az egyes, egymástól jelentős mértékben eltérő esetekben ez – az *a*)-tól *o*) pontig terjedő – felsorolásnak pontosan mely elemeire terjed ki.

E szabályok formailag „adatigénylésről” intézkednek, de a Bnyt. további rendelkezéseit figyelembe véve ennek teljesítése egyetlen esetben sem igényli az adatalany hozzájárulását, az adatalany az adatátadásról és az adat útjáról tájékoztatást csak kérelemre kap, illetve egyes esetekben ez utóbbi is megtagadható (Bnyt. 54. § második mondat). A Bnyt. 49. § (3) bekezdésének kijelentő módban történő fogalmazásából következően pedig a bűnügyi nyilvántartó a felhasználók részére határidőn belül köteles teljesíteni az adatszolgáltatást. Ennél fogva a vizsgált rendelkezések minden esetben a kötelező adatszolgáltatással egy tekintet alá esnek, azzal azonos módon működnek, arra tekintet nélkül, hogy az adatigénylési érdekek súlya jelentős mértékben eltérő (pl. büntetőeljárás lefolytatása, magánszférában történő foglalkoztatás, közlekedési igazgatás). Az adatfelhasználási jogosultság személyi, tárgyi és időbeli hatálya annak rendeltetésétől függetlenül egybeesik a Bnyt. hatályával.

1.4.1. Ahogyan arra az Alkotmánybíróság – már a 2/1990. (II. 18.) AB határozatában, majd a 20/1990. (X. 4.) AB határozatában, illetve az 55/2001. (XI. 29.) AB határozatában, legutóbb pedig a 36/2007. (VI. 6.) AB határozatában rámutatott – a személyes adatok védelme nem azt jelenti, hogy azokat az érintetten kívül senki és semmilyen

okból nem ismerheti meg. Önmagában nem sérti az Alkotmány e rendelkezését, ha jogszabály a személyes adatok közlésére vonatkozó kötelezettséget ír elő. Az ilyen törvényi korlátozás is alkotmányellenes azonban akkor, ha arra kényszerítő ok nélkül, a szükségesség és arányosság alkotmányi mércéjét túllépve kerül sor (ABH 1990, 18, 20.; ABH 1990, 69, 70.; ABH 2001, 442, 460.; ABH 2007, 433, 447.). Az Alkotmánybíróság ugyanakkor több határozatában az Alkotmány 59. §-a szerinti információs önrendelkezési jog alaptételeként szögezte le, hogy a célhozköthettség elve az adatkezelés egész folyamatára, így az adattovábbításra, az adatigénylésre, az adatátvitelre is vonatkozik. Az adatalany számára követhetővé kell tenni az adat útját, az érintett tudta nélküli adattovábbítás eseteit pedig megfelelő törvényi szintű garanciáknak kell övezniük (elsőként: Abh. ABH 1991, 40, 43.).

Az Alkotmány 59. § (1) bekezdéséhez kapcsolódóan is vannak olyan esetek, amikor az egyénnek a szükséges mértékben el kell viselnie jogainak társadalmi érdekből való korlátozását, így bizonyos ponton túl nem akadályozhatja személyes adatainak felhasználását. A bűnügyi nyilvántartás rendeltetéséből következik, hogy az itt tárolt adatok továbbítása az Alkotmányban meghatározott feladatok teljesítéséhez, alkotmányosan elismerhető célok érvényre jutásához kapcsolódóan nem mindig függhet az érintett akaratától, sőt azokat kivételképpen tudta nélkül is közölni kell az arra jogosultakkal. Ilyen eset lehet például az állam büntetőjogi igényének érvényesítése érdekében a korábbi büntetőeljárás során beszerzett adatoknak az új eljárásban való felhasználása, vagy az Alkotmánybíróság más határozatában is elismert alkotmányos értékek: a bűnüldözésből, a bűnmegelőzésből, a nemzetbiztonság védelméből származó feladatok teljesítése. Az arányosság követelménye – amely éppen úgy vonatkozik az adattárolás, az adatigénylés, az adattovábbítás terjedelmére és céljaira, mint a felhasználás indokoltságára – azonban a jogkorlátozás ilyen eseteiben is irányadó [részletesen: pl. 20/1997. (III. 19.) AB határozat, ABH 1997, 85, 92.; 24/1998. (VI. 9.) AB határozat, ABH 1998, 191, 195.; 13/2001. (V. 14.) AB határozat, ABH 2001, 177, 196.; 44/2004. (XI. 23.) AB határozat, ABH 2004, 618, 641–642.].

Az Alkotmánybíróság gyakorlatában a szükségesség-arányosság követelményének vizsgálatakor abból indul ki, hogy a magánszférát érintő védelmi jogok lényegéhez tartozik az azokba való beavatkozástól történő tartózkodás is, ezért a beavatkozás indokoltságát és terjedelmét szigorú mércével kell mérni. A bűnügyi nyilvántartás önmagában véve is a bűncselekmény elkövetéséhez kapcsolódó, a magánszférába való, lényeges, utólagos beavatkozást lehetővé tevő jogi eszköz. Ez szükségképpen szemben áll az Alkotmány 54. § (1) bekezdése által védett, az emberi méltósághoz való jogból fakadó, a személyiség szabad kibontakozásának részét képező, a magánszférához való hozzáférés határait megszabó önrendelkezési joggal, illetve – a társadalmi hasznosságát tekintve elismert – reszocializációs igénnyel. Pusztán már a büntetőeljárásról való

bárki által történő tudomásszerzés jelentősen csorbítja a személyiségi jogokat, mert az adatalanyt negatívan minősíti. A Bnyt. most vizsgált rendelkezései – részben önmagukban, részben más jogszabályok rendelkezésein keresztül – a megismeréshez olyan felhasználási célokat társítanak, amelyek az adatalany szempontjából a személyiség szabad kibontakozásának radikális korlátaiként funkcionálnak, illetve adott kontextusban jelentősen befolyásolják azt a megítélést, amely az adatalany jövőbeni helyzetét meghatározza. A különleges személyes adatokhoz való hozzájutás jelen esetben azt célozza, hogy az adatalany fellett – különböző, egymástól jelentős mértékben eltérő jogviszonyokban – dönteni jogosult hatóságok, szervek, személyek, közjogi és magánjogi felhasználók az így megismert adatokból döntésüket komolyan meghatározó következtetéseket vonjanak le. Ezen a ponton érintkezik az Alkotmány 59. §-a szerinti információs önrendelkezési jog az 54. § szerinti emberi méltósághoz való joggal és más alapjogokkal, többek között a foglalkozás gyakorlásához való joggal.

A nyilvántartás céljából következően az adatalanynak semmilyen döntési joga nincs abban, hogy a nyilvántartás vezetésére jogosult hatóságok számára engedje-e a privát-autonomiájához való hozzáférést. A nyilvántartásba való bekerülés automatikus, az adatalany sem a bekerülésről, sem a törlésről külön határozatban nem értesül, abba be sem tekinthet, az adatok pontosságát, teljességét, időszerűségét (az adatkezelés tisztességességét) nem ellenőrizheti, ismeret hiányában pedig törlést, helyesbítést nem kérhet. Ugyanez a beavatkozási, döntési tilalom érvényesül a kötelező adattovábbítás azon eseteiben, amikor a demokratikus társadalom védelme érdekében igazolható a legitim kontroll.

A magánszférába való beavatkozáshoz fűződő érdek intenzitása azonban még ezen esetekben, az információs önrendelkezés szükségképpen korlátozásakor sem lehet mindig azonos. Az függhet a bűncselekmény súlyától, jogi tárgyától, következményeitől, az elkövetői minőségtől (pl. fiatalok), az adatfelhasználási jogosultság utólagos eseteiben pedig terjedelmét meghatározza a legitim kontrollnak a bűnügyi nyilvántartáshoz viszonyított célja és a reszocializációs igénnyel szembeni jelentősége. A bűncselekmény elkövetője is a társadalom tagja marad, így önrendelkezési joga az arra való igénye körében nem korlátozható, hogy jogsértés nélkül helytálljon egy szabad társadalom feltételei között, minthogy a reszocializáció már a büntetőeljárásnak és a büntetésnek is elismert célja. Az emberi méltósághoz való joggal is ellentétes a rehabilitációt kizáró, kirekesztéshez vezető stabilizált stigmatizáció, a társadalmilag hasznos tevékenységet tartósan ellehetetlenítő megbélyegzés. Ebből következően az információs önrendelkezéshez való jog korlátozására is csak az elkerülhetetlenül szükséges esetekben és akkor is csak az arányosság keretei között kerülhet sor.

A Bnyt. vizsgált rendelkezéseiben az információs önrendelkezési jog lényegesen sérül azzal, hogy a 10. § sze-

rinti differenciálatlan és nem minden esetben pontos adattartalommal, valamennyi bűncselekményre és büntetőeljárás érintett személyre nyilvántartott adatállományból való adatigénylés során nem különülnek el az alapjog korlátozásának „szükségképpen”, így a kötelező adatszolgáltatás körébe vonható esetei azoktól az adatfelhasználási köröktől, amikor az adatalany hozzájárulása nem mellőzhető az adatigényléséhez. Ebből a szempontból az itt szabályozott és egységesen az „adatigénylési jogosultság” fogalma alá sorolt adatigénylési okok nagymértékben különböznek egymástól. {Az adatalany hozzájárulása értelemszerűen közömbös pl. az újabb büntetőeljárásban, [pl. 17. § (1) § a) pont], nem tartozhat viszont a kötelező adatszolgáltatás esetkörébe, ha az adatigénylő valamely foglalkozás, hivatás gyakorlásához, valamilyen jog gyakorlását lehetővé tévő engedély kiadásához kapcsolódó döntése meghozatalához kíván az adatalanyról információt szerezni. A más okból alkotmányellenesnek talált, a Bnyt. 18. §-ában foglalt rendelkezéseken kívül döntően ilyen szabályokat tartalmaz a 17. § (2) bekezdése, a Bnyt. 19. §-a.}

Az eltérő adatigénylési, adatkezelési célok és igények vizsgálatának a Bnyt. szerinti egységes kezelése, az igényelhető adatok körének egységesen széles spektruma, illetve az orientációs pontok nélküli válogatást lehetővé tévő volta (pl. 19. §), továbbá az adatigénylő adatkezelői jogi státusával (kinevező-ellenőrző hatóság) összefüggő felhatalmazás tisztázatlansága ugyancsak érinti az információs önrendelkezési jog korlátozásának szükségességét. Az adatvédelem minden esetére irányadó követelmény, hogy az adattovábbítási művelet végrehajtásakor az adatfeldolgozáshoz az adatkezelés mindkét résztvevőjének vagy törvényi felhatalmazással vagy az adatalanytól származó hozzájárulással kell rendelkeznie (részletesen: Abh. ABH 1991, 40, 42–43.). A célhoz kötöttségnek abban a tekintetben is érvényesülnie kell, hogy a továbbított adatkör csak a felhasználási cél által meghatározottak szerint, az adatok igazoltan szükséges mértékére korlátozódhat. Ebből a szempontból legitim cél mellett is az adatigénylés határát (az arányosság követelményét) jelenti, hogy az igényelt adat a konkrét esetben (ügyben) a döntésre jogosult felhasználó – ellenőrzési, mérlegelési szempontjai szerinti – valódi tájékoztatására és ne „személyiség-feltárássá” szolgáljon.

1.4.2. A személyes adatok védelmének és az információs önrendelkezéshez való jog érvényesülésének az Alkotmánybíróság által többször hangsúlyozott garanciája, hogy az adatkezelési műveletek során csak olyan adat kezelhető, amely az adatkezelés céljának megvalósulásához feltétlenül szükséges. Az adatvédelem konstans elemét, a célhoz kötöttséget nem pótolja, ha az adatbirtokos és az adatkérő az adatfelhasználásra megfelelő felhatalmazással rendelkezik és az adattovábbítás műveletének biztonsága garantált. Az Alkotmánybíróság a 29/1994. (V. 20.) AB határozatában rámutatott arra, hogy a célhoz kötöttség és az osztott információs rendszerek követelménye olyan al-

kormányossági garanciák, amelyek az adatfeldolgozóknak az érintett felett való korlátlan hatalmát és az állam abszolút hatalmat generáló információkoncentrációját is hivatottak visszaszorítani (ABH 1994, 148, 153.). Ezért az adattovábbítás folyamatában is felismerhetővé kell tenni a cél folytonosságát, vagy legitimálni kell a cél megváltozását (részletesen: ABH 1991, 40, 44–45.).

A bűnügyi nyilvántartás és azon belül a most vizsgált büntetések nyilvántartása globális kiterjedésű, nagy kapacitású adatbázis, amely a Bnyt. 10. §-a alapján a szenzitív adatok kivételesen széles spektrumát tárolja. Az ilyen univerzális adatbázisok különösen veszélyesek az egyén adatvédelmi érdekeire, mert létezésük és az adatállományukból végzett adattovábbítási műveletek önmagukban is magas fokú adatbiztonsági kockázattal járnak. Ezért különösen fontos, hogy a különböző felhasználók között, a felhasználói minőségre, a felhasználás végső céljára figyelemmel a jogalkotó különbséget tegyen, az általuk igényelhető adatok pontos körét szabatosan körülírja, és a szükségesség követelményének megfelelően konkretizálja a célhozkötöttség paramétereit az adatigénylő oldalán is. Az adatok tárolására, továbbítására egyaránt vonatkozó adattakarékosság követelményének megtartása az adatkezelési műveletek során olyan garanciális elem, amely nélkül az információs önrendelkezéshez való jog érvényesülése illuzórikussá válik.

A bűnügyi nyilvántartóban és a büntetések nyilvántartásában tárolt, a büntetés-végrehajtási adatkört is tartalmazó adathalmaz átfogó ismerete még az adathasznosításnak a bűnügyi nyilvántartáshoz legszorosabban kapcsolódó esetében, a terhelt ellen folyó konkrét büntetőeljárásban is csak kivételesen indokolt. Ennek során sem lehet ugyanis szélsőségesen eltávolodni attól a céltól, amelyet a Bnyt. 9. §-a meghatároz. Más eljárásokban, illetve más okból történő adatigénylés esetén azonban az adatok ennél szűkebb körének hozzáférhetősége és a hozzáférés körében megszabott időbeli (a nyilvántartási idővel nem mindig egybeeső korlátok) biztosíthatják az arányosság követelményének érvényesülését. Ennek pedig egyedül az az alkotmányossági szempontból megfelelő garanciája, ha a törvény az adatigénylő oldalán, az adattakarékosság elvét figyelembe véve, a felhasználás céljával adekvát módon pontosan meghatározza az igényelhető adatok körét. Különösen fontos ennek a követelménynek a teljesülése az adatalany információ-gazdálkodáshoz való jogának teljes kizártságával járó azon adatforgalomban, amikor az érintettnek még az adattovábbítás tényéről sem adható tájékoztatás. A jogorvoslat teljes körű hiányában is megnyilvánuló egyenlőtlen kommunikációs helyzet ellensúlyozása mellett, nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy az adat útja ilyenkor véglegesen kikerül az adatkezelés elsődleges jogosultja: a bűnügyi nyilvántartást végző hatóság rendelkezése alól is.

A Bnyt. 17–19/A. §-aiban foglalt rendelkezések ennek a követelménynek nem felelnek meg. A törvény az itt felsorolt adatigénylőket a felhasználás céljától függetlenül, a

szükséges korlátozás eseteit messze meghaladóan – esetenként bizonytalan tartalmú „érdek” mentén, törvényi szint alatti jogforrás alapján – globálisan jogosítja fel a büntetések nyilvántartásában szereplő, a 10. §-ban felsorolt valamennyi adat vagy legalább a 10. § (1) bekezdése szerint felvett adatok igénylésére.

1.4.3. A célhoz kötöttség elvének érvényesülésétől való további eltávolodást tesznek lehetővé a Bnyt. vizsgált szabályainak az adatigénylők és az igényelhető adatok körére vonatkozó rendelkezései is.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az alapjogi korlátozás szükségességének és arányosságának elvont és konkrét megítéléséhez szorosan hozzátartozik, hogy mind az elérni kívánt cél, mind az ennek érdekében alkalmazott eszköz tartalma törvényben világosan körülírt legyen [részletesen pl. 36/2000. (X. 27.) AB határozat (ABH 2000, 241, 274.); 65/2002 (XI. 3.) AB határozat, (ABH 2002, 357, 363–364.)]. Már az Abh.-ban hangsúlyozta, hogy a személyiségi jogok védelmével nem áll összhangban a személyes adatoknak általában valamilyen „feladat ellátásával” kapcsolatos igénylése. Ebből a szempontból nem haladja meg az általánosság szintjét az olyan típusú törvényi meghatározás sem, amely minisztériumok, szervezetek „alapfeladataira”, körül nem határolt tevékenységi körére utal, vagy hasonló, az adatfeldolgozás azonosítására alkalmatlan módon írja körül az adatigénylő érdekkörét (Abh. ABH 1991, 40, 44–45, 47–49.). A 44/2004. (XI. 23.) AB határozat az információs önrendelkezéshez való jog szükségtelen és aránytalan korlátozásának minősítette az adatkezelésnek általában egy szervezet működésére („rendőrségi célra”) vonatkoztatott meghatározását. Rámutatott, hogy az ilyen jogszabály tartalom nélküli, partatlan értelmezést tesz lehetővé, így a konkrét esetekben nem is ítélt meg, hogy az erre épülő adatfelhasználási szabályok megfelelnek-e a szükségesség-arányosság alkotmányi követelményének (ABH 2004, 618, 638.). A 46/1995. (VI. 30.) AB határozat azt emelte ki, hogy egy meglévő adatbázis hasznosításakor a felhasználói kör bővülésével és rétegződésével arányosan még a célhoz kötöttség szabályainak érvényre jutása mellett is fokozott garanciákra van szükség (ABH 1995, 219, 223–225.).

Az Alkotmánybíróság nagyszámú határozatában fejtegette ki, hogy az alapjogi korlátozására a szükségesség és arányosság követelményének érvényre jutása mellett is csak törvényben kerülhet sor [összefoglalóan pl. 64/1991. (XII. 17.) AB határozat, ABH 1991, 297, 300.; 29/1994. (V. 20.) AB határozat, ABH 1994, 148, 155.; 27/2002. (VI. 28.) AB határozat, ABH 2002, 143, 147–148.]. A különleges személyes adatok kezelésével kapcsolatban a 65/2002. (XII. 3.) AB határozat külön kiemelte, hogy az alapjogi korlátozására az adatminőségre tekintettel szigorú követelmények vonatkoznak. Az adatkezelési műveletek, az elvégzésükre való feljogosítás, a célhoz kötöttség szabályainak az adatigénylő oldalán való megléte, az adatfeldolgozók pontos körének és az igényelhető adatkörnek a meghatározása közvetlen kapcsolatban állnak az alapjogi

lényegével és speciális garanciákat igényelnek. Ezért nem lehetséges az adatigénylésre való jogosultság és az adatkör feladathoz igazított meghatározása bármilyen szintű jogforrásban, az kizárólag csak törvényben történhet (ABH 2002, 357, 363, 364.).

A felhasználásra vonatkozó garanciák nélkül, definiált cél nélküli, vagy a törvényes adatminőséget nem garantáló gyűjtőkör jelenik meg elsősorban a Bnyt. azon rendelkezéseiben, amelyek különböző „kötelezettségekhez”, „hatáskörökhöz”, „feladatkörökhöz” kapcsolódóan adnak felhatalmazást adattovábbításra vagy generálisan „jogszabályban meghatározottak szerinti” általános adatigénylést tesznek lehetővé [17. § (1) bekezdés *b)*, *e)*, *f)* pontjai, (2) bekezdése, 18. § *e)* pontja, 19. § *k)* pontja]. Az adatigénylésre vonatkozó rendelkezések, egymástól távol eső érdekek teljes körű kielégítésére törekvő és az adatigénylők érdekeit részben szükségtelenül, részben aránytalanul preferáló szabályozási koncepcióra visszavezethetően csak részlegesen veszik figyelembe az alapjog korlátozására vonatkozó, az Alkotmány 8. § (2) bekezdéséből fakadó követelményeket. Az adatigénylésre jogosultak oldalán – a rendkívül tág keretek között mozgó – utólagosan, jogszabályban biztosítható felhatalmazásra, körül nem írt tevékenységekre, hatáskörre tekintettel nem mindig mutatható ki olyan közérdek, amely egyáltalán az információs önrendelkezési jogba való beavatkozás szükségességét igazolná; vagy a tárgyi (feladat szerinti) korlátozás tekintetében nem igazolható olyan, mások alapjogainak védelme, alkotmányos cél, vagy feladat érvényre jutása miatt szükséges komoly érdek, amely az időbelileg is széles körű beavatkozás elkerülhetetlenségét alátámasztaná.

Ellenőrizhetetlenné teszik az adatáramlást, és így nem igazolják a korlátozás szükségességének megengedhetőségét azok a rendelkezések is, amelyek általában nemzetközi egyezményekre, méginkább nemzetközi kötelezettségvállalásra hivatkozással biztosítják a bünygyi nyilvántartás adatainak felhasználását. Az Alkotmánybíróság a 47/2000. (XII. 14.) AB határozatban kimondta, hogy a nemzetközi jog forrásainak a belső jogforrásban történő hivatkozás során is azonosíthatónak és az állampolgárok számára hozzáférhetőnek kell lennie mindazon esetekben, amikor abból rájuk kötelezettség vagy érvényes tilalom származik. Ugyancsak ez a határozat hangsúlyozta azt is, hogy általában a „jogszabályokra”, azok előírásaira való hivatkozás túlságosan tág, mert „a magyar jogrendszerben szereplő valamennyi jogszabályt – beleértve az alacsonyabb szintű és a helyi jogszabályokat is – felöleli.” (ABH 2000, 377, 380–381.). A Bnyt. hivatkozott szabályaiban az alapjogi korlátozás mércéjeként nem szolgáló fenti esetkör kibővül egy további – jogon kívüli elemeket is tartalmazó – körrel, a „nemzetközi kötelezettség-vállalással”.

1.4.4. Az 1.4.1–1.4.3. pontokban kifejtettekre figyelemmel az Alkotmánybíróság a Bnyt. 17–19/A. §-ait megsemmisítette. A támadott rendelkezések az esetek döntő többségében külön-külön több oknál fogva is, összességükben pedig többszörösen, kényszerítő, vagy a jogszabályból felismerhető, megfelelő indok nélkül, részben

szükségtelenül, részben aránytalanul korlátozzák az Alkotmány 59. § (1) bekezdésében védett, az információs önrendelkezéshez és a személyes adatok védelméhez való alkotmányos jogot.

A bünygyi nyilvántartás rendeltetéséből következően az adatkezelő és az adatalany között szükségképpen kiegyensúlyozatlan helyzet áll fenn. Az adatgazdálkodás joga az érintettnél igen korlátozott, főként a részleges és utólagos tájékozódásra terjed ki. Az adatáramlást a kötelező adatszolgáltatás eseteiben a hozzájárulása megtagadásával sem akadályozhatja meg, és arról előzetesen semmilyen módon nem is tudhat, továbbá utólagos ellenőrzésre sem mindenkor van lehetősége.

Késztelenül lehetnek az adattovábbításnak olyan esetei, amelyekről az adatalany nem értesülhet, mert ez az adatigénylés célját és az ahhoz kapcsolódó feladat teljesítését hiúsítaná meg. Mindazonáltal az alkotmányossági kontrollnak ilyen esetekben is érvényesülnie kell, legalább úgy, hogy az okok, a feltételek és az ilyen felhasználók köre, illetve az adatigénylés célja a törvényben előre tisztázott. Ez a konkrét esetekre vonatkoztatva még mindig nem garantálja az adatfelhasználás szükségességének és arányosságának érvényesülését, de a szabályozás legalább az elvont alkotmányossági kontroll lefolytatását lehetővé teszi. Az adatigénylésnek az 1.4.3. pontban vizsgált eseteiben a szabályozás legnagyobb hátránya az, hogy a tisztázatlan feltételek mentén az adatigénylés, továbbítás, felhasználás rendeltetése nem állapítható meg, és így nem igazolható, hogy a korlátozás – legalább – elvont értelemben összhangban van-e az elérendő céllal, elkerülhetetlenül indokolt-e és arányos-e.

A bünygyi nyilvántartásnak és alkotmányos keretek között történő „hasznosításának” többféle modellje lehet. Ezek eltérő hatást gyakorolnak az alapjogok érvényesülésére és eltérő mértékben jogosítják az adatalanyt az adatszolgáltatásban való közreműködésre. Az eltérő koncepcióra épülő szabályozás eltérő típusú garanciákat is kíván meg. Azt azonban a törvénynek kell tisztáznia, hogy hol vannak a kötelező adatszolgáltatás határai, mikor, milyen feltételek és következmények mellett vonható be az adatalany az adathasznosításba. Minden modellre vonatkozó követelmény, hogy a törvényben meghatározott adatkezelési célokon az adatigénylés rendszere nem mehet túl, a célhoz kötöttségnek mind az adatszolgáltató, mind az adatigénylő oldalán érvényesülnie kell. Ebben a tekintetben a jogalkotó felelőssége a Bnyt. és az arra támaszkodó jogszabályok közötti koherencia megteremtése.

A támadott rendelkezések megsemmisítésére vonatkozó időpont meghatározásakor az Alkotmánybíróság – korábbi gyakorlatának megfelelően – figyelemmel volt arra, hogy a jogszabály alkotmányellenességének az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 43. §-ában meghatározott következményei szoros összefüggésben állnak a jogbiztonság követelményével [először: 10/1992. (II. 25.) AB határozat, ABH

1992, 72, 73–74.; 66/1997. (XII. 29.) AB határozat, ABH 1997, 397, 407.]. A 64/1997. (XII.17.) AB határozat kimondta, hogy a főszabályként irányadó ex nunc hatályú megsemmisítéstől akkor lehet eltérni, „ha a jogbiztonság vagy az eljárást kezdeményező különösen fontos érdeke indokolja” (ABH 1997, 380, 388.). A jogrend épségét, kiszámítható működését jelen esetben is az alkotmányellenes jogszabály időleges hatályban tartása biztosítja, mint-hogy ez kevesebb veszélyt jelent az azonnali megsemmisítésnél [részletesen pl. 54/2004. (XII. 13.) AB határozat, ABH 2004, 690, 770.]. Az Alkotmánybíróság tekintetbe vette, hogy a közrend, a közbiztonság védelme, az állam nemzetközi kötelezettségei a büntettek nyilvántartására vonatkozó új szabályozás megalkotásig sem nélkülözhetik a már meglévő adatbázis megfelelő keretek között történő igénybe vételét.

2. Az erre vonatkozó indítványra figyelemmel az Alkotmány 59. § (1) bekezdése és a 2. § (1) bekezdése mentén vizsgálta az Alkotmánybíróság a Bnyt.-nek az erkölcsi bizonyítvány tartalmára vonatkozó 59. § b) pontját.

A hatósági erkölcsi bizonyítvány olyan közokirat, amely a Bnyt. 59. §-a szerinti természetes személyazonosító adatokat és az ott megformulázott közléseket – a Bnyt. 3. §-ára figyelemmel – közhitelesen tanúsítja. A támadott rendelkezés szerint „a büntettek nyilvántartásában nem szerepel” közlést kell bejegyezni akkor, ha az adatalany büntetlen, mentesült a büntetett előlethez fűződő hátrányok alól, vagy – noha ez a felelősség megállapítását jelenti – vele szemben az ügyész a vádemelést elhalasztotta. Figyelemmel azonban a 10. § rendelkezéseire ez a közlés egyetlen olyan esetben sem felel meg a valóságnak, ha az elítélt mentesült ugyan a büntetett előlethez fűződő hátrányok alól, de vele szemben a Bnyt. 16. §-ában meghatározott külön nyilvántartási idő még nem telt el. A ún. pótmagánvadás ügyekben pedig eleve kettős nyilvántartás jöhet létre, minek folytán a közokirat kizárólag helytelen tartalommal állítható ki.

Az erkölcsi bizonyítvány igénylésének és kiadásának célját a Bnyt. csak áttételesen az 58. § (2) bekezdésében határozza meg. E szerint az okirat a büntetlen előélet igazolására szolgál. Ebből, valamint további jogszabályokból következően az erkölcsi bizonyítványnak nem az a funkciója, hogy a büntettek nyilvántartásában tárolt adatok teljes köréről az adatalanyt tájékoztassa. Ilyen tájékoztatásra az érintett a bünygyi nyilvántartást kezelő szervtől, az adatközlés és az adatszolgáltatás rendjéről szóló 7/2000. (II. 16.) BM–IM együttes rendelet 32. §-a szerint (kivételekkel) jogosult. Az Alkotmány 59. § (1) bekezdése szerinti információs önrendelkezési jog gyakorlására tehát nem az erkölcsi bizonyítvány kiadása, hanem ez a tájékoztatás szolgál. Ebből következően a Bnyt. 59. § b) pontja ezt a jogot nem sérti, tehát az indítvány e tekintetben nem megalapozott.

Sérti viszont az Alkotmány 2. § (1) bekezdése szerinti jogbiztonság követelményét.

A „büntettek nyilvántartásában nem szerepel” közlés mögött meghúzódó, a Bnyt. 59. § b) pontja szerinti jogszabályi tartalom lényegében a büntető anyagi jog szerinti büntetlenség fogalmát fedi le. A büntetlenség tekintetében a jogrenden belül kialakult azonban egy háromszintű különbségtétel. A jogszabályok eltérően kezelik a büntetőjogi szankcióval sújtott, de büntetőjogi értelemben mentesült terhelteket, a mentesülést követő külön nyilvántartási időn belül a büntettek nyilvántartásában szereplő, büntetőjogilag büntetlennek minősülő személyeket, és azokat a jogalanyokat, akikkel szemben büntetőeljárás soha nem indult, büntetőjogi, vagy büntető eljárásjogi jogkövetkezmény alkalmazására nem került sor. A támadott rendelkezésben szereplő formula ennek a három rétegű különbségtételnek az azonos kezelését kívánta – alkotmányellenes módon – megjeléníteni.

Az Alkotmánybíróság a korábbi határozataiban a jogok és kötelezettségek fennállása, illetve igazolása szempontjából a közhitelű nyilvántartásoknak önmagukban is garanciális jelentőséget tulajdonított [pl. 8/1998. (III. 20.) AB határozat, ABH 1998, 102, 103–105.; 646/B/1993. AB határozat, ABH 1998, 883, 885–886.; 354/B/1995. AB határozat, ABH 1998, 904, 907.; 1130/B/1995. AB határozat, ABH 1999, 520, 522–523.; 955/B/1998. AB határozat, ABH 2000, 787, 788.; 652/D/2005. AB határozat, ABH 2006, 1774, 1777.; 441/D/2006. AB határozat, ABH 2007, 1984, 1992.]. A 8/1998. (III. 20.) AB határozat megállapította, hogy a közhitelesség elve harmadik személyekkel szemben fennálló olyan elv, amelyre a jóhiszemű jogok gyakorlása épül, amely alkotmányos jogok garanciájaként is funkcionálhat, s amelynek lényeges tartalma nem korlátozható (ABH 1998, 883, 885.).

A közhitelű nyilvántartásokhoz általában a bejegyzett adatok fennállásáról és a hozzájuk fűződő jogosultságokról, a törölt jogok fenn nem állásáról szóló vélelmek fűződnek. A bünygyi nyilvántartás egy tekintetben minden más közhitelű nyilvántartástól különbözik. A többi esetben a nyilvántartásba betekintés vagy az abból való tájékozódás bárki számára megengedett. A bünygyi nyilvántartásba való betekintés nem lehetséges, az abból való adatszolgáltatás korlátozott. E betekintés hiányát pótolja a közokiratiság elve. Ez alapján az érintettől (adatalanytól) szervezetek és harmadik személyek olyan igazolást igényelhetnek, aminek a kiállítására – törvény által garantáltan – a büntettek nyilvántartása alapján, csak a hatóság részéről kerülhet sor. A kiállítás alapját az igazolás igénylője semmilyen módon nem kontrollálhatja, annak tartalmával szemben bizonyítást nem folytathat le, akkor sem, ha annak tartalmához számos jogszabály direkt következményeket kapcsol. Így a harmadik személyek részéről fennálló jóhiszemű vélelem nem csupán a nyilvántartás közhitelességéhez fűződik, hanem az ennek alapján kiállított közokirathoz is.

Jogállamban a jogbiztonság követelményével eleve elmentés, ha a közhiteles nyilvántartás alapján a hatóság részéről kiállított közokirat valóságtartalmával szemben ép-

pen a közokirat kiállításának alapjául szolgáló törvény éb-
reszt kétségeket. Az Alkotmányban is védett jogok, alkot-
mányos célok és érdekek biztosítékául is szolgáló közhi-
telesség és a közokiratiság elvének érvényesülését erodálja,
ha a jogviszonyok létesítésének, fenntartásának alapjául
szolgáló okirat mögött éppen a kiállításának alapjául szol-
gáló törvény, vagy a jogrendszer belső ellentmondásai, il-
letve az alkalmazott jogtechnikai megoldások folytán
ténylegesen nem fűzhető a közokiratok valóságához fű-
ződő vélelem. Ez a jogrendszer kiszámítható és hiteles mű-
ködését veszélyezteti, így az Alkotmány 2. § (1) bekezdé-
sébe ütközően alkotmányellenes. Ezért az Alkotmánybíró-
ság a Bnyt. 59. § b) pontját – az előző pontban kifejtett ér-
vekre figyelemmel, jövőbeni hatállyal – megsemmisítette.

3. Az egyik indítvány a Bnyt.-nek a daktiloszkópiai és
fényképnylvántartásra vonatkozó csaknem valamennyi
szabályát és ezzel összefüggésben az e rendelkezések vég-
rehajtására irányadó BM–IM–PM együttes Rendelet kap-
csolódó törvényhelyeit támadta mindenekelőtt az Alkot-
mány 59. §-ára hivatkozással.

3.1. Az Alkotmánybíróság ennek kapcsán elsőként azt
vizsgálta, hogy a daktiloszkópia nyomok és a fényképek
olyan adatnak tekintendők-e, amelyek védelmére az Al-
kotmány 59. § (1) bekezdése kiterjed.

Az Avtv. 2. § 1. pontja szerint személyes adatnak minő-
sül minden, meghatározott természetes személlyel kapcsola-
tba hozható adat. Az 1998. évi VI. törvénnyel kihirdetett,
az egyének védelméről a személyes adatok gépi feldolgo-
zása során, Strasbourgban 1981. január 28. napján kelt
Egyezmény elnevezésű jogi instrumentum 2. cikke a sze-
mélyes adat fogalmába von minden olyan információt,
amely egy beazonosítható egyénre vonatkozik.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban:
Bíróság) az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az em-
beri jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló,
Rómában 1950. november 4-én kelt Egyezmény (a továb-
biakban: Egyezmény) alkalmazása során – a privátszféra
általános védelmét garantáló – a magán és családi élet vé-
delméről szóló 8. cikk hatálya alá vonta a képmás- és ujj-
nyomat-készítés esetkörével összefüggő ügyeket (pl.
Friedl contra Ausztria, ügyben hozott 1995. január 31-i
ítélet, a P.G. és J.H. contra Egyesült Királyság ügyben ho-
zott, 2001. szeptember 25-i döntés). A döntésekből megál-
lapíthatóan ezeket a meghatározott személlyel kapcsolatba
hozható, meghatározott célt szolgáló információkat és is-
mertetőket a privát szféra olyan szegmenseinek tekintette,
amelyekre a 8. cikk hatálya annak ellenére kiterjed, hogy a
róluk szóló dokumentumok keletkezése csupán sajátos fel-
adatok ellátásához kapcsolódóan megengedett.

Az Alkotmánybíróság a kamerarendszerek kötelező al-
kalmazását vizsgáló 35/2002. (VII. 19.) AB határozatában
a fényképfelvételre, annak készítésére, tárolására, továbbí-
tására szintén vonatkoztatta az adatvédelmi, adatkezelési
szabályokat. A fényképet (felvételt) az érintett olyan jel-
lemző azonosítójának ismerte el, amelynek felhasználásá-

ra az Avtv. 16. §-ából következően a szükséges-arányos
korlátozás követelménye vonatkozik. Az e határozatában
foglalt megállapításait az Alkotmánybíróság jelen ügyben
is irányadónak tekintette.

A 8–12 pontos egyezéssel a személyazonosság megál-
lítására mechanikusan és biometrikusan alkalmas ujjle-
nyomat szintén csak egy meghatározott személyhez kap-
csolható, magas prioritású azonosító, amely a személyazo-
nosság felismerését önmagában is lehetővé teszi. Az ujjle-
nyomat olyan speciális eljárással készült, az egyén testi sa-
játosságainak megjelenítésére közvetlenül alkalmas, kons-
tans ismérvek összességét hordozó lenyomat, amelynek
más személyekhez való hozzárendelése – megfelelő azo-
nosító pontok mellett – kizárt. E szerint tehát a daktilo-
szkópia módszerének igénybevételével keletkezett in-
formációk, a személyes adatok átfogó kategóriáján belül
megfelelnek a biológia azonosító adat kritériumainak,
amelyek leíró adat formájában is megjeleníthetők.

A kifejtettekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az
alaptörvény 59. § (1) bekezdéséből levezetett adatvédelmi
követelményeket a fénykép és daktiloszkópai nyilvántar-
tásokra is vonatkoztatta.

3.2. A jogalkotó a daktiloszkópiai adatokra és a fény-
képekre vonatkozó nyilvántartásba-vételi kötelezettséget,
a bűnösség formáját meghatározó egyik anyagi jogi kate-
góriához: a szándékossághoz, a törlés egyes eseteit pedig
további, részben anyagi, részben eljárásjogi jogintézmé-
nyekhez kötötte. Ez a megoldás azonban a nyilvántartási
kategóriák Bnyt. 36. §-a szerinti meghatározásával együtt
indokolatlanul széles adatbázis létrehozásához vezet,
amely – figyelemmel az adatkezelés Bnyt.-ben meghatáro-
zott céljára – a személyes adatok védelme és az informá-
ciós önrendelkezési jog szempontjából önmagában is
szükségtelen és aránytalan korlátozást eredményez. A vá-
lasztott szabályozási mód (kritérium) folyamatosan, hatal-
mas mennyiségű bűnügyi személyes adat megfelelő adat-
biztonsági és eljárási garanciák nélküli kezelésével: gyűj-
tésével, tárolásával, feldolgozásával, továbbításával jár
együtt, ami mindkét címzett adatállomány sérülésének
kockázatát az elfogadható, a szükségképpen technikai ve-
szélyeket meghaladó mértéken túl növeli. Mindeközben az
adatkezeléssel érintett számára a tájékozódás lehetősége
csak korlátozottan biztosított. Ez pedig szintén alkotmány-
ellenes helyzet kialakulására vezet.

3.2.1. A nyilvántartás alapjaként megjelölt „szándékos
bűncselekmény” elkövetésének „alapos” gyanúja, a Btk.
szerinti bűncselekmények döntő többségét érinti. A szán-
dékosság (illetve ennek gyanúja) önmagában nem mutatja
a bűncselekménynek a Btk. (s így a jogalkotó megítélése)
szerinti súlyát, és nem alkalmas a gyanúsított későbbi po-
tenciális társadalomra veszélyességének, az ismételt bűn-
elkövetés kockázatának visszatükrözésére sem. Márpedig
az itt vizsgált nyilvántartás legitim célja szükségképpen
csak a jövőbeli bűncselekmények elkövetőinek felderítése
és azonosítása lehet.

Az ismételt bűnelkövetés és bűnösség formái között önmagában semmilyen kapcsolat nem teremthető. Mindemellett a daktiloszkópiai és fényképanyilvántartás számos bűncselekmény szempontjából funkció nélküli, mert rendeltetését nem tölti be, az elkövető felderítéséhez és azonosításához ugyanis semmilyen tekintetben nem járul hozzá. Az elkövetői kategóriákat figyelembe véve, egyes esetekben ugyanígy indifferens, mert még áttételes logikai következtetés levonására sem alkalmas a későbbi bűnelkövetés előrejelzése szempontjából. Ugyanakkor az egységesen törléshez vezető, az eljárást megszüntető okok is eltérő természetűek, de az a szabályozásban semmilyen módon nem tükröződik. Mindent egybevetve a nyilvántartás funkciójának, a jövőbeni bűncselekmény terheltségének azonosítása szempontjából eltérő a jelentősége. Ennek figyelembevételére a szabályozás nem alkalmas, mert a jogalkotó nem differenciált sem az alkalmazott joghátrány, sem az elkövetői kategóriák, vagy a bűnismétlésnek a büntetőjogi dogmatikában, a büntetőjog tudományában kidolgozott szempontjai szerint.

3.2.2. A 36. § c) pontja szerint – a személyhez nem köthető – a helyszínen rögzített ujjnyomok esetében a nyilvántartási idő szintén a bűncselekmény elévüléséhez igazodik. Ez azonban azt is jelenti, hogy többek között éppen azért, mert ilyen esetben a bűnösség formájának meghatározása bizonytalan, továbbá, mert a bűncselekmény elkövetésének körülményei, helyszíne, mint objektív tényezők megkerülhetetlenek, számos esetben még potenciális elkövetőként sem számbajöhető, nagy számú személy adatai kerülnek rögzítésre és hosszú időn át tárolásra is. Ugyanakkor a később érdektelenné vált személyek adatainak törlésére, az adatkezelésről szóló értesítésükre nincsenek szabályok.

3.3. A kriminalisztikai nyilvántartások rendeltetése, hogy az alkotmányosan is elismert célt, a bűnüldözést elősegítsék. A jogi eszköznek olyan adatbázis létrehozását kell támogatnia, amely ezt a célt hatékonyan szolgálja. Ennek egyik feltétele éppen az, hogy az adatbiztonság és adatvédelem, valamint a bűnüldözési érdek között megfelelő egyensúly legyen. A Bnyt. 36. §-a azonban a nyilvántartás törvényes funkcióit figyelmen kívül hagyva, differenciálatlan jogkorlátozást alkalmazva, és ebből adódóan indokolatlanul széles személyi kört érintően határozta meg a nyilvántartásba vétel és részben megengedhetetlenül hosszú időtartamban az adattárolás időtartamának szabályait. Az esetek egy részében a regisztrálás – pontosan meg nem határozott feltételek és törlési kondíciók mellett – olyan személyekre is kiterjed, akik a bűncselekmény elkövetésével nem állnak kapcsolatban. A célhoz kötöttség szabályait átlépő, garanciális elemeket csak hiányosan tartalmazó megoldás pedig a különleges személyes adatok indokolatlanul széles körének áramlásához, ezen keresztül az adatbiztonság veszélyeztetéséhez, s így az Alkotmány 59. § (1) bekezdése szerinti, információs önrendelkezési jog szükségtelen korlátozáshoz vezet. Az adattakarékosság elvei figyelmen kívül maradnak, a büntetőjogi szank-

ciókkal érintett terheltek adatai pedig a jogerősen felmentettek adataival együttesen kerülnek tárolásra. Mindez az adattár (szükségképpen) folyamatos bővülését figyelembe véve a biztonságos adatkezelést veszélyezteti, s ez a fentiekkel megegyező okból szintén alkotmányellenes.

A kifejtettekre figyelemmel az Alkotmánybíróság a Bnyt. 31. § a) pontjának, a 34. §-ának és a 36. §-ának alkotmányellenességét megállapította, és a rendelkezéseket megsemmisítette.

Az ugyancsak támadott, BM–IM–PM együttes Rendelet 1. § (2) bekezdésének a) pontja a Bnyt. megsemmisített – a Bnyt. 31. § a) pontjával szoros összefüggésben álló, arra visszautaló – olyan szabályokat tartalmaz, amelyek önmagukban nem lennének alkotmányellenesek. Tekintettel azonban arra, hogy e rendelkezés tartalmát a Bnyt. megsemmisített, 31. § a) pontja adja, a rendelet szabályainak hatályban tartása a jogbiztonság követelményével ellentétben állna. Ezért az Alkotmánybíróság a törvényhely megsemmisítéséről az összefüggő okra figyelemmel határozott. A megsemmisítés időpontját mindkét jogszabály esetében az 1.4.5. pontban kifejtetteknek megfelelően határozta meg.

Minthogy az Alkotmánybíróság az Alkotmány 59. §-a tekintetében az alkotmányellenességet megállapította, a támadott szabályokat az Alkotmánynak az indítványozó által felhívott további rendelkezéseivel összefüggésben nem vizsgálta.

4. Az egyik indítvány az IM–BM–PM együttes Rendeletnek a kriminalisztikai célú adatok felvételére vonatkozó eljárását is támadta, az Alkotmány 8. § (1)–(2) bekezdésére, 16. §-ára, 54. § (1)–(2) bekezdésére, 59. § (1)–(2) bekezdésére és 67. §-ára, valamint a 7. § (1) bekezdésére hivatkozással.

4.1. Az alapjogok korlátozására az Alkotmány 8. § (2) bekezdéséből következően csak törvényben kerülhet sor. Az Alkotmánybíróság azonban már több ízben kifejtette, hogy az alapjogokkal való nem minden összefüggés kívánja meg a törvényi szintű szabályozást. Az Alkotmányban biztosított jogok érvényesülésével csak távoli kapcsolatban álló, azokat közvetetten érintő, technikai természetű rendelkezésekre alacsonyabb jogszabályi szinten is sor kerülhet. A közvetlen és jelentős korlátozás azonban csak törvényben írható elő [pl. 64/1991. (XII. 17.) AB határozat, ABH 1991, 297, 306.; 29/1994. (V. 20.) AB határozat, ABH 1994, 148, 155.]. A kriminalisztikai nyilvántartások adatfelvételi eljárására vonatkozó IM–BM–PM együttes Rendelet támadott szabályai ebből a szempontból vegyes képet mutatnak.

4.2. A rendelet személyi és tárgyi hatályát megállapító 1. § (1) bekezdése, valamint a (2) bekezdés a) pontja az alapjogokkal csak távoli kapcsolatban áll. Az alapjogi korlátozást ugyanis a rendeletben hivatkozott, a Bnyt. 31. § a) pontja teszi lehetővé, e rendelkezések csupán visszautalnak annak tartalmára. A rendelet 6. § (1) bekezdésében

a jogalkotó – éppen a kiterjesztő értelmezés elkerülése érdekében – azt írta körül, hogy a gyanúsított magatartását mely határokon belül kell ellenszegülésnek tekinteni. Ennél fogva a szabályozás az Alkotmány 8. § (1)–(2) bekezdésére figyelemmel sem áll ellentétben az Alkotmány 54. § (1)–(2) bekezdésével, sem az 59. § rendelkezéseivel. E rendelkezések és az ifjúság védelmét biztosító, az Alkotmány 16. §-a, illetve a gyermekek jogait biztosító, az Alkotmány 67. §-a között pedig alkotmányos összefüggés nem volt kimutatható.

Ezért az Alkotmánybíróság az indítványt ebben a részében a felhívott alkotmányi rendelkezések alapján nem találta alkotmányellenesnek.

4.3. Más a helyzet a rendelet 5. §-a, illetve 6. § (2) bekezdése tekintetében. E jogszabályhelyek előírják, hogy a gyanúsított köteles magát alávetni az ujj- és tenyérnyomat-vételnek, illetve a DNS vizsgálatnak, valamint a fényképezésnek. Rögzítik azt is, hogy ellenszegülése esetén vele szemben testi kényszer alkalmazható, amely megfogásból, lefogásból, valamely magatartás abbahagyására irányuló testi erő alkalmazásából, illetve a mintavétel tűrésére kényszerítésből áll. E rendelkezések közvetlen kapcsolatban állnak az Alkotmány 54. § (1) bekezdése szerinti emberi méltósághoz való joggal, illetve az 59. § (1) bekezdéséből levezetett információs önrendelkezési joggal. Alapvető jogokra vonatkozó korlátozás pedig csak törvényben írható elő, így az alacsonyabb jogforrási szinten való szabályozásuk alkotmányellenes. Ezen önmagában nem változtat az a körülmény sem, hogy az eljárásnak való alávetési kötelezettséget és a testi kényszer alkalmazhatóságát a Bnyt. 34. § (2)–(3) bekezdése törvényi szinten is rögzíti. Egyrészt az Alkotmánybíróság – más okból – e szabályokat is megsemmisítette; másrészt alkotmányossági szempontból nem megfelelő az a gyakorlat sem, amely törvényi rendezést kívánó kérdéseket, akárcsak a normaszöveg megismétlésével rendeleti szintű szabályozássá degradálja. Ebben az esetben ugyanis megvan a veszélye annak, hogy a törvény megváltozásakor vagy hatályon kívül helyezésekor kizárólag a rendeleti szabályozás marad érvényben, s így az alapjogi korlátozásra már kizárólag ez alapján kerül sor.

A testi kényszer tartalmát a Bnyt. nem is határozza meg, így ebben a tekintetben kizárólag a rendelet támadott szabályai vehetők figyelembe. A testi kényszer alkalmazásával a mintavétel végrehajtásában közreműködő hatóság tagjai fizikailag is akadályozzák a terheltet a szándékának megfelelő magatartás tanúsításában. Mindez az Alkotmánybíróság a 723/B/1991. AB határozatában foglaltak szerint a büntető eljárás során nem szükségképpen tilos, sőt számos esetben szükségeszerű megoldás (ABH 1991, 632, 637.). Az ilyen korlátozás azonban nyilvánvalóan érinti a kényszer alkalmazásával érintettnek az Alkotmány 54. § (1) bekezdésében védett emberi méltósághoz, s azon belül az önrendelkezéshez, a testi integritáshoz való jogát. Azokat az eseteket azonban, amikor a testi erő alkalmazása megengedett – a szükségesség és arányosság követelmé-

nyének szem előtt tartásával – törvényben előre meg kell határozni, s alkalmazásukat törvényi garanciákkal kell körülvenni.

A kifejtettekre figyelemmel az Alkotmánybíróság a vitatott rendelkezések alkotmányellenességét megállapította és megsemmisítésüket rendelte el. A megsemmisítés időpontját az Abtv. 43. §-a szerint irányadó főszabálynak megfelelően állapította meg.

A megsemmisítésre figyelemmel az Alkotmánybíróság e rendelkezések és az Alkotmánynak az indítványban megjelölt további szabályaira vonatkozó összefüggéseket nem vizsgálta.

5. Egy további indítványozó a büntetéseket nyilvántartására vonatkozó, a Bnyt. 16. §-ában meghatározott nyilvántartás időtartamát az Alkotmány 70/A. §-ára hivatkozással támadta.

5.1. A támadott rendelkezés szerint a terhelteket a büntetett előélethez fűződő hátrányok alóli mentesülést követően – a bűncselekmény szándékosságától vagy gondatlanságától, illetve az alkalmazott szankciótól, és más esetleges szempontoktól függően – eltérő ideig (3-tól 15 évig) még nyilván kell tartani. A nyilvántartás kiterjed büntetőjogi szankció alkalmazása nélkül záruló egyes ügyekre is (vádemelési sikeres elhalasztása); olyan szankcióhoz is kapcsolódik, amelyet nem bíróság alkalmazott (ügyész által fogatosított megrovás); esetenként a felmentő ítélethez is társul [16. § (1) bekezdés *l*) pont]; és mindig meghaladja a mentesítéshez szükséges időtartamot. A nyilvántartási idő semmilyen eljárásban nem kifogásolható, annak mérlegelés útján való rövidítésére sincs mód.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a jogalanyok közötti nem mindenféle megkülönböztetés alkotmányellenes, sőt a különbségtétel számos esetben szükségsszerű [részletesen: pl. 9/1990. (IV. 25.) AB határozat, ABH 1990, 47, 48.; 21/1990. (X. 4.) AB határozat, ABH 1990, 73, 77–78.; 61/1992. (XI. 20.) AB határozat, ABH 1992, 280, 281–282.; 35/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 197, 203–204.; 30/1997. (IV. 29.) AB határozat, ABH 1997, 130, 138–140.; 29/2000. (X. 11.) AB határozat, ABH 2000, 193, 198–199.; 37/2002. (IX. 4.) AB határozat, ABH 2002, 230, 243.; 44/2004. (XI. 23.) AB határozat, ABH 2004, 618, 656.]. Ezért a diszkrimináció tilalmára vonatkozó alkotmányossági vizsgálat keretében az Alkotmánybíróságnak azt kellett eldöntenie, hogy a nyilvántartás ténye, illetve a Bnyt. 16. §-ában rögzített szabályai, homogén csoportba tartozók között olyan különbségtételt eredményeznek-e, amely alapjogot sért, illetve az egyenlő méltóságú személyek között önkényes, ésszerűtlen, indokolatlan és ezért alkotmányosan megengedhetetlen.

5.2. Elsőként az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy a szabályozási koncepciót figyelembe véve mely jogalanyok sorolhatók azonos csoportba.

Ebből a szempontból egyrészt a Bnyt. 9. §-a szerinti célt, illetve azt a tényt kellett számításba venni, hogy a jog-

alkotó a nyilvántartási időt milyen körülményekhez kapcsolta. Noha a büntettesek nyilvántartásának célja a büntetett vagy büntetlen előélet megállapítása, a törvény a nyilvántartás kezdő időpontját az esetek döntő többségében mégis a mentesítés bekövetkeztéhez csatlakoztatta, vagyis olyan időponthoz, amikor az adatalany már törvény szerint is büntetlennek minősül. Azokban az esetekben, amikor a Btk. a mentesítéshez szükséges külön várakozási időt nem állapít meg, a nyilvántartás kezdő időpontja a büntetés végrehajtásának befejezése, kivételképpen pedig a határozat jogerőre emelkedése. Tartalmilag azonban ez is a mentesítés időpontjának felel meg.

Tekintettel arra, hogy legkésőbb a mentesítés bekövetkeztével a Btk. 100. § (2) bekezdése szerint a terhelt büntetlen előéletűnek tekintendő, aki nem tartozik számot adni olyan elítéltetéséről, amelyre nézve mentesült, a Bnyt. támadott rendelkezése a büntetlen előéletű jogalanyok közötti különbségtételt jelent. A külön nyilvántartási idő a Bnyt. 9. §-a szerinti célok teljesüléséhez sem tartozik hozzá. A terhelt büntetett előéletűként történő kezelése ugyanis a mentesítés napjával megszűnik, s ezt a tényt a Bnyt. 10. § (1) bekezdés *l)* pontja szerint a nyilvántartásba is be kell vezetni.

5.3. Ezt követően az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy ez a különbségtétel az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésében foglalt „egyéb helyzet” szerinti megkülönböztetésnek minősül-e.

5.3.1. Az Alkotmánybíróság a diszkrimináció tilalmát széles értelemben fogja fel és a jogrendszer egészére vonatkoztatja. Állandó gyakorlata szerint a személyek közötti alkotmányellenes megkülönböztetés tilalma arra vonatkozik, hogy „a jognak mindenkit egyenlőként (egyenlő méltóságú személyként) kell kezelnie, azaz az emberi méltóság alapjogán nem eshet csorba, azonos tisztelettel és körültekintéssel, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével kell a jogosultságok és kedvezmények elosztásának szempontjait meghatározni.” [9/1990. (IV. 25.) AB határozat, ABH 1990, 47, 48.] A tilalom elsősorban az alkotmányos alapjogok tekintetében fennálló megkülönböztetésre terjed ki, de az eltérő szabályozás alkotmányellenessége akkor is megállapítható, ha az alapjog alatti tartományba eső jogok tekintetében az emberi méltósághoz való jog valamely aspektusát sérti [összefoglalóan: pl. 39/1999. (XII. 21.) AB határozat, ABH 1999, 320, 342–343.]. A 61/1992. (XI. 20.) AB határozat konkrétan megfogalmazta, hogy az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdése szerinti különbségtétel tilalma – amennyiben ez sérti az emberi méltósághoz való jogot – kiterjed az egész jogrendszerre (ABH 1992, 280, 281.).

A bűnügyi nyilvántartás (és benne a támadott törvényhely rendszertani elhelyezésére szolgáló büntettesek nyilvántartása) többfunkciós jellege ellenére – elsődlegesen – a büntetőjogi intézmény- és eszközrendszeréhez kapcsolódó, s így az állam büntetőjogi igényének érvényesítését közvetve elősegítő regiszter [vö: 9/2007. (III. 7.) AB határozat, ABH 2007, 177, 195.]. Alkotmányos esz-

közként támogatja a bűncselekmények elkövetőinek felderítését, azonosítását, felhasználható a bűncselekmények megelőzésében és a konkrét büntetőeljárásban elősegíti a helyes büntetés kiszabását, a jogsegély keretében pedig át-tételesen hozzájárul a nemzetközi bűnüldözés sikeréhez. A további funkciói csak kisegítő jellegűek, és nem kerülhetnek ellentétbe alapfeladatával, illetve az egyes nyilvántartásokra vonatkozóan a Bnyt.-ben megfogalmazott célokkal.

Az Alkotmánybíróság büntetőjogi tárgyú határozataiban a kezdetektől fogva hangsúlyozta, hogy az állam büntető hatalma korlátozott közhatalmi jogosítvány, a büntetőjog a jogrendszer szankciós zárköve, ultima ratio [pl. 40/1993. (VI. 30.) AB határozat, ABH 1993, 288, 289.; 49/1998. (XI. 27.) AB határozat, ABH 1998, 372, 376.]. A büntető hatalom alkotmányos kereteit szigorú mércével kell mérni, az alapjogokat közvetlenül és súlyosan korlátozó büntetőjogi eszközrendszer csak alkotmányos indokkal, a végső esetben, a szükséges és a feltétlenül indokolt mértékben vehető igénybe [összefoglalóan: pl. 11/1992. (III. 5.) AB határozat, ABH 1992, 77–94.; 30/1992. (V. 26.) AB határozat, ABH 1992, 167, 176.; 58/1997. (XI. 5.) AB határozat, ABH 1997, 348, 352.]. Az alkotmányos büntetőjog határait kijelölő 11/1992. (III. 5.) AB határozat külön rámutatott arra, hogy „[a]z egyén alkotmányos szabadságát, emberi jogait, nem csak a büntetőjog különös részének tényállásai és büntetési tételei érintik, hanem alapvetően a büntetőjogi felelősség, a büntetéskiszabás és a büntethetőség összefüggő zárt szabályrendszere.” (ABH 1992, 77, 85–86.)

Az állami büntető hatalom gyakorlásának vannak azonban a szoros értelemben vett büntetőjogi, büntető igazságszolgáltatási intézményeken kívüli eszközei is. Ezek közé tartozik a bűnügyi nyilvántartás. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a büntető hatalom „kisegítő eszközei” sem léphetnek túl azokon a határokon, amelyek a büntetőjogi eszközrendszer alkalmazásának is alkotmányos korlátait jelentik. A büntetőeljárás lefolytatásához, illetve a büntetőjogi szankcióhoz kapcsolódhatnak ugyan olyan jogi eszközök (pl. várakozási idő a büntetlen előlethez), amelyeknek az alkalmazása a „jogrend békéjét megtörőkel” szemben járulékos következményt, illetve további hátrányt jelentenek, ezekre is vonatkoznak azonban az alkotmányos büntetőjog követelményei. Ebből fakadóan az emberi méltóság jogának és a személyi integritásnak az érvényesítéséhez hozzátartozik, hogy az állam kijelölje azt a végső pontot, ahol a széles értelemben vett büntetőjog hatóköre véget ér. A rehabilitáció az egyik olyan jogintézmény, amely a büntetőjogi felelősségre vonás rendszerében az egyént az állam túlhatalmával szemben védi. Alkotmányossági szempontból ez azt is jelenti, hogy ennek beállításától fogva a jogrendszeren belül nem vehetők igénybe olyan általános eszközök, amelyek az elkövető tényleges kriminalitására tekintet nélkül – például a büntetőjogi jogkövetkezmények időbeli határainak egyetemes meghosszabbításával – a büntetőjogi felelősségre vonáshoz

kapcsolt további, a büntetőjogon kívül is ható alapjogi korlátozást jelentenek.

5.3.2. Bármely, a személyes adatokat vagy a különleges személyes adatokat tartalmazó nyilvántartás szükségképpen érinti az Alkotmány 59. § (1) bekezdése szerinti személyes adatok védelméhez és információk önrendelkezéshez való jogot. Az Alkotmánybíróság a 37/2005. (X. 5.) AB határozatban elvi érveléssel rámutatott, hogy a személyes adatok védelméhez való jog korlátozásához azonban „a puszta információk érdek önmagában nem elég”, a későbbi jogsértés potenciális veszélye, annak megelőzése nem kielégítő súlyú indok (ABH 2005, 390, 397–398.). A bűncselekmény elkövetésétől és a büntetés letöltésétől való időbeli távolodásnak pusztán információk érdekből való figyelmen kívül hagyása már a reszocializációt veszélyezteti. Ennek indokolatlan elsőbbsége az elkövető számára a kiállított büntetéshez kapcsolódó járulékos sérelmet jelent, mert lehetővé teszi a privátautonomiájába való, alapjogainak sérelmével járó szükségtelen beavatkozást.

A büntetőjogi felelősségre vonáshoz kapcsolt joghátrányok alkalmazásának végső tartományát jelentő mentesítés bekövetkeztével az önazonossághoz való joga alapján az adatalanyok megnyílik az igénye arra is, hogy a büntetések nyilvántartása a továbbiakban személyes és különleges személyes adatait ne kezelje, és főként nem a még a büntetett előéletéhez fűződő hátrányok alól nem mentesültek adataival együtt. A „büntetett” státusz a Btk. rendelkezései folytán a mentesítéssel megszűnik, így ahhoz – általános következményként – a továbbiakban nem kapcsolódhatnak a terhelti állapothoz fűződővel azonos tartalmú alapjogi korlátozások, és különösen nem a mentesítés időtartamát lényegesen meghaladó, esetenként azt megtöbbszöröző időtartamban.

Az Alkotmánybíróság elismeri, hogy lehetnek olyan alkotmányosan is igazolható indokok, amelyek kivételesen, a bűncselekmények és/vagy a büntetések között ésszerűen differenciálva megkívánják az adatalany egyes bűnügyi személyes adatainak a mentesítést követő időn túli megismerését vagy más módon történő felhasználását (pl. múltbeli eljárások célhoz kötött dokumentálása, jövőbeli bűnüldözési célok). Ebből a szempontból – céljaikat figyelembe véve – lehetnek különbségek a Bnyt. hatálya alá eső különböző nyilvántartások között (pl. a kriminalisztikai jellegű nyilvántartások). Ez lehetővé teszi, hogy azokra vonatkozóan, az arányosság követelményeit is figyelembe véve a jogalkotó eltérő szabályokat alkosson. A most vizsgált büntetések nyilvántartásának azonban nincs olyan igazolható funkciója, amely az ilyen, minden differenciálás nélküli alapjogi korlátozás kényszerű és elkerülhetetlen voltát igazolná. Mindez azt is jelenti, hogy a büntetlenséget igazoló erkölcsi bizonyítvány ellenére a várakozási idő alatt, a hátrányos jogkövetkezmények alól már mentesült és törvény által deklaráltan büntetlennek minősülő személyek a büntetések nyilvántartásban éppen úgy szerepelnek, mint azok, akiknek mentesülése még nem következett be.

A bűnügyi személyes adatoknak a még büntetett előéletéhez fűződő hátrányok hatálya alatt álló adatalanyokkal megegyező módon és adattartamban való kezelése szükségtelen és aránytalan különbséget hoz létre a büntetlennek tekintendő személyek között, ezért az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésébe ütközően alkotmányellenes. A jelenleg érvényesülő megoldást alkotmányosan nem igazolja az sem, hogy a bűnügyi személyes adatok büntetőjogon kívül is felhasználhatók, illetve hogy az elítéltetéshez a jogrend a mentesítést követően is fűz következményeket. A büntetések nyilvántartásának célját a Bnyt. 9. §-a világosan körülírja, s ebbe ezen igények kielégítése nem fér bele. A büntetések nyilvántartásához büntetőjogon kívüli, esetlegesen indokolható érdekek korlátlan hozzárendelése, s ennek folytán a bűnügyi személyes adatok teljes körének, szélsőségesen hosszú időbeli határok között a büntetések nyilvántartásában történő kezelése sérti az osztott nyilvántartási rendszerek követelményét és lényegében jövőbeni, készletre történő adatgyűjtést jelent.

Az információk önrendelkezéshez való jog szoros kapcsolatban áll az emberi méltósággal, a személyiség szabad kibontakozásához való joggal. Ebből az is következik, hogy adatalanyt megilleti az a garancia, hogy adatait azok valóságtartalmának megfelelően csak a legszükségesebb időtartamban és adatmennyiségben, az adatbiztonság szabályainak megfelelően kezeljék. A büntetett előéletéhez fűződő hátrányok alól már mentesült személyek esetében nincs a további adatkezelésnek olyan általános célja, amely meggyőzően indokolná, hogy ezek az adatalanyok miért a büntetőeljárás hatálya, vagy a hátrányos jogkövetkezmények hatálya alatt állókkal esnek azonos megítélés alá, nem pedig más büntetlen előéletű természetes személyekkel. Az egyenlő méltóságú személyként történő kezelés szempontjából a büntetlenség „állapota” szolgálhat az adatalanyok helyzetének összehasonlításául. Megfelelő alkotmányossági követelmények érvényesülése mellett ezen belül lehet ugyan eltérés az adatalanyok között, mint hogy a büntetlenek kategóriája is legalább három csoportot takar, de ez nem terjedhet odáig, hogy az e kategóriába tartozók a büntetett előéletűekkel esnek azonos megítélés alá.

A kifejtettékre figyelemmel az Alkotmánybíróság a Bnyt. 16. §-át *pro futuro* semmisítette meg. Ennek során figyelemmel volt arra, hogy a jogrendszerben számos olyan jogszabály létezik, amely a nyilvántartási időtartamhoz következményeket kapcsol. Az új szabályozás kialakításával egyidejűleg a jogalkotónak e tekintetben is létre kell hoznia a jogrendszeren belüli koherenciát. Az alkotmányellenesség megállapítására figyelemmel az Alkotmánybíróság ezúttal is mellőzte a támadott jogszabálynak az Alkotmány további rendelkezéseinek összefüggéseiben való vizsgálatát.

6. A Bnyt.-vel kapcsolatos indítványok közül végezetül az Alkotmánybíróság a 7. § *d), f)* pontjaira, a 9. §-ára, il-

letve a 48. § (1) bekezdésére vonatkozó indítványokat vizsgálta.

6.1.1. Az Alkotmány 30/A. § (1) bekezdés *k)* pontjának sérelmét állító indítvány kapcsán tényként állapítandó meg, hogy az erre hivatkozással támadott, a Bnyt. 7. § *d)* pontja a törvény általános szabályai között található rendelkezés. Hatálya a Bnyt.-ben szabályozott valamennyi nyilvántartásra kiterjed. Az e törvényhelyen szereplő kegyelem, mint nyilvántartási kategória magában foglalja az egyéni kegyelem eseteit, kiterjed a kegyelem másik formájára (közkegyelem) és minden változatára. Az indítványozó azonban kizárólag a köztársasági elnök által adható egyéni kegyelemre figyelemmel sorakoztatta fel a Bnyt. ezen rendelkezésének alkotmányellenességére vonatkozó érveit, ezért az Alkotmánybíróság a vizsgálatot csak ebben a tekintetben folytatta le.

6.1.2. Az Alkotmánybíróság a 47/2007. (VII. 3.) AB határozatában értelmezte a köztársasági elnök kegyelmezési jogkörét. A határozat megállapította, hogy a kegyelmezési eljárás többek között a mentesítés egyik, a Btk.-ban meghatározott módja is. Kimondta továbbá, hogy a kegyelmezési eljárás során a köztársasági elnököt valódi, diszkrecionális döntési jog illeti meg. „Döntésében kifejezésre juttathat méltányossági, humanitárius és saját értékrendjéből fakadó erkölcsi szempontokat is.” A döntés egyedüli korlátja, hogy az igazságügyért felelős miniszter a kegyelmi elhatározást ellenjegyezze (részletesen: ABH 2007, 620–621, 642–643.).

A köztársasági elnök döntési jogkörének lényegéből következik, hogy mérlegelése során bármely esetben határozhat a kiszabott büntetés mérsékléséről vagy elengedéséről, illetve a terheltnek a büntetett előlethez fűződő hátrányok alóli mentesítéséről. Ez a bűnügyi nyilvántartást csak annyiban érinti, hogy a döntés folytán bekövetkező változásokat az adatállományban át kell vezetni. A Bnyt. 7. § *d)* pontja az öt különböző nyilvántartásra vonatkozóan megállapítja, hogy a nyilvántartás milyen adatokra és körülményekre terjedhet ki. A korlátozásokat nem tartalmazó, a Bnyt. szerinti általános szabályok pedig semmilyen összefüggésben nem állnak a köztársasági elnök fentiek szerint értelmezett kegyelmi jogkörével. Ezért az Alkotmánybíróság ezt az indítványt elutasította.

6.2. Úgyszintén nem volt megállapítható alkotmányos összefüggés az indítványozó által felhozott érvek alapján a Bnyt. 7. § *f)* pontja és az Alkotmány 8. § (1)–(2) bekezdésére figyelemmel az 54. § (1)–(2) bekezdése, az 59. § (1)–(2) bekezdése, sem pedig a 16. §, illetve a 67. §-a között.

A támadott rendelkezés az előző pontban foglaltakhoz hasonlóan, valamennyi, a Bnyt. hatálya alá tartozó nyilvántartásra vonatkozóan állapítja meg, hogy e törvény szempontjából nyilvántartottnak kell tekinteni a gyanúsítottat, illetve vádlottat. Ez összhangban áll a Be.-nek a terhelt különböző státusaira vonatkozó elnevezésével, és önmagában véve semmilyen korlátozást nem foglal magá-

ban. Ezért az Alkotmánybíróság ezt az indítványt is elutasította.

6.3. Egy további indítványozó a Bnyt. 9. §-át az Alkotmány 70/A. §-ával tartotta ellentétesnek. A jelzett szabály a büntettek nyilvántartásának – a határozat megelőző pontjaiban, más összefüggésekben már részletesen vizsgált – célját határozza meg.

A Bnyt. hatálya alá tartozó nyilvántartások az Alkotmány 59. § (1) bekezdésében foglalt a személyes adatok védelméhez és az információs önrendelkezéshez kapcsolódó alapjogot érintik. Ezért jogbiztonsági és adatvédelmi szempontból is elengedhetetlen követelmény, hogy a törvényben az adatkezelési célok világosan, egyértelműen meghatározásra kerüljenek. Ez semmilyen összefüggésben nem áll a diszkrimináció tilalmára vagy az esélyegyenlőség, illetve a jogegyenlőség biztosítására vonatkozó alkotmányi rendelkezésekkel. Ezért az Alkotmánybíróság az indítványt elutasította.

6.4. Ugyanezen indítványozó a Bnyt. 48. § (1) bekezdését szintén az Alkotmány 70/A. §-ába ütközőnek tartotta.

A támadott rendelkezés „a bűnügyi nyilvántartás közös szabályai” között, valamennyi, a Bnyt. hatálya alá tartozó nyilvántartásra vonatkozóan azt tartalmazza, hogy a nyilvántartási idő eltelte után az adatalany nyilvántartását meg kell szüntetni. A kötelezés az Alkotmány 59. § (1) bekezdéséhez kapcsolódó alkotmányos követelményt jelenít meg, függetlenül attól, hogy a nyilvántartási idők szabályozása a törvényben miként alakul, így nem áll összefüggésben az alkotmányellenesség alapjául megjelölt szabályokkal. Ezért az Alkotmánybíróság az indítványt elutasította.

7. Az egyik indítványozó a Bnyt. 7. § *f)* pontjának, 31. § *a)* pontjának, 34. § (2)–(3) bekezdésének és 36. §-ának, továbbá az IM–BM–PM együttes Rendelet 1. § (1) bekezdésének, (2) bekezdés *a)* pontjának, 5. §-ának valamint a 6. § (1)–(2) bekezdésének nemzetközi szerződésbe ütközését is állította.

Az Abtv. 21. § (3) bekezdése megállapítja azon lehetséges indítványozók körét, akik az Abtv. 44. §-a szerint valamely jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközésének alkotmányossági vizsgálatát kezdeményezhetik. Az indítványozó nem tartozik az itt felsoroltak közé, így az Alkotmánybíróság az Ügyrend 29. § *c)* pontja alapján ezt az indítványt visszautasította.

V.

A továbbiakban az Alkotmánybíróság azokat az indítványokat vizsgálta, amelyek az egyes foglalkozások gyakorlására vonatkozó, a Bnyt.-vel összefüggésben álló törvények egyes rendelkezéseinek alkotmányellenességét állították.

1. Elsőként az Alkotmánybíróság – az SzVMt. rendelkezéseivel összefüggésben – a foglalkozás gyakorlásából való kizárási szabályokat meghatározó 6. § (3) bekezdésével, az engedély visszavonásával összefüggő 11. § (1) bekezdés *a)* pontjával, valamint a (2) bekezdésével, s az ezekhez szorosan kapcsolódó, a folyamatban lévő büntetőeljárásnak az engedély kiadására való hatását szabályozó 6. § (2) bekezdés *b)* pontjával kapcsolatos alkotmányossági vizsgálatot végezte el. Az indítványozók meghatározó többsége ezeket a rendelkezéseket az Alkotmány 70/B. §-a alapján támadta. Többen hivatkoztak azonban arra is, hogy a szabályozás az Alkotmány 70/A. §-ába, illetve 9. § (2) bekezdésébe ütközik.

1.1. Az Alkotmánybíróság a felsorolt alkotmányi rendelkezésekre vonatkozó – jelen ügyben irányadó – precedens-határozataiban megállapította, hogy a munkához való jog szempontjából közöttük szoros összefüggés áll fenn. A releváns döntések szerint a foglalkozás szabad megválasztásához való jognak egyik aspektusa a vállalkozás joga, s e két jog nincs egymással hierarchikus viszonyban. Az előbbi értelmezésébe ugyanis valamennyi foglalkozás, hivatás – a széles értelemben vett munkavégzés – megválasztásának és gyakorlásának szabadsága beletartozik. Ahogyan a munkához való jog senki számára nem jelent alanyi jogosultságot bármilyen foglalkozás gyakorlásához, úgy a vállalkozáshoz való jog sem foglalja magában a vállalkozóvá válás feltételek nélküli jogát. Az államnak az a kötelessége, hogy a munkához, illetve a vállalkozáshoz való jog gyakorlását ne tegye lehetetlenné [részletesen: pl. 54/1993. (X. 13.) AB határozat, ABH 1993, 340, 341–342.; 944/B/1994. AB határozat, ABH 1995, 734, 736–737.; 37/1997. (VI. 11.) AB határozat, ABH 1997, 234, 243.; 506/B/1995. AB határozat, ABH 1999, 722, 723.].

A munkához való jog relációjában az Alkotmánybíróság leszögezte azt is, hogy az Alkotmány 70/B. §-a csupán az általános diszkrimináció-tilalmat rögzítő 70/A. §-nak a munka világára vonatkoztatott konkretizálása [pl. 137/B/1991. AB határozat, ABH 1992, 456, 459.; 54/1993. AB határozat, ABH 1993, 340, 341.; 21/1994. (IV. 16.) AB határozat, ABH 1994, 117, 120–121.; 750/B/2000. AB határozat, ABH 2003, 1261, 1266.; 34/E/2006. AB határozat, ABH 2007, 1914, 1916.]. Rámutatott továbbá, hogy a diszkrimináció tilalma a munkához, vállalkozás való jog összefüggésében is csak az azonos szabályozási körbe vonható jogalanyok közötti különbségtétel vizsgálatát teszi lehetővé. A 70/A. § különböző aspektusainak sérelme csak akkor állapítható meg, ha a jogalkotó homogén csoportba tartozó jogalanyok között indokolatlanul, ésszerűtlenül tesz különbséget [részletesen pl.: 9/1990. (IV. 15.) AB határozat, ABH 1990, 48.; 21/1990. (X. 4.) AB határozat, ABH 1990, 77–78.; 61/1992. (XI. 20.) AB határozat, ABH 1992, 280–282.; 35/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 201, 203.; 30/1997. (IV. 29.) AB határozat, ABH 1997, 130, 138.].

Jelen ügyben a diszkrimináció tilalmába ütközést valamennyi indítvány különböző foglalkozások gyakorlói közötti összefüggésre, illetve általában a véve a jogrendszer elveire hivatkozással állította. A különböző foglalkozások, illetve vállalkozások gyakorlói azonban nem alkotnak homogén csoportot. A foglalkozás szabad megválasztásához való jog általánosságban nem lehet a vizsgálat tárgya, a diszkrimináció tilalma csak az adott foglalkozás megválasztásával összefüggésben és csupán az azonos szabályozási körbe tartozó jogalanyok tekintetében vizsgálható. Így az Alkotmány 70/A. §-a szerinti különbségtétel, illetve a jogegyenlőség követelményének megvalósulása – alkotmányos összefüggés hiányában – az indítványok alapján nem volt vizsgálható.

1.2. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a munkához, foglalkozáshoz, vállalkozáshoz való jog az állami beavatkozásokkal és korlátozásokkal szemben alapjogi védelembe részesül. A munkához való jog alanyi és szociális oldalát – rámutatva a korlátozások szempontjából való különbözőségeire is – elsőként a 21/1994. (IV. 16.) AB határozat határolta el egymástól. Megállapította, hogy a munkához való jog szociális oldala az állam oldalán intézményvédelmi kötelezettséget keletkeztet, melynek keretében látja el az állam a foglalkoztatáspolitikával, munkahelyteremtéssel, szociális hálóval kapcsolatos feladatait. „E korlátozások alkotmányossága azonban más-más mérce alapján minősítendő aszerint, hogy a foglalkozás gyakorlását vagy annak szabad megválasztását korlátozza-e az állam, s az utóbbin belül is különbözik a megítélés az adott foglalkozásba kerülés szubjektív, illetve az objektív korlátokhoz kötésének megfelelően. (...) A munkához (...) való jogot az veszélyeztetni legsúlyosabban, ha az ember az illető tevékenységtől el van zárva, azt nem választhatja.” (ABH 1994, 117, 120–121.). A korlátozásra „általános” mérce nincs, az csak az adott foglalkozásra vonatkozó szabályok ismeretének tükrében, esetről esetre vizsgálható.

A munkához, foglalkozás gyakorlásához való jog szempontjából az adott foglalkozásba kerülés és a jogviszony fenntartása szubjektív korlátjának minősül minden olyan előírás, amely a tevékenység választójának személyére vonatkozik. A foglalkozás szabad megválasztására vonatkozó alkotmányos jog nem zárja ki, hogy a különböző tevékenységek gyakorlásához, az arra vonatkozó jogszabályok speciális feltételeket és követelményeket írjanak elő [részletesen: pl. 962/B/1992. AB határozat, ABH 1995, 627, 629.; 39/1997. (VII. 1.) AB határozat, ABH 1997, 263, 275.]. A szubjektív korlátozások előírásakor a jogalkotó mozgásteret nagyobb, mint az objektív korlátozások esetében, s a feltételeket az állam utólag is szigoríthatja. E szigorítások végső korlátja azonban az, hogy nem válhatnak objektív kritériummá, azaz a foglalkozás gyakorlásának elvileg továbbra is mindenki előtt nyitva kell állnia [27/1999. (IX. 15.) AB határozat, ABH 1999, 281, 285.].

1.3. Az SzVMt.-ben szabályozott tevékenységi kör gyakorlását – más összefüggések tekintetében – az Alkot-

mánybíróság a 3/2001. (I. 31.) AB határozatában már vizsgálta. Döntésében rámutatott arra, hogy az e foglalkozásra vonatkozó szabályok megalkotásakor tekintettel kell lenni a tevékenység gyakorlásának lehetséges „terepére”, azokra az összefüggésekre, amelyek e foglalkozás gyakorlása és más alkotmányos jogok, valamint a foglalkozás gyakorlója és a megbízó között fennállnak. Hangsúlyozta – majd a 36/2005. (X. 5.) AB határozatában megerősítette (ABH 2005, 390, 398.) – hogy a vagyoni tevékenység az alkotmányos tulajdonvédelem egyik lehetséges eszköze is. A megbízók érdekeinek és jogainak védelméről pedig a jogalkotó többek között éppen a foglalkozásba „kerülés” feltételeinek megállapításakor gondoskodhat kellő hatékonysággal. Nem alkotmányellenes ezért az a szabályozás, amely a foglalkozáshoz (vállalkozás) való jogot olyan feltételekhez köti, amelyek időlegesen és részlegesen nem teszik lehetővé annak gyakorlását [3/2001. (I. 31.) AB határozat, ABH 2001, 68, 79–82.].

A fentiek alapján az SzVMt. 6. § (3) bekezdésében megjelenő azon kíváncsi, amely bizonyos, súlyos bűncselekmények elkövetőit kizárja a vagyoni vagy magánnyomozói foglalkozást gyakorlók köréből, önmagában nem alkotmányellenes. Ebben csupán az adott foglalkozás gyakorlásával összefüggő életviszonyok védelme jelenik meg, így az alapjog korlátozás általában véve szükségletnek nem tekinthető. Következtes a jogszabály abban a tekintetben is, hogy a foglalkozás megkezdését, és továbbfolytatását azonos módon kezeli. Alkotmányellenessé a szabályozás módja, a korlátozások – az önmagában is alkotmányellenes – büntetések nyilvántartásához, ezen belül a Bnyt. 16. §-ához kötése teszi az SzVMt. 6. § (3) bekezdését.

1.4. Az Alkotmánybíróság az 52/1996. (XI. 14.) AB határozatában utalt arra, hogy a foglalkozás gyakorlásának alkotmányossági mércéje – az adott tevékenységre irányadó jogszabályok alapján többnyire világosan elhatárolható – szakmai és célszerűségi indokoltsághoz kötött. A foglalkozás gyakorlásához való jog csak a határesetekben vezet alkotmányossági problémához. A 21/1994. (IV. 16.) AB határozat leszögezte azt is, hogy az Alkotmány 70/B. §-ának összefüggésében is „az alapjogkorlátozást elvileg igazoló ok meglétét konkrétan, azaz a vizsgált jogszabály személyi, tárgyi és időbeli hatálya körében bizonyítani kell.” (ABH 1994, 117, 122.)

A SzVMt. 6. § (3) bekezdésében követett megoldás eredményeképpen az e törvény hatálya alá eső foglalkozások gyakorolhatósága a büntetett előlethez fűződő hátrányok alól történő mentesítést követően is további 3–15 év közötti időtartamra teljes egészében ellehetetlenül. Ez még azokra az esetekre is kiterjed, ha a terheltet a bűncselekmény vádjára alól felmentik, ám vele szemben tárgyi okból intézkedést (pl. elközbítés) alkalmaztak, avagy vele szemben rövid tartamú felfüggesztett szabadságvesztést, illetve ennél enyhébb büntetést szabnak ki. Ugyanakkor a foglalkozás gyakorlásának korlátozására vonatkozóan semmiféle differenciálás nem érvényesül. A Bnyt. 16. §-ában meg-

állapított korlát egységes és objektív. Ez azonban azt is jelenti, hogy a jogalkotó a foglalkozás szabad megválasztásához, az adott vállalkozás gyakorlásához való jogot időlegesen – ám döntően hosszú tartamban – teljes egészében elvonta. Ez pedig aránytalan alapjogi korlátozást jelent.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága – az utóbbi évek jogfejlesztő tevékenységének eredményeképpen az Egyezmény 8. cikkének hatálya alá vont – a foglalkozás gyakorlásának jogával összefüggésben kimondta, hogy a munkavégzés lehetőségének elvonása (az Egyezmény 14. cikkére is figyelemmel) egyezményesértő lehet. Az állam oldalán különösen nyomós közérdek igazolása szükséges ahhoz, hogy a magánszektorban végzett munkát korlátozásoknak vesse alá. Az eredetileg jogos indokok „racionálisítása” az időmúlással elenyészhet, s ebben az esetben a korlátozás minimálisan aránytalanul minősül. Az állam megsérti a megkülönböztetés nélküli életvezetéshez való jogot, ha objektív és ésszerű indok hiányában korlátozza a foglalkozás gyakorlásához való jogot pusztán azon az alapon, hogy az érintettet korábban (bármilyen) bűncselekmény elkövetése miatt elítélték. Ez gyakorlatilag „másodlagos szankciónak” minősül, ami aránytalan jogkorlátozást jelent, s az Egyezmény 14. Cikkének sérelmét idézi elő. (pl. Thlimmenos contra Görögország ügyben hozott 2000. április 6-i ítélet).

Az 52/1996. (XI. 14.) AB határozat értelmében a foglalkozás gyakorlásához való jog időleges és részleges korlátozása akkor nem alkotmányellenes, ha azt más alkotmányos alapjogok védelme feltétlenül indokolja (ABH 1996, 159, 162–163.). Az alapjog korlátozásához azonban a szükségesség önmagában nem elegendő, a jogalkotó köteles a korlátozás céljának megfelelő legenyhébb eszközt alkalmazni. Az elérni kívánt cél fontosságának és az okozott alapjog sérelemnek egymással arányban kell állnia [részletesen: pl. 30/1992. (V. 26.) AB határozat, ABH 1992, 167, 171.].

A személy- és vagyoni, illetve a magánnyomozói foglalkozás (vállalkozás) a magánszféra, a gazdasági versenyszféra működési területére eső tevékenység, ahol a jogviszonyokat elsősorban a szerződéses szabadság alakítja, s ahol az állam beavatkozási joga egyébként is korlátozott. A piacgazdaság ugyan elismert államcél, de nem alkotmányos alapjog, így ennek érdekében az alapjogi védelem alá eső jogok általános érvényű és tartós korlátozása nem megengedett. A vizsgált tevékenységgel szorosabb kapcsolatot mutató tulajdonhoz való jog, illetve az emberi méltóságból levezetett jogok együttese indokolhatja ugyan a korlátozást, de ebben az esetben a más alapjogokat fenyegető veszély olyan absztrakt, amely az Alkotmány 9. § (2) bekezdése, illetve 70/B. § (1) bekezdése hatálya alá tartozó alapjogok esetenként igen hosszú időtartamra történő elvonását nem igazolja [részletesen: 3/2001. (I. 31.) AB határozat, ABH 2001, 68, 79–82.].

A foglalkozás gyakorlásához való jog az indokolatlan állami beavatkozásokkal és korlátozásokkal szemben a szabadságjogokhoz hasonló védelemben részesül. Ebből

az is következik, hogy a munkaerő piacra való belépés korlátozása csak szűk teret kaphat. Az állam – más szabadságjogok, alkotmányos értékek és célok védelme érdekében – az őt terhelő intézményvédelmi kötelezettségre hivatkozással sem alkalmazhat olyan generális megszorításokat, amelyek ezt tartósan és differenciálás nélkül ellehetetlenítik. E védelem és a foglalkozáshoz való jog korlátozása között harmóniát kell teremteni. Figyelembe kell venni, hogy az alapvető szükségletek kielégítéséhez, a tulajdonhoz elsősorban a munkán keresztül vezet az út; ezen alapszik az elítéltek eredményes reszocializációja is. A rendszeres jövedelmet biztosító foglalkozás gyakorlása alkalmas arra, hogy visszasegítse az egyént az ismételt bűnelkövetéstől mentes szabadság állapotába. Amennyiben a foglalkozás gyakorlásához való jog még a kisebb tárgyi súlyú bűncselekményekhez kapcsolódóan is, a mentesülést követően is hosszú időn át, széles körben, a jogsértés feltételezett és távoli veszélyére hivatkozással ellehetetlenül, az már nem csupán a rehabilitáció eszméje által támasztotta ésszerű igényekkel áll szemben, hanem aránytalan korlátozást is jelent.

A fentiek alapján az Alkotmánybíróság a korlátozás aránytalanságára figyelemmel a szabályozás alkotmányellenességét megállapította és a támadott rendelkezést megsemmisítette. A megsemmisítés időpontjának megállapításakor figyelembe vette, hogy a szabályozáshoz kapcsolódó Bnyt. rendelkezések is átalakításra szorulnak. A jogrendszer koherenciája érdekében kívánatos, hogy a jogalkotó az egymásra épülő szabályokat és jogviszonyokat azonos időbeni hatállyal rendezze. Az alkotmányellenesség megállapítására figyelemmel az SzVMt. 6. § (3) bekezdése és a különböző indítványokban felhívott más alkotmányi rendelkezések összefüggéseit az Alkotmánybíróság nem vizsgálta.

1.5.1. Elutasította viszont az Alkotmánybíróság az SzVMt. 6. § (2) bekezdés *b)* pontját támadó azon indítványt, amely a folyamatban lévő büntetőeljárásnak a figyelembevételét a tevékenységi engedély kiadására vonatkozó korlátozás alkotmányellenességével összefüggésben állította.

Az Alkotmány 70/B. §-a alapján nem kifogásolható, hogy az SzVMt. a folyamatban lévő büntetőeljárás figyelembevételét is elrendeli, minthogy ez a foglalkozáshoz való jog gyakorlását csak időlegesen, a büntetőeljárás kimeneteléhez kötötten, objektív ismérv szerint, meghatározott súlyú bűncselekményekhez kapcsolódóan függeszti fel. Ez lényegét tekintve összhangban áll a foglalkozás gyakorlására feljogosító, a büntetőjogi jogkövetkezményeket figyelembe vevő, az 1.4. pont hatálya alá nem tartozó további szabályokkal is.

A támadott rendelkezés az alkotmányellenesség alapjául szintén hivatkozott, az Alkotmány 57. § (2) bekezdésével semmilyen összefüggésben nem áll. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az ártatlanság vételeme olyan alkotmányos alapelv, amelynek hatálya a büntetőjogi felelősségre vonásra irányadó eljáráson túlmutat [először:

41/1991. (VII. 3.) AB határozat, ABH 1991, 193, 195.]. Ennek ellenére az alkotmányos védelem határai ezen az alapon korlátlanul nem terjeszthetők ki (először: 26/B/1998. AB határozat, ABH 1999, 647, 650.). Ezen alkotmányi rendelkezésre csak akkor alapítható az alkotmányossági vizsgálatra vonatkozó összefüggés, ha a támadott rendelkezés valamilyen felelősségre vonásra irányuló eljárásra vonatkozik [részletesen: 22/2004. AB határozat, ABH 2004, 367, 376.]. Jelen esetben ez nem volt megállapítható, így az Alkotmánybíróság az indítványt ezen az alapon is elutasította.

1.5.2. Ügyszintén elutasította azt az indítványt is, amely az Alkotmány 70/B. §-ára figyelemmel az SzVMt. 7. §-át, továbbá a 11. § (1) bekezdés *a)* pontját, illetve (2) bekezdését támadta.

E rendelkezések a tevékenységi engedély bevonására és megújítására vonatkoznak, illetve ezen eljárások technikai szabályait állapítják meg. Az utóbbiak semmilyen, az előbbiektől pedig csak áttételes kapcsolatban állnak a tevékenységi engedély korlátozására vonatkozó 6. § (3) bekezdésével. Alkotmányellenességet azonban semmiképpen nem jelent, hogy az engedélyt vissza kell vonni abban az esetben, ha kiadásának sem volt meg az alapja, illetve megújítására nincs lehetőség, ha annak kiadására sem kerülhetne sor.

2. Az SzVMt. 6. § (3) bekezdéséhez hasonló szabályt tartalmazó, az Lt. 67. § (7) bekezdésének *b)* pontját támadó indítványozó az alkotmányellenességet – az Alkotmány 2. § (1) bekezdése, 8. § (2) bekezdése és 59. §-a mellett – szintén az Alkotmány 70/B. §-ára alapította. A támadott rendelkezések tartalmi egyezőségére és hatályára figyelemmel az Alkotmánybíróság a vizsgálatot ez utóbbi rendelkezésre figyelemmel végezte el. Ennek során az 1. pont bevezetőjében, illetve az 1.1–1.4. pontban kifejtett álláspontját ebben a tekintetben is fenntartja és az alábbiakkal egészíti ki.

A légiközlekedés sajátos jellegére figyelemmel az annak működtetésében résztvevőkre vonatkozó korlátozó jellegű előírások az alapjogi védelem szempontjából is széles körben tolerálandók. A foglalkozás gyakorlásával összefüggő jogok közvetlen és kimutatható kapcsolatban állnak az élethez és az emberi méltósághoz való jog védelmével, amelyek érvényesülése szigorú és határozott intézkedéseket is megkövetel; többek között azért, mert a légiforgalomban az ezeket fenyegető veszélyek elhárítására csak objektíve korlátozott lehetőségek állnak rendelkezésre. Ezért a foglalkozás gyakorlásához való joggal összefüggésben alkalmazott súlyosabb korlátozások sem feltétlenül alkotmányellenesek, azaz az arányosság követelményei lehetnek más foglalkozásokhoz képest eltérőek.

Mindez azonban nem változtat azon, hogy a vizsgált rendelkezés aránytalan időbeli határokon belül, szintén a büntetettek nyilvántartásához kötve teljes mértékben elzárja valamennyi, a légi közlekedésben lehetséges foglalkozás (a segédmunkától és légi irányításig) gyakorlásától a

jogalanysokat. A korlátozó rendelkezés megalkotásakor a jogalkotó a tilalmat egy terminus technikusnak nem minősülő absztrakt fogalomhoz („a légi közlekedés területén”) kötve állította fel. Ennek során nem tett különbséget sem a végzett munka jellege, sem a helyszínen tartózkodók munkajogi státusa, sem a repülőterek típusai, sem a reptér zárt területének jogilag is eltérő minősítés alá eső védelmi szintjei között. Úgyszintén nem differenciált a korlátozás alapjaként megjelölt bűncselekmények tényleges súlya között, egyenlőségielt téve az életfogytig tartó szabadságvesztéssel fenyegetett büntettek és az alternatív szankciókkal büntetendő vétségek közé. Ebben az esetben a korlátozással egységesen érintettek azok is, akik bizalmi jellegű feladatot, szakmai vagy a légi közlekedés biztonsága szempontjából releváns munkát nem végeznek. Az Lt. 67. § (7) bekezdés *b)* pontjának hatálya kiterjed továbbá azokra is, akik a repülőter zárt területén nem a légitársaság alkalmazottaiként végeznek munkát (a katasztrófavédelem munkatársaitól a mentőszolgálat alkalmazottaiig), illetve olyan munkáltatók alkalmazottai, amelyek a repülőterrel szerződéses jogviszony alapján, a repülőter területén különböző, nem a légiközlekedéssel vagy a földi irányítással összefüggő feladatokat teljesítenek. Az így kialakított rend szerinti általános érvényű korlátozás tehát azért is aránytalan, mert bármilyen foglalkozás gyakorlójára kiterjed, az alkalmazotti viszonyban nem állókat is érinti, közöttük olyanokat, akik saját munkáltatójuknak eredetileg nem tartoznak számot adni a mentesülés hatálya esett bűncselekményeiről. Ilyen módon más munkáltatók és munkavállalók jogviszonyába is közvetlen és indokolatlan beavatkozásra teremt lehetőséget.

A kifejtettre figyelemmel az Alkotmány a vizsgált rendelkezést megsemmisítette. A megsemmisítés időpontját az 1.3. pontban kifejtettek szerint határozta meg. Az alkotmányellenesség megállapítására figyelemmel, az Alkotmánybíróság a támadott norma és a további, felhívott alkotmányi rendelkezések összefüggéseit nem vizsgálta.

3. Az egyik indítványozó az SzVMt. 6. § (3) bekezdéséhez, illetve az Lt. 67. § (7) bekezdés *b)* pontjához hasonló rendelkezést tartalmazó, de a bűncselekmények szélesebb körét érintő Korm. R.1. 6. § (1) bekezdés *b)* pontját támadta. Az indítványozó az alkotmányellenesség megállapításának alapjául az Alkotmány 8. § (2) bekezdésével összefüggésben az Alkotmány 55. § (1) bekezdésére, az 57. § (1) bekezdésére – és téves tartalommal – az Alkotmány 57. § (4) bekezdésére hivatkozott. Támadta továbbá a Korm. R.1. 1. § *d)* pontját.

3.1. Az Alkotmány 55. § (1) bekezdésében védett személyes szabadsághoz és biztonsághoz való jogot az Alkotmánybíróság a büntető, a szabálysértési és az ezekkel szoros kapcsolatban álló rendészeti jellegű jogszabályok, valamint az állami hatósági kényszerrel megjelenítő (pl. pszichiátriai kezelés) rendelkezések által elrendelt, alapjogot

korlátozó normák alkotmányosságára vonatkoztatta. A döntésekből kitűnően az alapjogi védelem azokra az esetekre terjed ki, amikor adott intézkedés valamilyen formában a szabad cselekvéshez való jogot azzal korlátozza, hogy az egyén életébe fizikális beavatkozást jelentő módon, akadályozza az elhatározásának megfelelő magatartás tanúsítását, cselekvési szabadságát [pl. 66/1991. (XII. 21.) AB határozat, ABH 1991, 342, 347.; 74/1995. (XII. 15.) AB határozat, ABH 1995, 369, 372.; 5/1999. (III. 31.) határozat, ABH 1999, 75, 84–85.); 36/2000. (X. 27.) AB határozat, ABH 2000, 241, 270, 271–272.; 13/2003. (IV. 9.) AB határozat, ABH 2003, 201, 204.].

A támadott, adott vállalkozás, illetve foglalkozás gyakorlása elé korlátokat állító rendelkezés a személyi szabadsághoz és a személyi biztonsághoz való joggal nem áll értékelhető összefüggésben. A tevékenység gyakorlását ugyanis nem ezen alapjogok sérelmén keresztül, hanem ettől független paraméterek mentén korlátozza. Ezért az Alkotmánybíróság ezen az alapon az indítványt elutasította.

3.2. A támadott rendelkezés alkotmányellenességének alapjaként hivatkozott, az Alkotmány 57. § (1) bekezdése a tisztességes eljárás – széles értelemben vett – alkotmányossági követelményeire vonatkozó alapjog. A precedenshatározatok szerint ennek az eljárási garanciának, a bírósághoz fordulás szempontjából van meghatározó szerepe [59/1993. (XI. 29.) AB határozat, ABH 1993, 353, 355.; 6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95–96., 32/2002. (VII. 4.) AB határozat, ABH 2002, 153, 158, 159–161.; 8/2004. (III. 25.) AB határozat, ABH 2004, 144, 156–157.]. Minderre figyelemmel a Korm. R.1. és ezen alkotmányi rendelkezés között értékelhető összefüggés nem volt kimutatható, így az Alkotmánybíróság az indítványt elutasította.

3.3. Az ügyvédi képviselettel eljáró indítványozó a Korm. R. 1. § *d)* pontját is támadta az Alkotmány téves tartalommal felhívott rendelkezése alapján. A rendeletnek azonban nincs és nem is volt ilyen rendelkezése. Az Abtv. 1. § *b)* pontja alapján Alkotmánybíróság hatáskörébe csak létező jogszabályok, illetve az állami irányítás egyéb jogi eszköze valóságos rendelkezéseinek vizsgálata tartozik. Az Ügyrend 21. §-a alapján az indítványnak a támadott jogszabályt és az alkotmányellenesség alapjául szolgáló rendelkezést kell tartalmaznia. Az indítvány ezen követelmények egyikének sem felel meg. Ezért az Alkotmánybíróság az Ügyrend 21. § *b)* pontja alapján az indítványt visszautasította.

VI.

Végül az Alkotmánybíróság azon indítványokkal foglalkozott, amelyeket a Bnyt.-re, illetve az V. fejezetben elbírált jogszabályokkal való vélt vagy valós összefüggésekre figyelemmel terjesztettek elő.

1. Egy indítványozó az SzVMt.-nek a kötelező kamarai tagságra vonatkozó rendelkezéseit [3. § (1)–(2) bekezdés], illetve ezzel összefüggésben – álláspontja szerint a kamarai tagság feltételül szolgáló 5. § (2) bekezdésének c) pontját támadta. Álláspontja szerint ezek olyan szankciók, amely az Alkotmány 9. § (2) bekezdésével, illetve 70/B. § (1) bekezdésével szemben állnak.

1.1. Az SzVMt. 5. § (2) bekezdése c) pontja arra vonatkozik, hogy a vállalkozáshoz szükséges működési engedély nem adható ki, ha a kérelmezőnek jogerősen megállapított adó-, vám- vagy társadalombiztosítási tartozása van. E rendelkezésnek nincs köze a kötelező kamarai tagsághoz, illetve az Alkotmány 70/B. §-ához, minthogy csak szűkebb körre a vállalkozóvá válásra vonatkozik. Kétségtelenül kapcsolatban áll azonban az Alkotmány 9. § (2) bekezdésével, ebben az összefüggésben viszont nem alkotmányellenes.

Az Alkotmánybíróság a jelen határozat V. fejezet 1.2–1.4. pontjaiban már részletesen kifejtette, hogy a szóban forgó tevékenység – jellegéből következően – az alkotmányos tulajdonvédelem egyik biztosítója is. Ebből következően nem tekinthető alkotmányellenesnek az a szabályozás, amely a foglalkozás gyakorlójának alkalmassági feltételei között a vagyoni, pénzügyi „megbízhatóságára” vonatkozó kritériumokat rögzít, s ezen belül annak igazolására szolgálnak, hogy köztartozása nincs. Ez általában véve minden induló vállalkozás olyan feltétele, amely a köztulajdon védelmével közvetlen összefüggésben áll, a vagyonszervi vállalkozás tulajdonosától vagy tagjától pedig fokozottan elvárható. Ugyanakkor a vállalkozás gyakorlójának oldalán nem jelent olyan szubjektív korlátozást, amely az alapjog gyakorlásából kizárná. Így az Alkotmánybíróság az indítványt elutasította.

1.2. A kötelező kamarai tagságra vonatkozóan az indítványozó nem hozott fel alkotmányos érveket, csupán „tiltakozását” fejezte ki az általa „szükségtelennek ítélt” kamarákkal szemben. Az indítvány alapján az alkotmányellenesség alapjául szolgáló alkotmányi rendelkezés(ek) és a – csupán deklaratív tartalmú – vizsgált jogszabály között összefüggés nem volt kimutatható. A kamarai tagság feltételeit, a kamara szerepét, jogszabályi háttérét ugyanis nem a támadott rendelkezés, hanem az SzVMt. IV. fejezetében foglalt normák adják. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság az indítványt elutasította.

2. Egy további indítványozó a Korm R.2. 3. §-át tartotta alkotmányellenesnek. Ugyanakkor az alkotmányellenesség alapjául szolgáló rendelkezést – ismételt – felhívás ellenére sem jelölte meg.

Az Abtv. 22. § (2) bekezdése szerint az indítványnak a kérelem alapjául szolgáló okot és alkotmányi rendelkezést tartalmaznia kell. Ennek hiányában az indítvány érdemben nem bírálható el (668/B/2001. AB határozat, ABH 2003, 1413, 1417.; 1109/B/2001. AB határozat, ABH 2004, 1924, 1927–1928.). Ezért azt az Alkotmánybíróság az Ügyrend 29. § d) pontjára figyelemmel visszautasította.

3. A határozatnak a Magyar Közlönyben való közzétételére vonatkozó rendelkezés az Abtv. 41. §-án alapszik.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k., *Dr. Bragyova András s. k.,*
alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k., *Dr. Kiss László s. k.,*
alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k., *Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,*
alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Lévay Miklós s. k., *Dr. Trócsányi László s. k.*
előadó alkotmánybíró alkotmánybíró

Az Alkotmánybírósági ügyszám: 124/B/2000.

Dr. Bragyova András alkotmánybíró különvéleménye

Nem értek egyet a többségi határozat rendelkező része 1. pontjának a bünyügyi nyilvántartásról és a hatósági erkölcsi bizonyítványról szóló 1999. évi LXXXV. törvény (a továbbiakban: Bnyt.) 16. §-át, 18. §-át, 59. § b) pontját megsemmisítő részével, valamint 2., 3. és 4. pontjával, és így a hozzájuk fűzött indokolással sem.

1. A Bnyt. 18. §-ának alkotmányellenessége a „jogosult” szó hiánya miatt az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvébe ütközés miatt nem állapítható meg. Kétségtelen, hogy a mondat állítmány hiányában aggrammatikus, azonban a jogalkalmazók és a jogkereső közönség számára érthető, a közlés célja világos. A törvény megalkotása óta eltelt időszakban a norma jelentése (legalábbis erre utaló adat nincs) nem vetett fel értelmezési problémát a gyakorlatban. A Bnyt. 18. §-ának jelentése egyébként az Alkotmánybíróság számára sem okozott gondot, különben nem állapíthatott volna meg alkotmányellenességet tartalmi okokból. A jogalkalmazó az *erre de scribe*-nek tekinthető tollhíbat maga is ki tudta javítani, így nincs indok a megsemmisítésre. Az értelmezést elősegíti az is, hogy több egymáshoz hasonló tartalmú és szerkezetileg analóg mondat követi egymást a jogszabályban. Ebben a szöveggörnyezetben a mondat jelentése a magyar nyelvet ismerők („kompetens nyelvhasználók”) számára egyértelmű.

Ugyanakkor azt is meg kell jegyezni, hogy a Bnyt. szövegét a Magyar Közlönyben történő első közzététele óta többször módosították, és később mégis bekerült a szövegbe a „jogosult” szó [lásd: a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról szóló 2001. évi CXXI. törvény 78. § (1) bekezdése, amely a Bnyt. 18. § c) pontját módosította; valamint a közösségi vámjog vég-

rehajtásáról szóló 2003. évi CXXVI. törvény 81. §-a, amely a Bnyt. 18. § e) pontját iktatta be].

2. Ugyancsak nem értek egyet a hatósági erkölcsi bizonyítvány központi tartalmi elemét szabályozó rendelkezés [Bnyt. 59. § b) pont] megsemmisítésével.

A hatósági erkölcsi bizonyítvány a bűnügyi nyilvántartás alapján kiállított közokirat, melyet állampolgárságtól függetlenül az érintett természetes személy kérhet az erre a célra rendelt formanyomtatványon. A „hatósági erkölcsi bizonyítvány” hagyományos elnevezés – amint a törvényjavaslat indoklása is említi –, amelyet először az 1891. június 25-én 21816 I.M. szám alatt a vagyoni és erkölcsi bizonyítványok beszerzése és kiállítása tárgyában kiadott IV. igazságügyi miniszteri rendelet nevezett így.

A Bnyt. 57. §-a alapján a hatósági erkölcsi bizonyítvány közokirat. Valójában a Bnyt. 59. §-ában meghatározott tartalmi elemek alapján nevezhetnénk (a hagyományoktól eltérően) büntetlenségi igazolásnak is. A hatósági erkölcsi bizonyítványt a kezelő szerv a bűnügyi nyilvántartás részét képező büntetések nyilvántartása (amely a bíróság által kiszabott büntetéseket, intézkedéseket, illetve a megrovással és a vádemelés elhalasztásával érintettek körét tartalmazza) alapján állítja ki. Közhitelisége azt jelenti, hogy tartalmát harmadik személyek, illetve állami szervek az ellenkező bizonyításig igaznak kötelesek tekinteni, de nem is állítja, hogy ez valóban így is van. Azt pedig egyáltalán nem állítja, hogy az érintett személy a bűnügyi nyilvántartásban nem szerepel. A Bnyt. egyértelműen megmondja, hogy mely esetekben kell a hatósági erkölcsi bizonyítványba a „nem szerepel a büntetések nyilvántartásában” szöveget írni, és azt is, hogy ez mit takar. A „nem szerepel a büntetések nyilvántartásában” szöveget tartalmazó erkölcsi bizonyítvány jogi jelentése a törvény alapján, hogy az érintett személy – akár szerepel egyébként a bűnügyi nyilvántartásban, akár nem, akár elkövetett büntetendő cselekményt, akár nem – büntetlen előéletűnek tekintendő. A hatósági erkölcsi bizonyítvány célja a jogilag büntetlen előélet tanúsítása: erre többnyire bizonyos munkakörök betöltéséhez vagy hatósági engedélyek beszerzéséhez van szükség; az abban szereplő adatok pedig a munkáltatókat, foglalkoztatókat, valamint a többi hatóságot tájékoztatják, illetve (a mondottak szerint) kötik.

3. Nem értek egyet a többségi határozat III. részének 5. pontjában a Bnyt. 16. §-áról hozott döntéssel sem, amely szerint alkotmányellenes, hogy a büntetett előlethez fűződő hátrányok alóli mentesülést követően eltérő ideig a mentesített személyeket is nyilván kell tartani.

Úgy vélem, e kérdés elbírálásánál a Btk. 100. §-ából kell kiindulni. Eszerint az elítélt azon hátrányos következmények alól mentesül, amelyeket az elítéléshez büntető jogszabály fűz. Elítélésen a bűncselekmény elkövetése miatt jogerős határozattal kiszabott büntetést kell érteni.

A mentesítéssel az elítélt csak a büntetés büntetőjogi következményei alól mentesül, de egyéb jogi, erkölcsi,

pszichés és egyéb következményektől nem feltétlenül. Ezért a mentesített mindig a jövőre nézve válik „büntetlen előéletű” állampolgárrá, nem pedig az elítélésre visszamenőleg. A bűnügyi nyilvántartásban, a mentesítési idő utáni nyilvántartás önmagában szerintem nem alkotmányellenes, de alkotmányellenes lehet a nyilvántartás tényéhez fűződő nem büntetőjogi hatás, vagyis az, hogy a büntetőjogi szempontból már nem létező cselekvésnek lehetnek további, a büntetőjogtól független joghatásai. Az ellenkező fel fogás megfordítja a büntetőjog és a jogrendszer többi része közötti viszonyt: a büntetőjogi normákat önmagukban állónak és nem a jogrendszer „szankciós zárkövének”, vagyis a nem-büntetőjogi normák megsértését szankcionáló normáknak tekinti. Megjegyzem e felfogással sem ellentétes az elkövető reszocializációja, mint alkotmányos cél.

Egyébként a határozatban másutt szereplő „rehabilitációhoz való jog” – amelyet az Alkotmány 54. §-ában foglalt emberi méltósághoz való jogból nem tartok levezethetőnek, mivel ez a jog mindenkit mindig feltétel nélkül megillet, a rehabilitáció pedig egy fontos és szükséges szociálpolitikai cél – itt nem szerepel a megsemmisítés indokai között; az egyedül a büntetlen előéletűek között, az indítványozó és a többségi határozat szerint alkotmányosan nem indokolható módon tett megkülönböztetésen alapul. Szerintem ez a megkülönböztetés egyes esetekben indokolható lehet – még büntetőjogi szempontból is [lásd: Btk. 100. § (3) bekezdés].

4. A légi közlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény (a továbbiakban: Lt.) 67. § (7) bekezdés b) pontjának megsemmisítése mellett felhozott érveket nem tartom meggyőzőnek.

A büntetendő cselekmény – általában az ember múltban tanúsított minden magatartása, amely a jog szerint nem minősült bűncselekménynek, vagy egyáltalán nem volt jogellenes – számos esetben lehet elegendő indok alapjogai későbbi alkotmányos korlátozására.

Az Alkotmány 70/B. §-ában rögzített foglalkozás szabadsága – amelyről itt szó van – alapvető jelentőségű a modern piacgazdaságban és társadalomban, ahol az emberek döntő többségének jövedelme, megélhetése – munkavállalóként, vállalkozóként, szabadfoglalkozásúként – döntően ezen alapjog gyakorlásából (vagy korábbi gyakorlásából) származik. A foglalkozás szabadságának alkotmányos korlátozása bizonyos esetekben, mivel a foglalkozások a társadalmi-gazdasági tevékenységek igen széles körét fogják át, ésszerű és megengedhető. E korlátozások alkotmányosságát azonban külön-külön kell vizsgálnia az Alkotmánybíróságnak. Ezen állításom egyébként összhangban áll az Alkotmánybíróságnak a munkához (foglalkozáshoz, vállalkozáshoz) való alapjoggal kapcsolatban kialakított gyakorlatával. Eszerint „a munkához való alapjog a szabadságjogokhoz hasonló védelemben részesül az állami beavatkozások és korlátozások ellen. E korlátozások alkotmányossága azonban más-más mérce alapján minősítendő aszerint, hogy a foglalkozás gyakor-

lását vagy annak szabad megválasztását korlátozza-e az állam, s az utóbbin belül is különbözik a megítélés az adott foglalkozásba kerülés szubjektív, illetve az objektív korlátokhoz kötésének megfelelően”. [lásd: 21/1994. (IV. 16.) AB határozat, ABH 1994, 117, 121.; 9/2007. (III. 7.) AB határozat, ABH 2007, 177, 196.]

Az Lt. hivatkozott rendelkezése a gyakorlatban azt jelenti, hogy például egy büntetlen előéletűnek minősülő kábítószerral visszaélő sok elismert foglalkozást űzhet (lehet pl.: újságíró vagy kritikai kritikus, közalkalmazott) – de nem lehet takarító a repülőterek zárt területén. A jelen esetben az alapjog-korlátozás és a korábbi büntetendő cselekmény közötti összefüggés vizsgálata vezethetett volna el a rendelkezés alkotmányossága vagy alkotmányellenessége megállapításához – az alapjog-korlátozás szükségességén, alkalmasságának és arányosságának vizsgálata után.

Megjegyzem, hogy az Lt. 67. § (7) bekezdés *e*) pontja, amely szerint a légi közlekedés területén nem foglalkoztatható, illetve a repülőtér zárt területére nem léphet be, aki ezzel „nemzetbiztonsági érdeket sért”, továbbra is hatályban marad. E rendelkezés szerint az eredetileg a *b*) pont alá tartozó személyi kör „nemzetbiztonsági ok” alapján ma is kizárható a légi közlekedés területén való foglalkoztatásból, illetve a repülőtér zárt területére való belépésből.

Hasonló indokok alapján nem tartom alkotmányellenesnek a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény 6. § (3) bekezdését sem.

Említést érdemel, hogy az Alkotmánybíróság 9/2007. (III. 7.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh, ABH 2007, 177, 210.) nem találta alkotmányellenesnek, hogy a meghatározott fegyverek használatához szükséges hatósági engedély kiadása megtagadható a fegyverekről és lőszerrekről szóló 253/2004. (VIII. 31.) Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés *c*) pontjában meghatározott bűncselekmények elkövetése miatti elítélés, illetve egyéb intézkedés alkalmazása esetén, továbbá a büntetés vagy intézkedés külön jogszabályban meghatározott bűnügyi nyilvántartásának időtartamáig, de legalább a jogerős döntés meghozatalát követő három évig. Az Alkotmánybíróság ezen döntését azzal támasztotta alá, hogy „a lőfegyver természeténél fogva veszélyes, a biztonsági szempontú célmeghatározás relevánsnak tekintendő. A „mások biztonságának védelme” fordulat tehát magában foglalja az állam életvédelmi kötelezettsége teljesítéséből fakadó és az Alkotmány 8. § (1) bekezdésén alapuló korlátozást, ami a lőfegyverek engedélyezési eljárásában – a jogszerű feltétel megléte esetén – a kérelem elutasításában manifesztálódik” (Abh, ABH 2007, 177, 195.). Ezzel az érveléssel az Lt. valamint az SzVMt. megjelölt rendelkezései sem alkotmányellenesek.

5. Nem alkotmányellenes szerintem az ujj- és tenyérleNyomat-vétel, a fényképkészítés, valamint a DNS-minta-vétel szabályairól szóló 8/2000. (II. 16.) BM–IM–PM ren-

delet most megsemmisített 5. §-a és 6. § (2) bekezdése sem. Állításom indoka, hogy a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) és a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Rtv.) lehetővé teszik, hogy a hatóság az eljárási cselekmény biztosítására kényszerítőeszközt vegyen igénybe. Az ujj-, illetve tenyérleNyomat vétel stb. eljárási cselekménynek tekintendő, amelynek biztosítására az említett törvények szerint testi kényszer vehető igénybe (Be. 163. §; Rtv. 47. §). Következésképpen az érintett személy nem a rendelet, hanem az említett törvények alapján köteles alávetni magát az ujj- és tenyérleNyomat stb. vételnek. A rendelet nem tartalmaz új szabályokat, csupán megismétli a törvények idevágó szabályait, főleg pedig az ujj- és tenyérleNyomat-vételi és a többi krimináltechnikai eljárás részletkérdéseit szabályozza, nyilván az egységes szakmai gyakorlatot elősegítendő. A törvényi szabályok rendeletben történő megismétlése nem alkotmányellenes, és alkotmányosan nem is kifogásolható – igaz, nem is szükséges. A törvényben foglaltak hatályát és érvényességét a rendeletben való megismétlés nem érinti, nem teszi és nem is teheti (vagy a határozat szóhasználatával élve „nem degradálja”) rendeleti szintű szabállyá. A törvényben alkotott norma továbbra is törvényi eredetű normaként érvényes: a rendelet hatályon kívül helyezése, ennek megfelelően nem is változtatna a jogi helyzeten (mint ahogy a megalkotása sem változtatott). Ezért az ilyen, valószínűleg célszerűségi okokból, figyelemfelhívó cézzal alkalmazott ismétlés nem alkotmányellenes.

Az ellenszegülés esetén alkalmazható kényszerítés alkotmányos mércéje szerintem egyébként is az Alkotmány 55. §-ában foglalt személyi szabadság, és nem az 54. § (1) bekezdésben foglalt emberi méltósághoz, önrendelkezéshez való jog. Ennek magyarázata a jogi érvelés specifikusságának elve: ha van szűkebb körű szabály (mint pl. az Alkotmány 55. §-a) nem indokolt a legszélesebb körű alapjogra: az emberi méltóságra alapozni az alkotmányellenesség vizsgálatát.

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

A különvélemény 1., 2. és 4. pontjához csatlakozom:

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter alkotmánybíró különvéleménye

A többségi határozat rendelkező részének 1., 2., 3. és 4. pontjával és azok indokolásával nem értek egyet. Büntető nyilvántartási rendszerünk alapproblémája nézetem szerint ugyanis nem a nyilvántartás és nem önmagában az abban

levő adattartalom, illetve az időtartam hosszúsága, hanem az, hogy más jogrendszerektől eltérően, nem differenciál kellőképpen azok között, akik (és amilyen tartalommal, illetve amilyen mélységben) igényelhetik a személyre szóló információt, azaz az ún. erkölcsi bizonyítványt.

I.

Számos európai államban kiállták az alkotmányosság próbáját az ottani a miénkhez hasonló bünyügyi nyilvántartási rendszerek, jöllehet igen hosszú ideig tárolják az adatokat. Svájcban a legalább öt éves szabadságvesztés a büntetés kiállításától számított húsz évig marad regisztrálva, de a legalább egy éves büntetés is tizenöt évig, az az alatti pedig tíz évig marad benne a rendszerben (Code pénal, art. 369). A franciaországi nyilvántartási rendszer az utolsó büntetéstől számított negyven évig (!) is tárolhatja az adatokat (Code de procédure pénale art. 776 et R.79). Németországban a büntetés jellegéhez igazítva, annak kiállításától számított három, öt, tíz, a legsúlyosabb esetben húsz évig szerepeltethető az adat (Bundeszentralregistergesetz, 34. §). Ausztriában a kiszabott szabadságvesztés időtartamához igazodik a regisztráltság.

Ezek az országok ugyanakkor részletesen szabályozták azt, hogy ki és milyen mélységű információt igényelhet a rendszerből. A francia rendszer (és az ennek mintájára kialakított luxemburgi rendszer) három csoportot állít fel (Bulletin n°1, Bulletin n°2 és Bulletin n°3). A Bulletin n°1 az igazságszolgáltatási, nyomozati, büntetés-végrehajtási szervek számára nyitott, a Bulletin n°2 bizonyos állami szervek számára (bizonyos szintű állami pozíciókba és állásokba történő felvételt megelőző biztonsági átvilágítás, esetleg egy tervezett kitüntetést megelőző rutinellenőrzés végett) szolgáltató információt, míg a Bulletin n°3 tulajdonképpen olyan, mint a magyar erkölcsi bizonyítvány. (A Bulletin n°1-ből egy 2007-ben elfogadott szigorítás nyomán – főszabályként – még a rehabilitáció esetén sem törlik a bejegyzést.)

Hollandiában 2007-ben szigorítottak az ottani rendszeren, ugyanakkor meghatározónak tekintik azt, hogy az adott foglalkoztatási lehetőség jellegét figyelembe véve állítsák ki, vagy tagadják meg az erkölcsi bizonyítványt (Verklaring Omtrent het Gedrag – VOG). Az Egyesült Királyságban bár vannak bizonyos különbségek a walesi, az angol és a skót szabályozásban, de a jogalkotó ösztönzi a munkáltatókat arra, hogy önmagában a rovvott múlt ne jelentse akadályát a foglalkoztatásnak, feltéve, hogy nem éppen az adott munkahely és a munkavégzés jellege olyan, amely aggályos az elkövetett bűncselekményre tekintettel. Itt tulajdonképpen a felvétel előtt a munkáltató bizonyos esetekben önmaga, más esetekben ún. ernyőszervezetek közreműködésével, kérheti a Criminal Records Bureau-tól az információt, részletezve a betöltendő munkakör jellegét, és a CRB erre figyelemmel adja meg a választ. Van általános, és van kiemelt ellenőrzés, utóbbi érinti többek kö-

zött a gyerekekkel, öregekkel, betegekkel foglalkozó munkahelyeket is.

Igen fontos az a kérdés, hogy mennyiben kell informálni az egyént a róla tárolt adatokról, van-e és milyen útja az ellenőrzésnek, esetleg a helyesbítésnek. A fent említettek között van ország, ahol betekintési joga is van az egyénnek, vannak olyan országok, ahol az erkölcsi bizonyítvány kiállításának megtagadása esetén bírói út, van ahol ombudsmanra emlékeztető intézmény, esetleg parlamenti bizottság vehető igénybe, amelyek azonban csak a bünyügyi nyilvántartási eljárásnak az adott ügyben tett lépései törvényességét vizsgálják.

II.

Az említett rendszerek egyaránt utalnak a nemzetközi együttműködésből származó információk szerepeltetésére és átadására, de megfogalmazásuk lényegében ugyanolyan általános jellegű, mint az indítványokban érintett magyar szabály.

A nemzetközi együttműködés kapcsán fontos emlékeztetni arra is, hogy az Európai Unió keretei között a Tanácsnak 2005. november 21-én elfogadott 2005/876/IB határozata maga is a bünyügyi nyilvántartásban szereplő információk cseréjéről szól és annak bizonyos részben elvi, részben technikai kérdéseit szabályozza.

A repülőterti biztonságra vonatkozóan pedig több európai uniós rendelet (például a 2002. december 16-ai 2320/2002, a 2003. április 4-ei 622/2003, a 2005. május 24-ei 81/2005) is hatályban van: ezek érdemi vizsgálatát nehezíti ugyanakkor, hogy lényegi tartalmuk a titkosnak minősített mellékletekben van.

III.

Az Alkotmánybíróság a 18/2004. (V. 25.) AB határozatban – ott az adott esetben a véleménynyilvánítás szabadsága összefüggésében – is emlékeztetett arra, hogy „az Emberi Jogok Európai Bíróságának a felfogása (...) a magyar joggyakorlatot alakítja és kötelezi” (ABH 2004, 303, 306.)

Mint ismeretes, az Emberi Jogok Európai Bírósága igen óvatosan kezelte a nemzetbiztonsági és a bünyügyi nyilvántartásokat érintő ügyekben benyújtott, tulajdonképpen nem túl nagy számú panaszt.

Így a Leander c. Svédország ügyben 1987. március 26-án hozott ítéletben a haditengerészeti múzeumba a belbiztonsági adatbázisból nyert információk nyomán fel nem vett panaszos arra irányuló kérelmét, hogy az állama megsértette volna az Emberi Jogok Európai Egyezményét az általa meg nem ismerhető adatok készletezésével és felhasználásával, az Emberi Jogok Európai Bírósága elutasította, és azt hangsúlyozta az ítélet 59. §-ában, hogy „a nemzetbiztonság érdekében, a szerződő államoknak vitathatatlanul szükségük van olyan törvényekre, amelyek felhatalmazzák az illetékes hatóságokat, hogy gyűjtsenek és

tároljanak a személyekről információkat, amelyeket titkosítva őriznek és akkor használnak fel, amikor meg kell ítélni a jelöltek alkalmasságát bizonyos fontosnak tekintett posztokra, a nemzetbiztonság szempontjából.” „A Bíróságnak meg kell azonban győződnie arról, hogy vannak-e adekvát és elegendő garanciák a visszaélésekkel szemben” (Leander c. Svédország, 60. §).

A Segerstedt-Wiberg és társai c. Svédország ügyben 2006. június 6-án hozott ítéletben, ahol egyes panaszokat elfogadott, másokat elutasított, az Emberi Jogok Európai Bírósága azt hangsúlyozta, hogy „az alperes állam, figyelemmel arra a mozgásszabadságra, amely megilleti, jogosult arra, hogy úgy tekintse, a nemzetbiztonság és a terrorizmus elleni harc érdekei meghaladják az egyén ahhoz fűződő érdekét, hogy a Biztonsági Szolgálat dossziéiban róla őrzött információk összességéről tájékoztatva legyen” (Segerstedt-Wiberg és társai c. Svédország 104. §).

A Lupsa c. Románia ügyben hozott 2006. június 8-ai ítéletben a fentieket megismételve az Emberi Jogok Európai Bírósága arra is rámutatott – adott esetben idegenrendészeti összefüggésekben –, hogy a belső joggal szemben támasztott előreláthatóság követelménye jelentősen függ a szabályozott tárgykörtől, és mivel a nemzetbiztonsági veszélyek időben és természetükben változhatnak, ezért nehéz őket előre azonosítani. (Lupsa c. Románia 37. §). Kell azonban, hogy nyitva álljon egy független, pártatlan szerv által elvégezhető ellenőrzés lehetősége (Lupsa c. Románia 38. §).

Ami a szó szoros értelmében vett bűnügyi nyilvántartásokat illeti, a Thlimmenos c. Görögország ügyben hozott 2006. április 6-ai ítéletben az Emberi Jogok Európai Bíróságának a görög államot elmarasztaló ítélete azt is hangsúlyozta, hogy mivel a Jehova Tanúi sorába tartozó panaszos elítélése a katonai szolgálat megtagadásért, „az illető valószínű és filozófiai meggyőződésének megfelelő magatartása miatt történt, azaz ebből nem vezethető le semmilyen olyan becstelenség vagy erkölcsi aggályosság, amely az illetőt ezen foglalkozás (ti. könyvelő – KP) betöltésére alkalmatlanná tenné. (...) A szolgálatmegtagadásért a büntetés letöltésre került. Ilyen körülmények között véli úgy a Bíróság, hogy az illetőre egy újabb szankció kiszabása aránytalan.” (Thlimmenos c. Görögország 47. §)

A Puig Panella c. Spanyolország ügyben hozott ítéletében arra is tekintettel állapította meg az Emberi Jogok Európai Bírósága az Egyezmény sérelmét, hogy 13 év óta szerepelt az illető elítéltségéről adat, jóllehet időközben *amparo* eljárás nyomán a spanyol alkotmánybíróság magát az ítéletet megsemmisítette (Puig Panella c. Spanyolország, 58. §).

IV.

Fentiekre tekintettel az alkotmányellenességet kimondó többségi határozatban megsemmisített jogszabályi részek által felvetett problémák – nézetem szerint – olyanok vol-

tak, amelyeket elegendő lett volna alkotmányos követelmény kimondásával és/vagy törvényhozói mulasztás kimondásával megoldani.

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

VIII. Az Országgyűlés, a köztársasági elnök, a Kormány és a Kormány tagjainak határozatai

A Kormány tagjainak határozatai

A külügyminiszter 47/2008. (XI. 26.) KÜM határozata

**a Magyar Köztársaság Kormánya és Románia
Kormánya közötti, a légtérrendészeti feladatokban
történő együttműködésről szóló megállapodás
kihirdetéséről szóló 4/2008. (I. 19.) Korm. rendelet
2–3. §-ainak hatálybalépéséről**

A 4/2008. (I. 19.) Korm. rendelettel a Magyar Közlöny 8. számában kihirdetett, a Magyar Köztársaság Kormánya és Románia Kormánya közötti, a légtérrendészeti feladatokban történő együttműködésről szóló megállapodás a 13. cikk 1. bekezdése értelmében ezen Megállapodás a Felek által diplomáciai csatornákon megküldött, a hatálybalépéshez szükséges belső jogi előírások teljesítéséről tájékoztató, későbbi jegyzéknek a kézhezvétele napján lép hatályba.

A 13. cikknek megfelelő értesítésnek a Magyar Fél 2008. január 31-i, a Román Fél 2008. október 29-i keltezésű jegyzékében tett eleget, mely utóbbit a Magyar Fél 2008. október 30-án vett kézhez. A fentieknek megfelelően a Megállapodás 2008. október 30-án lépett hatályba.

A fentiekre tekintettel, összhangban a 4/2008. (I. 19.) Korm. rendelet 4. § (3) bekezdésével megállapítom, hogy a Magyar Köztársaság Kormánya és Románia Kormánya közötti, a légtérrendészeti feladatokban történő együttműködésről szóló megállapodás kihirdetéséről szóló 4/2008. (I. 19.) Korm. rendelet 2–3. §-ai 2008. október 30-án, azaz kettőezer-nyolc október harmincadikán léptek hatályba.

Dr. Göncz Kinga s. k.,
külügyminiszter

A Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó megjelentette**a****Módszertani útmutató a helyi önkormányzati rendeletek szerkesztéséhez**

c. kiadványt.

Az útmutató célja, hogy a helyi önkormányzati rendeletek alkotása során történő helyes alkalmazásához gyakorlati segítséget nyújtson. Az útmutató sorra veszi a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény és a kapcsolódó végrehajtási rendeletek azon rendelkezéseit, amelyeket a helyi önkormányzati jogalkotásnál alkalmazni kell. Ezen rendelkezésekhez fűz gyakorlati útmutatást, kifejezetten önkormányzati rendeletekből merített helyes és helytelen példákat.

Jelenleg igen nagy az eltérés az egyes megyékben, illetve a megyéken belül az egyes településeken használt önkormányzati rendeletek alkotása során alkalmazott módszerekben, szokásokban. Erre tekintettel néhány közigazgatási hivatal mintarendeletekkel segíti az adott megyében működő települések jegyzőinek munkáját. Egységes, a helyi önkormányzatok részére készülő jogszabály-szerkesztési segédanyagot azonban még sem az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium, sem az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium nem adott ki. Ezt a hiányt próbálja részben pótolni ez a kiadvány. Egyre nagyobb ugyanis az igény arra, hogy a helyi önkormányzati rendeleteket is egységes szerkesztési módszerrel, egységes szerkezetben, elektronizálva minden állampolgár elérhesse, megismerhesse és következetesen alkalmazhassa.

A fentiekre tekintettel ajánljuk a kiadványt az ország valamennyi jegyzőjének, körjegyzőjének, főjegyzőjének, a polgármestereknek, megyei közgyűlési elnököknek, a képviselő-testületek tagjainak, valamint a helyi jogalkotás előkészítésében részt vevő hivatali munkatársaknak.

A 104 oldalas kiadvány ára: **1155 Ft** áfával.

Példányonként megvásárolható a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Jogi Könyvesboltjában (1085 Budapest, Somogyi B. u. 6. Tel./fax: 318-8411), valamint a Budapest VII., Rákóczi út 30. (bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán) szám alatti Közlöny Centrumban (tel.: 321-5971, fax: 321-5275, e-mail: kozlonycentrum@mhk.hu), illetve megrendelhető a kiadó ügyfélszolgálatán (fax: 318-6668, 338-4746, e-mail: kozlonybolt@mhk.hu) vagy a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen.

MEGRENDELŐLAP

Megrendeljük a **Módszertani útmutató a helyi önkormányzati rendeletek szerkesztéséhez** című kiadványt

(ára: **1155 Ft** + postaköltség), példányban, és kérem juttassák el az alábbi címre:

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutalom.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

Tisztelt Előfizetők!

***Tájékoztatjuk Önöket, hogy 2009. január 1-jétől
a hivatalos lapok megjelentetése az alábbiak szerint változik***

A Magyar Közlöny és a mellékletét képező Hivatalos Értesítő tartalma újabb rovatokkal bővül

Magyar Közlöny

- I. Az Alkotmány és annak módosításai
- II. Törvények
- III. Kormányrendeletek
- IV. A Magyar Nemzeti Bank elnökének rendeletei
- V. A Kormány tagjainak rendeletei
- VI. Az Alkotmánybíróság határozatai és végzései
- VII. Jogegységi határozatok
- VIII. Az Országos Választási Bizottság állásfoglalásai
- IX. Határozatok Tára

Hivatalos Értesítő

- I. Egységes szerkezetű jogi aktusok
- II. Statisztikai közlemények
- III. Utasítások, jogi iránymutatások
- IV. Állásfoglalások
- V. Személyügyi hírek
- VI. Alapító okiratok
- VII. Pályázati felhívások
- VIII. Közlemények
- IX. Hirdetmények (a Cégek Közlöny, az Európai Unió Hivatalos Lapja, a Közbeszerzési Értesítő és a Bírósági Határozatok figyelése, illetve a tartalomjegyzékek közzététele)

Havonta a kiadó DVD-formátumban tematizált jogszabálygyűjteményeket biztosít az előfizetőknek.
A jogszabálygyűjtemények árát az előfizetési díj tartalmazza.

2009. január 1-jétől

- a **Belügyi Közlöny** tartalmazza a jövőben a *Sport Értesítő*t, a *Turisztikai Értesítő*t és az *Önkormányzati Közlöny*t,
- a *Szociális Közlöny* és a *Munkaügyi Közlöny* – összevonást követően – januártól **Szociális és Munkaügyi Közlöny** néven, egy lapként jelenik meg,
- az *Oktatási Közlöny* és a *Kulturális Közlöny* előfizetői a jövőben az **Oktatási és Kulturális Közlöny**ben találhatják meg a számukra fontos információkat,
- az *Egészségbiztosítási Közlöny* az **Egészségügyi Közlöny**be integrálódik, az érdeklődők a jövőben az Egészségügyi Közlönyből tájékozódhatnak az ez idáig két lapban közölt információkról.

Budapest, 2008. október 15.

Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft.

Tisztelt Előfizetők!

Tájékoztatjuk Önöket, hogy a kiadónk terjesztésében levő lapokra és elektronikus kiadványokra szóló előfizetésüket folyamatosnak tekintjük. Csak akkor kell változást bejelenteniük a 2009. évre vonatkozó előfizetésre, ha a példányszámot, esetleg a címlistát módosítják, vagy új lapra szeretnének előfizetni (pontos szállítási, név- és utcacím-megjelöléssel). Értesítjük továbbá Önöket, hogy 2009. január 1-jétől – az Eitv. összevonásra vonatkozó rendelkezéseit figyelembe véve – egyes lapoknál is változásokra kell számítani. Kérjük, hogy az esetleges módosítást (cím- és példányszámváltozás) szíveskedjenek levélben vagy faxon megküldeni. Felhívjuk szíves figyelmüket, hogy a lapszállításról kizárólag az előfizetési díj beérkezését követően intézkedünk. Fontos, hogy az előfizetési díjakat a megadott 10300002-20377199-70213285 sz. számlára utalják, illetve a kiadó által kiküldött készpénz-átutalási megbízáson fizessék be. Készpénzes befizetés kizárólag a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó ügyfélszolgálatán (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) lehetséges. (Levélcím: Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó, 1394 Budapest, 62. Pf. 357. Fax: 318-6668).

A 2009. évi előfizetési díjak

(Az árak az áfát tartalmazzák.)

Magyar Közlöny	151 452 Ft/év	Szociális és Munkaügyi Közlöny	39 564 Ft/év
Az Alkotmánybíróság Határozatai	27 972 Ft/év	Oktatási és Kulturális Közlöny	31 500 Ft/év
Belügyi Közlöny	39 564 Ft/év	Pénzügyi Közlöny	45 108 Ft/év
Egészségügyi Közlöny	39 564 Ft/év	Ügyészségi Közlöny	9 324 Ft/év
Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Értesítő	27 468 Ft/év	L'udové noviny	7 308 Ft/év
		Neue Zeitung	7 056 Ft/év

A MAGYAR HIVATALOS JOGSZABÁLYTÁR (DVD)

hatályos jogszabályok hivatalos számítógépes gyűjteményének 2009. évi éves előfizetési díjai

(Áraink a 20%-os áfát tartalmazzák.)

Önálló változat	97 200 Ft	25 munkahelyes hálózati változat	351 000 Ft
5 munkahelyes hálózati változat	171 600 Ft	50 munkahelyes hálózati változat	459 000 Ft
10 munkahelyes hálózati változat	216 000 Ft	100 munkahelyes hálózati változat	780 000 Ft

AZ EU-JOGSZABÁLYTÁR (DVD)

Az Európai Unió Jogszabályai gyűjteményének 2009. évi éves előfizetési díjai

(Áraink a 20%-os áfát tartalmazzák.)

Önálló változat	86 400 Ft	25 munkahelyes hálózati változat	312 000 Ft
5 munkahelyes hálózati változat	156 000 Ft	50 munkahelyes hálózati változat	408 000 Ft
10 munkahelyes hálózati változat	192 000 Ft	100 munkahelyes hálózati változat	708 000 Ft

Facsimile Magyar Közlöny. A hivatalos lap 2008-as évfolyama jelenik meg CD-n az eredeti külalak megőrzésével, de könnyen kezelhetően.

Ára: 18 480 Ft + áfa.



A Magyar Közlönyt szerkeszti a Miniszterelnöki Hivatal, a Szerkesztőbizottság közreműködésével. A Szerkesztőbizottság elnöke: dr. Petrétai József. A szerkesztésért felelős: dr. Tordai Csaba. Budapest V., Kossuth tér 1–3. Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó. Felelős kiadó: dr. Kodala László elnök-vezérigazgató. Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu. Telefon: 266-9290. A papíralapon terjesztett Magyar Közlöny a kormányzati portálon közzétett hiteles elektronikus dokumentum oldalhű másolata.

Előfizetésben megrendelhető a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadónál Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest 62. Pf. 357, vagy faxon 318-6668. Előfizetésben terjeszti a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó a FAMA ZRt. közreműködésével. Telefon: 235-4554, 266-9290/240, 241 mellék. Terjesztés: tel.: 317-9999, 266-9290/245 mellék. Példányonként megvásárolható a Budapest VII., Rákóczi út 30. (bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán) szám alatti Közlöny Centrumban (tel.: 321-5971, fax: 321-5275, e-mail: kozlonycentrum@mhk.hu), illetve megrendelhető a kiadó ügyfélszolgálatán (fax: 318-6668, 338-4746, e-mail: kozlonybolt@mhk.hu) vagy a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen. 2008. évi éves előfizetési díj: 121 212 Ft. Egy példány ára: 250 Ft 16 oldal terjedelemig, utána +8 oldalanként +215 Ft.



HU ISSN 0076—2407

08.3521 – Nyomja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert igazgató.

Előfizetési bankszámlaszám: MKB Bank 10300002–20377199–70213285